

CURTEA DE CONTURI A REPUBLICII MOLDOVA

MD-2001, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.69, tel. (+373 22) 23 25 79,
fax (+373 22) 23 30 20, www.ccrm.md, e-mail: ccrm@ccrm.md

nr. 06/01-603-19

din 31.05. 2019

Parlamentul Republicii Moldova

Curtea de Conturi, în conformitate cu Programul activității de audit pe anul 2019, a realizat misiuni de audit financiare obligatorii asupra Rapoartelor Guvernului privind executarea bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul bugetar încheiat 2018.

Conform prevederilor art.6 alin.(1) lit.b) și art.10 lit.a) din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova nr.260 din 07.12.2017, Vă remitem, pentru informare:

1. Hotărârea Curții de Conturi nr.39 din 21 mai 2019 cu privire la Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul bugetar 2018;
2. Hotărârea Curții de Conturi nr.43 din 24.05.2019 cu privire la Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2018;
3. Hotărârea Curții de Conturi nr. 44 din 28 mai 2019 cu privire la Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2018.

Anexă: 158 file.

Marian LUPU,

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	<u>844</u>
" <u>31</u> "	<u>05</u> 20 <u>19</u>
Ora	

CURTEA DE CONTURI A REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂREA nr.39 din 21 mai 2019

cu privire la Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul bugetar 2018

Curtea de Conturi, în prezența secretarilor de stat ai Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, dna Viorica Dumbrăveanu și dna Nelea Rusu; secretarului general de stat al Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, dl Igor Șarov; directorului general al Casei Naționale de Asigurări Sociale, dna Valentina Buliga; directorului general adjunct al Casei Naționale de Asigurări Sociale, dna Tatiana Popa; directorului adjunct al Serviciului Fiscal de Stat, dl Igor Țurcanu; șefului Secției rapoarte din cadrul Ministerului Finanțelor, dna Nadejda Slova; șefului Direcției politice bugetare și sinteză bugetară din cadrul Ministerului Finanțelor, dna Natalia Sclearuc; șefului Direcției operațiuni bancare din cadrul Î.S. „Poșta Moldovei”, dl Ion Spînu, precum și a altor persoane responsabile, călăuzindu-se de art.3 alin.(1), art.5 alin.(1) lit.a) și art.31 alin.(1) lit.a) din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova¹, a examinat Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul bugetar 2018.

Misiunea de audit public extern a fost realizată conform Programului activității de audit a Curții de Conturi² și Standardelor de audit³, având drept scop exprimarea unei opinii cu privire la faptul că Raportul Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul bugetar 2018 prezintă o imagine corectă și fidelă, potrivit cadrului de raportare aprobat⁴.

¹ Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova nr.260 din 07.12.2017 (în continuare – Legea nr.260 din 07.12.2017).

² Hotărârea Curții de Conturi nr.75 din 29.12.2017 „Privind aprobarea Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2018” (cu modificările și completările ulterioare); Hotărârea Curții de Conturi nr.100 din 21.12.2018 „Privind aprobarea Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2019”.

³ ISSAI 100, ISSAI 200, aprobate pentru aplicare prin Hotărârea Curții de Conturi nr.60 din 11.12.2013; ISSAI 1000-2999, aprobate pentru aplicare prin Hotărârea Curții de Conturi nr.7 din 10.03.2014.

⁴ Ordinul ministrului finanțelor nr.38 din 17.02.2017 „Cu privire la aprobarea formularelor Rapoartelor privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat și Normelor metodologice privind modul de întocmire a acestora” (în continuare – Ordinul ministrului finanțelor nr.38 din 17.02.2017) (cu modificările și completările ulterioare).

Probele de audit au fost colectate la Casa Națională de Asigurări Sociale (în continuare – Casa Națională sau CNAS) prin analiza și contrapunerea datelor din Sistemul Informațional „ Protecția Socială”, inclusiv din evidența contabilă a CNAS, cu informațiile solicitate și primite de la terțe părți. De asemenea, au fost efectuate verificări la unele Direcții teritoriale de asistență socială.

Examinând Raportul de audit prezentat, precum și explicațiile persoanelor cu funcții de răspundere prezente la ședința publică, Curtea de Conturi

A CONSTATAT:

Raportul Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2018, cu excepția aspectelor expuse în capitolul *Baza pentru opinia cu rezerve*, oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă, în conformitate cu cadrul aplicabil de raportare⁵.

Reieșind din cele expuse, în temeiul art.14 alin.(2), art.15 lit.d) și art.37 alin.(2) din Legea nr.260 din 07.12.2017, Curtea de Conturi

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul bugetar 2018, anexat la prezenta Hotărâre.

2. Prezenta Hotărâre și Raportul de audit se remit:

2.1. Ministerului Finanțelor, pentru:

2.1.1. analiza, de comun cu Casa Națională de Asigurări Sociale, a modului de evaluare, înregistrare, evidență și raportare ulterioară a indicatorilor bugetului asigurărilor sociale de stat, prevăzut în Instrucțiunea de evidență contabilă și în Politica de contabilitate a CNAS, precum și în Normele metodologice privind modul de întocmire a Rapoartelor de executare a bugetului asigurărilor sociale de stat, în vederea asigurării corelării politicilor de reglementare și corespunderii metodelor de contabilitate specifice, care ar oferi concomitent informații veridice asupra situației financiare a acestui buget și ar permite reconcilierea datelor utilizate la întocmirea rapoartelor;

2.1.2. prezentarea lunară Casei Naționale, până la data stabilită în contract, a informației privind plățile în bugetul asigurărilor sociale de stat, încasate de la populație, de la percepții fiscale și de la funcționarii fiscali, și privind comisionul calculat spre restituire bugetului de stat pentru luna precedentă (pct.3.8.);

⁵ Ordinul ministrului finanțelor nr.38 din 17.02.2017.

2.2. Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, pentru:

2.2.1. asigurarea accesului direcțiilor teritoriale de asistență socială la bazele de date ale instituțiilor care dețin informații privind sursele și mărimea veniturilor solicitanților de ajutoare sociale (pct.3.5.);

2.2.2. stabilirea modalității de transmitere a supraplăților achitate neîntemeiat beneficiarilor de ajutor social și de ajutor pentru perioada rece a anului, depistate de organele de control abilitate, pentru asigurarea plenitudinii înregistrării și raportării acestora de către CNAS;

2.2.3. elaborarea și înaintarea amendamentelor la cadrul normativ aferent sistemului de pensii, ce ar conține noțiuni („recalcularea pensiei”, „reexaminarea pensiei”, „circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare”, „venitul asigurat” ș.a.) și prevederi care să reglementeze situațiile și modalitatea de recalculare a pensiilor stabilite, precum și modalitatea de justificare a „circumstanțelor noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat”, care servesc temei pentru reexaminarea pensiei (pct.5.7. și pct.5.10.);

2.3. Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, pentru soluționarea cazului de suspendare neîntemeiată, pentru un beneficiar, a indemnizației viagere sportivilor de performanță care s-au retras din activitate (pct.5.4.);

2.4. Casei Naționale de Asigurări Sociale, pentru:

2.4.1. ajustarea și coordonarea cu Ministerul Finanțelor a Politicii de contabilitate și a metodei de aplicare a Planului de conturi la înregistrarea tranzacțiilor economice, precum și corelarea datelor din evidența contabilă și din Rapoartele privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat cu obligațiunile reale față de beneficiarii prestațiilor sociale, în vederea prezentării unei imagini fidele a situațiilor financiare;

2.4.2. definitivarea Contractului cu privire la organizarea plății prestațiilor sociale prin intermediul Î.S. „Poșta Moldovei”, inclusiv prin completarea acestuia cu clauze aferente modului de documentare a cazurilor de neonorare a obligațiunilor de plată a prestațiilor sociale către beneficiari și cu stabilirea cuantumului sancțiunii pecuniare corespunzătoare (pct.3.5 din Raportul de audit);

2.4.3. ajustarea și coordonarea, de comun cu Ministerul Finanțelor, a tuturor conturilor contabile aplicate pentru evidența executării veniturilor și cheltuielilor aferente bugetului asigurărilor sociale de stat (pct.5.6 și pct.5.1 din Raportul de audit);

2.4.4. evaluarea procesului, riscurilor și impactului valoric asupra situațiilor financiare, în cazurile de trecere a beneficiarului de la un tip de pensie la alt tip (pct.5.5 din Raportul de audit);

2.5. **Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, de comun cu direcțiile teritoriale de asistență socială, Casei Naționale de Asigurări Sociale și Î.S. „Poșta Moldovei”**, pentru elucidarea motivului neachitării la timp a sumelor ajutorului social (5185 de plăți) și ajutorului pentru perioada rece a anului (14174 de plăți), în vederea reluării plății acestora în cazul în care neachitarea s-a produs din vina organului care le stabilește sau le plătește⁶ (pct.3.5 din Raportul de audit);

2.6. **Î.S. „Poșta Moldovei”**, pentru documentare și asigurarea plății integrale a tuturor tipurilor de prestații sociale către beneficiari (pct.3.5.);

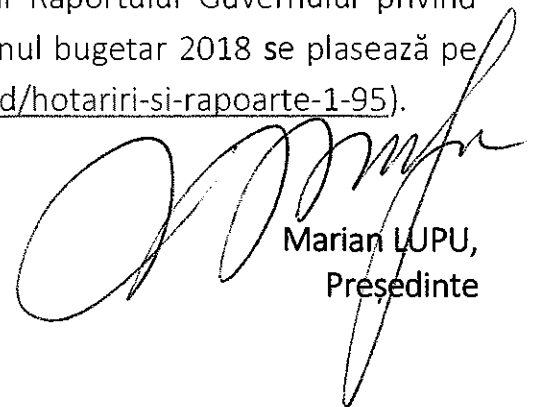
2.7. **Parlamentului, Președintelui și Guvernului Republicii Moldova**, pentru informare.

3. Prin prezenta Hotărâre, se exclude din regim de monitorizare Hotărârea Curții de Conturi nr.26 din 29.05.2018 „Cu privire la aprobarea Raportului auditului financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul bugetar încheiat 2017”, recomandarea nr.4 din capitolul VII fiind reiterată în prezenta Hotărâre.

4. Prezenta Hotărâre și Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2018 se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în conformitate cu art.6 alin.(2) din Legea nr.260 din 07.12.2017.

5. Despre acțiunile întreprinse pentru executarea subpunctelor 2.1 - 2.5 din Hotărâre, se va informa Curtea de Conturi în termen de până la 5 luni din data publicării Hotărârii și a Raportului de audit.

6. Hotărârea și Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul bugetar 2018 se plasează pe site-ul oficial al Curții de Conturi (<http://www.ccrm.md/hotariri-si-rapoarte-1-95>).

Marian LUPU,
Președinte

⁶ Pct.37 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1167 din 16.10.2008.

Anexă
la Hotărârea Curții de Conturi
nr.39 din 21 mai 2019

CURTEA DE CONTURI A REPUBLICII MOLDOVA

MD-2001, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.69, tel.: (+373) 22 23 25 79, fax: (+373) 22 23 30 20, www.ccrm.md;
e-mail: ccrm@ccrm.md

RAPORTUL
auditului financiar
al Raportului Guvernului
privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat
în anul bugetar 2018

CUPRINS

I. OPINIE CU REZERVE	4
II. BAZA PENTRU OPINIA CU REZERVE	4
III. ASPECTELE-CHEIE DE AUDIT	5
3.1. Soldurile de mijloace bănești formate la începutul anului 2018 și restituite bugetului de stat pe parcurs nu au fost raportate conform regulilor stabilite.	5
3.2. Cheltuielile efective privind prestațiile sociale au fost evaluate de CNAS neținând cont de principiul contabilității de angajamente, ceea ce a determinat imposibilitatea evaluării și validării cheltuielilor respective.....	7
3.3. Datoriile față de beneficiarii prestațiilor sociale la finele anului bugetar au fost raportate de CNAS în volumul plăților active, dar nu a drepturilor nerealizate de către cetățeni.	8
3.4. CNAS nu a asigurat raportarea creanțelor în sumă de circa 7,5 mil. MDL privind supraplățile către beneficiari a prestațiilor sociale, deși în evidența contabilă acestea sunt înregistrate.....	10
3.5. Nerealizarea responsabilităților de către părțile implicate în procesul de acordare și plată a ajutoarelor sociale și celor pentru perioada rece a anului a determinat sistarea plăților și lezarea drepturilor beneficiarilor (10,4 mil. MDL).	11
3.6. Tranzacțiile privind restituirile de cheltuieli caracteristice „anului curent” nu au fost delimitate de cele aferente anilor precedenți, ceea ce a cauzat denaturarea indicatorilor de cheltuieli și a surselor de finanțare cu cca 0,6 mil. MDL.....	15
3.7. Modul de organizare a evidenței contabile și a procesului de întocmire a Rapoartelor privind executarea BASS este unul specific, care deși implică eforturi suplimentare nu asigură plenitudinea raportării indicatorilor BASS.....	15
3.8. Pe parcursul misiunii de audit entitatea a remediat unele situații constatate de audit.	17
IV. CONTINUITATEA ACTIVITĂȚII.....	18
V. ALTE INFORMAȚII	18
5.1. Veniturile BASS provenite din contribuțiile de asigurări sociale, încasate în anul 2018, au fost înregistrate și raportate regulamentar.	18
5.2. Deși din BASS au fost restituite regulamentar contribuții individuale de asigurări sociale de stat obligatorii achitate în plus, unele persoane asigurate încă nu au beneficiat de acest drept, ceea ce poate diminua veniturile	19
5.3. Veniturile din contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii și cheltuielile privind indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă sunt afectate de atitudinea iresponsabilă a angajatorilor la determinarea cuantumului prestației.....	20

5.4. Cheltuielile pentru plata indemnizației viagere sportivilor de performanță care s-au retras din activitatea de sport, au fost evaluate corect în anul 2018, deși în anii precedenți s-au admis unele nereguli la recalcularea prestației.....	21
5.5. Unele date din evidența contabilă nu corespund informațiilor din Deciziile de acordare/încetare a pensiei anticipate pentru limită de vârstă și a pensiei pentru limită de vârstă, ceea ce a determinat în evidența contabilă erori aproximative extrapolate de audit la 18,8 mil. MDL.....	21
5.6. Contul de evidență al raporturilor cu beneficiarii asigurați care beneficiază de indemnizații unice la nașterea copilului nu reflectă distinct conținutul economic al tranzacțiilor înscrise.	22
5.7. Rezultatele verificării cheltuielilor semnificative ale BASS aferente tranzacțiilor pentru alte tipuri de prestații sociale nu au relevat devieri în aspectul evaluării, înregistrării și raportării datelor.	22
5.8. Sistemele informaționale au permis automatizarea proceselor în cadrul Casei Naționale și au un impact decisiv în activitatea instituției.....	23
5.9. Casa Națională are instituit sistemul de management financiar și control, cu activități de control și reglementări interne, care trebuie îmbunătățite și perfecționate pentru anumite procese.....	23
5.10. Recomandările anterioare ale Curții de Conturi au fost implementate în majoritate, dar nu integral, fapt ce influențează plenitudinea indicatorilor din Rapoartele privind executarea BASS24	
VI. RESPONSABILITĂȚILE CONDUCERII ȘI CELOR ÎNSĂRCINAȚI CU GUVERNANȚA PENTRU RAPOARTELE FINANCIARE.....	26
VII. RESPONSABILITĂȚILE AUDITORILOR.....	26
<i>Anexă</i>	29

I. OPINIE CU REZERVE

Am auditat Raportul Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul bugetar 2018, întocmit de Casa Națională de Asigurări Sociale, care cuprinde Formularele nr.1 CNAS, nr.2 CNAS, nr.4 CNAS, Formularul nr.4.1 CNAS și descrierea narativă¹, inclusiv un sumar al politicilor contabile semnificative.

În opinia noastră, cu excepția efectelor aspectelor expuse în capitolul *Baza pentru exprimarea opiniei cu rezerve*, Raportul Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine corectă și fidelă, în conformitate cu cadrul aplicabil de raportare².

II. BAZA PENTRU OPINIA CU REZERVE

Auditul a fost realizat în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit: ISSAI 100, ISSAI 200 și ISSAI 1000-2999³. Responsabilitățile auditorilor, potrivit standardelor respective, sunt expuse în secțiunea *Responsabilitățile auditorului într-un audit al situațiilor financiare* din prezentul Raport. Auditorii sunt independenți față de entitatea auditată și au îndeplinit responsabilitățile de etică, conform cerințelor Codului etic al Curții de Conturi⁴. Probele de audit obținute sunt suficiente și adecvate pentru a oferi o bază pentru opinia cu rezerve. Aspectele abordate, care au stat la baza exprimării opiniei cu rezerve, țin de:

- neasigurarea raportării corespunzătoare a sumelor restituite la bugetul de stat aferente soldului mijloacelor bănești, de 318,4 mil. MDL, și a datoriei Casei Naționale față de Ministerul Finanțelor, de 12,1 mil. MDL, formate la situația din 01.01.2018, adică 1,7% din totalul cheltuielilor privind executarea BASS, ceea ce a determinat denaturarea valorii indicatorilor de: venituri (cu 330,5 mil. MDL), transferuri primite în cadrul bugetului public național (cu 330,5 mil. MDL), cheltuieli (cu 12,1 mil. MDL), sold bugetar (cu 318,4 mil. MDL) și surse de finanțare (cu 330,5 mil. MDL) din Formularele nr.1 CNAS și nr.4 CNAS. Totodată, se constată abordarea neuniformă la raportarea tranzacțiilor de rambursare a sumelor veniturilor virate în plus la BASS (contribuții individuale de asigurări sociale de stat obligatorii, comparativ cu transferurile de la bugetul de stat) (3.1);

- metoda aplicată la evaluarea cheltuielilor efective aferente prestațiilor sociale (19 149,6 mil. MDL) a condus la raportarea eronată și la imposibilitatea validării de către audit a valorii cheltuielilor respective, prin faptul că Casa Națională nu le recunoaște pe măsura apariției (metoda de

¹ Raportul privind executarea indicatorilor generali ai bugetului asigurărilor sociale de stat – Formularul nr.1 CNAS (conform Anexei nr.1 la Legea bugetului asigurărilor sociale de stat); Raportul privind executarea subprogramelor de cheltuieli ale bugetului asigurărilor sociale de stat – Formularul nr.2 CNAS (conform Anexei nr.2 la Legea bugetului asigurărilor sociale de stat); Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat – Formularul nr.4 CNAS; Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat la partea de cheltuieli și active nefinanciare – Formularul nr.4.1 CNAS; Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat (descrierea narativă).

² Ordinul ministrului finanțelor nr.38 din 17.02.2017 „Cu privire la aprobarea formularelor Rapoartelor privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat și Normelor metodologice privind modul de întocmire a acestora” (în continuare – Ordinul ministrului finanțelor nr.38 din 17.02.2017).

³ Hotărârea Curții de Conturi nr.60 din 11.12.2013 „Cu privire la aplicarea Standardelor Internaționale de Audit ale Instituțiilor Supreme de Audit de nivelul 3 – ISSAI 100, ISSAI 200, ISSAI 300, ISSAI 400, în cadrul misiunilor de audit ale Curții de Conturi”; Hotărârea Curții de Conturi nr.7 din 10.03.2014 „Cu privire la aplicarea Liniilor Directoare de Audit (ISSAI 1000-9999)”.

⁴ Hotărârea Curții de Conturi nr.50 din 29.07.2013 „Cu privire la aprobarea Codului etic al Curții de Conturi”.

angajamente), dar în valoarea prestațiilor sociale îndreptate spre plată, cu diminuarea sumelor neridicate de beneficiari și restituite pe contul CNAS conform rapoartelor lunare prezentate de către prestatorii serviciilor de plată. Politica de contabilitate a entității specifică că cheltuielile sunt reflectate în acea perioadă în care au avut loc, indiferent de timpul achitării efective a acestora, în timp ce Instrucțiunea privind evidența contabilă în CNAS, coordonată cu Ministerul Finanțelor, nu prevede detaliat metodele și procedeele ce urmează a fi aplicate la evaluarea cheltuielilor efective (3.2);

- neasigurarea prezentării depline, în Rapoartele privind executarea BASS, a informației privind datoriile de cca 39,0 mil. MDL pentru plata prestațiilor sociale către aproximativ 18 mii de beneficiari, aceste informații fiind lipsă și în evidența contabilă. Informațiile analitice privind datoriile față de beneficiari se regăsesc în baza de date a SI „Protecția Socială” al CNAS (3.3);

- neasigurarea prezentării în rapoarte a informației aferente creanțelor față de CNAS ale beneficiarilor care au primit plăți necuvenite în sumă de 7,5 mil. MDL, deși acestea se regăsesc în evidența contabilă (3.4).

Se remarcă că opinia cu rezerve a fost influențată și de persistența ultimelor trei aspecte abordate.

III. ASPECTELE-CHEIE DE AUDIT

Bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2018 a fost aprobat inițial⁵ la venituri în sumă de 19 312,5 mil. MDL și la cheltuieli – de 19 312,5 mil MDL. Ca rezultat al operării modificărilor și completărilor⁶, parametrii BASS au fost precizați la venituri și la cheltuieli până la 19 629,0 mil. MDL. În urma analizei exercițiului bugetar încheiat la 31 decembrie 2018, prezentat în rapoartele întocmite de către Casa Națională, s-a constatat că veniturile executate în sumă de 19 790,3 mil. MDL au fost cu 161,3 mil. MDL (0,8%) peste nivelul precizat, iar cheltuielile de casă în sumă de 19 426,5 mil. MDL – cu 202,5 mil. MDL (1,0%) sub nivelul celor precizate. În aceste condiții, exercițiul bugetar s-a soldat cu un excedent de 363,8 mil. MDL. Executarea per ansamblu a bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2018 este prezentată în Anexa la prezentul Raport.

3.1. Soldurile de mijloace bănești formate la începutul anului 2018 și restituite bugetului de stat pe parcurs nu au fost raportate conform regulilor stabilite.

Conform art.70 alin.(5) din Legea nr.181 din 25.07.2014, în perioada martie-aprilie 2018 CNAS a restituit Ministerului Finanțelor soldul mijloacelor bănești de 318,4 mil. MDL aferent transferurilor destinate acoperirii insuficienței veniturilor BASS și datoria de 12,1 mil. MDL – transferuri primite pentru acordarea prestațiilor de asistență socială, formate ca supraplăți în urma primirii mijloacelor bănești de la bugetul de stat în anul 2017.

⁵ Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2018 nr.281 din 15.12.2017.

⁶ Legea nr.107 din 14.06.2018 pentru modificarea și completarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2018 nr.281/2017; Legea cu privire la acordarea suportului unic unor beneficiari de pensii nr.313 din 30.12.2018.

Normele metodologice de întocmire a Rapoartelor privind executarea BASS⁷ prevăd că, în Formularele nr.1 și nr.4 CNAS, la indicatorii executați în anul curent se reflectă tranzacțiile de intrări/ieșiri pe conturile CNAS.

În baza activităților de audit desfășurate, s-a constatat neraportarea regulamentară a sumelor restituite la bugetul de stat aferente soldului mijloacelor bănești de 318,4 mil. MDL și a datoriei de 12,1 mil. MDL. Volumul transferurilor restituite de 330,5 mil. MDL a fost prezentat ca „active financiare”, iar în final ca „surse de finanțare”, cu semnul minus. Concomitent cu suma de 12,1 mil. MDL au fost diminuate și cheltuielile executate pentru prestațiile de asistență socială, la care s-au referit transferurile restituite la bugetul de stat.

În context se menționează că datele din Raportul privind executarea BASS (1 113,9 mil. MDL) nu sunt susținute de cele din evidența contabilă (795,5 mil. MDL), fiind atestată divergența de 318,4 mil. MDL pentru transferurile de acoperire a deficitului BASS și de 12,1 mil. MDL pentru transferurile destinate prestațiilor sociale de asigurări sociale.

Aceste acțiuni sunt în contradicție cu reglementările în vigoare care prevăd că „restituirile de cheltuieli din anii precedenți se reflectă la sursele de finanțare”, nu și de venituri. Modul de raportare a transferurilor restituite la bugetul de stat indică o abordare diferită față de alte elemente de venituri. Astfel, deși contribuțiile individuale de asigurări sociale de stat obligatorii sunt tot venituri ca și transferurile, sumele restituite persoanelor asigurate în anul 2018, pentru anii 2015-2016 (140,8 mii MDL), au fost reflectate la venituri, prin diminuarea valorii acestora.

Ca impact, Rapoartele privind executarea BASS au fost denaturate cu 330,5 mil. MDL și depășesc de 1,7 ori nivelul materialității (194,3 mil. MDL). Natura denaturării a determinat afectarea concomitentă a valorii mai multor indicatori, și anume: a veniturilor – cu 330,5 mil. MDL, a transferurilor primite în cadrul bugetului public național – cu 330,5 mil. MDL, a cheltuielilor – cu 12,1 mil. MDL, a soldului bugetar – cu 318,4 mil. MDL, și a surselor de finanțare – cu 330,5 mil. MDL.

Deși potrivit normelor legale⁸ transferurile din bugetul de stat se atribuie la veniturile BASS, iar conform Instrucțiunii privind evidența contabilă a CNAS pentru înregistrarea lor sunt destinate conturile clasei 6 „Venituri”, la înregistrarea transferurilor pentru acordarea prestației de asistență socială aceste prevederi nu sunt aplicate. Astfel, la înregistrarea cheltuielilor aferente prestațiilor de asistență socială nu se aplică nici conturile de cheltuieli ale clasei 7 „Cheltuieli”. Instrucțiunea nu prevede exhaustiv modul de înregistrare, utilizare și evidență a veniturilor din transferurile de la bugetul de stat, ci doar reglementează raporturile între bugete, prin utilizarea contului 114 „Creanțe pe termen scurt ale bugetului de stat privind transferurile”. Acest cont se utilizează pe tipuri de prestații, atât pentru evidența veniturilor, cât și a cheltuielilor aferente transferurilor de la bugetul de stat pentru prestațiile sociale.

În opinia auditului, ținând cont de faptul că transferurile sunt componentă a veniturilor BASS, este necesară utilizarea metodei veniturilor care presupune constatarea sumelor primite și corelarea acestora cu cheltuielile aferente.

⁷ Normele metodologice privind modul de întocmire a Rapoartelor privind executarea BASS, aprobate prin ordinul ministrului finanțelor nr.38 din 17.02.2017.

⁸ Art.11 din Legea nr.489-XIV din 08.07.1999 privind sistemul public de asigurări sociale (în continuare – Legea nr.489-XIV din 08.07.1999).

În context se menționează că la 05.04.2019 Casa Națională a informat Ministerul Finanțelor despre neconcordanța din evidența contabilă și Rapoartele privind executarea BASS a reflectării soldului anului 2017, restituit bugetului de stat în anul 2018, fiind solicitată opinia privind modificarea rapoartelor. Ca răspuns, Ministerul Finanțelor la 12.04.2019 a informat că consideră conformă raportarea restituirii soldului transferurilor de la bugetul de stat la codul economic 418130 „Rambursarea mijloacelor bugetare din anii precedenți la buget”.

Notă: În ședința din 13 mai 2019 de comunicare a aspectelor din proiectul Raportului de audit, CNAS a prezentat Corespondența conturilor privind operațiunile contabile de bază a Casei Naționale, care urmează a fi aprobată corespunzător spre aplicare.

3.2. Cheltuielile efective privind prestațiile sociale au fost evaluate de CNAS neținând cont de principiul contabilității de angajamente, ceea ce a determinat imposibilitatea evaluării și validării cheltuielilor respective.

Potrivit normelor legale⁹, înregistrarea cheltuielilor prin metoda de angajamente prevede recunoașterea lor pe măsura apariției acestora, adică la momentul apariției obligațiunilor CNAS față de beneficiar, indiferent de momentul plății.

Conform datelor raportate de Casa Națională, în anul 2018 din BASS au fost suportate cheltuieli efective pentru acordarea prestațiilor sociale beneficiarilor în sumă totală de 19 149,6 mil. MDL. Verificările auditului au stabilit că suma cheltuielilor este determinată de CNAS reieșind din plățile pentru luna în curs și cele neridicate anterior de către beneficiari, cu micșorarea în sumele restituite pe contul CNAS de către prestatorii serviciilor de plată.

Referitor la modul de determinare a cheltuielilor efective, auditul menționează că în aceste circumstanțe nu se asigură înregistrarea și evidența angajamentelor bugetare față de beneficiarii prestațiilor sociale, odată ce CNAS nu recunoaște cheltuielile pe măsura apariției lor (metoda de angajamente), înregistrând în evidența contabilă datele din rapoartele lunare privind plata prestațiilor sociale. Aceste acțiuni nu asigură respectarea principiului transparenței prevăzut la art.12 alin.(2) lit.c) din Legea nr.181 din 25.07.2014¹⁰, și anume că bugetele se administrează având la bază informație bugetară cuprinzătoare, elaborată și prezentată publicului într-o manieră clară și accesibilă.

La acest capitol, Politica de contabilitate a entității specifică că cheltuielile sunt reflectate în contabilitate în acea perioadă în care au avut loc, indiferent de timpul achitării efective a acestora. Concomitent, Instrucțiunea privind evidența contabilă a CNAS¹¹, coordonată cu Ministerul Finanțelor, nu prevede detaliat metodele și procedeele ce urmează a fi aplicate la evaluarea cheltuielilor efective.

Totodată, Ministerul Finanțelor, prin Ordinul nr.195 din 29.11.2018 (publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova la 12.12.2018), a operat modificări și completări la modul de întocmire a Raportului privind executarea BASS la partea de cheltuieli și active nefinanciare (Formularul nr.4.1. CNAS): „În cheltuieli efective se reflectă sumele calculate pentru plata prestațiilor sociale, ținând cont

⁹ Art.3 și art.6 din Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007.

¹⁰ Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014 (în continuare – Legea nr.181 din 25.07.2014).

¹¹ Instrucțiunea privind evidența contabilă a Casei Naționale de Asigurări Sociale, aprobată prin Ordinul CNAS nr.191-A din 29.09.2017.

de sumele neridicate de beneficiari, retribuirea muncii, servicii și alte plăți pentru perioada de raportare”.

Prin urmare, se atestă abordări contradictorii și interpretative ale Ministerului Finanțelor privitor la modul de determinare și raportare a cheltuielilor efective pentru acordarea prestațiilor sociale. Aceste circumstanțe au condus la denaturarea cheltuielilor efective și la nerefectarea în evidența contabilă a datoriilor de 39,0 mil. MDL față de cca 18 mii de beneficiari ai unor prestații sociale care nu au ridicat plățile în termenele stabilite. Circumstanțele identificate privind datoriile față de beneficiarii prestațiilor sociale sunt expuse în subcapitolul următor din prezentul Raport.

3.3. Datoriile față de beneficiarii prestațiilor sociale la finele anului bugetar au fost raportate de CNAS în volumul plăților active, dar nu a drepturilor nerealizate de către cetățeni.

Normele metodologice privind modul de întocmire a Rapoartelor privind executarea BASS reglementează că, la indicatorul „Total datorii” din Formularului nr.4.1. CNAS, se reflectă sumele datorate pentru bunuri, lucrări și servicii, și alte plăți pentru perioada de raportare.

Potrivit datelor din Raportul menționat, datoriile la 31.12.2018 au însumat 51,1 mil. MDL. Evaluările auditului denotă că datoriile raportate sunt constituite din sumele aferente prestațiilor sociale acordate beneficiarilor și pentru care plățile nu au fost ridicate într-o perioadă ce nu depășește 3 sau 6 luni, în funcție de tipul prestației.

De menționat că, în cazul nesolicitării mijloacelor financiare timp de 3/6 luni, plata se suspendă și poate fi reluată la solicitarea beneficiarului¹². Totodată, prestatorii serviciilor de plată, potrivit normelor regulatorii, restituie mijloacele financiare pe contul CNAS, lunar, peste 3/6 luni de neachitare consecutivă.

Astfel, deși normele în vigoare prevăd doar sistarea plății, nu și a dreptului beneficiarului la prestație în cazul în care decizia de acordare a prestației nu este abrogată, auditul a constatat că CNAS după restituirea mijloacelor financiare micșorează sumele prestațiilor calculate conform rapoartelor prezentate de către prestatorii serviciilor de plată și, respectiv, datoria față de beneficiari. Totodată, informațiile analitice privind tranzacțiile de acordare și plată a prestațiilor sociale, precum și datoriile față de beneficiari și obligațiunile acestora se regăsesc în baza de date a SI „ Protecția Socială” al CNAS.

Prin urmare, aceste acțiuni nu asigură criteriul din Normele metodologice privind modul de întocmire a Rapoartelor privind executarea BASS, care prevăd că „La întocmirea rapoartelor este obligatorie să fie asigurată identitatea (coincidența) datelor evidenței analitice cu operațiunile și soldurile de la conturile evidenței sintetice la data de 1 a perioadei de gestiune, precum și a datelor din Rapoarte cu datele evidenței analitice și sintetice”.

Referitor la aceste operațiuni, se menționează că Politica de contabilitate a CNAS nu conține precizări. În capitolul 3.7. „Venituri, cheltuieli, rezultate financiare ale BASS” sunt prezentate, în

¹² Regulamentul privind modul de plată a pensiilor stabilite în sistemul public de pensii și alocațiilor sociale de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.929 din 15.08.2006; Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a indemnizațiilor adresate familiilor cu copii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1478 din 15.11.2002; Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a alocațiilor lunare de stat unor categorii de populație, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.470 din 02.05.2006; Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a alocațiilor de stat pentru merite deosebite față de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1413 din 2003; Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1167 din 16.10.2008 (în continuare – Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1167 din 16.10.2008).

majoritate, noțiunile componentelor de venituri și cheltuieli și normele legale în domeniu, dar nu concepțiile de bază, caracteristicile calitative, regulile, metodele și procedeele pentru ținerea contabilității și întocmirea situațiilor financiare. De asemenea, și Planul de conturi al CNAS este un nomenclator al conturilor contabile, dar nu stabilește normele metodologice de utilizare a acestora.

În același timp, în Politica de contabilitate este stipulat că veniturile și cheltuielile se constată și se reflectă în contabilitate și în rapoartele financiare ale perioadei în care au avut loc, indiferent de timpul efectiv de încasare sau plată a mijloacelor bănești. De asemenea, este prevăzut că rapoartele financiare, bazate pe contabilitatea de angajamente (cu excepția Raportului privind fluxul mijloacelor bănești), conțin informații cu privire la operațiunile precedente legate de încasarea sau plata mijloacelor bănești, datoriile aferente plății mijloacelor bănești și încasările ulterioare de mijloace bănești.

Instrucțiunea de evidență contabilă a CNAS nu prevede stornarea datoriilor CNAS față de beneficiari. Mai mult decât atât, normele legale privind acordarea prestațiilor sociale stabilesc o perioadă de achitare retroactivă a prestațiilor suspendate de 3 ani anterior datei solicitării. Astfel, și art.391 alin.(1) din Codul civil reglementează că termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanța de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Întrucât în evidența contabilă nu există date complete privind valoarea drepturilor sistate ale beneficiarilor, adică a datoriilor CNAS, auditul a estimat suma acestora din rapoartele prestatorilor serviciilor de plată, în care sunt reflectate sumele restituite pe contul CNAS din cele neachitate beneficiarilor.

Ca rezultat se denotă că, în luna decembrie 2018, prestatorii serviciilor de plată au restituit pe contul CNAS mijloace financiare în sumă totală de 39,0 mil. MDL, aferente prestațiilor sociale neachitate pentru:

- luna curentă (pensii, alocații și indemnizații sociale);
- 3 luni consecutive (indemnizații adresate familiilor cu copii);
- 6 luni consecutive (ajutoare bănești).

Astfel, datele reflectate în evidența contabilă și în Raportul privind executarea BASS (Formularul nr.4.1 CNAS) indică o divergență de 39,0 mil. MDL, comparativ cu cele din SI „Protecția Socială”. Rapoartele prestatorilor serviciilor de plată reflectă suma de 39,0 mil. MDL ca mijloace bănești neridicate de beneficiari și restituite la contul bancar CNAS. În evidența contabilă sunt reflectate ca restituiri a mijloacelor financiare.

Ca urmare, datoriile pentru un șir de prestații sociale față de 18 mii de beneficiari care nu și-au ridicat plățile în termenele stabilite, nu se regăsesc în evidența contabilă. Respectiv, suma datoriilor reflectate în Rapoartele privind executarea BASS, de 51,1 mil. MDL nu este completă, fiind diminuată cu 39,0 mil. MDL, comparativ cu cele din SI „Protecția Socială”.

Notă: La 13 mai 2019, în urma comunicării constatărilor din proiectul Raportului de audit, CNAS a remis Curții de Conturi „Informația privind sumele prestațiilor sociale neridicate de către beneficiari,

la situația din 31.12.2018”, ca anexă suplimentară la Raportul privind executarea BASS în anul 2018, prezentat spre auditare la 15.04.2018¹³.

3.4. CNAS nu a asigurat raportarea creanțelor în sumă de circa 7,5 mil. MDL privind supraplățile către beneficiari a prestațiilor sociale, deși în evidența contabilă acestea sunt înregistrate.

Modul de restituire a sumelor prestațiilor plătite neîntemeiat este prevăzut în normele interne ale instituției¹⁴, care reglementează că, în cazul plăților achitate necuvenit, sumele se restituie integral la contul CNAS de către persoanele vinovate. Sumele plătite neîntemeiat pot fi restituite benevol sau în baza hotărârii instanței judecătorești, prin rețineri la sursa de plată sau cu restituiri/achități prin intermediul instituțiilor financiare.

Potrivit informațiilor prezentate, în anul de referință prin instituțiile financiare au fost rambursate 0,7 mil. MDL, informații reflectate și în SI „ Protecția Socială”, acestea fiind aferente anului 2018.

Referitor la raportarea creanțelor, se denotă că Normele metodologice privind modul de întocmire a Rapoartelor privind executarea BASS reglementează că la indicatorul „Total creanțe” se reflectă sumele transferate în avans pentru bunuri, lucrări și servicii și alte plăți pentru perioada de raportare.

Verificarea de către audit a relevat că CNAS nu a asigurat raportarea creanțelor privind supraplățile prestațiilor sociale achitate atât din BASS, cât și din bugetul de stat. Evidența contabilă indică că la 01.01.2018 creanțele pe termen scurt privind supraplățile prestațiilor de asigurări sociale constituiau 1,2 mil. MDL, iar creanțele pe termen scurt privind supraplățile prestațiilor de asistență socială însumau 3,9 mil. MDL. Potrivit datelor din Raportul privind recuperarea sumelor de prestații plătite necuvenit beneficiarilor, pe parcursul anului 2018 au fost calculate supraplăți în sumă de 5,7 mil. MDL ale prestațiilor achitate din BASS și de 1,6 mil. MDL ale celor achitate din bugetul de stat. Astfel, la situația din 31.12.2018, estimările de audit a supraplăților, în baza datelor din raportul menționat, au însumat 7,5 mil. MDL, situație prezentată și în evidența contabilă.

De menționat că Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat la partea de cheltuieli pentru anul 2018 (Formularul nr.4.1. CNAS) nu reflectă aceste date, fiind denaturat în aceeași sumă. În context, se menționează că Instrucțiunea privind evidența contabilă a CNAS, deși prevede reflectarea cât mai exactă a supraplăților de asigurări sociale depistate, care se referă la anul financiar curent și precedent, nu prevede o modalitate diferită de reflectare a lor. Aceste circumstanțe au condus la raportarea eronată a restituirilor de cheltuieli din anii precedenți, situații prezentate în subcapitolul următor din Raportul de audit.

¹³ Normele metodologice privind modul de întocmire a Rapoartelor privind executarea BASS prevăd că toate rectificările și corectările în Rapoarte, după verificarea și aprobarea acestora de către Ministerul Finanțelor, se aduc la cunoștință în mod obligatoriu tuturor instanțelor unde au fost prezentate aceste rapoarte.

¹⁴ Instrucțiunea privind recuperarea sumelor cu titlu de pensie și alocație socială de stat plătite din vina beneficiarului, aprobată prin Ordinul CNAS nr.311-A din 24.12.2013; Instrucțiunea privind modul de stabilire, calcul și plată a indemnizațiilor de maternitate, aprobată prin Ordinul CNAS nr.173-A din 28.08.2017; Instrucțiunea privind modul de examinare, evidență și recuperare a sumelor indemnizațiilor adresate familiilor cu copii plătite necuvenit, aprobată prin Ordinul CNAS nr.3-A din 04.01.2018.

3.5. Nerealizarea responsabilităților de către părțile implicate în procesul de acordare și plată a ajutoarelor sociale și celor pentru perioada rece a anului a determinat sistarea plăților și lezarea drepturilor beneficiarilor (10,4 mil. MDL).

În anul 2018, cheltuielile efective privind plata ajutorului social și ajutorului pentru perioada rece a anului au constituit 533,9 mil. MDL și, respectiv, 250,5 mil. MDL, sau circa 4,1 % din totalul cheltuielilor privind prestațiile sociale (19 149,6 mil. MDL). Un aspect semnificativ îl reprezintă datoriile la aceste prestații față de beneficiari, în sumă totală de 11,8 mil. MDL, ceea ce constituie 23,1% din suma totală a datoriilor BASS raportate (51,1 mil. MDL).

Potrivit cadrului legal¹⁵, ajutorul social se stabilește de către Direcțiile teritoriale de asistență socială, iar Casa Națională doar transferă mijloacele financiare pentru plata prestațiilor către băncile comerciale sau Î.S. „Poșta Moldovei”. Astfel, plata se efectuează lunar de către prestatorul de servicii de plată desemnat de către beneficiar, în baza contractului încheiat cu CNAS¹⁶. Acest proces este unul complex și fragmentat, cu implicarea multiplelor instituții de diferite niveluri și subordonări, care nu dispun de mecanisme și pârghii de evaluare și comunicare pentru a se asigura că mijloacele financiare au ajuns la beneficiari.

Potrivit normelor legale¹⁷, ajutoarele sociale și ajutoarele pentru perioada rece a anului se acordă persoanelor social vulnerabile, eligibile, după evaluarea bunăstării și venitului familiei acestora.

Verificările de audit au stabilit unele iregularități în procesul de acordare a dreptului la ajutor social sau la stabilirea cuantumului acestuia. S-a constatat evaluarea incorectă, de către Direcțiile de asistență socială, a veniturilor membrilor familiei, din cauza că beneficiarul nu a declarat integral veniturile, iar specialiștii nu au avut acces la bazele de date ale instituțiilor care dețin informații privind sursele și mărimea veniturilor. Lipsa unei informații veridice și complete privind venitul global al familiei poate genera în unele cazuri acordarea neconformă a ajutoarelor sociale. Astfel, au fost constatate situații când:

- beneficiarul nu a declarat modificările intervenite în perioada martie - octombrie 2017 în veniturile obținute din drepturile salariale, fapt ce a determinat acordarea nejustificată a ajutorului social în mărime de 4,0 mii MDL. Plățile achitate neconform au fost identificate în 2018 de către Inspekția Socială, mijloacele financiare fiind restituite integral;

- persoana nu a declarat că a beneficiat de salariu, deși datele din SI „ Protecția Socială” al CNAS relevau obținerea veniturilor lunare de 2,7 mii MDL. Ca impact, persoana a beneficiat nejustificat de ajutor social și ajutor pentru perioada rece a anului, în sumă totală de 1,5 mii MDL, pentru perioada decembrie 2018 – februarie 2019;

¹⁵ Art.9 alin.(2) și art.10 alin.(1) din Legea cu privire la ajutorul social nr.133 din 13.06.2008 (cu modificările și completările ulterioare).

¹⁶ Contractul nr.06.01/17 din 04.01.2017 privind plata prestațiilor sociale de către Î.S. „Poșta Moldovei”.

¹⁷ Legea cu privire la ajutorul social nr.133 din 13.06.2008; Hotărârea Guvernului nr.1167 din 16.10.2008 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social”.

- micșorarea cuantumului ajutorului social cu 0,1 mii MDL lunar și privirea de mijloace bănești în sumă totală de 1,2 mii MDL în decursul anului 2018, din cauza că un membru al familiei a prezentat certificatul ce atesta mărirea salariului calculat (1,3 mii MDL).

Conform cadrului legal¹⁸, dreptul la ajutor social se revizuieste la intervenirea oricărei modificări în informația care a fost prezentată anterior sau la fiecare 12 luni calendaristice după acordarea ajutorului social. SIA „Asistența Socială” prevede acordarea automată a ajutoarelor sociale numai pe termen de un an. În cazul persoanelor cărora li s-a stabilit dizabilitatea pe termen limitat, la solicitarea cu întârziere a ajutorului social, perioada acordării prestației poate depăși perioada dizabilității și generează cheltuieli nejustificate.

Notă: Urmare a modificărilor și completărilor operate în actul normativ¹⁹, determinarea gradului de dizabilitate se efectuează în termen de până la 30 de zile lucrătoare de la înregistrarea cererii și dosarului la structura teritorială, iar rezultatele analizei documentației și decizia se înregistrează în Sistemul informațional și se transmite inclusiv structurilor teritoriale de asistență socială.

În context se menționează că verificarea acordării dreptului și calculării acestor prestații se realizează de către Inspekția Socială. Potrivit informației prezentate echipei de audit, în anul 2018 Inspekția Socială a supus inspekției 1 021 cereri de acordare a ajutorului social și ajutorului pentru perioada rece a anului, fiind constatate 1 280 de iregularități în valoare totală de 1,4 mil. MDL.

Referitor la recuperarea sumelor achitate neconform la ajutorul social și ajutorul pentru perioada rece a anului, constatate de către Inspekția Socială, din cauza neimplementării recomandărilor anterioare ale Curții de Conturi și în anul 2018 a persistat lipsa mecanismelor de recuperare a supraplăților, precum și a creanțelor aferente în evidența CNAS.

Referitor la achitarea ajutoarelor sociale, cadrul normativ²⁰ stabilește că plata ajutorului social și/sau a ajutorului pentru perioada rece a anului se efectuează pentru luna precedentă de către prestatorul de servicii de plată desemnat de către beneficiar. Pe parcursul anului 2018, plățile au fost efectuate prin intermediul Î.S. „Poșta Moldovei” și instituțiilor financiare. În acest sens, prevederile contractuale între CNAS și Î.S. „Poșta Moldovei” reglementează că ultima are obligațiunea de achitare integrală a tuturor prestațiilor sociale, inclusiv a sumelor neachitate pentru lunile precedente²¹. Totodată, în contract nu sunt specificate măsuri concrete de sancționare pentru neonorarea obligațiilor de către părți, acestea fiind expuse la modul general.

Cadrul regulator stabilește că sumele ajutorului social și ajutorului pentru perioada rece a anului, nesolicitate de beneficiari în decurs de 6 luni consecutiv, sunt restituite lunar Casei Naționale de prestatorul serviciilor de plată. În context, se denotă că modul de efectuare a plății mijloacelor bănești către destinatar, prin intermediul prestatorilor serviciilor de plată, nu este supus verificărilor din lipsa mecanismelor de interconexiune și control intern asupra evaluării dacă resursele BASS au fost achitate în conformitate cu actele legislative și cu prevederile contractuale.

¹⁸ Pct.36 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1167 din 16.10.2008.

¹⁹ Pct.17 subpct.6¹, pct.21 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.357 din 18.04.2018.

²⁰ Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1167 din 16.10.2008.

²¹ Pct.2.2 din Contractul nr.06.01/17 din 04.01.2017 privind plata prestațiilor sociale de către Î.S. „Poșta Moldovei”.

Analiza de către audit a procesului de plată a stabilit că, în anul 2018, pe contul CNAS au fost restituite de către Î.S. „Poșta Moldovei” 5,5 mil. MDL pentru ajutorul social și 4,7 mil. MDL aferente ajutorului pentru perioada rece a anului, din sumele nesolicitate și neachitate 6 luni consecutiv. În aceste circumstanțe, norma juridică stabilește sistarea plăților care pot fi solicitate de beneficiar în baza cererii. Auditul a constatat că CNAS nu deține în evidența contabilă plățile sistate și datoriile formate față de beneficiari, aceste informații regăsindu-se în SI „Protecția Socială”. Totodată, Casa Națională nu a monitorizat onorarea obligațiunilor contractuale de către Î.S. „Poșta Moldovei”, iar în contextul rambursării sumelor semnificative nu a analizat factorii și cauzele ce au determinat aceste situații²².

De menționat că auditul a analizat și constatat achitarea lunară a pensiilor de către Î.S. „Poșta Moldovei”, în timp ce plata ajutoarelor bănești nu a fost efectuată permanent. De asemenea, s-a stabilit direcționarea de către CNAS a ajutoarelor spre plată către Î.S. „Poșta Moldovei”, în timp ce beneficiarul dispunea de card bancar, celelalte prestații sociale fiind achitate prin intermediul instituțiilor financiare. Aceste aspecte au condus la neridicarea mijloacelor bănești de către beneficiari și sistarea plăților.

Deficiențele menționate au fost discutate de către echipa de audit cu părțile implicate (MSMPS, CNAS, Î.S. „Poșta Moldovei” și unele Direcții teritoriale de asistență socială) în cadrul a două ședințe de lucru (din 28.02.2019 și din 12.04.2019).

Ca rezultat, în vederea diminuării datoriilor față de beneficiarii ajutoarelor sociale pentru ultimele 6 luni și evitarea situațiilor de sistare a plăților, Î.S. „Poșta Moldovei” a emis, în adresa oficiilor poștale teritoriale, o circulară de responsabilizare a lucrătorilor poștali și achitare lunară a tuturor prestațiilor²³. Aceasta prevede obligativitatea personalului implicat în procesul de achitare a prestațiilor, de a verifica și achita, conform buletinului de identitate, ajutoarele sociale odată cu achitarea pensiei.

Concomitent, la solicitarea auditului, Î.S. „Poșta Moldovei” a informat că datoriile aferente ajutorului pentru perioada rece a anului pentru ultimele 6 luni la 04.03.2019 constituiau 8,8 mil. MDL, în raport cu 25 172 de plăți lunare. Ca rezultat al recomandării auditului privind asigurarea plății prestațiilor către beneficiari, datoriile ajutoarelor aferente perioadei rece a anului au fost diminuate până la 3,5 mil. MDL, în raport cu 11 120 de plăți lunare, astfel fiind achitate 5,3 mil. MDL aferente a 14 052 de plăți lunare.

Referitor la deblocarea plăților sistate ale prestațiilor sociale (care au depășit termenul de 6 luni), se atestă că Casa Națională a întocmit lista beneficiarilor ce nu au ridicat ajutoarele începând cu decembrie 2017 și a transmis-o MSMPS, care, prin intermediul direcțiilor de asistență socială, urma să restabilească plățile. Potrivit informațiilor Casei Naționale, au fost sistate plăți în sumă de 4,5 mil. MDL aferente ajutorului pentru perioada rece a anului și de 5,9 mil. MDL pentru ajutorul social. Referitor la plățile sistate, MSMPS a analizat lista beneficiarilor și a depistat neachitarea a 14 174 de plăți aferente ajutorului pentru perioada rece a anului și 13 882 de plăți pentru ajutorul social.

²² Pct.5.1. din Instrucțiunea privind plata unor prestații sociale prin intermediul Î.S. „Poșta Moldovei”, aprobată prin Ordinul CNAS nr.241-A din 05.12.2016.

²³ Circulara Î.S. „Poșta Moldovei” nr.21166 din 04.03.2019, în adresa filialelor/oficiilor poștale teritoriale (cu completările ulterioare).

Norma juridică²⁴ prevede că sumele ajutorului social și ale ajutorului pentru perioada rece a anului stabilite și restituite pe contul corespunzător al Casei Naționale de Asigurări Sociale *din cauza nesolicitării, pot fi solicitate de beneficiar în decurs de 1 an din luna stabilirii*. Sumele ajutorului social și ale ajutorului pentru perioada rece a anului *neachitate la timp din vina organului care le stabilește sau le plătește se achită retroactiv fără nicio limitare*.

În cadrul ședințelor de comunicare ale echipei de audit cu părțile implicate, s-a stabilit că unii din factorii ce au determinat neplata prestațiilor este că Î.S. „Poșta Moldovei” efectuează plata prin intermediul a două module diferite, fapt confirmat de entitate²⁵, și că aceasta înregistrează o fluctuație înaltă a cadrelor. Deși s-a convenit asupra mecanismului de documentare și restabilire a plăților sistate, din lipsa de conlucrare între MSMPS, CNAS și Î.S. „Poșta Moldovei” beneficiarilor nu le-au fost achitate aceste drepturi. Astfel, inacțiunile și iresponsabilitatea părților implicate nu au asigurat restabilirea plăților sistate și utilizarea banilor conform destinației.

Notă: Potrivit informației oferite de MSMPS la 14.05.2019, din numărul total de plăți neachitate ale ajutorului social (13 882), cele neachitate în decurs de 1 an din luna stabilirii constituie 8 697 de plăți, fiind restabilite 3 640 de drepturi care urmează a fi plătite în luna mai 2019. Totodată, 5 185 de plăți pentru ajutorul social sunt cu termenul de peste 1 an, similar și 14 174 de plăți aferente ajutorului pentru perioada rece a anului, care au fost stabilite până în aprilie 2018. Astfel, auditul menționează că din cauza neelucidării de către părțile implicate în acest proces a motivului neachitării la timp a 19 359 de plăți, posibila reluare a plății nu s-a efectuat.

În contextul achitării prestațiilor sociale către beneficiari, se relevă că Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2018 prevede tarife la servicii de distribuie a drepturilor sociale acordate de prestatorii de servicii de plată de maxim 0,7% din suma distribuită beneficiarilor. În contractul semnat în acest sens de către Casa Națională cu Î.S. „Poșta Moldovei” a fost stabilit un tarif de 0,7% din suma prestațiilor sociale distribuite beneficiarilor.

Având în vedere că prestatorii serviciilor de plată restituie mijloacele financiare pe contul CNAS, pentru unele prestații sociale, peste 3 sau 6 luni de neachitare consecutivă, auditul relevă că, prin scrisoarea din 05.04.2019, Casa Națională s-a expus asupra unui proiect de hotărâre de Guvern „pentru modificarea unor acte normative” care prevede restituirea lunară de către prestatorii serviciilor de plată a mijloacelor financiare neridicate de beneficiari.

Notă: Casa Națională, urmare a înaintării spre modificare și completare a unor regulamente aprobate prin Hotărâri de Guvern, la 13 mai 2019 a expediat în adresa Î.S. „Poșta Moldovei” un proiect al Contractului privind distribuie prestațiilor sociale, în scopul aplicării unei abordări unice privind plata prestațiilor sociale, precum și optimizării și eficientizării procedurilor de plată și evidență a plății în vederea minimizării riscului plăților neconforme. În proiectul contractului, în cazul neonorării obligațiilor contractuale, a fost prevăzută sancțiunea pecuniară în mărime de 0,001% din sumele neachitate. De asemenea, proiectul prevede efectuarea de către CNAS a controalelor inopinate asupra plății prestațiilor sociale, în baza cererilor, adresărilor, petițiilor beneficiarilor.

²⁴ Pct.37 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1167 din 16.10.2008.

²⁵ Circulara Î.S. „Poșta Moldovei” nr.21166 din 04.03.2019, în adresa filialelor/oficiilor poștale teritoriale (cu completările ulterioare).

3.6. Tranzacțiile privind restituirile de cheltuieli caracteristice „anului curent” nu au fost delimitate de cele aferente anilor precedenți, ceea ce a cauzat denaturarea indicatorilor de cheltuieli și a surselor de finanțare cu cca 0,6 mil. MDL.

Normele metodologice privind modul de întocmire a Rapoartelor privind executarea BASS reglementează că la indicatorul „Executat anul curent” la partea de cheltuieli se reflectă tranzacțiile anului curent, iar restituirile de cheltuieli din anii precedenți se reflectă la sursele de finanțare. Potrivit informației prezentate în Rapoartele privind executarea BASS, în anul 2018 nu au avut loc restituiri de cheltuieli din anii precedenți.

Datele evidenței contabile ale CNAS indică că la 01.01.2018 creanțele pe termen scurt privind supraplățile prestațiilor de asigurări sociale constituiau 1,2 mil. MDL, iar creanțele pe termen scurt privind supraplățile prestațiilor de asistență socială au însumat 3,9 mil. MDL. Concomitent, în Registrele de evidență privind recuperarea sumelor de pensii, indemnizații și alocații sociale de stat necuvenite din vina beneficiarului, pentru luna ianuarie 2018, se reflectă că la începutul perioadei de gestiune existau sume spre recuperare, iar pe parcurs au fost reținute din plata prestațiilor sociale.

Auditul a testat, sub aspect financiar, situațiile prezentate în fișele de cont ale beneficiarilor din SI „Protecția Socială” cărora li s-au reținut lunar sume din prestațiile sociale. Rezultatele atestă recuperarea în perioada auditată a cheltuielilor din perioadele anterioare în sumă de circa 0,6 mil. MDL. Astfel, nerespectarea normelor metodologice de raportare a restituirilor de cheltuieli din anii precedenți a condus la denaturarea cheltuielilor executate și a surselor de finanțare prezentate în Rapoartele privind executarea BASS (Formularele nr.1 CNAS, nr.4 CNAS și nr.4.1. CNAS), în aceeași sumă.

CNAS a motivat această situație prin lipsa, în documentele primare privind recuperarea de la beneficiari a sumelor primite necuvenit, informațiilor despre perioada în care au fost suportate cheltuielile de prestații sociale, ceea ce a generat imposibilitatea delimitării tranzacțiilor de restituiri a cheltuielilor caracteristice anului curent de cele din anii precedenți, informația fiind disponibilă în SI „Protecția Socială”.

3.7. Modul de organizare a evidenței contabile și a procesului de întocmire a Rapoartelor privind executarea BASS este unul specific, care deși implică eforturi suplimentare nu asigură plenitudinea raportării indicatorilor BASS.

Potrivit normelor în vigoare²⁶, efectivul-limită al aparatului central al Casei Naționale a fost stabilit în număr de 404 unități și al caselor teritoriale de asigurări sociale în număr de 944 unități. Direcția generală finanțe și asigurări sociale (cu 41 unități, dar în care la 01.05.2019 activau 18 angajați) este subdiviziunea prin intermediul căreia se gestionează procesul de execuție bugetară, fiind responsabilă de ținerea evidenței contabile și gestionarea mijloacelor bănești. Lunar aceasta sistematizează documentele primare privind executarea BASS în 155 de ordine memoriale, în timp ce

²⁶ Hotărârea Guvernului nr.256 din 09.03.2006 „Privind aprobarea structurii și efectivului-limită ale Casei Naționale de Asigurări Sociale”.

pentru alte instituții din sistemul bugetar, normele metodologice în domeniu prevăd întocmirea până la 17 note de contabilitate²⁷.

Norma legală²⁸ stipulează că evidența contabilă în sistemul bugetar se organizează în baza Legii contabilității și în conformitate cu planul de conturi contabile, precum și cu metodologia elaborată și aprobată de către Ministerul Finanțelor. Astfel, CNAS are propriul Plan de conturi contabile, fiind parte componentă a Instrucțiunii cu privire la evidența contabilă în CNAS, care a fost coordonată cu Ministerul Finanțelor. De asemenea, ministerul a stabilit modul de întocmire și prezentare a rapoartelor privind executarea BASS.

Se menționează că Planul de conturi aplicat de CNAS nu este integrat cu clasificția bugetară economică. Conturile contabile sunt diferite de codurile clasificției economice, iar procesul de înregistrare, evidență și raportare este unul complicat, care obligă transpunerea repetată a indicatorilor BASS. Pentru a face posibilă raportarea privind executarea BASS, odată cu Instrucțiunea au fost aprobate tabele de trecere a conturilor destinate prestațiilor sociale și cheltuielilor administrative în sistemul public de asigurări sociale. Comparativ cu cheltuielile, pentru componentele de venituri nu au fost elaborate tabele de trecere, ceea ce poate influența acuratețea întocmirii Rapoartelor la acest capitol.

Totodată, se constată că Instrucțiunea privind evidența contabilă în CNAS nu conține reglementări exhaustive, cuprinzătoare și detaliate privind reflectarea și evidența tuturor tipurilor de tranzacții specifice BASS, cum ar fi: sistarea plăților cu formarea datoriilor, evidența supraplăților și a restituirilor etc. De asemenea, se atestă interpretări la capitolul venituri și cheltuieli din mijloacele financiare aferente transferurilor de la bugetul de stat, precum și incertitudini la capitolul evaluarea și reflectarea creanțelor și datoriilor CNAS. Acest fapt creează dificultăți la verificarea plenitudinii și exactității indicatorilor de cheltuieli executate, achitate și efective.

De asemenea, se remarcă că informațiile și tranzacțiile analitice pentru majoritatea cheltuielilor BASS (cca 98%) nu se regăsesc în sistemul informațional contabil 1 C, fiind în SI „Protecția Socială”. Astfel, procedura de raportare nu este una automatizată, fiind complexă și dificilă, care presupune mai multe activități, cum ar fi: transpunerea, inclusiv manuală, a datelor sintetice din SI „Protecția Socială” în SI 1 C, ulterior din sistemul de evidență contabilă în formularele de rapoarte în format Excel. Aceasta se întâmplă din motiv că Rapoartele privind executarea BASS sunt structurate după un alt principiu, iar indicatorii sunt denumiți și grupați diferit decât în evidența contabilă. Circumstanțele descrise au creat dificultăți pentru auditori la reconcilierea datelor care au stat la baza întocmirii Rapoartelor privind executarea BASS.

În anul 2018, a avut loc integrarea automată a datelor aferente pensiilor, suportului financiar și alocațiilor sociale de stat din SI „Protecția Socială” în sistemul contabil. De asemenea, Casa Națională, prin Ordinul nr.22-A din 14.02.2019, a aprobat Regulamentul cu privire la elaborarea Raportului anual privind executarea BASS (descrierea narativă). Acțiunile întreprinse au facilitat parțial procesul de raportare.

²⁷ Ordinul ministrului finanțelor nr.216 din 28.12.2015 „Cu privire la aprobarea Planului de conturi contabile în sistemul bugetar și a Normelor metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar”.

²⁸ Art.71 din Legea nr.181 din 25.07.2014.

3.8. Pe parcursul misiunii de audit entitatea a remediat unele situații constatate de audit.

În baza verificărilor efectuate, auditul a constatat că cheltuielile BASS, executate în anul 2018, prezentate în Raportul privind executarea indicatorilor generali ai BASS (Formularul nr.1 CNAS) constituie 19 426,5 mil. MDL, iar în Raportul privind executarea subprogramelor de cheltuieli ale BASS (Formularul nr.2 CNAS) însumează 19 426,1 mil. MDL, sau cu 0,4 mil. MDL mai puțin.

Potrivit informațiilor prezentate de persoanele responsabile, în ultimul raport nu au fost incluse sumele aferente:

- comisioanelor de 0,2 mil. MDL pentru serviciile de încasare de la populație a contribuțiilor de asigurări sociale de stat;
- cheltuielilor de 0,1 mil. MDL pentru despăgubiri civile;
- comisioanelor de 0,1 mil. MDL de la convertirea valutei și pentru deservirea bancară.

CNAS a motivat situația creată prin faptul că pentru aceste cheltuieli nu a fost posibil de identificat subprogramul de cheltuieli la care urmau a fi atribuite. Totodată, instituția nu a solicitat suportul Ministerului Finanțelor pentru soluționarea acestei situații.

Notă: Urmare a comunicării, la 04.04.2019, a echipei de audit cu responsabilii din cadrul Ministerului Finanțelor și Casei Naționale, la recomandarea auditului ministerul a propus, iar CNAS a corectat rapoartele financiare și a reflectat suma de 0,4 mil. MDL la subprogramul „Administrarea sistemului public de asigurări sociale”.

Suplimentar, referitor la comisionul de 0,2 mil. MDL pentru serviciile de încasare de la populație, se relevă următoarele. Art.17 din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2018 reglementează că:

(1) Comisioanele pentru serviciile de încasare de la populație, prin instrumente de plată altele decât cardurile de plată, a contribuțiilor de asigurări sociale de stat în bugetul asigurărilor sociale de stat se achită de la bugetul de stat, pe bază de contract încheiat de către Ministerul Finanțelor cu prestatorii de servicii de plată;

(2) Comisioanele specificate la alin.(1) vor fi restituite bugetului de stat de la bugetul asigurărilor sociale de stat în baza contractului încheiat între Ministerul Finanțelor și Casa Națională de Asigurări Sociale.

Această prevedere este în vigoare din anul 2016, anterior tarifele fiind achitate direct de CNAS prestatorilor de servicii de plată selectați prin concurs, care acordau servicii de încasare de la populație a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii în BASS²⁹.

Deși în anii 2016-2017 au fost încasate plăți în BASS de la populație, de la percepții fiscale și de la funcționarii fiscali, Ministerul Finanțelor nu a calculat și înaintat spre plată către Casa Națională comisionul spre restituire în bugetul de stat în sumă totală de 0,2 mil. MDL.

Situația a fost determinată de lipsa unui contract între Ministerul Finanțelor și Casa Națională, acesta fiind încheiat abia la 13 decembrie 2018. Potrivit prevederilor contractuale, CNAS și-a asumat

²⁹ Art.18 din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2015 nr.73 din 12.04.2015.

responsabilitatea de a restitui suma comisioanelor, inclusiv pentru perioada 01 ianuarie 2016 și până la semnarea contractului.

Referitor la cele constatate, auditul remarcă că contractele încheiate generează obligațiuni pe viitor și nu în trecut. Astfel, cheltuielile pentru serviciile prestate în anii 2016-2017, în sumă de 0,2 mil. MDL, au fost înregistrate, achitate și raportate de către CNAS în anul 2018, deși sunt aferente altei perioade de gestiune. Cheltuielile pentru serviciile prestate în lunile ianuarie-septembrie 2018 au constituit 0,05 mil. MDL, nefiind înaintate, înregistrate și raportate cheltuieli de circa 0,02 mil. MDL pentru lunile octombrie-decembrie 2018.

Astfel, lipsa documentării la timp a raporturilor între Ministerul Finanțelor și Casa Națională în procesul tranzacțiilor de încasate a plăților în BASS, a determinat departajarea eronată a cheltuielilor de 0,2 mil. MDL în alte perioade de gestiune.

IV. CONTINUITATEA ACTIVITĂȚII

Auditul nu a identificat evenimente, condiții sau aspecte care să indice existența unei incertitudini ce ar putea pune la îndoială în mod semnificativ capacitatea entității auditate de a-și continua activitatea conform principiului continuității activității.

În același timp, se menționează că există incertitudinea cu privire la acumularea datoriilor față de beneficiarii prestațiilor sociale (de cca 39 mil. MDL), ceea ce va impune pe viitor majorarea poverii bugetului asigurărilor sociale de stat și/sau, după caz, a bugetului de stat, odată cu solicitarea transferurilor cu destinație generală (resurse financiare pentru acoperirea deficitului). Obligațiile în cauză urmează a fi realizate în exercițiile financiare viitoare, condiționând perturbarea echilibrului bugetului asigurărilor sociale de stat.

În contextul aplicării principiului continuității activității, după care trebuie întocmite rapoartele financiare, faptul că CNAS nu prezintă integral informațiile cu privire la datoriile și creanțele sale în raport cu beneficiarii prestațiilor sociale, Rapoartele privind executarea BASS nu pot servi drept sursă completă la prognozarea resurselor necesare pentru continuitatea operațiunilor³⁰.

O altă problemă majoră pentru BASS este dependența financiară continuă față de bugetul de stat, transferurile primite cu destinație generală (pentru acoperirea deficitului) de 1 113,9 mil. MDL fiind în creștere cu 24,0% comparativ cu anul precedent. Concomitent, se menționează că, pentru acoperirea decalajului temporar de casă, CNAS a fost nevoită de a contracta 10 împrumuturi de la bugetul de stat, în sumă totală de 590 mil. MDL, care au fost restituite în același an bugetar³¹.

V. ALTE INFORMAȚII

5.1. Veniturile BASS provenite din contribuțiile de asigurări sociale, încasate în anul 2018, au fost înregistrate și raportate regulamentar.

Conform normelor legale³², obligațiunile de calculare, achitare/colectare și declarare a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii la BASS, aferente salariilor calculate și altor

³⁰ Capitolul 3 din Instrucțiunea privind evidența contabilă în CNAS.

³¹ Art.62 alin.(2) din Legea nr.181 din 25.07.2014.

³² Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2018 nr.281 din 15.12.2017; Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr.489-XIV din 08.07.1999.

recompense, revin altor entități: plătitorilor de contribuții și Serviciului Fiscal de Stat. Astfel, auditul a evaluat modul de înregistrare a tranzacțiilor aferente și de raportare ulterioară de către CNAS, urmare a primirii de la Serviciul Fiscal de Stat și Ministerul Finanțelor – Trezoreria de Stat, a datelor privind veniturile calculate și încasate.

Verificările auditului privind veridicitatea datelor incluse în informațiile prezentate în Rapoartele privind executarea BASS nu au stabilit devieri. În același timp, se remarcă faptul că unele conturi aplicate de către CNAS la înregistrarea veniturilor nu au fost aprobate corespunzător spre aplicare prin coordonare cu Ministerul Finanțelor, cum ar fi:

- creanțele pe termen scurt privind impozitul unic perceput de la rezidenții parcurilor TI (contul 111.06), impozitul unic perceput de la rezidenții parcurilor TI (contul 123.01) și venitul din impozitul unic perceput de la rezidenții parcurilor TI (contul 610.01), în care au fost reflectate tranzacții în valoare de 70,9 mil. MDL.

Notă: Conturile respective au fost coordonate spre aplicare cu Ministerul Finanțelor la 11.12.2018;

- contul 104.02, pentru suma de 12 690,5 mil. MDL.

Situațiile menționate nu au afectat veridicitatea și plenitudinea valorii veniturilor raportate, deoarece aceste conturi se conțin în evidența contabilă și se utilizează la transpunerea informațiilor aferente elementelor de venituri raportate la executarea BASS după clasificarea economică.

5.2. Deși din BASS au fost restituite regulamentar contribuții individuale de asigurări sociale de stat obligatorii achitate în plus, unele persoane asigurate încă nu au beneficiat de acest drept, ceea ce poate diminua veniturile.

Până în anul 2017, prin Legea bugetului asigurărilor sociale de stat a fost limitată baza de calcul a contribuțiilor individuale de asigurări sociale de stat obligatorii. Potrivit Regulamentului privind rambursarea sumei contribuțiilor individuale de asigurări sociale de stat obligatorii virate în plus la bugetul asigurărilor sociale de stat³³, suma contribuției individuale virate în plus se determină de la data de 1 februarie a fiecărui an și se rambursează persoanei asigurate în baza cererii care poate fi depusă de către asigurat în termen de 3 ani din data determinării surplusului de plată. Totodată, cadrul normativ prevede că rambursarea sumei contribuției individuale virate în plus va fi reflectată în rapoartele privind executarea BASS.

Verificările auditului asupra datelor din SI „Protecția Socială” denotă că în perioada de referință au fost restituite persoanelor asigurate contribuții individuale în sumă de 140,8 mii MDL, ceea ce corespunde sumelor reflectate în evidența contabilă și în Rapoartele privind executarea BASS.

Dat fiind faptul că asigurații pot solicita rambursări în termen de 3 ani, auditorul a analizat suma contribuțiilor individuale pentru anii 2015-2016 ale unor asigurați care au desfășurat activități prin cumul, deoarece în aceste circumstanțe pot fi efectuate virări în plus la BASS. Rezultatele au stabilit că supraplățile la BASS pentru anul 2015 au variat per persoană de la 0,7 mii până la 12,4 mii MDL, iar pentru anul 2016 – de la 0,7 mii până la 9,7 mii MDL. Mijloacele financiare nu au fost

³³ Hotărârea Guvernului nr.267 din 07.04.2009 „Pentru aprobarea Regulamentului privind rambursarea sumei contribuțiilor individuale de asigurări sociale de stat obligatorii virate în plus la bugetul asigurărilor sociale de stat”.

recuperate de către toate persoanele asigurate, în acest sens fiind necesară depunerea unei cereri. Astfel, până la finele anului 2019, supraplățile aferente anului 2016 pot fi solicitate de cetățenii asigurați, ceea ce va diminua veniturile BASS.

5.3. Veniturile din contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii și cheltuielile privind indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă sunt afectate de atitudinea iresponsabilă a angajatorilor la determinarea cuantumului prestației.

Indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă se calculează și se plătesc la locul de muncă de bază, din contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii datorate de angajator la BASS³⁴. În anul 2018, cheltuielile efective ale indemnizațiilor pentru incapacitatea temporară de muncă cauzată de boli obișnuite sau de accidente nelegate de muncă au constituit 440,3 mil. MDL.

Potrivit normelor regulatorii³⁵, în anul de referință controlul asupra corectitudinii stabilirii, calculării și plății indemnizațiilor a fost exercitat de: Inspekția financiară (cheltuielile efectuate din mijloacele angajatorului și din mijloacele BASS), CNAS (cheltuielile efectuate din mijloacele BASS) și de Inspectoratul de Stat al Muncii (cheltuielile efectuate din mijloacele angajatorului).

În vederea asigurării procesului de verificare a corectitudinii stabilirii, calculării și plății indemnizației pentru incapacitatea temporară de muncă, la recomandarea Curții de Conturi a fost elaborat și aprobat un ordin comun al MSMPS, CNAS și ISM³⁶. În anul 2018, ISM a efectuat 88 de controale și a stabilit nereguli la 13 entități, fiind plătite necuvenit din BASS sume în mărime de 10,1 mii MDL aferente anului de referință.

La evaluarea de audit a procesului de control, înregistrare și evidență de către CNAS a erorilor identificate, precum și a măsurilor ulterioare întreprinse nu s-au stabilit devieri, sumele plătite necuvenit fiind confirmate regulamentar.

La reconcilierea datelor din Darea de seamă privind calcularea, utilizarea și transferarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat (Declarația nr.4-BASS) cu cele din notele contabile, Rapoartele privind executarea BASS, întocmite de CNAS, nu s-au stabilit devieri, indemnizațiile fiind reflectate pe conturile contabile corespunzătoare și în perioada cuvenită.

Totodată, la contrapunerea informațiilor deținute de Casa Națională cu cele prezentate de Serviciul Fiscal de Stat, s-au stabilit divergențe ale valorii indemnizațiilor calculate (1,4 mil. MDL) și celor achitate (3,9 mil. MDL). Potrivit motivației CNAS, neconcordanțele au fost determinate de faptul că, după data întocmirii Declarației nr.4-BASS, apar situații de efectuare a corectărilor de către Serviciul Fiscal de Stat, cauzate de recepționări a dărilor de seamă de corectare sau prezentarea cu întârziere a acestora.

³⁴ Legea nr.289-XV din 22.07.2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale.

³⁵ Pct.11 din Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.108 din 03.02.2005.

³⁶ Ordinul comun al MSMPS, ISM și CNAS „Cu privire la efectuarea controlului asupra corectitudinii stabilirii, calculării și plății indemnizației pentru incapacitatea temporară de muncă”.

5.4. Cheltuielile pentru plata indemnizației viagere sportivilor de performanță care s-au retras din activitatea de sport, au fost evaluate corect în anul 2018, deși în anii precedenți s-au admis unele nereguli la recalcularea prestației.

În anul 2018, cheltuielile efective pentru indemnizațiile viagere sportivilor de performanță care s-au retras din activitatea de sport au constituit 4,1 mil. MDL.

Conform cadrului legal³⁷, dreptul la indemnizația lunară viageră îl au sportivii, cetățeni și rezidenți ai Republicii Moldova, care au obținut pentru Republica Moldova una sau mai multe medalii de aur, de argint sau de bronz la probele individuale sau pe echipe la Jocurile Olimpice sau la jocurile Paralimpice, la campionatele mondiale sau la campionatele europene de seniori, la probe olimpice sau paralimpice, la cerere și cu confirmarea autorității centrale de specialitate, dacă întrunesc cumulativ următoarele condiții: au împlinit vârsta de 35 de ani și au fost membri ai loturilor naționale timp de cel puțin 8 ani.

Urmare a verificării de către audit s-a constatat că în cazul unui beneficiar, căruia indemnizația i-a fost stabilită la 01.02.2013, prestația a fost suspendată neconform din 01.12.2014 pe motivul neatingerii vârstei de 35 ani, în legătură cu modificarea normelor legale³⁸, acțiunea cărora nu putea fi aplicată retroactiv³⁹. Prestația socială a fost restabilită ulterior la atingerea vârstei de 35 ani (01.01.2017). Astfel, beneficiarul, pe parcursul perioadei suspendate (01.12.2014 - 01.01.2017), a fost privat de dreptul de a primi mijloace financiare în sumă de 150,4 mii MDL.

5.5. Unele date din evidența contabilă nu corespund informațiilor din Deciziile de acordare/încetare a pensiei anticipate pentru limită de vârstă și a pensiei pentru limită de vârstă, ceea ce a determinat în evidența contabilă erori aproximative extrapolate de audit la 18,8 mil. MDL.

Potrivit normelor în vigoare⁴⁰, pensionarul este în drept să solicite o altă categorie de pensie în cazul în care îndeplinește condițiile pentru obținerea mai multor categorii de pensii. Norma legală⁴¹ prevede acordarea drepturilor la pensie sau respingerea cererii de pensionare în termen de 30 de zile de la data depunerii cererii cu toate actele necesare.

Analiza de audit atestă că, în cazurile în care beneficiarii pensiei anticipate pentru limită de vârstă au trecut la alt tip de pensie (limită de vârstă), s-a continuat achitarea pensiei anterior stabilite încă cca 2 luni după data obținerii noului drept. Aceste situații sunt determinate de faptul că:

- termenul de stabilire a pensiei durează până la 30 zile, timp în care se prelungeste plata pensiei anterioare;
- data de stopare a achitării pensiei, potrivit Deciziei de schimbare a pensiei (01.07.2018), este ulterioară celei indicate în Decizia privind stabilirea pensiei noi (25.05.2018);

³⁷ Art.34 din Legea nr.330-XIV din 25.03.1999 cu privire la cultura fizică și sport; Regulamentul cu privire la modul de calcul și de plată a indemnizației viagere sportivilor de performanță, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.917 din 07.11.2014.

³⁸ Legea nr.161 din 28.06.2013 pentru modificarea și completarea Legii nr.330-XIV din 25 martie 1999 cu privire la cultura fizică și sport.

³⁹ Art.46 din Legea privind actele legislative nr.780-XV din 27.12.2001.

⁴⁰ Art.11 din Legea privind sistemul public de pensii nr.156-XIV din 14.10.1998.

⁴¹ Art.31 alin.(3) din Legea privind sistemul public de pensii nr.156-XIV din 14.10.1998.

- listele spre plată a pensiei se formează la data 17-20 a lunii anterioare celei de plată, astfel încât deciziile de stabilire/stopare a pensiei emise ulterior pot fi luate în considerare doar la următoarea plată.

Pentru 2 cazuri din 4 analizate de audit, cheltuielile pentru pensia anticipată au fost majorate, iar cele pentru limită de vârstă diminuate cu 11,9 mii lei. Extrapolarea erorii aproximative pentru aceste tipuri de cheltuieli constituie 18,8 mil. MDL pentru anul 2018.

Se menționează că astfel de situații există și în cazurile de trecere a beneficiarilor la alte tipuri de pensii, fapt care în final poate genera riscuri de denaturare semnificativă a datelor din evidența contabilă și din Rapoartele privind executarea BASS, care se prezintă Ministerului Finanțelor.

5.6. Contul de evidență al raporturilor cu beneficiarii asigurați care beneficiază de indemnizații unice la nașterea copilului nu reflectă distinct conținutul economic al tranzacțiilor înscrise.

Verificarea reflectării în evidența contabilă a raporturilor cu beneficiarii de indemnizații unice la nașterea copilului a stabilit că pentru evidența decontărilor cu persoanele asigurate CNAS utilizează contul „Datorii pe termen scurt privind plata indemnizației unice la nașterea copilului, pentru persoanele neasigurate” (307.26.01).

Astfel, contul aplicat de CNAS nu reflectă conținutul economic al tranzacțiilor și urmează a fi ajustat. Aceste aspecte nu au influențat asupra raportării executării BASS, inclusiv la componenta indemnizații unice la nașterea copilului.

5.7. Rezultatele verificării cheltuielilor semnificative ale BASS aferente tranzacțiilor pentru alte tipuri de prestații sociale nu au relevat devieri în aspectul evaluării, înregistrării și raportării datelor.

Auditul a verificat cheltuielile executate, achitate și efective aferente prestațiilor sociale, după cum urmează: pensia pentru limita de vârstă; pensia de dizabilitate; pensia pentru procurori; alocațiile sociale de stat; indemnizația de maternitate; indemnizația de îngrijire a copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani pentru persoane asigurate; indemnizația pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 2 ani pentru persoane neasigurate, suportul financiar de stat; suportul unic, precum și două petiții adresate Curții de Conturi privitor la corectitudinea stabilirii și reexaminării ulterioare a mărimii pensiei pentru limita de vârstă.

Rezultatele verificărilor nu au stabilit erori la evaluarea, clasificarea, prezentarea și dezvăluirea în evidența contabilă, în SI „Protecția Socială” și în Rapoartele privind executarea BASS a valorii cheltuielilor aferente prestațiilor sociale.

Referitor la petiții se relevă că, în primul caz, rezultatele de audit nu au stabilit erori, pensia fiind calculată corespunzător și apoi majorată reieșind din indexările anuale ulterioare.

În cel de-al doilea caz, petiționarul a solicitat verificarea corectitudinii recalculării pensiei în anul 1991 și expunerea asupra refuzului Casei Naționale de a-i reexamina cuantumul pensiei în legătura cu stagiul de cotizare cumulată după realizarea dreptului la pensie. La primul aspect se relevă că petiționarul în anul 1991 activa în câmpul muncii, iar plata pensiei a trecut în evidența Casei Naționale din anul 1992, după eliberarea acestuia din câmpul muncii. Având în vedere că plata pensiei

se efectua de angajator, în dosarul de pensionare nu există probe despre care auditul ar putea să se expună.

Referitor la reexaminarea pensiei, se relevă că Legea privind sistemul public de pensii, în varianta actuală, poate fi interpretată diferențiat, de la caz la caz. În aceste circumstanțe, ținând cont de faptul că petiționarului în anul 1992 i-a fost recalculată pensia, luându-se în calcul perioada de la stabilirea dreptului la pensie în anul 1988 și până la reexaminarea din 1992, stagiul de cotizare este mai mic de 15 ani și nu există criterii exacte de a solicita reexaminarea pensiei.

5.8. Sistemele informaționale au permis automatizarea proceselor în cadrul Casei Naționale și au un impact decisiv în activitatea instituției.

Casa Națională utilizează multiple sisteme informaționale pentru administrarea proceselor în sistemul public de asigurări sociale de înregistrare și evidență a contribuabililor la BASS, precum și a beneficiarilor de prestații sociale. Potrivit informațiilor prezentate, instituția deține în evidență 4 sisteme informaționale, licențe și alte active nemateriale în valoare totală de 71,6 mil. MDL și la conturi extrabilanțiere alte 3 sistemele informaționale. De menționat că, potrivit datelor prezentate de CNAS, un sistem informațional în valoare de 2,1 mil. MDL deși a fost lansat în exploatare în anul 2002, iar pe parcurs utilizat, la situația din 31.12.2018 nu era funcțional, urma a fi casat odată cu implementarea și dezvoltarea noului SI „Protecția Socială”.

Totodată, s-a constatat că CNAS, pe parcursul perioadei 2008-2018, a creat cu forțe proprii 8 sisteme informaționale, dintre care 4 sunt integrate în SI „Protecția Socială”, care este de bază în activitatea instituției. Se atestă că, deși sistemele informaționale create de CNAS au fost lansate în proces începând cu anul 2008, acestea nu au fost evaluate și înregistrate în evidența contabilă.

Sistemele informaționale sunt formate din mai multe module, care au fost date în exploatare pe etape. Unele module ale sistemelor informaționale asigură schimbul de date cu alte instituții, cum ar fi: Ministerul Finanțelor, Serviciul Fiscal de Stat, ANOFM, prestatorii serviciilor de plată a prestațiilor sociale etc. Pe parcursul anului 2018, CNAS a contractat 2 companii TI care au oferit servicii de mentenanță în sumă de 11,7 mil. MDL, valoarea dată fiind atribuită la cheltuieli efective.

Notă: CNAS a inițiat procesul de casare a sistemului informațional neutilizat în procesul operațional, în valoare de 2,1 mil. MDL, conform Actului de expertiză tehnică și Registrului actelor activelor nemateriale, ce urmează a fi casate, din 14.05.2019.

5.9. Casa Națională are instituit sistemul de management financiar și control, cu activități de control și reglementări interne, care trebuie îmbunătățite și perfecționate pentru anumite procese.

Evaluarea de audit a sistemului MFC denotă că CNAS, conform cerințelor legale⁴², deține o structură bine organizată și dezvoltată, cu descrierea proceselor operaționale și identificarea riscurilor. Descrierea proceselor de bază se actualizează anual, efectuându-se și autoevaluarea MFC la nivel de direcții și per entitate.

De asemenea, Casa Națională are stabilite obiectivele strategice și operaționale, atribuite responsabilitățile corespunzătoare angajaților în vederea atingerii acestora, iar planurile strategice și

⁴² Legea nr.229 din 23.09.2010 privind controlul financiar public intern.

planurile anuale de activitate includ obiective strategice/operaționale, indicatori de performanță și riscuri asociate obiectivelor.

De asemenea, în cadrul CNAS au fost descrise 67 de procese operaționale de bază, iar odată cu schimbarea reglementărilor care vizează procesele CNAS, instituția și-a modificat acțiunile și procesele cartografiate. Descrierea proceselor operaționale a oferit posibilitate managementului instituției să identifice și să evalueze riscurile, să prevadă procesele și obiectivele asupra cărora riscurile identificate pot avea un impact, precum și să stabilească acțiunile care urmează a fi întreprinse pentru gestionarea acestora. Astfel, au fost identificate 58 de riscuri, fiind planificate 102 acțiuni pentru gestionarea acestora, incluse în Registrul riscurilor CNAS pentru anul 2018. Ulterior, au fost prevăzute activități de control, cum ar fi: autorizări și aprobări din partea persoanelor responsabile; reconcilierii de date și informații, limitarea accesului persoanelor neautorizate la resurse și informații etc.

Auditul intern realizează misiuni de evaluare independentă, menite să adauge valoare și să îmbunătățească procesele realizate. Astfel, în anul 2018 acest serviciu a realizat 12 misiuni de audit aferente activităților și proceselor operaționale, dintre care 4 au tangență cu evidența contabilă, după cum urmează: casarea bunurilor gestionate, salarizarea personalului CNAS, modul de organizare a recuperării sănătății prin tratament balneo-sanatorial, dezvoltarea profesională a personalului CNAS (cu aspecte de evidență contabilă).

Elementele de raportare au fost evaluate în anul 2017, în cadrul a 2 misiuni de audit⁴³, iar conform cerințelor legale⁴⁴, auditul intern asigură evaluarea cel puțin o dată la trei ani a proceselor cu risc sporit din următoarele domenii: financiar-contabil, achiziții publice, administrare a activelor, tehnologii informaționale.

Reieșind din constatările menționate în prezentul Raport de audit, se relevă că, deși activitățile de control, în majoritatea cazurilor, sunt definite și descrise, acestea urmează a fi aplicate continuu și la toate nivelurile. Totodată, pentru redresarea situației constatate, este necesară consolidarea eforturilor tuturor subdiviziunilor structurale și implementarea recomandărilor înaintate.

5.10. Recomandările anterioare ale Curții de Conturi au fost implementate în majoritate, dar nu integral, fapt ce influențează plenitudinea indicatorilor din Rapoartele privind executarea BASS.

Ca urmare a realizării misiunii precedente de audit⁴⁵, au fost înaintate 15 recomandări, al căror termen-limită de implementare a expirat. Urmare a analizei și generalizării acțiunilor întreprinse de către părțile responsabile, prin prisma importanței și actualității problemelor identificate, executarea recomandărilor a contribuit la îmbunătățirea și eficientizarea activităților CNAS, prin:

- organizarea controalelor suplimentare cu referire la procesul de valorizare a pensiilor și de repartizare a sumei pensiei conform codurilor bugetelor de finanțare;

⁴³ Misiunile de audit: „Evaluarea procesului de stabilire a alocațiilor de stat pentru merite deosebite față de stat și raportarea executării cheltuielilor pentru plata acestora” și „Evaluarea procesului de stabilire și calculare a indemnizațiilor de maternitate și raportarea executării cheltuielilor pentru plata acestora”.

⁴⁴ Art.17 alin.(2) din Legea nr.229 din 23.09.2010 privind controlul financiar public intern.

⁴⁵ Hotărârea Curții de Conturi nr.26 din 29.05.2018 „Cu privire la Raportul auditului financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul bugetar încheiat 2017”.

- monitorizarea deciziilor cu privire la acordarea/recalcularea pensiilor;
- încheierea contractului de prestare a serviciilor informaționale cu Agenția Servicii Publice, pentru evitarea transferului mijloacelor financiare pentru plata pensiilor după decesul beneficiarului;
- elaborarea și aprobarea ordinului comun al MSMPS, ISM și CNAS cu privire la efectuarea controlului asupra corectitudinii stabilirii, calculării și plății indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă;
- ajustarea normelor aferente procesului de verificare a creanțelor din Rapoartele privind executarea BASS, ținând cont de Planul de conturi al CNAS și Instrucțiunea de evidență contabilă.

Prin elaborarea Regulamentului privind modul de stabilire și plată a prestațiilor sociale militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, s-a asigurat modul de stabilire și plată a prestațiilor sociale acestei categorii de beneficiari. De menționat că MSMPS a elaborat proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului respectiv, care a fost avizat de autoritățile competente și urmează a fi definitivat în contextul aprobării noii legi a salarizării⁴⁶.

Referitor la necesitatea elaborării de către MSMPS a modalității de transmitere a supraplăților achitate neîntemeiat beneficiarilor de ajutor social și de ajutor pentru perioada rece a anului, depistate de către organele abilitate, se denotă neimplementarea acestei recomandări. Astfel, se menține situația incertă pentru CNAS în aspectul înregistrării și raportării supraplăților achitate neîntemeiat, cu impact asupra plenitudinii datelor din Rapoartele privind executarea BASS.

În contextul recomandărilor înaintate de Curtea de Conturi prin Hotărârea nr.98 din 21.12.2018⁴⁷, care au termen de executare până în iunie 2019, CNAS la momentul actual a întreprins acțiuni de implementare, și anume: elaborarea proiectului de Explicații privind modul de aplicare/determinare a coeficientului nivelului profesional (Knp) pentru anumite ocupații/situații, verificarea dosarelor de pensii cu aplicarea coeficientului nivelului profesional mai mare de 1,5, determinarea modului de confirmare a acordului persoanei privind substituirea în calculul pensiei a lunilor în care funcționarul public s-a aflat în incapacitate temporară de muncă, elaborarea Acordului de colaborare cu structurile de forță care urmează a fi semnat de părțile implicate.

De asemenea, Casa Națională a recalculat cuantumului pensiei pentru 2 asigurați, cu includerea în stagiul de cotizare a perioadelor de activitate ale asiguraților care initial la stabilirea pensiei nu au fost luate în calcul. Aceste perioade nu au fost tratate de organul de asigurări sociale ca „circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare”, pe motiv că au fost cunoscute din start, fiind confirmate prin înscrierile din carnetele de muncă, prezentate de beneficiari la solicitarea acordării pensiei. Astfel, se atestă necesitatea completării cadrului normativ aferent sistemului de pensii cu noțiuni și prevederi clare privind situațiile și modalitatea de recalculare a pensiilor stabilite.

⁴⁶ Legea nr.270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

⁴⁷ Hotărârea Curții de Conturi nr.98 din 21.12.2018 „Privind Raportul auditului conformității acordării pensiilor în Republica Moldova”.

VI. RESPONSABILITĂȚILE CONDUCERII ȘI CELOR ÎNSĂRCINAȚI CU GUVERNANȚA PENTRU RAPOARTELE FINANCIARE

Responsabilitatea Guvernului, în domeniul finanțelor publice, este de a exercita conducerea generală a activității executive în domeniul gestionării finanțelor publice, în conformitate cu principiile și regulile stabilite⁴⁸.

Responsabilitatea Casei Naționale de Asigurări Sociale a constat în întocmirea și prezentarea către Guvern, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și Ministerul Finanțelor a rapoartelor privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat și asigurarea publicării acestora⁴⁹. Totodată, directorul general al Casei Naționale este responsabil de implementarea sistemului de control intern managerial conform Standardelor naționale de control intern în sectorul public, ținând cont de complexitatea și domeniul de activitate al entităților publice⁵⁰.

Responsabilitatea Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale a constat în monitorizarea și analiza executării BASS⁵¹.

Responsabilitatea Ministerului Finanțelor ține de⁵²:

- elaborarea și aprobarea, în baza Legii contabilității și în conformitate cu Planul de conturi contabile, a metodologiei privind evidența contabilă în sistemul bugetar, inclusiv privind contabilitatea executării BASS;

- elaborarea și aprobarea metodologiei privind implementarea cadrului normativ-legal în domeniul finanțelor publice, inclusiv privind evidența contabilă și raportarea bugetelor componente ale bugetului public național, precum și acordarea asistenței metodologice în procesul bugetar.

VII. RESPONSABILITĂȚILE AUDITORILOR

Auditorul este responsabil de planificarea și realizarea misiunii de audit, cu obținerea probelor suficiente și adecvate în vederea susținerii bazei pentru opinia de audit. Obiectivele auditorului sunt: obținerea unei asigurări rezonabile că Raportul Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat nu este afectat de denaturări semnificative, cauzate de fraude și/sau erori, precum și emiterea unei opinii.

Asigurarea rezonabilă este un nivel ridicat de asigurare, dar nu este o garanție că un audit efectuat în conformitate cu ISSAI va detecta întotdeauna o denaturare semnificativă atunci când ea există. Denaturările pot fi urmare a fraudelor sau erorilor. Totodată, denaturările pot fi considerate semnificative dacă, în mod individual sau în ansamblu, pot influența deciziile economice ale utilizatorilor acestor rapoarte.

⁴⁸ Art.19 din Legea nr.181 din 25.07.2014.

⁴⁹ Art.22 din Legea nr.181 din 25.07.2014.

⁵⁰ Art.8 din Legea privind controlul financiar public intern nr.229 din 23.09.2010.

⁵¹ Art.22 din Legea privind controlul financiar public intern nr.229 din 23.09.2010.

⁵² Legea nr.181 din 25.07.2014; Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007.

O descriere suplimentară a responsabilităților auditorului într-un audit al rapoartelor financiare este plasată pe site-ul Curții de Conturi, la adresa: <http://www.ccrm.md/activitatea-curtii-de-conturi-1-25>. Această descriere face parte din Raportul nostru de audit.

SEMNĂTURI

Echipa de audit:

Șeful echipei de audit,

Șef al Direcției audit I în cadrul Direcției generale de audit II

Elena Ciochină

Auditor public principal

Auditor public superior

Auditor public principal

Elena Cebotari

Elena Mirciu

Larisa Postica

Responsabil de monitorizarea și asigurarea calității auditului:

Șeful Direcției generale de audit II

Sofia Ciuvalschi

LISTA ACRONIMELOR

Acronimul	Termenul abreviat
ISSAI	Standardele Internaționale de Audit
CNAS sau Casa Națională	Casa Națională de Asigurări Sociale
BASS	Bugetul asigurărilor sociale de stat
MSMPS	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale
SI	Sistemul informațional
SIA	Sistemul informațional automatizat
ISM	Inspectoratul de Stat al Muncii
MFC	Management financiar și control
ANOFM	Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă

Anexă

*la Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului
privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul bugetar 2018*

RAPORT PRIVIND EXECUTAREA INDICATORILOR GENERALI AI BUGETULUI ASIGURĂRILOR SOCIALE DE
STAT PE ANUL 2018
(conform Anexei nr.1 la Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2018)

mii MDL

Denumirea	Cod Eco	Plan		Executat	Executat față de precizat	
		aprobat pe an	precizat pe an		devieri (+/-)	în %
A	1	2	3	4	5=4-3	6=4/3
I. Venituri, total	1	19.312.518,1	19.628.964,8	19.790.305,4	161.340,6	100,8
inclusiv transferuri de la BS	19	6.758.518,1	6.755.064,8	6.670.227,9	-84.836,9	98,7
II. Cheltuieli, total	2+3	19.312.518,1	19.628.964,8	19.426.502,8	-202.462	99,0
inclusiv cheltuieli de personal	21	114.751,8	115.061,1	113.089,1	-1.972	98,3
III. Sold bugetar	1-(2+3)	0	0	363.802,6		
IV. Sursele de finanțare, total	4+5+9	0	0	-363.802,6		
Active financiare	4	0	-330.475,8	-330.475,8		
Datorii	5					
Modificarea soldului de mijloace bănești	9	0,0	330.475,8	-33.326,8		
Sold de mijloace bănești la începutul perioadei	91	0,0	330.475,8	330.475,8		
Sold de mijloace bănești la sfârșitul perioadei	93	0,0	0,0	363.802,6		

Sursă: Date extrase de către echipa de audit din Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2018, prezentat oficial spre auditare Curții de Conturi la 15.04.2019 de către conducerea Casei Naționale de Asigurări Sociale, raportul fiind autorizat prin semnătura persoanelor responsabile, cu aplicarea ștampilei entității.

RAPORT PRIVIND EXECUTAREA SUBPROGRAMELOR DE CHELTUIELI ALE BUGETULUI ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT PE ANUL 2018
(conform Anexei nr.2 la Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2018)

mii MDL

Denumirea	Cod	Plan aprobat pe an			Plan precizat pe an			Executarea			Executat față de precizat pe an					
		total	inclusiv		total	inclusiv		total	BASS	BS	total	%	BASS		BS	
			BASS	BS		devieri (+/-)	%						devieri (+/-)	%		
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11=8-5	12=8/5	13=9-6	14=9/6	15=10-7	16=10/7
I. Cheltuieli, total		19312518,1	13943695,4	5368822,7	19628964,8	14050926,9	5578037,9	19426502,8	13962494,5	5464008,3	-202462,0	99,0	-88432,4	99,4	-114029,6	98,0
Protecția socială	90	19312518,1	13943695,4	5368822,7	19628964,8	14050926,9	5578037,9	19426502,8	13962494,5	5464008,3	-202462,0	99,0	-88432,4	99,4	-114029,6	98,0
Administrarea sistemului public de asigurări sociale	9002	185312,2	185312,2	0,0	185312,2	185312,2	0,0	167041,5	167041,5		-18270,7	90,1	-18270,7	90,1		
Protecția în caz de incapacitate temporară de muncă	9003	420926,6	420926,6	0,0	420926,6	420926,6	0,0	426683,6	426683,6		5757,0	101,4	5757,0	101,4		
Protecția persoanelor în etate	9004	11009242,7	9993218,1	1016024,6	11147338,7	10131314,1	1016024,6	11100225,9	10094780,9	1005445,0	-47112,8	99,6	-36533,2	99,6	-10579,6	99,0
Protecția în legătură cu pierderea întreținătorului	9005	168213,0	162814,0	5399,0	157716,6	152317,6	5399,0	154515,9	150005,5	4510,4	-3200,7	98,0	-2312,1	98,5	-888,6	83,5
Protecția familiei și copilului	9006	1856775,2	1332473,3	524301,9	1802136,9	1332473,3	469663,6	1777164,9	1316072,5	461092,4	-24972,0	98,6	-16400,8	98,8	-8571,2	98,2
Protecția șomerilor	9008	42552,4	42552,4	0,0	38297,4	38297,4	0,0	26661,9	26661,9		-11635,5	69,6	-11635,5	69,6	0,0	
Protecția socială a	9010	2420377,3	1776398,8	643978,5	2404264,2	1760285,7	643978,5	2393449,5	1758845,6	634603,9	-10814,7	99,6	-1440,1	99,9	-9374,6	98,5

RAPORTUL PRIVIND EXECUTAREA BUGETULUI ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT LA SITUAȚIA DIN 01 IANUARIE 2019

mii MDL

Denumirea	ECO	Plan		Executat în anul curent	Executat față de precizat		Executat în anul precedent	Executat în anul curent față de anul precedent	
		aprobat pe an	precizat pe an		devieri (+/-)	în %		devieri (+/-)	în %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. VENITURI	1	19.312.518,1	19.628.964,8	19.790.305,4	161.340,6	100,8	17.818.738,6	1.971.566,8	111,1
CONTRIBUȚII ȘI PRIME DE ASIGURĂRI OBLIGATORII	12	12.546.000,0	12.840.525,0	13.037.939,5	197.414,5	101,5	11.864.043,1	1.173.896,4	109,9
ALTE VENITURI	14	8.000,0	33.375,0	82.138,0	48.763,0	246,1	13.726,2	68.411,8	598,4
TRANSFERURI PRIMITE ÎN CADRUL BUGETULUI PUBLIC NAȚIONAL	19	6.758.518,1	6.755.064,8	6.670.227,9	-84.836,9	98,7	5.940.969,3	729.258,6	112,3
II. CHELTUIELI ȘI ACTIVE NEFINANCIARE	2+3	19.312.518,1	19.628.964,8	19.426.502,8	-202.462,0	99,0	17.614.557,2	1.811.945,6	110,3
III. CHELTUIELI	2	19.285.487,9	19.605.392,1	19.410.792,0	-194.600,1	99,0	17.604.871,9	1.805.920,1	110,3
CHELTUIELI DE PERSONAL	21	114.751,8	115.061,1	113.089,1	-1.972,0	98,3	113.914,0	-824,9	99,3
BUNURI ȘI SERVICII	22	214.040,9	215.193,3	183.588,9	-31.604,4	85,3	179.556,9	4.032,0	102,2
PRESTAȚII SOCIALE	27	18.953.292,2	19.271.807,2	19.110.692,4	-161.114,8	99,2	17.182.059,0	1.928.633,4	111,2
ALTE CHELTUIELI	28	3.403,0	3.330,5	3.421,6	91,1	102,7	129.342,0	-125.920,4	2,6
IV. ACTIVE NEFINANCIARE	3	27.030,2	23.572,7	15.710,8	-7.861,9	66,6	9.685,3	6.025,5	162,2
MILIOACE FIXE	31	22.606,5	19.149,0	12.722,9	-6.426,1	66,4	6.539,9	6.183,0	194,5
STOCURI DE MATERIALE CIRCULANTE	33	3.185,6	3.185,6	1.879,4	-1.306,2	59,0	2.319,3	-439,9	81,0
MĂRFURI	35	1.238,1	1.238,1	1.108,5	-129,6	89,5	826,1	282,4	134,2
V. SOLD BUGETAR (deficit (-), excedent (+))	1-(2+3)	0,0	0,0	363.802,6			204.181,4		

VI. SURSELE DE FINANȚARE	4+5+9	0,0	0,0	-363.802,6						-204.181,4	
VII. ACTIVE FINANCIARE	4	0,0	-330.475,8	-330.475,8							
VIII. DATORII	5										
IX. MODIFICAREA SOLDULUI DE MIJLOACE BĂNEȘTI	9	0,0	330.475,8	-33.326,8						-204.181,4	16,3
SOLD DE MIJLOACE BĂNEȘTI LA ÎNCEPUTUL PERIOADEI	91	0,0	330.475,8	330.475,8						126.294,4	261,7
SOLD DE MIJLOACE BĂNEȘTI LA SFÂRȘITUL PERIOADEI	93	0,0	0,0	363.802,6						330.475,8	110,1

Sursă: Date extrase de către echipa de audit din Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2018, prezentat oficial spre audiere Curții de Conturi la 15.04.2019 de către conducerea Casei Naționale de Asigurări Sociale, raportul fiind autorizat prin semnătura persoanelor responsabile, cu aplicarea ștampilei entității.

RAPORT PRIVIND EXECUTAREA BUGETULUI ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT LA PARTEA DE CHELTUIELI ȘI ACTIVE NEFINANCIARE
LA SITUAȚIA DIN 01 IANUARIE 2019

mii MDL

Denumirea	ECO	Plan		Executat	Achitat	Cheltuieli efective	Total		Inclusiv creanțe cu termen expirat	Inclusiv datorii cu termen de achitare expirat
		aprobat pe an	precizat pe an				creanțe	datorii		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
II. CHELTUIELI, TOTAL	2+3	19.312.518,1	19.628.964,8	19.426.502,8	19.448.018,6	19.473.050,6	413,7	81.246,4	38,9	23,0
III. CHELTUIELI	2	19.285.487,9	19.605.392,1	19.410.792,0	19.432.307,8	19.457.406,7	403,3	80.633,7	33,5	23,0
CHELTUIELI DE PERSONAL	21	114.751,8	115.061,1	113.089,1	113.089,1	114.161,9	0,0	9.883,8	0,0	0,0
BUNURI ȘI SERVICII	22	214.040,9	215.193,3	183.588,9	183.588,9	188.595,6	403,3	19.304,4	33,5	23,0
PRESTAȚII SOCIALE	27	18.953.292,2	19.271.807,2	19.110.692,4	19.132.208,2	19.151.198,1	0,0	51.223,10	0,0	0,0
PRESTAȚII DE ASIGURĂRI SOCIALE	271	13.633.449,5	13.744.557,1	13.684.736,5	13.696.293,3	13.715.447,7	0,0	32.651,1	0,0	0,0
Pensii de asigurări sociale, total	271100	11.769.117,0	11.890.524,5	11.859.590,9	11.866.192,5	11.866.188,2	0,0	233,9	0,0	0,0
Indemnizații de asigurări sociale, total	271200	1.833.536,4	1.823.236,5	1.801.978,8	1.798.768,2	1.817.926,9	0,0	32.417,2	0,0	0,0
Alte prestații de asigurări sociale, total	271900	30.796,1	30.796,1	23.166,8	31.332,6	31.332,6	0,0	0,0	0,0	0,0
PRESTAȚII DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ	272	5.318.362,0	5.525.576,5	5.424.394,0	5.434.353,0	5.434.151,7	0,0	18.439,6	0,0	0,0

Pensii de asistență socială, total	272100	1.405.523,1	1.412.325,4	1.402.428,3	1.404.944,6	1.404.944,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Indemnizații de asistență socială, total	272300	517.346,4	463.222,3	454.971,1	453.863,0	455.087,6	0,0	4.897,2	0,0	0,0	0,0
Alocații, total	272400	694.612,6	700.700,0	688.219,1	688.478,1	688.510,5	0,0	1.529,2	0,0	0,0	0,0
Compensații, total	272500	64.674,1	64.674,1	58.925,3	59.060,3	59.015,0	0,0	233,8	0,0	0,0	0,0
Ajutoare bănești, total	272600	818.249,1	807.883,2	789.184,7	786.474,2	789.183,9	0,0	11.759,7	0,0	0,0	0,0
Alte prestații de asistență socială, total	272900	1.817.956,7	2.076.771,5	2.030.665,5	2.041.532,8	2.037.410,1	0,0	19,7	0,0	0,0	0,0
Prestații sociale ale angajatorilor	273	1.480,7	1.673,6	1.561,9	1.561,9	1.598,7	0,0	132,4	0,0	0,0	0,0
Indemnizații la încetarea acțiunii contractului de muncă	273200	800,3	993,2	987,1	987,1	1.027,2	0,0	91,0	0,0	0,0	0,0
Indemnizații pentru incapacitatea temporară de muncă achitate din mijloacele financiare ale angajatorului	273500	680,4	680,4	574,8	574,8	571,5	0,0	41,4	0,0	0,0	0,0
ALTE CHELTUIELI	28	3.403,0	3.330,5	3.421,6	3.421,6	3.451,1	0,0	222,4	0,0	0,0	0,0
IV. ACTIVE NEFINANCIARE	3	27.030,2	23.572,7	15.710,8	15.710,8	15.643,9	10,4	612,7	5,4	0,0	0,0
MIJLOACE FIXE	31	22.606,5	19.149,0	12.722,9	12.722,9	12.559,7	6,2	607,2	5,4	0,0	0,0

STOCURI DE MATERIALE CIRCULANTE	33	3.185,6	3.185,6	1.879,4	1.879,4	1.977,4	4,1	5,5	0,0	0,0
MĂRFURI	35	1.238,1	1.238,1	1.108,5	1.108,5	1.106,8	0,1	0,0	0,0	0,0

Sursă: Date extrase de către echipa de audit din Raportul privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2018, prezentat oficial spre auditare Curții de Conturi la 15.04.2019 de către conducerea Casei Naționale de Asigurări Sociale, raportul fiind autorizat prin semnătura persoanelor responsabile, cu aplicarea ștampilei entității.

CURTEA DE CONTURI A REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂREA nr.43

din 24 mai 2019

cu privire la Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2018

Curtea de Conturi, în prezența dnei Rodica Scutelnic, secretar de stat al Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale; dnei Nelea Rusu, secretar de stat al Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale; dlui Iurie Osoianu, vicedirector general al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină; dnei Tatiana Zătîc, șef al Direcției politici în domeniul asistenței medicale primare, urgente și comunitare din cadrul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale; dlui Ivan Antoci, director al Centrului pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate; dlui Sergiu Negritu, șef al Direcției economie și finanțe din cadrul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină; dnei Doina Rotaru, șef al Secției contractare din cadrul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină; dlui Sergiu Ștepa, director interimar al IMSP Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie; dlui Mihai Ciobanu, director al IMSP Spitalul Clinic Municipal „Sf. Arhanghel Mihail”; dlui Grigore Zapuhlîh, director al IMSP Institutul de Neurologie și Neurochirurgie; dnei Valentina Pîslaru, director al IMSP AMT Rîșcani; dnei Liliana Buzdugan, șef al Direcției analiză, planificare și integrare a serviciilor și resurselor în sănătate din cadrul Agenției Naționale pentru Sănătate Publică; dnei Galina Leșco, șef al Centrului de Sănătate Prietenos Tinerilor „Neovita”; dnei Lucia Carp, șef al Centrului Comunitar de Sănătate Mintală din cadrul IMSP AMT Buiucani; dnei Elena Caisîn-Popa, șef al Centrul de Sănătate Prietenos Tinerilor „Amigos” din cadrul IMSP AMT Buiucani, precum și a altor persoane responsabile, călăuzindu-se de art.3 alin.(1), art.5 alin.(1) lit.a) și art.31 alin.(1) lit.a) din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova¹, a examinat Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2018.

¹ Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova nr.260 din 07.12.2017 (în continuare – Legea nr.260 din 07.12.2017).

Misiunea de audit public extern a fost realizată conform Programelor activității de audit ale Curții de Conturi² și Standardelor Internaționale de Audit³, având drept scop exprimarea unei opinii cu privire la faptul că Raportul Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2018 oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine reală și fidelă potrivit cadrului de raportare aprobat⁴.

Probele de audit au fost colectate la Compania Națională de Asigurări în Medicină (în continuare – Compania sau CNAM) prin analiza și contrapunerea datelor din sistemul informațional, inclusiv din evidența contabilă, cu informațiile solicitate și primite de la terțe părți. De asemenea, au fost acumulate probe de audit la unele instituții medico-sanitare publice.

Examinând Raportul de audit prezentat, precum și explicațiile persoanelor cu funcții de răspundere prezente la ședința publică, Curtea de Conturi

A CONSTATAT:

Raportul Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2018, cu excepția aspectelor expuse în capitolul *Baza pentru opinia cu rezerve*, oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine reală și fidelă, în conformitate cu cadrul aplicabil de raportare.

Reieșind din cele expuse, în temeiul art.14 alin.(2), art.15 lit.d) și art.37 alin.(2) din Legea nr.260 din 07.12.2017, Curtea de Conturi

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2018, anexat la prezenta Hotărâre.

2. Prezenta Hotărâre și Raportul de audit se remit:

2.1. Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, pentru:

² Hotărârea Curții de Conturi nr.75 din 29.12.2017 „Privind aprobarea Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2018” (cu modificările și completările ulterioare); Hotărârea Curții de Conturi nr.100 din 21.12.2018 „Privind aprobarea Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2019”.

³ ISSAI 100, ISSAI 200, ISSAI 400, aprobate pentru aplicare prin Hotărârea Curții de Conturi nr.60 din 11.12.2013; ISSAI 1000-2999, aprobate pentru aplicare prin Hotărârea Curții de Conturi nr.7 din 10.03.2014.

⁴ Ordinul ministrului finanțelor nr.118 din 06.08.2013 „Privind aprobarea Standardelor Naționale de Contabilitate”; Ordinul ministrului finanțelor nr.02 din 05.01.2018 „Cu privire la aprobarea formularelor Rapoartelor privind executarea FAOAM”.

2.1.1. asigurarea elaborării și aprobării metodologiei de raportare de către instituțiile de profil a volumului de servicii medicale prestate, precum și de determinare/calculare a pacienților unici deserviți pe parcursul anului, în vederea utilizării rezultative a mijloacelor financiare contractate (per capita), achitate și raportate de către CNAM (pct.3.1);

2.1.2. excluderea dublării investigațiilor paraclinice efectuate la indicația medicului de familie și/sau medicului specialist cu serviciile medicale de înaltă performanță (pct.3.3) prin:

a) înaintarea propunerilor de către **CNAM** privind revizuirea listei serviciilor medicale de înaltă performanță prestate de instituțiile medicale (conform Anexei nr.5 la Programul unic) și a investigațiilor paraclinice efectuate la trimiterea medicului de familie și/sau specialistului de profil (conform Anexei nr.4 la Programul unic);

b) întreprinderea măsurilor necesare de către **Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale** privind revizuirea listei serviciilor medicale de înaltă performanță, prestate de către instituțiile medicale, cu înaintarea acesteia spre aprobare în modul stabilit;

2.1.3. ajustarea modalității de contractare și finanțare a Centrelor de Sănătate Prietenoase Tinerilor și Centrelor Comunitare de Sănătate Mintală, inclusiv cu asigurarea realizării și raportării indicatorilor de performanță/calitate (pct.3.4);

2.2. Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, pentru:

2.2.1. monitorizarea și controlul realizării contractelor de achiziție a serviciilor medicale, gestionării resurselor financiare alocate, asigurării revizuirii și ajustării cadrului de raportare a instituțiilor medicale (pct.3.2, pct.3.3);

2.2.2. elaborarea planului de acțiuni privind implementarea SIA „Asistența Medicală Primară”, inclusiv a modulului „e-Rețeta”, cu instruirea medicilor prescriptori în vederea asigurării corectitudinii prescrierii și eliberării medicamentelor compensate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală (pct.3.5);

2.2.3. întreprinderea măsurilor necesare în vederea delimitării în evidența contabilă a mijloacelor financiare cu evidență separată aferente subprogramului „Îngrijiri medicale comunitare și la domiciliu” pentru Centrele de Sănătate Prietenoase Tinerilor și Centrele Comunitare de Sănătate Mintală (pct.3.6);

2.3. Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, pentru actualizarea și revizuirea bazei de date a pacienților din lista de așteptare și asigurarea transparenței accesului persoanelor asigurate la tratament costisitor (pct.5.4);

în Programul unic (inclusiv IMSP Spitalul Clinic Traumatologic și Ortopedie și IMSP SCM „Sfântul Arhanghel Mihail”) (pct.5.3, pct.5.5);

2.4.2 planificării anuale a volumului și spectrului de servicii medicale, cu înaintarea necesităților reale pentru contractarea acestora cu Compania, precum și respectarea limitelor de mijloace pentru volumele serviciilor contractate (pct.3.2, pct.3.3);

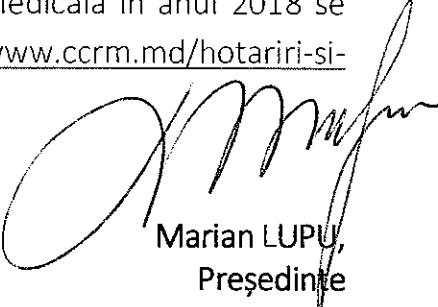
2.5. **Parlamentului, Președintelui și Guvernului Republicii Moldova**, pentru informare.

3. Prin prezenta Hotărâre, se exclude din regim de monitorizare Hotărârea Curții de Conturi nr.23 din 25.05.2018 „Cu privire la aprobarea Raportului auditului financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul bugetar încheiat 2017”, recomandările nr.11-13 din capitolul VII fiind reiterate în prezenta Hotărâre.

4. Prezenta Hotărâre și Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2018 se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în conformitate cu art.6 alin.(2) din Legea nr.260 din 07.12.2017.

5. Despre acțiunile întreprinse pentru executarea subpunctelor 2.1 - 2.4 din Hotărâre, se va informa Curtea de Conturi în termen de până la 5 luni din data publicării Hotărârii și a Raportului de audit.

6. Hotărârea și Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2018 se plasează pe site-ul oficial al Curții de Conturi (<http://www.ccrm.md/hotariri-si-rapoarte-1-95>).

Marian LUPU,
Președinte

Anexă
la Hotărârea Curții de Conturi
nr.43 din 24 mai 2019

CURTEA DE CONTURI A REPUBLICII MOLDOVA

MD-2001, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.69, tel.: (+373) 22 23 25 79, fax: (+373) 22 23 30 20, www.ccrm.md;
e-mail: ccrm@ccrm.md

RAPORTUL

auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea fondurilor
asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2018

CUPRINS

LISTA ACRONIMELOR	3
I. OPINIE CU REZERVE	4
II. BAZA PENTRU OPINIA CU REZERVE	4
III. ASPECTELE-CHEIE DE AUDIT	5
3.1. Contractarea și achitarea serviciilor medicale de ambulatoriu, potrivit principiului „per capita”, în lipsa ajustării trimestriale a volumului plăților conform numărului de persoane înregistrate în instituțiile medicale, nu oferă posibilitatea expunerii asupra plenitudinii mijloacelor financiare achitate, ținând cont de evaluarea nivelului tranzacțiilor pentru aceste servicii, în valoare de 291 mil. MDL.....	6
3.2. Prestarea, înregistrarea și raportarea serviciilor medicale spitalicești de către instituții nu oferă date exacte cu privire la serviciile medicale supraexecutate, iar Compania nu dispune de instrumente de monitorizare și delimitare a acestora (261,2 mil. MDL).....	8
3.3. Instituțiile medicale contractate pentru prestarea serviciilor medicale de înaltă performanță au supraexecutat un număr de investigații ce depășesc sumele contractuale cu 7,0 mil. MDL, pentru care nu există o delimitare strictă, acestea ulterior fiind achitate de către Companie.....	10
3.3.1. Spectrul serviciilor medicale de înaltă performanță, prevăzut în Programul unic, nu a fost realizat pe deplin, prin ce nu a sporit accesul populației la acestea.....	12
3.4. Contractarea și finanțarea Centrelor Comunitare de Sănătate Mintală și a Centrelor de Sănătate Prietenoase Tinerilor, în valoare de 46,7 mil. MDL, nu asigură transparența mijloacelor financiare alocate, deoarece acestea au fost finanțate diferențiat, în lipsa unor criterii exhaustive.....	13
3.5. Cheltuielile pentru medicamentele compensate, în sumă de 1,2 mil. MDL, nu sunt justificate din cauza erorilor în SIA „Medicamente compensate”, situație ce poartă un caracter permanent.....	16
3.6. Evidența mijloacelor financiare alocate Centrelor de Sănătate Prietenoase Tinerilor și Centrelor Comunitare de Sănătate Mintală (47,7 mil. MDL) se ține cumulativ, nefiind delimitate în evidență în funcție de destinația lor.....	18
3.7. Serviciile de îngrijiri medicale la domiciliu prestate de instituțiile medicale asigură plenitudinea și veridicitatea datelor raportate.....	19
IV. CONTINUITATEA ACTIVITĂȚII	19
V. ALTE INFORMAȚII	20
5.1. Veniturile acumulate și gestionate de către CNAM au fost înregistrate/reflectate corespunzător în evidența contabilă și asigură plenitudinea informațiilor prezentate în Rapoartele Guvernului privind executarea fondurilor de asigurări obligatorii de asistență medicală, la situația din 31.12.2018.....	20

5.2. Debursarea mijloacelor financiare în sumă de 24,0 mil. MDL în cadrul Proiectului „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova” a fost efectuată în funcție de nivelul de realizare a acțiunilor.	22
5.3. Distribuirea din farmacie în secțiile spitalelor a medicamentelor și produselor parafarmaceutice nu s-a realizat în deplină măsură, ceea ce a determinat neasigurarea subdiviziunilor cu medicamentele necesare/solicitate în valoare de 103,0 mii MDL și implică riscuri privind aplicarea tratamentelor incomplete sau achiziționarea medicamentelor din contul pacienților.....	23
5.4. Gestionarea programărilor pentru intervențiile chirurgicale nu este susținută de evidența transparentă a bazei de date la nivel de țară, ceea ce poate determina situații incerte la realizarea intervențiilor.....	25
5.5. Neîndeplinirea cazurilor pe programele speciale a fost determinată de procesul de achiziții publice a medicamentelor și consumabilelor medicale, care este unul complex și problematic, ceea ce a condus la nerealizarea, în unele cazuri, a scopurilor scontate.	27
5.6. Funcționalitatea Centrelor de Sănătate Prietenoase Tinerilor și a Centrelor Comunitare de Sănătate Mintală este afectată de deficitul de personal, precum și de lipsa condițiilor obligatorii ce ar contribui la atingerea scopului cu impact asupra calității serviciilor acordate.	28
5.7. Cu privire la sistemele informaționale automatizate gestionate de către CNAM	30
5.8. Evaluarea sistemului de management financiar și control al Companiei.....	30
5.9. Executarea cerințelor și implementarea recomandărilor auditului precedent	31
VI. RESPONSABILITĂȚILE CONDUCERII PENTRU SITUAȚIILE FINANCIARE	33
VII. RESPONSABILITĂȚILE AUDITORULUI ÎNTR-UN AUDIT FINANCIAR	33
VIII. SEMNĂTURA AUDITORULUI.....	34

LISTA ACRONIMELOR

AOAM	Asigurare obligatorie de asistență medicală
FAOAM	Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală
IMSP	Instituție medico-sanitară publică
CNAM	Compania Națională de Asigurări în Medicină
CS	Centrul de sănătate
CCSM	Centru Comunitar de Sănătate Mintală
CSPT	Centru Comunitar de Sănătate Prietenos Tinerilor
AMT	Asociație Medicală Teritorială
MSMPS	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale
AMP	Asistență medicală primară

AMSA	Asistență medicală specializată de ambulatoriu
AMU	Asistență medicală urgentă prespitalicească
ANSP	Agencia Națională de Sănătate Publică
IMSP SCTO	IMSP Spitalul Clinic Traumatologic și Ortopedie
SAOAM	Sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală
DRG	Diagnosis related group
ICM	Indicele de complexitate
SFS	Serviciul Fiscal de Stat
SIA	Sistem informațional automatizat
MS	Ministerul Sănătății

I. OPINIE CU REZERVE

Am auditat situațiile financiare ale Rapoartelor Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, care cuprind Formularele CNAM nr.1; nr.1.1; nr.1.2; nr.2; nr.4; nr.4.1 și descrierea narativă¹, întocmite la 31 decembrie 2018.

În opinia noastră, cu excepția posibilelor efecte ale aspectelor expuse în *Baza pentru opinia cu rezerve*, situațiile financiare ale Rapoartelor Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, oferă, sub toate aspectele semnificative, o imagine reală și fidelă privind executarea FAOAM în anul 2018, în conformitate cu cadrul aplicabil de raportare financiară².

II. BAZA PENTRU OPINIA CU REZERVE

Auditul a fost efectuat în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit (ISSAI 100, ISSAI 200 și ISSAI 1000-2999)³ și cu bunele practici în domeniul auditului public aplicate de Curtea de Conturi. Responsabilitățile auditorilor potrivit standardelor menționate sunt expuse în secțiunea *Responsabilitățile auditorului într-un audit financiar* din prezentul Raport. Misiunea de audit a fost desfășurată independent față de entitatea auditată și am îndeplinit responsabilitățile de etică, conform cerințelor Codului etic al Curții de Conturi.

¹ Raport privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală (descrierea narativă); Raport privind executarea indicatorilor generali și surselor de finanțare ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală (conform Anexei nr.1 la Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală); Raport privind executarea veniturilor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală (conform Anexei nr.1.1 la Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală); Raport privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe cheltuieli (conform Anexei nr.1.2 la Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală); Raport privind executarea programelor de cheltuieli ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală (conform Anexei nr.2 la Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală); Raport privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală; Raport privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală la partea de cheltuieli și active nefinanciare.

² Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007 (în continuare – Legea contabilității); Ordinul ministrului finanțelor nr.118 din 06.08.2013 „Privind aprobarea Standardelor Naționale de Contabilitate”; Ordinul ministrului finanțelor nr.02 din 05.01.2018 „Cu privire la aprobarea formularelor Rapoartelor privind executarea FAOAM”.

³ Hotărârea Curții de Conturi nr.60 din 11.12.2013 „Cu privire la aplicarea Standardelor Internaționale de Audit ale Instituțiilor Supreme de Audit de nivelul 3 – ISSAI 100, ISSAI 200, ISSAI 300, ISSAI 400 în cadrul misiunilor de audit ale Curții de Conturi”; Hotărârea Curții de Conturi nr.7 din 10.03.2014 „Cu privire la aplicarea Liniilor Directoare de Audit (ISSAI 1000-9999)”.

Activitățile realizate în scopul colectării probelor suficiente și adecvate, precum și constatările expuse în Capitolul III. *Aspectele-cheie de audit* au permis auditului obținerea unei asigurări rezonabile pentru a exprima opinia cu rezerve, situație exprimată prin:

- imposibilitatea expunerii asupra plenitudinii mijloacelor financiare achitate, ținând cont de evaluarea nivelului tranzacțiilor pentru serviciile medicale de ambulatoriu, în valoare de 291 mil. lei. Această situație a fost determinată de neajustarea trimestrială a volumului plăților în baza numărului de persoane înregistrate în instituțiile medicale, deși pentru asistența medicală specializată de ambulatoriu principiul de contractare este „*per capita*”, pentru numărul de persoane care se află în evidență în teritoriul deservit;

- limitarea auditului în expunerea asupra exactității și plenitudinii serviciilor medicale spitalicești acordate de către instituțiile medicale și achitate de către CNAM, în condițiile supraexecutării volumelor de servicii în sumă de 261,2 mil. MDL, pentru care atât Compania, cât și instituțiile medicale nu dispun de măsuri de monitorizare și de delimitare exactă a cuantumului serviciilor achitate și raportate, în sumă de 3368,3 mil. MDL.

III. ASPECTELE-CHEIE DE AUDIT

Raportul anual privind fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2018 prezintă o nouă și amplă structură, cuprinsă în 5 capitole, și anume:

- *Raportul de gestiune*, care conține detalieri privind drepturile și accesul cetățenilor la toate tipurile de servicii medicale, inclusiv costisitoare; evoluția cheltuielilor Programelor speciale în urma realizării și alocării mijloacelor FAOAM conform priorităților etc.;

- *Deficiențele constatate în gestionarea resurselor FAOAM*, ce reflectă rezultatele monitorizării de către Companie a volumului și calității serviciilor medicale prestate de IMS;

- *Performanța executării subprogramelor de cheltuieli ale FAOAM*, care reflectă realizarea indicatorilor pentru cele 10 subprograme prin care au fost stabilite prioritățile în utilizarea resurselor FAOAM;

- *Situațiile financiare*, ce dezvăluie în mod detaliat situațiile financiare ale Companiei, Rapoartele privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, inclusiv formularele auditate de Curtea de Conturi⁴.

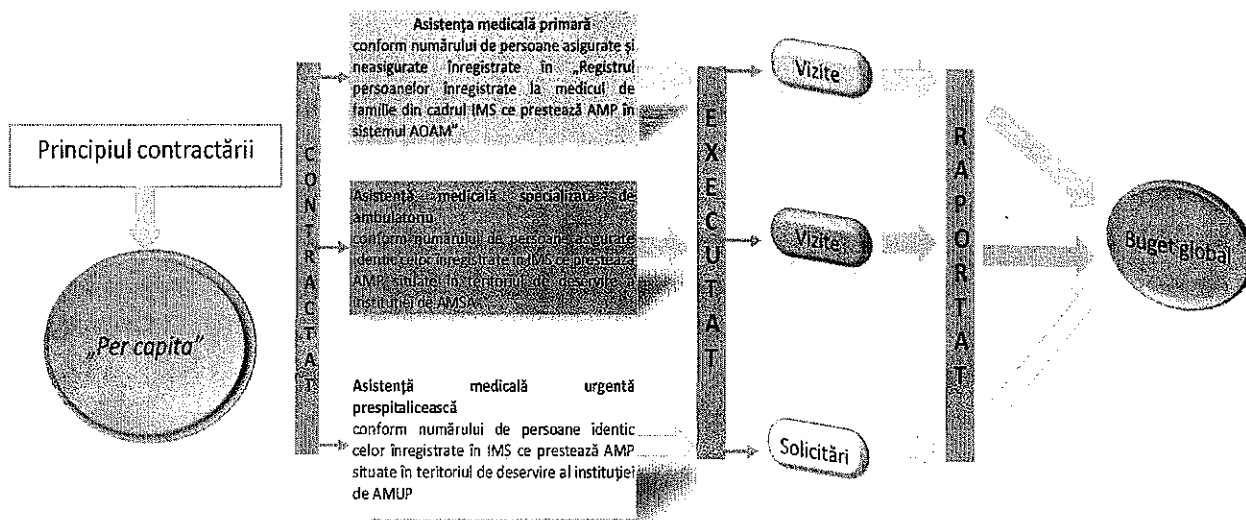
⁴ Formularul nr.1 – Raport privind executarea indicatorilor generali și surselor de finanțare ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală; Formularul nr.1.1 – Raport privind executarea veniturilor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală; Formularul nr.1.2 – Raport privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe cheltuieli; Formularul nr.2 – Raport privind executarea programelor de cheltuieli ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală; Formularul nr.4 – Raport privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală; Formularul nr.4.1 – Raport privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală la partea de cheltuieli și active nefinanciare, prezentate oficial spre auditare la data de 14.05.2019.

3.1. Contractarea și achitarea serviciilor medicale de ambulatoriu, potrivit principiului „per capita”, în lipsa ajustării trimestriale a volumului plăților conform numărului de persoane înregistrate în instituțiile medicale, nu oferă posibilitatea expunerii asupra plenitudinii mijloacelor financiare achitate, ținând cont de evaluarea nivelului tranzacțiilor pentru aceste servicii, în valoare de 291 mil. MDL.

În scopul garantării accesibilității persoanelor la serviciile medicale incluse în Programul unic⁵, în anul 2018, din fondul pentru achitarea serviciilor medicale curente au fost repartizate mijloace financiare prin contractarea instituțiilor medicale, conform principiului „per capita”, pentru subprogramele „Asistența Medicală Primară – 1136,5 mil. MDL”, „Asistența medicală specializată de ambulatoriu – 291,1 mil. MDL” și „Asistența medicală urgentă prespitalicească – 561,5 mil. MDL”, acestea deținând o pondere de 33% în totalul mijloacelor fondului de bază.

Astfel, potrivit principiilor de contractare⁶, finanțarea instituțiilor medicale are loc după metoda de plată „per capita”, care presupune alocarea mijloacelor financiare în funcție de numărul persoanelor (asigurate și neasigurate, în cazul AMP și AMU) care sunt înscrise în „Registrul persoanelor înregistrate la medicul de familie din cadrul instituției medico-sanitare” la data de 15 decembrie 2017.

Verificarea respectării cadrului de reglementare aplicabil domeniului, prin analiza și examinarea particularităților de contractare a AMP, AMSA și AMU, precum și evaluarea specificului raportării au relevat că instituțiile medico-sanitare raportează trimestrial vizitele realizate. Totodată, în factura aferentă acestora se indică doar valoarea totală a serviciilor medicale prestate, fără a reflecta indicatorii efectiv realizați prin indicarea volumului de asistență medicală prestată sau a persoanelor unice deservite, informații descrise în figura ce urmează:

Sursa: Elaborat de auditor.

⁵ Hotărârea Guvernului nr.1387 din 10.12.2007 „Cu privire la aprobarea Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală”.

⁶ Cap. IV, pct.16, 21 și 42 din „Criteriile de contractare a instituțiilor medico-sanitare în cadrul sistemului de asigurări obligatorii de asistență medicală pentru anul 2018”, aprobate prin Ordinul comun al MSMP și CNAM nr.1131/658A din 29.12.2017 (în continuare – Ordinul nr.1131/658A din 29.12.2017).

Figura nr.1. Contractarea, raportarea și achitarea serviciilor medicale în cadrul AMP, AMU și AMSA

Modalitatea de achitare pentru serviciile medicale acordate determină necesitatea prezentării facturii însoțite de Raportul privind volumul și costul serviciilor. Astfel, instituțiile medico-sanitare raportează trimestrial CNAM numărul de vizite realizate de către medicii de familie sau medicii specialiști de profil, precum și numărul de solicitări (AMU), în timp ce Compania finanțează IMS după principiul „per capita”, și nu în funcție de numărul de vizite sau solicitări realizate.

Se denotă că, pentru asistența medicală primară, tariful „per capita” este ajustat la riscul de vârstă, conform grupelor aprobate. De asemenea, pentru efectuarea plăților trimestriale⁷, doar în cazul AMP, numărul persoanelor (asigurate și neasigurate) înregistrate în „Registrul persoanelor înregistrate la medicul de familie din cadrul instituției medico-sanitare” este actualizat trimestrial la situația ultimei zile a trimestrului. Se relevă că, în cadrul asistenței medicale primare, la efectuarea achitărilor integrale CNAM ajustează suma achitată în baza numărului de persoane înregistrate în instituțiile medicale, însă în cazul asistenței medicale specializate de ambulatoriu această ajustare nu se efectuează, deși principiul de contractare este același. Astfel, neajustarea trimestrială a volumului plăților pentru numărul de persoane care se află în evidență în teritoriul deservit a determinat imposibilitatea expunerii asupra plenitudinii mijloacelor financiare achitate instituțiilor medicale, în sumă de 291 mil. MDL. Aceste circumstanțe au decurs din evaluarea nivelului tranzacțiilor pentru serviciile medicale de ambulatoriu.

Situația respectivă poate condiționa riscul de reducere a calității serviciilor medicale prestate în cazul în care suma acordată pentru deservirea populației rămâne constantă, iar numărul persoanelor înregistrate este în creștere.

Reieșind din cele menționate, se relevă lipsa de corelare și de continuitate între indicatorii de rezultat la contractarea, raportarea și achitarea serviciilor de asistență medicală primară, asistență medicală specializată de ambulatoriu și asistență medicală urgentă prespitalicească.

Aceste condiții au limitat auditul în evaluarea realizării scopurilor propuse de către Companie la contractarea și utilizarea rezultativă a mijloacelor financiare publice. Totodată, abordarea bazată pe o astfel de metodă de raportare, necorelată cu condițiile contractuale, nu asigură transparența procesului de realizare a volumelor de servicii medicale prestate. Prin urmare, situația descrisă nu oferă posibilitate auditului de a se expune asupra exactității și plenitudinii volumului de servicii medicale prestate pentru populația contractată.

De menționat că cele relatate nu afectează cheltuielile totale raportate și reflectate în Rapoartele Guvernului, însă limitează asigurarea exactității și plenitudinii datelor la nivelul tranzacțiilor, întrucât instituțiile medicale nu dispun de numărul persoanelor care se află în evidență, deși Compania deține aceste date.

Totodată, analiza și evaluarea tranzacțiilor de finanțare (ordinele de efectuare a avansurilor și de achitare integrală) a instituțiilor medicale pentru serviciile de asistență medicală primară,

⁷ Pct.72 din Ordinul nr.1131/658A din 29.12.2017.

urgente prespitalicești și de ambulatoriu contractate de către CNAM, prin prisma afirmațiilor de departajare, exactitate și clasificare, denotă că acestea au fost înregistrate la conturile adecvate în sumele exacte și în perioada de gestiune corespunzătoare.

Cu referire la funcționalitatea Sistemului Informațional Automatizat „Asistența Medicală Primară”

În scopul automatizării fluxului informațional în cadrul instituțiilor medicale ce prestează asistență medicală primară pentru justificarea serviciilor de asistență medicală primară prestate populației, se utilizează Sistemul Informațional Automatizat „Asistența Medicală Primară” (în continuare – SIA AMP). Totodată, deși instituțiile medicale ce prestează asistență medicală primară utilizează SIA AMP, acesta nu este ajustat la cerințele cadrului legal și la necesitățile sistemului de sănătate, și nu oferă posibilitatea de a evalua și monitoriza rezultatele activității instituției de profil.

În vederea testării funcționalității sistemului informațional, au fost verificate controalele logice ale SI utilizat în cadrul unei instituții medicale ce prestează asistență medicală primară (IMSP AMT Rîșcani). Astfel, s-a constatat că până la moment se atestă dificultăți în utilizarea acestuia, înregistrându-se erori de introducere a datelor primare, cum ar fi: (i) indicarea incorectă a datei/anului nașterii (3013); (ii) a numelui/prenumelui; (iii) a codului numeric personal ale beneficiarului etc. Cu referire la generarea rapoartelor pentru o dată precedentă, se denotă că SIA AMP nu prevede includerea filtrelor pentru generarea acestora la o dată solicitată pentru pacienții din evidența medicului de familie, posibilitatea respectivă fiind accesibilă doar la zi.

Reglementările referitor la asigurarea schimbului de date între SI „Registrul persoanelor înregistrate la medicul de familie din cadrul instituției medico-sanitare ce prestează asistență medicală primară în SAOAM” și SIA AMP, prin intermediul platformei de interoperabilitate, nu sunt implementate, situație constatată și în auditul precedent.

Este de menționat și faptul că, în cadrul examinării modului de prelucrare a informației, la procesarea datelor generate de sistem se admit erori de introducere a datelor, iar sincronizarea întârziată a datelor între SIA AMP și Registrul de Stat al populației condiționează afectarea integrității și acurateței datelor procesate. Situația descrisă generează riscul privind lipsa integrării și interconexiunii datelor din SI deținute de CNAM, materializarea căruia s-a constatat și în cadrul auditului precedent.

3.2. Prestarea, înregistrarea și raportarea serviciilor medicale spitalicești de către instituții nu oferă date exacte cu privire la serviciile medicale supraexecutate, iar Compania nu dispune de instrumente de monitorizare și delimitare a acestora (261,2 mil. MDL).

Instituțiile medicale cu profil spitalicesc au fost contractate de CNAM potrivit criteriilor de contractare, achitarea efectuându-se în conformitate cu metodele de plată stabilite de cadrul

normativ⁸. Deși prevederile contractuale stabilesc că Compania v-a achita instituțiilor medicale serviciile acordate în limita volumelor contractate⁹, evaluările auditorului privind mijloacele financiare achitate pentru asistența medicală spitalicească relevă că, în perioada auditată, 58 de instituții medicale publice au prestat persoanelor asigurate servicii ce depășesc semnificativ volumele de servicii medicale spitalicești contractate de Companie, în sumă de 260,1 mil. MDL, iar 6 instituții private – în sumă de 1,05 mil. MDL.

De menționat că Sistemul Informațional „Evidența și raportarea serviciilor medicale în sistem DRG-online”, utilizat de către Companie la înregistrarea cazurilor tratate, nu dispune de instrumente de urmărire și delimitare a serviciilor medicale achitate, cât și a celor supraexecutate de către instituțiile medicale.

Totodată, nici instituțiile medicale nu dispun de mecanisme de evidență a serviciilor medicale prestate peste prevederile contractuale, și nici nu reflectă în evidența contabilă cheltuielile generate de costurile serviciilor supraexecutate.

Reieșind din cele expuse, se relevă imposibilitatea expunerii asupra exactității și plenitudinii serviciilor medicale spitalicești acordate de către instituțiile medicale și achitate de CNAM, în condițiile supraexecutării volumelor de servicii în sumă de 261,2 mil. MDL, pentru care atât Compania, cât și instituțiile medicale nu dispun de măsuri de monitorizare și de delimitare exactă a cuantumului serviciilor achitate de Companie în sumă de 2420,5 mil. MDL.

Se denotă că, în anul 2018, în cadrul sistemului DRG (Case-Mix)¹⁰ au fost contractate 68 de instituții medicale ce prestează asistență medicală spitalicească (11 republicane, 9 municipale, 35 raionale, 7 departamentale și 6 private), în sumă de 2 489,0 mil. MDL, ceea ce reprezintă 74% din mijloacele destinate asistenței medicale spitalicești.

Volumul de asistență medicală spitalicească contractat și achitat de către Companie (în bază de DRG, CASE-MIX) a fost constituit reieșind din numărul de cazuri tratate, indicele de complexitate estimativ cu aplicarea tarifului de bază, aprobat de MSMPS¹¹.

Activitățile desfășurate de audit au relevat aplicarea diferențiată a tarifelor pentru instituțiile medicale de diferit nivel acestea fiind utilizate pentru finanțarea spitalelor în bază de DRG (Case-Mix), pe tipuri de instituții medicale (republicane – 4252,0 MDL; municipale – 3941,0 MDL; raionale-regionale – 3422,0 MDL, și raionale – 3318,0 MDL) și pe tipuri de programe (general – tarifele sus-menționate, și special – 4677,0 MDL).

De menționat că, până în luna martie 2018, costul pentru consumabilele costisitoare se achita separat, iar începând cu luna aprilie, conform Ordinului MSMSP și CNAM nr.493/119-A din 10.04.2018, valoarea consumabilelor costisitoare utilizate în cadrul programelor speciale pentru

⁸ Plata pe „caz tratat” în cadrul sistemului DRG (Case-Mix); plata pe „caz tratat” pentru cazurile tratate cronice, transplant și procedura de fertilizare in vitro; plata pe „zi-pat”; plata pe „buget global”; plata „retrospectivă per serviciu în limitele bugetului contractat”.

⁹ Pct.4.2 din Hotărârea Guvernului nr.1636 din 18.12.2002 „Cu privire la aprobarea Contractului-tip de acordare a asistenței medicale (de prestare a serviciilor medicale) în cadrul asigurării obligatorii de asistență medicală” (în continuare – Hotărârea Guvernului nr.1636 din 18.12.2002).

¹⁰ DRG – schemă de clasificare a pacienților externți în funcție de diagnostic și alte caracteristici medicale și demografice, în grupe cu patologie și consum de resurse similare; Case-Mix (complexitatea cazurilor) – tipul de pacienți tratați într-un spital, în funcție de diagnostic și gravitate.

¹¹ Ordinului MSMPS nr.391 din 13.03.2018 „Cu privire la aprobarea costurilor pentru anul 2018”.

perioada 01.04.2018 - 31.12.2018 a reprezentat valoarea ICM-ului ajustat prin aplicarea coeficientului de ajustare a valorii relative (KP).

Analiza auditului asupra sumelor contractuale denotă că instituțiile medicale republicane și municipale cărora li s-a aplicat tarif diferențiat au dispus de mijloace suplimentare de circa 82,7 mil. MDL, comparativ cu instituțiile de același nivel, situație constatată și în rapoartele de audit din anii precedenți.

Motivațiile MSMPS referitor la aplicarea tarifelor diferențiate țin de nivelul de complexitate a intervențiilor chirurgicale efectuate, în contextul în care indicele de complexitate realizat pentru cazurile tratate nu asigură acoperirea cheltuielilor instituției.

Notă: Cu referire la realizarea indicatorului legat de debursări ILD nr. 8 „Actualizarea prețurilor DRG pentru achitarea spitalelor publice pentru asistență acută”¹², se relevă că în anul 2018 a continuat activitatea companiei internaționale, care acordă suport CNAM (contractul fiind extins până în luna ianuarie 2019). Astfel, se menționează că Compania este la ultima etapă de actualizare a prețurilor DRG pentru achitarea spitalelor publice pentru asistența acută, urmând să fie debursate 323,5 mii Drepturi Speciale de Tragere. De asemenea, la această etapă a fost elaborat un set de recomandări pentru îmbunătățirea politicilor de finanțare a spitalelor, care va fi aprobat în anul 2019.

3.3. Instituțiile medicale contractate pentru prestarea serviciilor medicale de înaltă performanță au supraexecutat un număr de investigații ce depășesc sumele contractuale cu 7,0 mil. MDL, pentru care nu există o delimitare strictă, acestea ulterior fiind achitate de către Companie.

În scopul prestării serviciilor medicale de înaltă performanță finanțate din contul fondului de bază, în anul 2018 CNAM a încheiat contracte de acordare a asistenței medicale în cadrul SAOAM cu 52 de instituții medicale, dintre care 32 de instituții medicale private și 20 publice.

Astfel, în baza prevederilor de contractare a serviciilor medicale pentru anul 2018¹³, din mijloacele fondului pentru achitarea serviciilor medicale curente au fost alocate mijloace financiare pentru serviciile medicale de înaltă performanță, în valoare de 212,2 mil. MDL, structurate, după cum urmează: pentru finanțarea serviciilor medicale de înaltă performanță conform contractelor de bază – 188,4 mil. MDL, pentru programele privind tratarea hepatitelor B, C și D – 23,0 mil. MDL, pentru salarizarea rezidenților – 756,3 mii MDL.

Activitățile desfășurate de audit în aspectul confirmării numărului de investigații achitate de către CNAM au stabilit că instituțiile medicale raportează în Dărilor de seamă lunare și trimestriale prezentate CNAM¹⁴ volumul de investigații realizate, cumulativ pentru fiecare tip de serviciu de înaltă performanță realizat.

¹² Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare în vederea realizării Proiectului „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova”, în mărime de 20 milioane de Drepturi Speciale de Tragere, din 11.07.2017, ratificat prin Legea nr.35 din 19.03.2015 (în continuare – Acordul de finanțare).

¹³ Pct.13 din Ordinul MSMPS și CNAM nr.1131/658A din 29.12.2017.

¹⁴ Pct.2 din Ordinul MSMPS și CNAM nr.198/86-A din 17.03.2014 „Cu privire la aprobarea formularelor de evidență medicală primară și a dărilor de seamă în cadrul asigurărilor obligatorii de asistență medicală”.

Astfel, nu este posibil de urmărit plenitudinea și exactitatea raportării trimestriale a tranzacțiilor și, respectiv, a corectitudinii achitării acestora, prin prisma evaluării întregului proces – de la solicitarea/îndreptarea pacientului pentru realizarea investigațiilor până la achitarea acestora, întrucât instituțiile medicale au depășit cu 7,0 mil. MDL sumele contractelor de bază și volumul investigațiilor stabilite în contract. De asemenea, instituțiile medicale nu dispun de evidența și delimitarea serviciilor acordate din contul FAOAM și a celor supraexecutate.

Analiza de către audit a sumelor contractuale și a volumului acordat de servicii medicale de înaltă performanță pentru anul 2018 a stabilit că 36 de instituții medicale au prestat servicii medicale de înaltă performanță, realizând investigații în sumă cu 6,5 mil. MDL mai mult în raport cu valoarea contractelor de bază încheiate cu CNAM. Cu referire la realizarea investigațiilor pentru programele speciale (tratamentul hepatitelor), se denotă că 3 instituții medicale au supraexecutat cu 500,0 mii MDL volumul de servicii contractate.

De menționat că, în anul 2018, Compania a creat provizioane curente ca rezultat al obligației legale sau implicite care a fost estimată, ceea ce rezumă ieșirea resurselor financiare pentru acoperirea serviciilor supraexecutate. Astfel, pentru serviciile de înaltă performanță, suma provizioanelor privind serviciile prestate (inclusiv cele supraexecutate) și raportate a constituit 7,9 mil. MDL. Pe parcursul anului 2019, prin ajustarea sumelor contractuale, precum și la prezentarea serviciilor facturate, Compania a achitat serviciile medicale prestate de către instituțiile medicale care au depășit valoarea contractuală.

Totodată, analiza de către auditori a serviciilor de înaltă performanță prestate de 2 instituții medicale¹⁵, conform biletelor de trimitere scrise de medicul specialist, și contrapunerea înregistrărilor reflectate în Registrul de evidență cu numărul de investigații raportate către CNAM, în cuantum de 2,8 mil. MDL, nu a stabilit abateri semnificative, cu excepția aspectelor ce urmează.

Evaluările auditului privind lista serviciilor medicale de înaltă performanță contractate de către CNAM cu IMSP AMT Rîșcani (aria de audit) denotă dublarea investigațiilor paraclinice efectuate la trimiterea medicului de familie și medicului specialist (Anexa nr.4 din Programul unic) cu serviciile medicale de înaltă performanță (Anexa nr.5 din Programul unic). De menționat că spectrul de servicii medicale de înaltă performanță contractate de către CNAM cu IMSP AMT Rîșcani, în valoare de 150,0 mii MDL, reprezintă investigațiile prestate în cadrul asistenței medicale primare și specializate de ambulatoriu. Prin urmare, acestea au un nivel scăzut de performanță și pot fi prestate de majoritatea instituțiilor ce prestează servicii în cadrul asistenței medicale primare și de ambulatoriu.

Este relevant de menționat și faptul că, pe parcursul anului de raportare, IMSP Institutul de Neurologie și Neurochirurgie nu a asigurat repartizarea și realizarea tuturor tipurilor de investigații prevăzute în contract: Astfel, din 49 de servicii de înaltă performanță stabilite prin contract, instituția medicală a asigurat realizarea volumului de investigații prin prestarea doar a 14

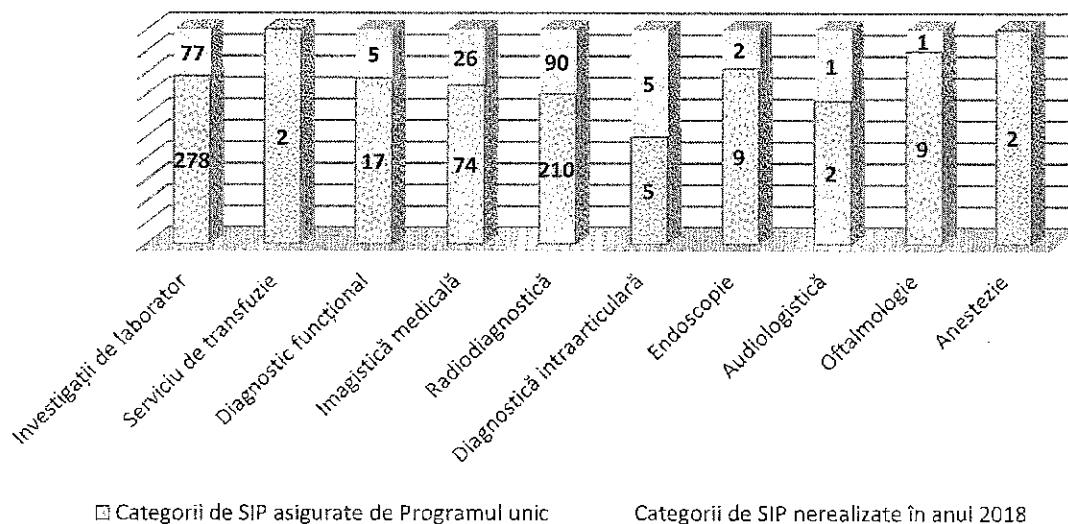
¹⁵ Contractul nr.05-08/311 din 29.12.2017, încheiat între CNAM și IMSP AMT Rîșcani; Contractul nr.05-08/369 din 29.12.2017, încheiat între CNAM și IMSP Institutul de Neurologie și Neurochirurgie.

servicii. Pentru serviciile medicale neacordate, entitatea, pe parcursul perioadei auditate, urma să ajusteze tipul serviciilor solicitate, cu excluderea celor nesolicitate și neacordate.

3.3.1. Spectrul serviciilor medicale de înaltă performanță, prevăzut în Programul unic, nu a fost realizat pe deplin, prin ce nu a sporit accesul populației la acestea.

Persoanele asigurate au dreptul la servicii medicale de înaltă performanță, specificate în Programul unic¹⁶, care sunt prestate la prescrierea medicului specialist de profil și a medicului de familie, în conformitate cu modul și condițiile stabilite în Normele metodologice¹⁷.

Analiza de către auditori a spectrului de servicii medicale de înaltă performanță realizate în anul 2018 relevă că, din totalul de 608 servicii medicale de înaltă performanță prevăzute în Programul unic, instituțiile medicale au contractat și prestat, în baza ofertelor, 401 tipuri de servicii. Astfel, 207 tipuri de investigații de înaltă performanță prevăzute de Programul unic nu s-au regăsit în oferta de contractare a instituțiilor, date reflectate în figura ce urmează:

Sursa: Elaborat de auditor în baza datelor prezentate de CNAM.

Figura nr.2. Nivelul de acoperire a serviciilor medicale de înaltă performanță prevăzute în Programul unic

Totodată, se relevă că, în anul 2018, pentru asigurarea accesului populației la servicii medicale de înaltă performanță, au fost alocate mijloace financiare semnificative în volum de 212,1 mil. MDL, prin contractarea și finanțarea instituțiilor medicale în baza ofertelor ce reflectă spectrul de investigații care pot fi realizate de către instituția respectivă. În aceste circumstanțe, se relevă că, deși Programul unic stabilește tipurile serviciilor medicale de înaltă performanță, populația nu poate beneficia pe deplin de aceste servicii medicale.

¹⁶ Anexa nr.5 la Hotărârea Guvernului nr.1387 din 10.12.2007 „Cu privire la aprobarea Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală”.

¹⁷ Ordinul comun al MS și CNAM nr.596/404A din 21.07.2016 „Privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală”.

De asemenea, se denotă accesul limitat la serviciile medicale de înaltă performanță în contextul în care investigațiile au un rol decisiv în procesul de diagnosticare și monitorizare continuă a tratamentului populației. Neasigurarea prestării integrale a investigațiilor poate fi determinată de neplanificarea și nesolicitarea de către instituțiile medicale a serviciilor respective. De asemenea, situația descrisă a fost condiționată și de lipsa echipamentelor specifice/necesare pentru realizarea investigațiilor sau de lipsa personalului specializat.

3.4. Contractarea și finanțarea Centrelor Comunitare de Sănătate Mintală și a Centrelor de Sănătate Prietenoase Tinerilor, în valoare de 46,7 mil. MDL, nu asigură transparența mijloacelor financiare alocate, deoarece acestea au fost finanțate diferențiat, în lipsa unor criterii exhaustive.

Pentru asigurarea dezvoltării serviciilor comunitare în toate subdiviziunile administrativ-teritoriale ale republicii, precum și în scopul sporirii accesului populației la aceste servicii, în anul 2018 CNAM a contractat, din mijloacele financiare ale fondului de bază, 41 de CSPT și 40 de CCSM, fiind alocate mijloace financiare în sumă de 46,7 mil. MDL, după cum urmează:

- Centrele de Sănătate Prietenoase Tinerilor – 22,2 mil. MDL;
- Centrele Comunitare de Sănătate Mintală – 24,5 mil. MDL.

Alocarea de către CNAM a mijloacelor financiare destinate îngrijirilor medicale comunitare și la domiciliu s-a realizat potrivit metodei de finanțare în baza bugetului global¹⁸.

Deși actele normative nu prevăd expres criteriile de contractare și finanțare în baza „bugetului global”, potrivit motivațiilor responsabililor de la CNAM, se relevă că *„bugetul global presupune o plată fixă pentru acoperirea cheltuielilor globale prevăzute pentru o perioadă anumită de timp, fără a le relata la anumite articole. Mărimea bugetului global este stabilită în contract și nu se schimbă pe parcursul perioadei de executare. Lipsa fixării cheltuielilor pe articole oferă posibilitatea manevrelor manageriale pentru a redistribui cheltuielile în scapul utilizării lor în cel mai eficient mod. Unul din rezultatele utilizării bugetului global este micșorarea cheltuielilor destinate asistenței medicale, deși aceasta poate purta și aspecte negative, în cazul în care se bazează pe nerespectarea nivelului de calitate a serviciilor, reducerea volumului de servicii medicale sau reducerea neadecvată a numărului de personal. Aceste efecte negative pot fi înlăturate la nivel de programare a serviciilor prin stabilirea unor normative și standarde, iar la nivel de prestare a serviciilor – prin respectarea unor indicatori de calitate”*.

Este relevant de menționat că alocarea mijloacelor financiare s-a realizat în baza propunerilor MSMPS¹⁹ din 12.01.2018. Totodată, se denotă că la 23.01.2018 MSMPS și-a retras scrisoarea²⁰ prin care recomanda CNAM repartizarea alocațiilor financiare pentru contractarea Centrelor. Potrivit motivațiilor MSMPS, *semnarea contractelor de către CNAM cu Centrele menționate s-a realizat la finele anului 2017 (29.12.2017), iar recomandările autorității publice centrale fiind din 12.01.2018.*

¹⁸ Pct.67-69 din Ordinul MSMPS nr.1131/658A din 29.12.2017.

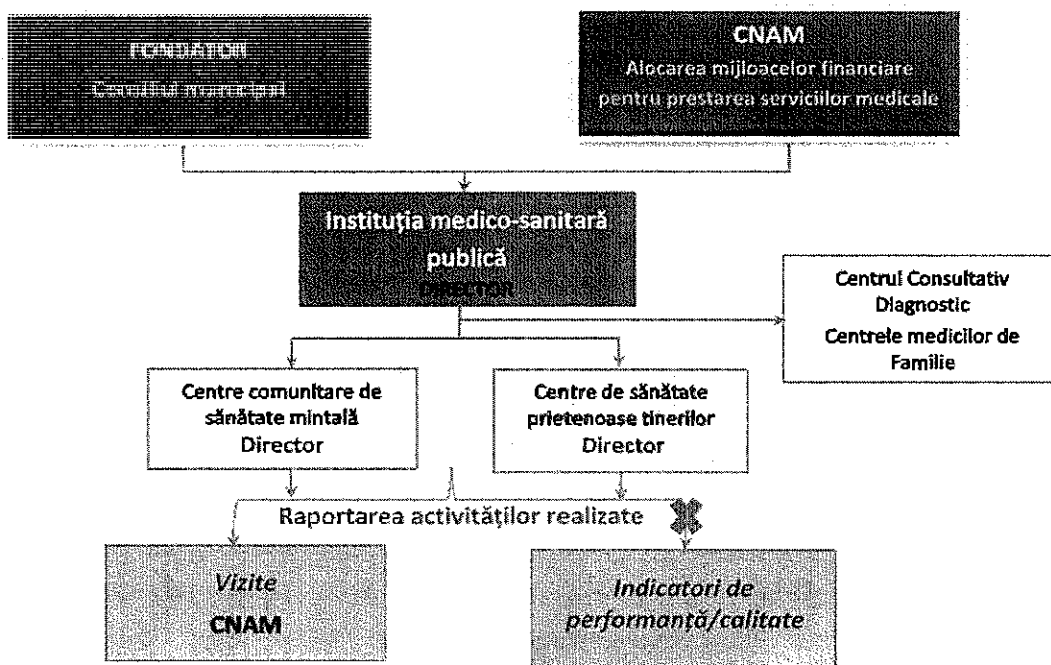
¹⁹ Anexele nr.1 și nr.2 la scrisoarea MSMPS nr.01- 4846 din 12.01.2018.

²⁰ Scrisoarea MSMPS nr.17/161 din 23.01.2018.

Analiza de către auditor a cuantumului de mijloace financiare alocate a stabilit că acestea au fost repartizate diferențiat de la un Centru la altul, deși în timp ce unele Centre deservesc același număr de populație și dispun de același număr de unități de personal aprobate conform statelor de funcții, date prezentate în Anexele nr.5 și nr.6 la prezentul Raport de audit.

Astfel, MSMPS și CNAM nu au prezentat auditului motivații cu referire la estimarea și stabilirea alocațiilor diferențiate, ceea ce nu oferă transparența mijloacelor financiare utilizate în aceste scopuri. Evaluarea și analiza de către audit a mijloacelor financiare alocate pentru fiecare Centru în parte denotă lipsa posibilității de evaluare și justificare corespunzătoare a cheltuielilor suportate, în condițiile în care la baza contractării și finanțării acestora nu au fost calcule și criterii justificative. În aceste circumstanțe, costul real al unei vizite la CCSM a fost diferențiat la instituțiile contractate și a variat de la 34,5 MDL/vizită până la 402,4 MDL/vizită.

Cu referire la modalitatea de raportare, se denotă că Centrele raportează lunar către CNAM numărul de vizite realizate de către medicii specialiști. Totodată, Centrele raportează semestrial către ANSP formularele de evidență statistică medicală. Sistemul instituțional și procesul de contractare, finanțare și raportare se prezintă structurat în figura de mai jos:

Sursa: Elaborat de auditor.

Figura nr.3. Sistemul instituțional și procesul de contractare, finanțare și raportare pentru Centrele de Sănătate Prietenoase Tinerilor și Centrele Comunitare de Sănătate Mintală.

Verificările auditului au stabilit că unele CSPT, cât și unele CCSM nu au asigurat raportarea indicatorilor de performanță/calitate conform cerințelor stabilite²¹, prin ce nu se asigură

²¹ Anexa nr.2 la Ordinul MS nr.868 din 31.07.2013; Anexele nr.1 și nr.2 la Ordinul MS nr.474 din 15.06.2017.

depistarea precoce și supravegherea tulburărilor mentale și de comportament cronice, efectuarea vizitelor la domiciliu pentru aceleași categorii de persoane, cât și menținerea și fortificarea sănătății tinerei generații.

Notă: Începând cu anul 2018, 4 Centre de Sănătate Prietenoase Tinerilor (CS Cimișlia, CS Anenii Noi, CS Sângerei și CS Bălți) sunt în proces de pilotare a indicatorilor de performanță.

Cu referire la raportarea activității, centrele prezintă trimestrial darea de seamă privind volumul serviciilor de asistență medicală specializată de ambulatoriu acordat (Formular nr.1-10/d)²², care include numărul de vizite consultative efectuate la medicul specialist.

Acțiunile desfășurate de auditori în aspectul evaluării exactității și corectitudinii raportării numărului de vizite realizate și reflectate în dările de seamă²³ de către C SPT, cât și de CCSM din cadrul a 4 AMT au stabilit că, în unele cazuri, acestea au fost raportate eronat. Astfel,

- CCSM care activează în cadrul IMSP AMT Centru a raportat cu 1598 de vizite mai mult, comparativ cu datele reflectate în Dările de seamă;

Conform motivațiilor persoanelor responsabile, se relevă că erorile au fost condiționate de înregistrarea de către medicul specialist doar a vizitelor primare, iar următoarele ședințe care sunt pentru anumite categorii de bolnavi, în număr de 10 ședințe, erau notate cu o cifră în dreptul înregistrării primei consultații.

- CCSM din cadrul IMSP AMT Buiucani a raportat cu 363 de vizite mai puțin, comparativ cu datele reflectate în registrele de evidență a vizitelor;

Potrivit motivațiilor persoanelor responsabile, erorile au fost condiționate de raportarea cuantumulului de vizite (363 de vizite) în rapoartele statistice pentru primul trimestru al anului 2019.

- CSPT „AMIGOS”, subdiviziune funcțională a IMSP AMT Buiucani, a raportat cu 176 de vizite mai mult, comparativ cu registrele de evidență;

Situația respectivă a fost motivată de către responsabilii entității prin raportarea acestora ca vizite în grup, pentru numărul de persoane prezente la ședințele instructiv-metodice și nu au fost incluse în Registrul de vizite consultative la medicii specialiști de profil.

- CSPT din cadrul IMSP AMT Botanica a raportat cu 35 de vizite mai mult în raport cu datele reflectate în registrul de evidență.

Volumul serviciilor acordate diferă de la centru la centru și nu oferă auditului o claritate a modului și sumelor aprobate de către CNAM ce se reflectă direct asupra costului mediu per serviciu/consultație.

Prin urmare, auditul relevă că contractarea serviciilor de prestare a serviciilor de îngrijiri medicale comunitare în baza „bugetului global” nu asigură legătura reciprocă aferentă datelor raportare, exactității și transparenței mijloacelor financiare alocate.

²² Pct.2 din Ordinul MS nr.198/86-A din 17.03.2014 „Cu privire la aprobarea formularelor de evidență medicală primară și a dărilor de seamă în cadrul asigurărilor obligatorii de asistență medicală”.

²³ Art.1 pct.2 subpct.(3) din Ordinul MS nr.198/86-A din 17.03.2014 „Cu privire la aprobarea formularelor de evidență medicală primară și a dărilor de seamă în cadrul asigurărilor obligatorii de asistență medicală”.

Astfel, CSPT și CCS M au fost contractate și finanțate în lipsa obiectivelor și indicatorilor ce urmează a fi realizați, dar și a calculelor justificative, raportarea activității acestor structuri efectuându-se în baza numărului de vizite, ceea ce nu oferă informații privind realizarea scopului stabilit. Aceste circumstanțe limitează auditul în expunerea asupra exactității datelor reflectate în Raportul Guvernului la subprogramul „Îngrijiri medicale comunitare și la domiciliu”, în valoare de 46,7 mil. MDL, nefiind posibil de a evalua rezultatele obținute la utilizarea mijloacelor publice.

Notă: Compania a motivat situația respectivă prin insuficiența comunicării cu autoritatea publică centrală responsabilă de elaborarea politicilor în domeniul sănătății, precum și prin neparticiparea Companiei la inițierea și elaborarea conceptului de dezvoltare a serviciilor comunitare.

3.5. Cheltuielile pentru medicamentele compensate, în sumă de 1,2 mil. MDL, nu sunt justificate din cauza erorilor în SIA „Medicamente compensate”, situație ce poartă un caracter permanent.

În anul 2018, CNAM a raportat cheltuieli pentru medicamentele compensate (parțial și integral) în sumă de 508,0 mil. MDL, acestea fiind finanțate din contul fondului de bază, subprogramul „Asistența medicală primară”.

Conform datelor din SIA „Medicamente compensate”, acestea au fost prescrise pentru 816 147 de beneficiari, în baza a 5 260 392 de rețete.

Evidența rețetelor se ține în SIA „Medicamente compensate”. Lunar, instituțiile farmaceutice transmit online informațiile din rețetele pentru medicamentele compensate din FAOAM. Informațiile transmise sunt supuse validării de CNAM după anumite criterii. În cazul nevalidării, instituția farmaceutică întreprinde măsuri de corectare a rețetelor nevalidate, pentru ca acestea să corespundă procedurilor de validare.

Se relevă că, pe parcursul anului 2018, ca rezultat al implementării recomandărilor Curții de Conturi²⁴, Compania a instituit pârghii de control, fapt ce a determinat nevalidarea a 1 929 401 rețete (ceea ce reprezintă 36,68% din numărul rețetelor recepționate), în valoare de 177,8 mil. MDL, ulterior acestea fiind revalidate de CNAM.

De menționat că ponderea majoră a nevalidării a reprezentat introducerea incorectă a codului numeric personal, în cazul a 1 882 219 rețete (35,78%), în sumă de 173,6 mil. MDL (34,19%). Aceste circumstanțe au fost condiționate de *lipsa interconexiunii sistemului informațional „Medicamente compensate” cu Registrul de Stat al populației, iar funcționalitatea acestuia în regim offline nu asigură identificarea și eliminarea erorilor la eliberarea medicamentelor compensate, ceea ce generează admiterea erorilor la înregistrarea rețetelor în sistem.*

²⁴ Hotărârea Curții de Conturi nr.23 din 25.05.2018 „Cu privire la Raportul auditului financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul bugetar încheiat 2018”; Hotărârea Curții de Conturi nr.22 din 30.05.2017 „Cu privire la Rapoartele auditului de conformitate combinat cu auditul performanței și auditului financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2016”.

Astfel, în vederea obținerii asigurării rezonabile că CNAM a achitat în mod justificat prestatorilor de servicii farmaceutice cheltuielile pentru medicamentele compensate, auditul a generat și, respectiv, a extras „Rapoartele MC pentru control” pentru medicamentele compensate, care au fost totalizate și procesate cu aplicarea filtrelor, fiind identificate neconformități. Eșantionul testat a cuprins 168 829 de rețete în valoare de 20,9 mil. MDL.

Totodată, se denotă că măsurile întreprinse de către Companie nu au permis eliminarea în totalitate a erorilor constatate în rapoartele de audit din anii precedenți, întrucât evaluarea și analiza de către auditori a datelor din SIA „Medicamente compensate” aferente prescrierii și eliberării medicamentelor compensate au stabilit înregistrări eronate în cazul a 9411 de rețete în valoare de 1,2 mil. MDL, ceea ce reprezintă 5,7% din suma compensată pentru medicamentele eliberate de prestatorii de servicii farmaceutice. Circumstanțele expuse nu asigură exactitatea și veridicitatea cheltuielilor suportate din FAOAM, prin ce este afectată obținerea asigurării privind justificarea corespunzătoare și pe deplin a mijloacelor financiare utilizate în acest sens, situație exprimată prin:

- completarea greșită în 435 de rețete, în sumă de 54,3 mii MDL, a codului de identificare al persoanelor beneficiare de medicamente compensate;
- indicarea diferită în 6400 de rețete, în sumă de 813,1 mii MDL, a vârstei la unul și același cod numeric personal;
- introducerea eronată în 7 rețete, în valoare de 0,5 mii MDL, a vârstei persoanelor (cu minus);
- necorespunderea, în cazul a 730 de rețete, în sumă de 90,9 mii MDL, a numelui și/sau a prenumelui beneficiarului de medicamente compensate înregistrate în SIA cu același cod numeric personal;
- înregistrarea în 1349 de rețete, în sumă de 177,3 mii MDL, a numelui și prenumelui persoanei beneficiare care coincid cu cele ale medicului de familie;
- identificarea rețetelor duble în 701 cazuri, cu aceeași serie și număr, în sumă de 78,6 mii MDL.

Admiterea erorilor respective nu asigură justificarea mijloacelor financiare în sumă de 1,2 mil. MDL, situație determinată inclusiv de insuficiența procedurilor de control intern în procesul de prescriere, eliberare și compensare a medicamentelor din contul FAOAM.

Auditorul, în baza erorii identificate, a extrapolat eroarea probabilă pentru întreaga populație, adică pentru 5 260 392 de rețete eliberate pe parcursul anului 2018, datele fiind prezentate în tabelul de mai jos:

Tabelul nr.3.5.1

	Rețete	Mil. MDL
Populația	5 260 392	508,0
Eșantionul	168 829	20,9
Erori	9 411	1,2

Extrapolarea erorii probabile (508/20,9*1,2)		28,9
---	--	------

Sursa: Elaborat de auditor în baza rapoartelor de control generate de SIA „Medicamente compensate”.

Efectul extrapolat al erorilor probabile pentru cheltuielile aferente medicamentelor compensate se estimează la suma de 28,9 mil. MDL.

3.6. Evidența mijloacelor financiare alocate Centrelor de Sănătate Prietenoase Tinerilor și Centrelor Comunitare de Sănătate Mintală (47,7 mil. MDL) se ține cumulativ, nefiind delimitate în evidență în funcție de destinația lor.

Pentru realizarea serviciilor comunitare și la domiciliu, CNAM, în perioada auditată, a contractat servicii în sumă de 56,9 mil. MDL. Astfel, au fost valorificate mijloace financiare în aceeași sumă, cheltuielile în comparație cu anul precedent majorându-se cu 47,7 mil. MDL. Această situație a fost generată de transferarea serviciilor de îngrijiri comunitare din cadrul subprogramului „Asistență Medicală Primară” la subprogramul „Îngrijiri medicale comunitare și la domiciliu”.

Evaluările auditorilor au stabilit că, deși CSPT, cât și CCSM sunt subdiviziuni funcționale separate ale instituțiilor medico-sanitare, evidența mijloacelor financiare alocate din FAOAM pentru îngrijiri medicale comunitare și la domiciliu se ține cumulativ.

Evidența și raportarea cumulativă de către instituțiile medicale a mijloacelor financiare alocate pentru realizarea serviciilor destinate îngrijirilor medicale comunitare nu oferă posibilitatea urmăririi transparenței utilizării acestora.

Ca rezultat al analizei soldurilor financiare²⁵ la finele perioadei de gestiune, se menționează că CSPT au înregistrat mijloace financiare neutilizate în valoare de 4,6 mil. MDL, iar CCSM – în sumă de 3,3 mil. MDL.

Totodată, la solicitarea informației privind mijloacele financiare delimitate pentru CSPT și CCSM, se denotă că 6 CS de nivel raional nu au putut oferi informații cu privire la cuantumul mijloacelor financiare utilizate și, respectiv, au raportat zero la finele anului de gestiune, și anume:

- Centrele Comunitare de Sănătate Mintală (CS Iaoveni, CS Nisporeni, CS Șoldănești);
- Centrele de Sănătate Prietenoase Tinerilor (CS Iaoveni, CS Nisporeni, CS Șoldănești), date reflectate în Anexele nr.5 și nr.6 la prezentul Raport de audit.

Aceste circumstanțe limitează auditul în evaluarea exactității și plenitudinii cuantumului mijloacelor financiare alocate în raport cu datele raportate, cât și utilizării conform destinației a acestora.

²⁵ Formularul nr.1-16/d – Darea de seamă despre îndeplinirea dăvezului de venituri și cheltuieli (business-plan) al instituției medico-sanitare din mijloacele fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Ordinul comun al MS și CNAM nr.198/85-A din 17.03.2014.

3.7. Serviciile de îngrijiri medicale la domiciliu prestate de instituțiile medicale asigură plenitudinea și veridicitatea datelor raportate.

Volumul serviciilor de îngrijiri medicale la domiciliu este negociat de către conducerea IMSP cu comisia pentru contractare din cadrul CNAM, în funcție de necesitățile populației și de asigurarea cu cadre medicale disponibile ce pot efectua acest tip de servicii²⁶.

Costul unei vizite pentru îngrijiri medicale la domiciliu este stabilit de MSMPS²⁷ și pentru anul 2018 a constituit 137,25 MDL. Se denotă că vizitele și îngrijirile efectuate de specialist sunt introduse în fișele medicale ale pacientului (Formular 025/e), care reprezintă documentul primar confirmativ al realizării serviciilor medicale la domiciliu, cu raportarea ulterioară a volumului de servicii prestate către CNAM.

Analiza și evaluarea mijloacelor financiare contractate de către 3 asociații medicale teritoriale (Rîșcani, Buiucani și Ciocana) și alocate pentru 4 173 de vizite, în sumă de 573,0 mii MDL, nu a stabilit abateri, quantumul vizitelor raportate asigurând exactitatea și exhaustivitatea datelor.

Totodată, lipsa contractării acestui tip de servicii medicale de către IMSP AMT Botanica și AMT Centru este explicată de către managementul instituțiilor prin lipsa personalului medical (asistente medicale) necesar pentru îndeplinirea acestor servicii. Deși necesitățile în astfel de servicii pentru populație este mult mai mare, acestea sunt acordate reieșind din disponibilitatea personalului medical.

De menționat că serviciile de îngrijiri medicale la domiciliu contractate de către IMSP AMT Rîșcani, în quantum de 120 de vizite, au fost prestate doar la 4 persoane (câte o persoană din fiecare CMF), deși instituția deservește o populație de 137 049 mii de persoane.

IV. CONTINUITATEA ACTIVITĂȚII

În cadrul auditului au fost aplicate prevederile ISSAI 1570 „Continuitatea activității”, referitor la constatarea evenimentelor/condițiilor care ar putea pune la îndoială în mod semnificativ capacitatea entității de a-și continua activitatea. Activitățile desfășurate de echipa de audit în vederea obținerii probelor de audit concludente relevă că rapoartele auditate au fost întocmite în baza principiului continuității activității și nu au fost identificați factori sau incertitudini care ar determina, în viitor, survenirea unor evenimente ce pot influența în mod semnificativ capacitatea Companiei de a-și continua activitatea și de a întocmi rapoarte financiare.

De asemenea, este necesar de menționat că, în vederea asigurării continuității activității, la finele anului 2018, Compania Națională de Asigurări în Medicină și-a asumat angajamente pentru perioada anului următor prin încheierea contractelor de prestare a serviciilor medicale cu

²⁶ Pct.3 din Ordinul MSMPS nr.1002 din 30.12.2015 „Cu privire la organizarea de îngrijiri paliative”.

²⁷ Ordinul MSMPS nr.1035 din 20.12.2017 „Cu privire la aprobarea costului unei vizite de îngrijire medicală la domiciliu pentru anul 2018”.

431 de instituții medicale, în sumă de 6 572,3 mil. MDL, și de asigurare a populației cu medicamente compensate, cu 241 de instituții farmaceutice.

Crearea și dezvoltarea unui sistem informațional integrat este un obiectiv strategic pentru Companie, încât acesta ar permite evidența serviciilor medicale prestate populației, efectuarea programărilor online la serviciile medicale de înaltă performanță prin libera alegere a prestatorului, digitalizarea rețetelor. De rând cu acestea menționăm că, prin implementarea SIA „Asistența Medicală Primară” și SIA „Asistența Medicală Spitalicească” de către toate instituțiile medicale, Compania va dispune de mecanisme de monitorizare a serviciile medicale prestate și achitate.

V. ALTE INFORMAȚII

5.1. Veniturile acumulate și gestionate de către CNAM au fost înregistrate/reflectate corespunzător în evidența contabilă și asigură plenitudinea informațiilor prezentate în Rapoartele Guvernului privind executarea fondurilor de asigurări obligatorii de asistență medicală, la situația din 31.12.2018.

Potrivit Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2018²⁸, veniturile fondurilor AOAM au fost aprobate în sumă de 6 659,0 mil. MDL, ulterior, în temeiul rectificărilor operate prin Legea nr.108 din 14.07.2018²⁹, suma veniturilor a fost modificată și aprobată în mărime de 6 733,3 mil. MDL.

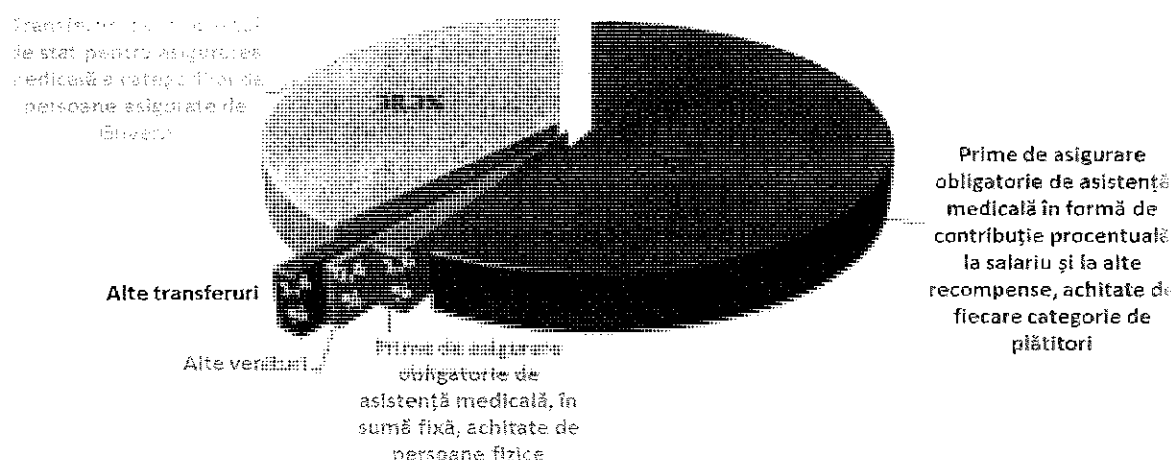
În anul 2018, Compania Națională de Asigurări în Medicină a acumulat în fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală venituri în valoare de 6 877,4 mil. MDL, la nivel de 102,1% față de suma planificată. Acumulările respective au fost în creștere cu 9,9% (620,7 mil. MDL), comparativ cu situația din 2017.

Sursele de formare a veniturilor se prezintă structurat în figura de mai jos:

²⁸ Art.1 din Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2018 nr.280 din 15.12.2017.

²⁹ Legea nr.108 din 14.06.2018 pentru modificarea Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2018 nr.280/2017.

SURSELE DE CONSTITUIRE A VENITURILOR FAOAM PE ANUL 2018

Sursa: Elaborat de auditor în baza Formularului nr.4 CNAM.

Figura nr.4. Sursele de constituire a veniturilor FAOAM în anul 2018

Datele reflectate denotă că, în anul de referință, ponderea semnificativă în totalul veniturilor FAOAM o au primele de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la salariu și alte recompense, achitate de fiecare categorie de plătitori, care constituie 58,3% (4 007,2 mil. MDL), transferurile de la bugetul de stat pentru asigurarea medicală a categoriilor de persoane asigurate de Guvern³⁰ – de 38,3% (2 634,9 mil. MDL), urmate de primele de asigurare medicală obligatorie în sumă fixă – de 1,6 % (110,3 mil. MDL).

Analiza de către auditori a ritmicității încasărilor lunare de la bugetul de stat denotă virarea integrală și în termen a mijloacelor financiare în FAOAM.

Începând cu anul 2018, Compania reflectă în evidența contabilă veniturile calculate în corespundere cu principiile contabilității de angajamente.

Potrivit cadrului legal³¹, Compania trebuie să țină contabilitatea de angajamente, ceea ce rezumă recunoașterea elementelor contabile pe măsura apariției acestora, indiferent de momentul încasării mijloacelor bănești. Se relevă că, Compania a asigurat respectarea cerințelor legale, înregistrând și reflectând în evidența contabilă veniturile anticipate, care au fost delimitate în funcție de destinație, în generală³² și specială³³.

³⁰ Art. 4 alin. (4) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr.1585-XIII din 27.02.1998.

³¹ Art.26 alin.(1) din Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007.

³² Prime AOAM în cotă procentuală, prime AOAM în sumă fixă, prime AOAM achitate din bugetul de stat pentru categoriile asigurate de Guvern, prime AOAM pentru persoanele din stânga Nistrului, alte încasări cu destinație specială.

³³ Transferuri de la bugetul de stat pentru programele naționale (preparate antidiabetice), transferuri de la bugetul de stat pentru realizarea proiectului „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova”.

Se denotă că, potrivit prevederilor legale, controlul asupra încasării în mărime integrală a veniturilor FAOAM provenite din prime în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense este delegat Serviciului Fiscal de Stat³⁴.

Informația prezentată de către Serviciul Fiscal de Stat, aferentă sumelor calculate ale primelor de asigurare medicală în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense, achitate de angajatori și angajați, precum și a penalităților, sancțiunilor financiare aferente și restanței înregistrate la situația din 31.12.2018 se prezintă, după cum urmează:

Tabelul nr. 5.1.1, mii MDL

Indicatori	Restanța la 01.01.2018	Sumele calculate în perioada 01.01.2018 - 31.12.2018	Restanța la 31.12.2018
Plăți de bază	21 702,6	4 599 642,5	41 733,7
Majorare de întârziere	24 187,1	24 984,97	28 516,0
Amenzi	3 352,8	3 718,0	4 777,1
Total	49 242,5	4 628 345,5	75 026,8

Sursa: Date prezentate de Serviciul Fiscal de Stat.

Astfel, la 31.12.2018, CNAM a reflectat în evidența contabilă veniturile calculate ce reprezintă restanțele contribuabililor aferente contribuțiilor din primele AOAM în sumă procentuală, în baza datelor prezentate de Serviciul Fiscal de Stat, în valoare de 75 026,8 mii MDL.

De asemenea, primele AOAM ce urmează a fi încasate de la persoanele fizice prin intermediul instanțelor judecătorești au fost înregistrate în evidența contabilă în sumă de 146,8 mii MDL, dobânzile care urmează a fi încasate – în sumă de 9 404,9 mii MDL, și veniturile anticipate din avansuri – în sumă de 7444,1 mii MDL.

Totodată, primele AOAM în sumă fixă, de 230,1 mii MDL pentru 55 451 de persoane, corespund numărului de persoane ce au achitat prima AOAM în sumă fixă. De asemenea, în evidența contabilă a fost reflectată suma reducerilor acordate acestor persoane la achitarea primei AOAM, care constituie 119,8 mii MDL.

5.2. Debursarea mijloacelor financiare în sumă de 24,0 mil. MDL în cadrul Proiectului „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova” a fost efectuată în funcție de nivelul de realizare a acțiunilor.

Conform prevederilor Acordului de finanțare³⁵, pentru debursarea mijloacelor financiare ale Programului au fost stabiliți indicatori specifici care urmau a fi realizați de MSMPS și CNAM, iar cota de finanțare alocată fiecărui indicator corespunde nivelului de realizare a acțiunilor pentru atingerea obiectivului de dezvoltare a Proiectului.

³⁴ Art. 17 din Legea nr.1593-XV din 26.12.2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.

³⁵ Art. III pct. 3.01. secțiunea IV, pct.1 și pct.2 din Acordul de finanțare ratificat prin Legea nr.35 din 19.03.2015.

Astfel, prin Legea bugetului de stat pentru anul 2018³⁶ au fost aprobate alocațiile la FAOAM în sumă de 24,0 mil. MDL din contul împrumutului acordat de Banca Mondială pentru realizarea Proiectului „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova”.

Alocațiile au fost orientate la revizuirea și implementarea schemei de stimulare bazate pe performanță în asistența medicală primară (DLI nr.6). Astfel, în anul 2018 CNAM, de comun cu MSMPS, a asigurat revizuirea indicatorilor de performanță (bonificație) în cadrul AMP³⁷, fiind aprobat Regulamentul privind criteriile de îndeplinire și modul de validare a indicatorilor de performanțe individuale în muncă, Regulamentul privind modul de calculare și plată a suplimentului la salariu pentru realizarea indicatorilor, precum și a schemei de plată pentru indicatorii de performanță realizați.

Astfel, în cadrul asistenței medicale primare pentru anul 2018, au fost aprobați indicatori de performanță pentru prevenirea, depistarea precoce și supravegherea bolilor cardiovasculare, diabetului zaharat, tuberculozei și cancerului. Totodată, au fost stabiliți indicatori de rezultat pentru supravegherea gravidelor conform standardelor și monitorizarea vaccinării complete a copiilor până la 1 an.

Evidența realizării indicatorilor de performanță în asistența medicală primară se efectuează manual, în lipsa unui sistem automatizat.

Indicatorii de performanță realizați la nivelul asistenței medicale primare se validează în cazul atingerii țintelor stabilite pentru perioada de raportare, în temeiul cărora se calculează și se achită plata pentru bonificație. Astfel, colectarea datelor de către medicii de familie reprezintă un proces dificil, întrucât se efectuează manual, în baza fișelor medicale ale pacienților (Formular 025/e).

Se denotă că, deși scopul de bază al medicinei primare este axat în special pe prevenirea și screeningul tuturor bolilor și bolilor³⁸, monitorizarea și controlul anumitor boli pentru care se calculează și se achită bonificația, cât și colectarea datelor implică utilizarea resurselor de timp, ceea ce ar putea afecta performanța asistenței medicale primare per ansamblu, situație ce nu va contribui la realizarea scopului instituției de AMP.

5.3. Distribuția din farmacie în secțiile spitalelor a medicamentelor și produselor parafarmaceutice nu s-a realizat în deplină măsură, ceea ce a determinat neasigurarea subdiviziunilor cu medicamentele necesare/solicitare în valoare de 103,0 mii MDL și implică riscuri privind aplicarea tratamentelor incomplete sau achiziționarea medicamentelor din contul pacienților.

În scopul verificării dacă instituțiile medicale au asigurat regulamentar plenitudinea și suficiența stocurilor de medicamente, produse parafarmaceutice și consumabile³⁹, auditul a

³⁶ Legea bugetului de stat pentru anul 2018 nr.289 din 15.12.2017.

³⁷ Ordinul comun al MSMPS și CNAM nr.515/130-A din 13.04.2018 „Cu privire la indicatorii de performanță în cadrul asistenței medicale primare”.

³⁸ Ordinul MS nr.695 din 13.10.2010 „Cu privire la Asistența Medicală Primară în Republica Moldova”.

³⁹ Pct. 3.1 din Hotărârea Guvernului nr.1636 din 18.12.2002.

verificat procesul de solicitare a medicamentelor de către unele instituții în baza bonurilor de consum și acceptarea/livrarea acestora de către farmacie.

Astfel, examinarea bonurilor de comandă pentru anul 2018, întocmite în baza necesarului zilnic solicitat de secțiile IMSP SCM „Sfântul Arhanghel Mihail” și IMSP Spitalul Clinic Traumatologic și Ortopedie și aprobate de farmacie, relevă neasigurarea cu medicamente și articole parafarmaceutice, reactive și implanturi traumatologice din cauza lipsei acestora în stocul farmaciei la data solicitării.

Ca rezultat al contrapunerii bonurilor de comandă cu bonurile de livrare din farmaciile instituțiilor, s-a constatat că secțiile spitalelor nu au fost asigurate pe deplin cu medicamente și produse parafarmaceutice, ceea ce implică riscuri privind prestarea serviciilor medicale cu aplicarea tratamentelor incomplete pentru persoanele asigurate și, respectiv, achiziționarea acestora din contul propriu.

Astfel, verificările auditorilor au stabilit necoresponderea cantității medicamentelor solicitate cu cea distribuită, după cum urmează:

- IMSP Spitalul Clinic Traumatologic și Ortopedie, din 3 264 bonuri de livrare eliberate/întocmite pentru perioada 01.04.2018 - 31.12.2018, la 157 de poziții medicamentele au fost eliberate parțial, valoarea cuantificată a acestora fiind de 60,0 mii MDL;

- IMSP SCM „Sfântul Arhanghel Mihail”, din 8 374 de bonuri de livrare întocmite pentru perioada 01.01.2018 - 31.12.2018, s-a constatat că la 617 poziții medicamentele prescrise pacienților spitalizați nu au fost eliberate, valoarea cuantificată a acestora fiind de 43,0 mii MDL.

Notă: Conform motivațiilor persoanelor responsabile din cadrul instituțiilor medicale auditate, se constată insuficiența procedurilor de control intern în contextul asigurării plenitudinii stocurilor de medicamente și distribuirii acestora, situație determinată de:

- *admiterea erorilor la completarea bonurilor de comandă de către specialiștii din secții, confirmate prin necoresponderea cantității de medicamente specificate în bonurile de comandă-livrare ale subdiviziunilor instituției cu cantitățile eliberate de farmacie;*

- *eliberarea parțială de către farmacie a medicamentelor solicitate din cauza insuficienței stocurilor;*

- *înlocuirea unui medicament din fișele de comandă cu un altul analog, existent în stocul farmaciei;*

- *nerespectarea termenelor de livrare stabilite în contract de către agenții economici, ceea ce a determinat lipsa medicamentelor necesare acordării serviciilor medicale.*

5.4. Gestionarea programărilor pentru intervențiile chirurgicale nu este susținută de evidența transparentă a bazei de date la nivel de țară, ceea ce poate determina situații incerte la realizarea intervențiilor.

Potrivit Ordinului MSMPS⁴⁰, ANSP a fost desemnată autoritatea responsabilă de gestionarea listelor de așteptare pentru tratament în cadrul Programelor speciale, care a preluat listele de așteptare de la IMSP Institutul de Medicină Urgentă.

Organizarea tratamentului în cadrul Programelor speciale⁴¹ se efectuează de către Comisia pentru tratament în cadrul Programelor speciale (în continuare – Comisia)⁴², care actualizează trimestrial listele de așteptare, până la data de 25 a lunii următoare trimestrului de gestiune⁴³. Conform Ordinului MSMPS nr.809 din 27.06.2018⁴⁴ cu privire la modificarea Ordinului nr.91 din 09.04.2004, au fost excluse criteriile care permit efectuarea tratamentului costisitor în afara listei de așteptare.

Astfel, în scopul realizării intervențiilor chirurgicale și diminuării listei de așteptare, în anul 2018 ANSP a repartizat 2 165 de beneficiari la 16 instituții medicale pentru realizarea intervențiilor chirurgicale în cadrul programelor speciale.

Se denotă că, deși Comisia a repartizat 2 165 de cazuri din lista de așteptare, instituțiile medicale au realizat doar 988 de intervenții (cazuri tratate), dintre care 636 efectuate la IMSP IMU și IMSP SCTO. De menționat că, deși IMSP SR Orhei i-au fost remise 71 de cazuri, nu a efectuat nicio intervenție, iar SCM Bălți a efectuat 46 de intervenții din 147 de cazuri repartizate.

În așa mod, pacienții programați pentru intervenții la instituțiile medicale de nivel raional au fost excluși din lista generală de așteptare, iar neîndeplinirea numărului de cazuri tratate în IMS regionale și reincluderea pacienților în lista de așteptare pentru anul viitor au determinat menținerea unui număr constant de persoane programate pentru intervenții chirurgicale, la finele anului 2018 înregistrându-se 8 833 de persoane pentru endoprotezarea la genunchi și 9 334 pentru endoprotezarea de șold.

Nerealizarea cazurilor tratate de către instituțiile medicale a fost determinată de următorii factori:

- procesele anevoioase și de durată de organizare a licitațiilor pentru achiziționarea consumabilelor costisitoare (componentelor de endoprotezare);
- contestațiile depuse de agenții economici, ceea ce a condus la tergiversarea procedurilor de achiziții și, respectiv, de asigurare cu consumabile costisitoare;
- insuficiența specialiștilor calificați în cadrul instituțiilor medicale.

⁴⁰ Pct.2 din Ordinul MSMPS nr.710 din 07.06.2018 „Cu privire la modul de organizare a tratamentului în cadrul Programelor speciale”.

⁴¹ Intervenții chirurgicale realizate în cadrul Programului special: artroplastie de șold, genunchi, umăr, cardiochirurgie, cataractă cu implantare de cristalin.

⁴² Pct.3 din Anexa la Ordinul MSMPS nr.710 din 07.06.2018.

⁴³ Pct.6 din Anexa la Ordinul MSMPS nr.710 din 07.06.2018.

⁴⁴ Ordinul MSMPS nr.809 din 27.06.2018 „Cu privire la modificarea Ordinului nr.91 din 09.04.2004 „Cu privire la modul de selectare a pacienților pentru tratament costisitor””.

Potrivit cadrului normativ⁴⁵, ANSP prezintă instituțiilor medicale și CNAM lista nominală verificată a pacienților din Lista de așteptare pentru tratament în cadrul Programelor speciale. Deși Comisia a întreprins un șir de măsuri în vederea actualizării listei de așteptare⁴⁶, se relevă că acestea au fost actualizate la nivel de 41% pentru artoplastie de șold și de 68% pentru artoplastie de genunchi.

Conform acestei liste, în anul 2018 se aflau în așteptare 526 de persoane pentru a beneficia de intervenții chirurgicale în cadrul programului special la IMSP SCTO.

În urma contrapunerii datelor din SI „Evidența și raportarea serviciilor medicale în sistem DRG-online” ale IMSP SCTO cu informația reflectată în baza de date privind *Lista de așteptare pentru tratamentul în cadrul Programelor speciale*, s-a constatat că nu există o evidență strictă și exactă a persoanelor programate, iar informațiile deținute sunt incomplete. Astfel,

- din numărul de 420 de persoane care au fost programate pentru efectuarea intervențiilor chirurgicale la IMSP SCTO, în baza de date privind monitorizarea tratamentelor costisitoare a Comisiei au fost identificate doar 37 de persoane;
 - codul numeric de identitate nu este indicat pentru 95 de persoane din Lista de așteptare;
 - codul numeric de identitate pentru 25 de persoane din Lista de așteptare este introdus eronat, acesta având de la 10 până la 15 cifre de identitate;
 - în cazul a 333 de persoane, în calitate de instituție de evidență a acestora este indicat MSMPs, iar la 67 de persoane nu este indicată instituția de evidență;
 - în cazul a 2 persoane care au fost operate, statutul este indicat ca fiind „în așteptare” sau „amânat”;
 - pentru 70 de persoane, care conform statutului au fost operate, nu este indicată perioada când a fost efectuată intervenția, iar la 69 de persoane nu este indicată instituția medicală care a realizat intervenția;
 - 39 de persoane care au fost repartizate pentru efectuarea intervenției la IMSP SCTO, însă potrivit informațiilor reflectate, au realizat intervențiile la alte instituții medicale;
 - în cazul a 5 persoane, statutul a fost modificat din „persoană negăsită” în „persoană operată”;
 - în cazul a 95 de persoane, nu este indicat numărul de telefon pentru a fi contactate.

De asemenea, nu a fost asigurată actualizarea listei de așteptare prin excluderea pacienților care au beneficiat de tratament sau care nu întrunesc criteriile de eligibilitate. Astfel, din eșantionul de 526 de persoane, s-a stabilit că 242 urmau a fi excluse din următoarele motive: au decedat – 10 persoane, a emigrat – 1 persoană, au realizat intervențiile chirurgicale și au statut de persoană operată – 186 de persoane, au refuzat – 45 de persoane.

⁴⁵ Pct.6 subpct.6) din Anexa la Ordinul MSMPs nr.710 din 07.06.2018 „Cu privire la modul de organizare a tratamentului în cadrul Programelor speciale”.

⁴⁶ Scrisoarea nr.01/2473 din 28.09.2018 către MSMPs și CNAM.

Totodată, se denotă că baza de date privind monitorizarea și gestionarea listei de așteptare pentru tratament costisitor nu conține numărul poliței de asigurare a persoanelor, ceea ce poate condiționa riscul de prestare a serviciilor medicale persoanelor care nu dețin statut de persoană asigurată.

Cele relatate denotă că nu există o evidență strictă a persoanelor programate la intervenții chirurgicale în cadrul unui sistem informațional automatizat, fapt care, în circumstanțele expuse, nu asigură și nu oferă posibilitatea evaluării corectitudinii și veridicității informațiilor.

De asemenea, Comisia nu dispune de un sistem informațional automatizat de evidență care i-ar permite o sistematizare a datelor, precum și transparența proceselor legate de realizarea tratamentelor costisitoare.

5.5. Neîndeplinirea cazurilor pe programele speciale a fost determinată de procesul de achiziții publice a medicamentelor și consumabilelor medicale, care este unul complex și problematic, ceea ce a condus la nerealizarea, în unele cazuri, a scopurilor scontate.

În scopul evaluării procesului de realizare a tratamentelor în cadrul Programelor speciale, auditul a analizat și verificat realizarea, îndeplinirea și raportarea cazurilor tratate la IMSP SCTO.

Totodată, auditul relevă că, potrivit contractului⁴⁷ încheiat între CNAM și IMSP SCTO în anul 2018, instituția medicală a fost contractată pentru a presta servicii medicale de „Protezare șold și genunchi”, în număr de 478 de cazuri, efectiv fiind realizate doar 420 de cazuri tratate, dintre care 393 de endoprotezări (ceea ce reprezintă 87,8% din numărul total de cazuri contractate).

De menționat că, la situația din 01.01.2018, în evidența contabilă și în stocul depozitului IMSP SCTO au fost înregistrate componente ale protezelor în sumă de 5,8 mil. MDL, dintre care:

- endoproteză totală de șold – 160 unități;
- endoproteză totală de genunchi – 30 unități;
- endoproteză monopolară – 40 unități.

În I trimestru al anului 2018 au fost livrate componente de protezare în sumă de 3,2 mil. MDL, conform contractelor încheiate în anul 2017 și acordurilor adiționale (prelungirea termenului până la 31 martie 2018). Procedura de licitație pentru achiziționarea consumabilelor necesare la realizarea intervențiilor de endoprotezare a fost desfășurată în luna aprilie, iar din cauza contestațiilor depuse, semnarea contractelor pentru anul 2018 a avut loc la 10.10.2018, iar livrarea componentelor de protezare – la 30.10.2018.

Deși IMSP SCTO este una dintre instituțiile medicale care realizează cel mai mare volum de servicii medicale de endoprotezare (la șold și genunchi), insuficiența stocurilor de consumabile a condus la sistarea intervențiilor chirurgicale timp de 2 luni (iulie, august) și a determinat neîndeplinirea cazurilor conform programelor speciale în anul 2018. Situația descrisă a influențat negativ activitatea chirurgicală a spitalului, fapt ce se răsfrânge asupra menținerii rândului de pacienți programați la acest tip de intervenții chirurgicale. De menționat că, în luna august 2018,

⁴⁷ Contractul de acordare a asistenței medicale în cadrul AOAM nr.05-08/376 din 29.12.2017.

conform repartizării MSMPS, IMSP SCTO a beneficiat de la instituțiile medicale de nivel raional de încă 50 de componente pentru endoprotezările de șold, ceea ce a asigurat parțial continuitatea activității prin realizarea intervențiilor chirurgicale.

Din discuția cu conducerea entității am stabilit că aceeași situație se menține și pentru anul 2019.

Totodată, este necesar de menționat că, potrivit prevederilor regulamentare⁴⁸, Comisia din cadrul ANSP este responsabilă de gestionarea bazei de date a pacienților din lista de așteptare pentru protezarea articulațiilor mari (șold/genunchi/umăr), tratamentul operator pentru cataractă și cardiochirurgie.

Astfel, în scopul eficientizării accesului persoanelor asigurate la tratament în cadrul programelor speciale acoperite din FAOAM, inclusiv prin reducerea timpului de așteptare, CNAM a solicitat listele nominale verificate ale pacienților din lista de așteptare, inclusiv a celor care urmează să fie tratați în anul 2019 în instituțiile medico-sanitare contractate. Estimările efectuate în baza numărului de persoane incluse în listele de așteptare denotă că acoperirea necesităților aferente acestor servicii medicale va fi posibilă în decurs de până la 4 ani în cadrul programului „Protezarea articulațiilor mari”, în decurs de până la 1 an – în cadrul programelor „Tratament operator pentru cataractă” și „Cardiochirurgie”.

De asemenea, în contextul asigurării pacienților cu tratament în cadrul programelor speciale, potrivit prevederilor stabilite⁴⁹ CNAM are ca scop asigurarea pacienților cu diabet zaharat (adulți) cu dispozitive medicale (teste, glucometre și lanțete) și a întreprins un set de măsuri pentru realizarea acestuia. Astfel, în anul 2019, în premieră, Compania a inițiat distribuirea dispozitivelor medicale pacienților cu diabet zaharat (adulți) pentru un an. Pentru a asigura accesul tuturor pacienților la dispozitive medicale, Compania a solicitat listele de la medicii de familie, care ulterior au fost verificate și actualizate în aspectele ce țin de identificarea pacienților, confirmarea tipului de diabet zaharat, identificarea medicului de familie și a instituției medicale la care se deservește, precum și domiciliul pacientului.

Prin urmare, prioritățile identificate în mod transparent și măsurile întreprinse au avut ca scop accesul populației la tratament costisitor din mijloacele FAOAM în termeni realizabili.

5.6. Funcționalitatea Centrelor de Sănătate Prietenoase Tinerilor și a Centrelor Comunitare de Sănătate Mintală este afectată de deficitul de personal, precum și de lipsa condițiilor obligatorii ce ar contribui la atingerea scopului cu impact asupra calității serviciilor acordate.

Evaluările auditului relevă că, în anul 2018, statele de personal ale CSPT și CCSM nu au fost suplinite cu specialiști de profil medical potrivit schemelor de încadrare aprobate.

⁴⁸ Regulamentul cu privire la modul de organizare a tratamentului în cadrul programelor speciale, aprobat prin Ordinul MSMPS nr.710 din 07.07.2018.

⁴⁹ Hotărârea Guvernului nr.1030 din 30.11.2017 „Cu privire la aprobarea Programului național de prevenire și control al diabetului zaharat pentru anii 2017-2021 și a Planului de acțiuni privind implementarea acestuia”; Hotărârea Curții de Conturi nr.1 din 31.01.2019 „Privind Raportul auditului performanței implementării Planului de acțiuni al Programului național de prevenire și control al diabetului zaharat pentru anii 2017-2018 (I semestru)”.

Astfel, la nivel de republică, pentru asigurarea calității și eficienței serviciilor medicale prestate de CSPT, a fost aprobat un necesar de personal de 244 de unități, efectiv statele de personal având un deficit de 66 de specialiști.

De asemenea, potrivit probelor colectate, se denotă că 21 de CCSM nu sunt asigurate pe deplin cu personal medical specializat. Din totalul de 40 de centre, deficitul de personal este de 60 de unități, în comparație cu numărul aprobat.

Aceste circumstanțe pot afecta buna funcționare a centrelor, creând impedimente în atingerea obiectivelor și indicatorilor scontați, inclusiv cu impact de diminuare a calității serviciilor prestate.

Se denotă că scopul *Centrelor Comunitare de Sănătate Mintală* este ameliorarea sănătății mintale a populației prin prestarea serviciilor orientate spre prevenirea, depistarea precoce, tratamentul, reabilitarea și protecția sănătății mintale în comunitate⁵⁰, iar atingerea acestora este posibilă prin constituirea unităților funcționale reprezentate de echipa multidisciplinară, care este compusă din medici psihiatri, psihoterapeuți, psihologi, asistenți sociali, asistenți medicali de psihiatrie și alte categorii de personal⁵¹.

Potrivit cadrului normativ, o echipă multifuncțională revine la un număr de 40 mii de populație din teritoriul arondat al instituției medicale din a cărei subdiviziune se integrează⁵², cerințe realizate doar de 6 Centre, iar celelalte 45 de Centre din țară nu dispun de suficient personal, situație ce nu asigură calitatea serviciilor prestate și nici eficiența mijloacelor financiare utilizate în aceste scopuri.

Cerințele nu sunt asigurate nici de AMT municipale, care dispun de câte o echipă multifuncțională, deși pentru numărul de populație deservită urmau să dispună de personal necesar prestării serviciilor calitative și suficiente, după cum urmează: IMSP AMT Ciocana – 2 echipe multifuncționale pentru 89 450 de persoane, IMSP AMT Botanica – 4 echipe la 173 701 persoane, IMSP AMT Centru – 2 echipe la 107 979 persoane, IMSP AMT Buiucani – 3 echipe la 106 099 persoane, IMSP AMT Rîșcani – 3 echipe la 137 049 persoane deservite.

De asemenea, acțiunile desfășurate de audit cu deplasarea la fața locului au stabilit că 4 CCSM (Buiucani, Rîșcani, Centru, Ciocana) oferă servicii în cadrul Centrului de zi, nedispunând de spațiu suficient pentru plasamentul temporar al pacienților.

De menționat că acestea nu corespund tuturor cerințelor din standardele minime de calitate⁵³, întrucât infrastructura Centrelor nu satisface nevoile speciale ale beneficiarilor, ceea ce

⁵⁰ Cap.1 pct.2 din Regulamentul-cadru al Centrului comunitar de sănătate mintală și a Standardelor de calitate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.55 din 30.01.2012.

⁵¹ Pct.39, pct.40 din secțiunea 5 a Regulamentului-cadru al Centrului comunitar de sănătate mintală și a Standardelor de calitate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.55 din 30.01.2012.

⁵² Pct.4 din Anexa nr.5 la Regulamentul-cadru al Centrului comunitar de sănătate mintală și a Standardelor de calitate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.55 din 30.01.2012.

⁵³ Anexa nr.2. la cap. II, standardele nr.6-12 din Regulamentul-cadru al Centrului comunitar de sănătate mintală și Standardele de calitate, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.55 din 30.01.2012: (i) încăperile pentru desfășurarea activităților de reabilitare nu sunt înzestrate cu mobilier conform vârstei și cu echipamente și accesorii tehnice, consumabile, materiale ocupaționale, ergoterapeutice, kinetoterapeutice, didactice; (ii) Centrele nu asigură condiții de respectare a securității sănătății și vieții beneficiarilor: prizele, geamurile, balcoanele sunt protejate pentru prevenirea

poate determina funcționalitatea inefficientă și neatingerea scopurilor propuse în cadrul asistenței medicale comunitare.

5.7. Cu privire la sistemele informaționale automatizate gestionate de către CNAM

Potrivit probelor colectate de către auditori, se relevă că CNAM gestionează și utilizează la moment 11 sisteme informaționale, valoarea acestora conform datelor din evidența contabilă constituind 14,1 mil. MDL, la situația din 31.12.2018. De menționat că sistemele informaționale sunt funcționale, acestea fiind utilizate în activitatea operațională a instituției.

Astfel, Compania a dezvoltat SIA „Asigurarea Obligatorie de Asistență Medicală”, care reprezintă un sistem informațional cu mai multe interfețe de accesare a unei baze de date relaționale, ceea ce permite utilizatorilor să acceseze, să publice și să caute date despre beneficiarii asigurării medicale. Informația în această bază de date provine din surse externe, inclusiv de la Ministerul Finanțelor, Serviciul Fiscal de Stat, Casa Națională de Asigurări Sociale etc.

Totodată, se atestă că Compania a întreprins în anul 2018 un șir de activități pentru îmbunătățirea funcționalității sistemelor informaționale gestionate, și anume:

- a dezvoltat și testat modulul de evidență a serviciilor de înaltă performanță (SIRSM);
- a amplificat modulul auditului codificării și a ajustat aplicația „Registrul dărilor de seamă despre îndeplinirea devizului de venituri și cheltuieli al instituției medico-sanitare din mijloacele fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală”;
- a inițiat proceduri pentru reingineria SIA „Asigurarea Obligatorie de Asistență Medicală”, care va contribui la eficientizarea funcționării sistemelor informaționale.

De asemenea, este relevant de menționat că, potrivit cadrului normativ⁵⁴, MSMPS a transmis în gestiunea CNAM Sistemul Informațional Automatizat „Asistența Medicală Primară” și Sistemul Informațional Automatizat „Asistența medicală spitalicească”, ceea ce va asigura evidența și transparența serviciilor medicale prestate în cadrul SAOAM, inclusiv colectarea și analiza datelor, informații care vor permite adoptarea transparentă a deciziilor și gestionarea eficientă a resurselor financiare publice.

5.8. Evaluarea sistemului de management financiar și control al Companiei

În conformitate cu Legea nr.229 din 23.09.2010⁵⁵, Compania are obligația de a organiza și a implementa sistemul de management financiar și control pentru asigurarea principiilor bunei guvernări și atingerii obiectivelor entității publice, prin desfășurarea activităților de control, care urmează a fi organizate și realizate în toate procesele operaționale și la toate nivelurile entității publice.

accidentelor; (iii) Centrele nu dispun de spațiile destinate activităților care nu sunt repartizate, amenajate, dotate și adaptate în concordanță cu natura și ponderea activităților și cu nevoile generale și speciale ale beneficiarilor și pot avea mai multe funcționalități etc.

⁵⁴ Hotărârea Guvernului nr.138 din 27.02.2019 „Cu privire la transmiterea unor sisteme informaționale automatizate”.

⁵⁵ Legea nr.229 din 23.09.2010 privind controlul financiar public intern.

Evaluarea sistemului de control intern managerial relevă că Compania a instituit sistemul de management financiar și control, iar conform Declarației de răspundere managerială, organizarea și funcționarea acestuia permite parțial furnizarea unei asigurări rezonabile precum că fondurile publice alocate în scopul atingerii obiectivelor strategice și operaționale au fost utilizate în condiții de transparență, economicitate, eficiență, eficacitate, legalitate, etică și integritate.

Se denotă că au fost revizuite și actualizate procesele operaționale de bază privind gestionarea fondurilor publice. De asemenea, evaluările auditului denotă că entitatea a realizat acțiuni în vederea implementării managementului riscurilor, inclusiv prin identificarea și evaluarea riscurilor care ar putea avea impact negativ în atingerea obiectivelor entității și realizarea performanțelor stabilite.

În cadrul CNAM este instituit Serviciul audit intern, care își desfășoară activitatea în baza planului de activitate anual prin efectuarea misiunilor de audit. Totodată, există rezerve în ceea ce privește suficiența realizării activităților de audit, deoarece în cadrul Serviciului audit intern activează doar o singură persoană, efectivul limită fiind de 2 unități. Aceste resurse sunt insuficiente pentru acoperirea necesităților în contextul complexității sistemului asigurărilor și multitudinii de instituții implicate în prestarea serviciilor medicale.

5.9. Executarea cerințelor și implementarea recomandărilor auditului precedent

Verificarea executării cerințelor și implementării recomandărilor din Hotărârea Curții de Conturi nr.23 din 25.05.2018 „*Cu privire la auditul financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul bugetar încheiat 2017*”, cu termenul de executare de 5 luni din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, relevă că prin Raportul de audit respectiv au fost înaintate 16 recomandări.

Rezultatele examinării informațiilor prezentate de Companie referitor la implementarea recomandărilor denotă că nivelul general de implementare al acestora constituie în medie circa 60%.

Este relevant de menționat că implementarea recomandării ce ține de „*Elaborarea și aprobarea politicilor aferente evidenței contabile și raportării fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, reieșind din statutul de autonomie financiară și din activitatea specifică a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină*”, s-a efectuat prin revizuirea Politicilor contabile pentru anul 2018 și ajustarea acestora în conformitate cu prevederile cadrului de raportare financiară. Astfel, s-a stabilit modalitatea de înregistrare a modificărilor aferente estimărilor contabile, de recunoaștere a evenimentelor ulterioare perioadei de raportare, precum și prevăzute cerințele privind cadrul de raportare financiară, inclusiv componența rapoartelor, criteriile de recunoaștere a elementelor financiare, structura veniturilor și cheltuielilor fondurilor AOAM.

Actualizarea politicilor contabile va permite asigurarea raportării veridice și prezentării fidele a informațiilor în rapoartele financiare ale Companiei, inclusiv evidența și transparența mijloacelor financiare gestionate.

Totodată, din 16 recomandări înaintate pentru implementare, auditul a constatat că au fost executate integral 8 recomandări, parțial executate – 3 recomandări, iar 5 nu au fost realizate.

Impactul benefic atins prin întreprinderea măsurilor și realizarea recomandărilor a contribuit la îmbunătățirea reglementării aferente:

- planificării și realizării misiunilor de audit intern în vederea identificării și diminuării riscurilor în activitatea operațională prin auditarea proceselor ce țin de: gestionarea sistemelor informaționale; gestionarea mijloacelor destinate fondului de modernizare și dezvoltare și a fondului de profilaxie; gestionarea mijloacelor destinate medicamentelor compensate;

- revizuirii procedurilor de păstrare a documentelor justificative privind medicamentele compensate;

- recuperării mijloacelor în FAOAM, în sumă de 675,0 mii MDL, cu aplicarea penalității conform prevederilor contractuale.

Totodată, nu au fost implementate unele recomandări care sunt reiterate în prezentul Raport de audit. Astfel, neasigurarea elaborării și aprobării metodologiei de raportare de către IMS a pacienților unici deserviți pe parcursul anului, în scopul asigurării corelării indicatorilor contractați, achitați și raportați („per capita”), nu a permis auditului să determine volumul de servicii medicale prestate populației la contractarea instituțiilor medicale după principiul „per capita”, în aspectul plenitudinii și exactității datelor raportate.

De asemenea, nerealizarea activităților privind schimbul de date între SI „Registrul persoanelor înregistrate la medicul de familie din cadrul instituției medico-sanitare ce prestează asistență medicală primară în SAOAM” și SIA „Asistența Medicală Primară”, a limitat auditorii în expunerea exactității datelor raportate, inclusiv a numărului de persoane care au beneficiat de asistență medicală primară.

În continuare, se denotă că nu au fost implementate recomandările cu referire la: (i) elaborarea și aprobarea criteriilor aferente delimitării activităților profilactice finanțate din fondul măsurilor de profilaxie de cele finanțate din fondul de bază, cu raportarea realizării indicatorilor aferenți subprogramelor bugetare; (ii) nu a fost asigurată realizarea de către MSMPS a analizei și evaluării situației privind resursele umane necesare acordării serviciilor medicale primare, a celor efective, precum și a modului de organizare și realizare a activității centrelor de sănătate. Aceste situații nu oferă posibilitatea raportării și urmăririi atingerii obiectivelor proprii fondului măsurilor de profilaxie, orientat spre prevenirea bolilor și reducerea morbidității populației. Insuficiența cadrelor medicale nu asigură calitatea serviciilor medicale, precum și mijloacele publice utilizate pentru salarizarea medicilor la prestarea serviciilor în volumele regulamentar stabilite.

Rezultatele verificărilor efectuate, precum și informațiile prezentate de Companie în vederea implementării recomandărilor se prezintă în Anexa nr.7 la prezentul Raport de audit.

În aceste circumstanțe, se constată că recomandările înaintate de Curtea de Conturi nu au fost implementate pe deplin, acestea regăsindu-se în prezentul Raport de audit.

VI. RESPONSABILITĂȚILE CONDUCERII PENTRU SITUAȚIILE FINANCIARE

Directorul general al Companiei, în calitate de ordonator principal de credite și administrator al fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală⁵⁶, este responsabil de pregătirea și prezentarea fidelă a Raportului Guvernului privind executarea FAOAM pentru anul 2018 în conformitate cu cadrul de raportare aplicabil⁵⁷. De asemenea, responsabilitatea managementului este de a organiza și implementa sistemul de control intern⁵⁸, în scopul de a asigura desfășurarea și organizarea eficientă a activității economice, inclusiv respectarea strictă a integrității activelor, prevenirea și descoperirea cauzelor de fraudă și eroare, exactitatea și plenitudinea datelor raportate.

VII. RESPONSABILITĂȚILE AUDITORULUI ÎNTR-UN AUDIT FINANCIAR

Responsabilitatea auditorului a fost de a planifica și a realiza misiunea de audit cu obținerea probelor suficiente și adecvate în vederea susținerii bazei pentru opinia de audit. Totodată, responsabilitatea auditorului este de a exprima o opinie asupra informațiilor raportate, bazată pe desfășurarea auditului în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit.

Obiectivele auditului public au constat în obținerea unei asigurări rezonabile că Raportul Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2018 nu este afectat de denaturări semnificative, cauzate de fraude sau erori, precum și emiterea unei opinii.

Asigurarea rezonabilă este un nivel ridicat de asigurare, dar nu este o garanție că un audit efectuat în conformitate cu ISSAI va detecta întotdeauna o denaturare semnificativă atunci când ea există. Denaturările pot fi urmarea fraudelor sau erorilor. Totodată, denaturările pot fi considerate semnificative dacă, în mod individual sau în ansamblu, pot influența deciziile economice ale utilizatorilor acestor situații financiare.

O descriere suplimentară a responsabilităților auditorului într-un audit al rapoartelor financiare este plasată pe site-ul Curții de Conturi, la adresa: <http://www.ccrm.md/activitatea-curtii-de-conturi-1-25>. Această descriere face parte din Raportul nostru de audit.

⁵⁶ Art.28, art.29 lit.(d) din Hotărârea Guvernului nr.156 din 11.02.2002 „Cu privire la aprobarea Statutului Companiei Naționale de Asigurări în Medicină”.

⁵⁷ Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007; Ordinul Ministerului Finanțelor nr.118 din 06.08.2013 „Privind aprobarea Standardelor Naționale de Contabilitate”; Ordinul Ministerului Finanțelor nr.02 din 05.01.2018 „Cu privire la aprobarea formularelor Rapoartelor privind executarea FAOAM”.

⁵⁸ Art. 13 alin.(2) din Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007.

VIII. SEMNĂTURA AUDITORULUI

Şef al Direcţiei III în cadrul Direcţiei generale de audit II, şef al
echipei de audit
Auditor public superior
Auditor public superior
Auditor public

Pîntea I. Pîntea Irina
M. Postolachi Postolachi Mariana
Grosu Evghenii Grosu Evghenii
Cocoş Cocoş Iacob

Responsabil de monitorizare:
Şef al Direcţiei generale de audit II

S. Ciuvalschi Sofia Ciuvalschi

ANEXE

Anexa nr.1

Formularul nr.1 CNAM

Aprobat

prin Ordinul ministrului finanțelor

nr.02 din 05 ianuarie 2018

Raport privind executarea indicatorilor generali și surselor de finanțare ale
fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2018

Denumirea	Cod Eco	Plan		Executat	Executat față de precizat	
		Aprobat pe an	Precizat pe an		devieri, (+/-) mii MDL	în %
A	1	2	3	4	5=4-3	6=4/3
I. Venituri, total	1	6659025,2	6733325,2	6877407,5	144082,3	102,1
<i>inclusiv transferurile de la bugetul de stat</i>		2728025,2	2728025,2	2728025,2	0,0	100,0
II. Cheltuieli, total	2+3	6659025,2	6733325,2	6714063,6	-19261,6	99,7
III. Sold bugetar	1-(2+3)	0,0	0,0	163343,9	163343,9	0,0
IV. Surse de finanțare, total	4+5+9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sold de mijloace bănești la începutul perioadei	91	151063,0	239669,8	239669,8	0,0	0,0
Sold de mijloace bănești la sfârșitul perioadei	93	151063,0	239669,8	403013,7	163343,9	0,0

mii MDL

Sursă: Date extrase de către echipa de audit din Raportul privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2018, prezentat oficial spre auditare Curții de Conturi la 14.05.2019 de către conducerea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, raportul fiind autorizat prin semnătura persoanelor responsabile, cu aplicarea ștampeii entității.

Raport privind executarea veniturilor fondurilor asigurării
obligatorii de asistență medicală pe anul 2018

mii MDL

Denumirea	Cod Eco	Plan		Executat	Executat față de precizat		
		Aprobat pe an	Precizat pe an		devieri (+/-)	în %	
							2
A	1			4			
Venituri, total	1	6659025,2	6733325,2	6877407,5	144082,3	102,1	
<i>Contribuții și prime de asigurare obligatorii</i>							
Prime de asigurare obligatorii de asistență medicală	12	3923692,4	3991300,0	4117555,3	126255,3	103,2	
Prime de asigurare obligatorii de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense, achitate de fiecare categorie de plătitori	122	3923692,4	3991300,0	4117555,3	126255,3	103,2	
Prime de asigurare obligatorii de asistență medicală în sumă fixă achitate de persoane fizice cu reședința sau domiciliul în Republica Moldova	1221	3834000,0	3888000,0	4007228,0	119228,0	103,1	
Alte venituri	14	7307,6	14000,0	31827,0	17827,0	>200,0	
<i>Transferuri primite în cadrul bugetului public național</i>							
Transferuri primite în cadrul bugetului consolidat central	19	2728025,2	2728025,2	2728025,2	0,0	100,0	
Transferuri între bugetul de stat și fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală	192	2728025,2	2728025,2	2728025,2	0,0	100,0	
Transferuri curente primite cu destinație specială între bugetul de stat și fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală	1922	2728025,2	2728025,2	2728025,2	0,0	100,0	
Transferuri curente primite cu destinație generală între bugetul de stat și fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală	19221	93055,5	93055,5	93055,5	0,0	100,0	
Transferuri de stat și fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală	19223	2634969,7	2634969,7	2634969,7	0,0	100,0	

Sursă: Date extrase de către echipa de audit din Raportul privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2018, prezentat oficial spre audiere Curții de Conturi la 14.05.2019 de către conducerea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, raportul fiind autorizat prin semnătura persoanelor responsabile, cu aplicarea ștampei entității.

**Raport privind executarea fondurilor asigurării
obligatorii de asistență medicală pe cheltuieli pe anul 2018**

Denumirea	Plan		Executat	Executat față de precizat	
	aprobat pe an	precizat pe an		devieri, (+/-) mii MDL	în %
A	1	2	3	4=3-2	5=3/2
Cheltuieli, total	6659025,2	6733325,2	6714063,6	-19261,6	99,7
<i>inclusiv:</i>					
1. Fondul pentru achitarea serviciilor medicale curente (fondul de bază)	6510187,3	6586487,3	6586353,1	-134,2	100,0
2. Fondul de rezervă al asigurării obligatorii de asistență medicală	15000,0	15000,0	0,0	-15000,0	0,0
3. Fondul măsurilor de profilaxie (de prevenire a riscurilor de îmbolnăvire)	25000,0	13000,0	11747,6	-1252,4	90,4
4. Fondul de dezvoltare și modernizare a prestatorilor publici de servicii medicale	30000,0	40000,0	38120,5	-1879,5	95,3
5. Fondul de administrare a sistemului de asigurare obligatorie de asistență medicală	78837,9	78837,9	77842,4	-995,5	98,7

Sursă: Date extrase de către echipa de audit din Raportul privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2018, prezentat oficial spre audiere Curții de Conturi la 14.05.2019 de către conducerea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, raportul fiind autorizat prin semnătura persoanelor responsabile, cu aplicarea ștampilei entității.

Raport privind executarea programelor de cheltuieli ale
fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe
anul 2018

mii MDL

Denumirea	Codul P2	Plan		Executat	Executat față de precizat	
		aprobat pe an	precizat pe an		devieri (+/-)	în %
A	1	2	3	4	5=4-3	6=4/3
Cheltuieli, total	1	6659025,2	6733325,2	6714063,6	-19261,6	99,7
inclusiv:						
Programul „Sănătatea publică și servicii medicale”	80 00	6659025,2	6733325,2	6714063,6	-19261,6	99,7
Subprogramul „Administrare a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală”	80 02	78837,9	78837,9	77842,4	-995,5	98,7
Subprogramul „Asistența medicală primară”, <i>inclusiv medicamente compensate</i>	80 05	1968387,9	1885475,3	1885471,7	-3,6	100,0
<i>din care pentru realizarea programelor naționale de ocrotire a sănătății din contul transferurilor din bugetul de stat</i>		595950,0	508037,4	508037,4	0,0	100,0
Subprogramul „Asistența medicală specializată de ambulatoriu”, <i>inclusiv medicamente și dispozitive medicale achitate suplimentar</i>	80 06	453449,0	504571,4	504571,4	0,0	100,0
Subprogramul „Îngrijiri medicale comunitare și la domiciliu”	80 08	13464,0	46923,1	46923,1	0,0	100,0
Subprogramul „Asistența medicală urgentă prespitalicească”	80 09	56768,5	56994,5	56994,2	-0,3	100,0
Subprogramul „Asistența medicală spitalicească”, <i>inclusiv medicamente achitate suplimentar cazului tratat</i>	80 10	3274609,6	561594,0	561593,8	-0,2	100,0
		29202,0	28773,1	28773,1	0,0	100,0

Subprogramul „Servicii medicale de înaltă performanță”	80 11	200378,3	209478,3	209348,2	-130,1	99,9
Subprogramul „Management al fondului de rezervă al asigurării obligatorii de asistență medicală”	80 17	15000,0	15000,0	0,0	-15000,0	0,0
Subprogramul „Programe naționale și speciale în domeniul ocrotirii sănătății”	80 18	25000,0	13000,0	11747,6	-1252,4	90,4
Subprogramul „Dezvoltarea și modernizarea instituțiilor din domeniul ocrotirii sănătății”	80 19	30000,0	40000,0	38120,5	-1879,5	95,3

Sursă: Date extrase de către echipa de audit din Raportul privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2018, prezentat oficial spre auditare Curții de Conturi la 14.05.2019 de către conducerea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, raportul fiind autorizat prin semnătura persoanelor responsabile, cu aplicarea ștampilei entității.

Centrele de Sănătate Prietenoase Tinerilor contractate de către CNAM pe parcursul anului 2018

Nr. d/o	Denumirea IMSP	Nr. de state aprobate	Nr. de state de facto ocupate	Consultanți individuale	Activități metodice	Nr. de persoane unice deservite	Suma contractată de CNAM, MDL	Suma achitată de CNAM, MDL	Sold la sfârșit de an, MDL
2		3	4	5	6	7	8	9	10
	TOTAL municipiu	74,25	53,35	5738	5262	57618	6558800,0	6558800,0	1226086,1
1	Chișinău, NEOVITA	15	12,75	4779	1742	16339	1443300,0	1443300,0	288671,5
2	Chișinău, Ciocana	11,25	9,75	938	624	11922	888800,0	888800,0	115644,3
3	Chișinău, AMIGOS	11,5	5	407	60	1168	861800,0	861800,0	181327,2
4	Chișinău, SindBioDan	7	4,75	1074	133	2794	795400,0	795400,0	108860,5
5	Chișinău, ACCEPT	9,25	7	1883	136	3441	796000,0	796000,0	353753,3
6	Chișinău, Botanica	11	6,1	1436	899	10445	891900,0	891900,0	60775,7
7	Băiți, ATIS	9,25	8	1770	1668	11509	881600,0	881600,0	117053,4
-	TOTAL raioane	169,75	124,7	65826	28290	171836	15685500,0	156855000	3337015,7
8	CS Anenii Noi	4	3,5	1330	174	4039	576100,0	576100,0	267053,6
9	CS Basarabasca	1,5	0,75	277	215	315	196700,0	196700,0	8714,4
10	CS Briceni	5,25	4,5	1135	276	3922	446500,0	446500,0	210969,5
11	CS Cahul	7,5	4,25	1378	3029	3752	728900,0	728900,0	319354,5
12	CS Călărași	6,5	6,25	2107	208	4363	475100,0	475100,0	63150,0
13	CS Cantemir	3,75	2,5	924	363	6002	362700,0	362700,0	117714,8
14	CS Căușeni	6,5	4,5	4958	505	12150	529400,0	529400,0	75285,6

15	CS Ceadăr-Lunga	5.25	4.25	1678	717	3382	394900.0	394900.0	31741.0
16	CS Cimișia	4	4	2523	466	9289	491500.0	491500.0	46449.8
17	CS Comrat	3.5	3.5	2275	224	8570	468700.0	468700.0	72010.9
18	CS Criuleni	9	6.5	1966	151	3675	657000.0	657000.0	215868.0
19	CS Dondușeni	2.75	2	2386	171	7778	251000.0	251000.0	102956.7
20	CS Drochia	4.25	4	1054	271	1830	511300.0	511300.0	18972.2
21	CS Edineț	5	4	2050	309	3525	459000.0	459000.0	95597.7
22	CS Fălești	4.5	4	2573	312	4910	535300.0	535300.0	24591.0
23	CS Florești	4.25	4.25	1839	537	4837	521300.0	521300.0	279188.0
24	CS Glodeni	3.5	3	1582	233	3758	348700.0	348700.0	134570.8
25	CS Hîncești	7	1.5	1235	4	1062	648800.0	648800.0	503522.6
26	CS Ialoveni	9	3.25	2561	399	5425	599700.0	599700.0	0
27	CS Leova	3	2.5	1679	572	8911	308900.0	308900.0	119577.6
28	CS Nisporeni	4	2.5	3074	350	3567	393800.0	393800.0	0
29	CS Ocnița	5.25	3.75	3034	242	2686	382400.0	382400.0	85982.9
30	CS Orhei	9	7.5	2278	568	9015	734000.0	734000.0	32286.2
31	CS Rezina	2	2	1529	2629	3568	297200.0	297200.0	70191.6
32	CS Rîșcani	4.75	3.5	1344	241	4085	397200.0	397200.0	72128.3
33	CS Sîngerei	7.5	7.5	2273	464	8364	559400.0	559400.0	45067.4
34	CS Soroca	6	5.5	2082	2320	5544	585600.0	585600.0	0
35	CS Strășeni	2.5	2.5	709	58	1938	550000.0	550000.0	103820.7

36	CS Șoldănești	2.75	2.7	1695	530	4492	245100.0	245100.0	0
37	CS Ștefan Vodă	5	2.75	1220	156	1607	411800.0	411800.0	20
38	CS Taraclia	3	2	709	106	3194	295100.0	295100	109501.9
39	CS Telenești	6.5	3.25	1789	552	5968	444700.0	444700	33590.0
40	CS Ungheni	10	4.75	5327	8837	12426	686200.0	686200	35643.8
41	CS Vulcănești	1.5	1.5	1253	2101	3887	191500.0	191500	41493.1
	TOTAL:	244	178.05	71564	33552	229454	22244300.0	22244300.0	4563101.9

Sursa: Elaborat de audit conform datelor prezentate de către CNAM.

Centrele Comunitare de Sănătate Mintală contractate de către CNAM
pe parcursul anului 2018

Nr.	Denumirea IMSP	Nr. statelor de personal aprobat	Nr. statelor de personal real ocupate	Nr. vizitelor raportate	Prețul pentru o vizită, MDL	Suma contractată de CNAM, MDL	Suma achitată de CNAM, MDL	Sold la sfârșit de an, MDL
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	CCSM Grup SRL Botanica	13.25	17.00	16282	97.04	1580000	1580000	31.9
2	AMT Buiucani	18.00	18.00	11885	131.32	1560700	1560700	283311.2
3	AMT Centru	15.50	11.00	9516	134.51	1280000	1280000	353753.3
4	AMT Rîșcani	12.00	12.00	9630	89.18	858800	858800	60366.5
5	AMT Ciocana	14.75	10.75	17203	54.18	932000	932000	69506.5
6	CS Ialoveni	17.25	7.25	7406	80.10	593200	593200	0
7	CS Strășeni	5.50	5.50	7123	73.47	523300	523300	0
8	CS Orhei nr.1	16.00	10.75	12355	102.78	1269800	1269800	171329.6
9	CS Șoldănești	3.00	3.00	2152	117.38	252600	252600	0
10	CS Rezina	3.25	3.25	2876	121.00	348000	348000	80136.0
11	CS Criuleni	7.50	5.00	10715	57.32	614200	614200	186271.8
12	CCSM mun. Bălți	19.00	13.50	10082	81.66	823300	823300	-133992.2
13	CS Rîșcani	4.00	3.50	2138	183.35	392000	392000	131231.2
14	CS Glodeni	5.00	5.00	5478	61.72	338100	338100	43985.8
15	CS Briceni	6.50	6.00	5877	74.94	440400	440400	0
16	CS Edineț	6.00	5.00	6637	68.40	454000	454000	43227.0
17	CS Soroca	14.00	14.00	4123	274.80	1133000	1133000	59878.2
18	CMF Florești	8.00	7.25	5583	92.37	515700	515700	37217.3
19	CS Drochia	7.00	5.00	4937	100.30	495200	495200	17515.2
20	CS Dondușeni	3.00	3.00	3742	71.22	266500	266500	48871.9
21	CS Ocnița	5.25	3.75	6111	65.37	399500	399500	105991.5
22	CS Telenești	6.00	5.00	5109	74.59	381100	381100	2208.5
23	CS Ungheni	11.25	7.50	13081	62.82	821800	821800	152279.0
24	CS Călărași	5.75	3.75	3449	144.56	498600	498600	128742.0
25	CS Nisporeni	6.50	5.50	5561	63.17	351300	351300	0
26	CS Fălești	6.50	3.00	1243	402.41	500200	500200	204655
27	CS Singerei	6.50	6.50	4451	115.12	512400	512400	26942.3

28	CS Hîncești	9.00	8.00	12201	52.60	641800	641800	92336.9
29	CS Anenii Noi	6.00	5.00	6651	85.69	569900	569900	91853.4
30	CS Căușeni	5.75	5.75	3839	127.66	490100	490100	70812.3
31	CS Ștefan Vodă	6.75	3.25	1276	304.23	388200	388200	5158.4
32	CS Basarabeanca	4.25	2.75	3927	56.18	220600	220600	9781.6
33	CS Cimișlia	11.00	8.75	2789	358.30	999300	999300	37706.8
34	CS Cahul	17.50	13.50	8710	136.62	1190000	1190000	190732.8
35	CS Cantemir	4.25	3.00	5742	56.30	323300	323300	121013.1
36	CS Leova	5.00	1.50	2167	134.15	290700	290700	42196.1
37	CS Taraclia	3.00	3.00	7117	34.44	245100	245100	2154.6
38	CS Comrat	3.75	3.75	5239	81.39	426400	426400	56820.4
39	CS Ceadrî-Lunga	4.25	4.25	7814	49.99	390600	390600	0
40	CS Vulcănești	2.00	1.00	2851	55.24	157500	157500	72572.8
	Total:	328,75	268,25	265068	-	24469200.	24469200	3252421.6

Sursa: Elaborat de audit conform datelor prezentate de către CNAM.

Implementarea cerințelor și recomandărilor expuse în Hotărârile Curții de Conturi anterioare

Cerința/recomandarea	Măsurile întreprinse	Statutul implementării cerinței/ recomandării	
		realizat	parțial realizat / nere realizat
<p>1. MSMPS, de comun cu CNAM, să definească expres modalitatea de calcul și determinare a plății care urmează a fi achitată instituțiilor medicale pentru asistența medicală spitalicească contractată în cadrul sistemului DRG (Case-Mix) și să asigure, conform competențelor în domeniu, calculul și justificarea corespunzătoare a tarifelor aplicate la finanțarea instituțiilor medicale în bază de DRG (Case-Mix), ținând cont de cerințele programului „Modernizarea sectorului sănătății” (pct. 4.1)</p>	<p>În cadrul proiectului „Modernizarea sectorului sănătății”, componenta „Realizarea unui exercițiu de determinare a costurilor DRG folosind datele pe țară”, au fost desfășurate mai multe ședințe în cadrul proiectului-pilot cu experții din cadrul proiectului la care au fost examinate propunerile referitor la metodologia de calcul al costurilor DRG. Calculele respective urmează a fi finalizate și finalizate pentru a vedea riscurile financiare aferente determinării costurilor DRG și implementate pentru anul 2019.</p>		✓
<p>2. CNAM, de comun cu MSMPS, să asigure elaborarea și aprobarea metodologiei ce ar determina raportarea de către IMS a pacienților unici deserviți pe parcursul anului, în scopul asigurării corelării indicatorilor contractați, achitați și raportați (per capita) (pct. 4.2)</p>	<p>În cadrul MSMPS a fost organizată ședința privind utilizarea SIA „Asistența Medicală Primară” la nivel național cu participarea reprezentanților CNAM, în cadrul căreia au fost înaintate propuneri privind elaborarea unui raport al pacienților unici deserviți pe parcursul anului de către instituțiile medico-sanitare (Scris. MSMPS nr.17/518 din 28.01.2019). În scopul ajustării cadrului normativ la cerințele ce țin de punerea în aplicare a sistemelor informaționale care includ procesarea datelor cu caracter personal, a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 283 din 04.04.2018 „Cu privire la modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr.586 din 24 iulie 2017” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 113-120, art. 323). De asemenea, în scopul utilizării la nivel național a SIA AMP, au fost aprobate:</p>		✓

	<p>a) Ordinul nr. 1497 din 14.12.18 „Cu privire la aprobarea Politicii de securizare a datelor cu caracter personal în cadrul Sistemelor Informaționale Automatizate (SIA)”; b) Ordinul nr. 1498 din 14.12.18 „Cu privire la aprobarea formularelor de evidență medicală primară, rapoartelor statistice medicale de ramură, dărilor de seamă generate de SIA AMP”; c) Ordinul nr. 1499 din 14.12.2018 „Cu privire la utilizarea SIA AMP în cadrul Prestatorilor de servicii medicale din Republica Moldova, care prestează servicii medicale de asistență medicală primară, precum și asistență medicală specializată de ambulator”.</p>	
<p>3. MSMPs să întreprindă măsurile necesare pentru schimbul de date între SI „Registrul persoanelor înregistrate la medicul de familie din cadrul instituției medico-sanitare ce prestează asistență medicală primară în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală” și SIA „Asistența Medicală Primară”, și să asigure, de comun cu CNAM, preluarea datelor în acest sens, inclusiv în scopul evidenței deservirii populației contractate (pct. 4.2).</p>	<p>Conform Hotărârii de Guvern nr. 138 din 27.02.2019 cu privire la transmiterea unor sisteme informaționale, SIA „Asistența Medicală Primară” a fost transmis din administrarea MSMPs în administrarea CNAM, care va asigura dezvoltarea Sistemului Informațional în corespundere cu prioritățile de politici în domeniul sănătății și asigurării obligatorii de asistență medicală.</p>	✓
<p>4. CNAM să asigure revizuirea procesului de stocare a documentelor primare justificative (rețetelor) privind eliberarea medicamentelor compensate achitate din FAOAM, în scopul asigurării accesului la acestea și posibilității de justificare a veridicității înregistrărilor în SI (pct. 4.3)</p>	<p>Prin Ordinul CNAM nr.277-A din 13.07.2018 „Cu privire la completarea pct.1 din Ordinul CNAM nr.26-A din 24 ianuarie 2018”, a fost aprobată procedura „Păstrarea documentelor primare justificative privind medicamentele compensate”.</p> <p>Totodată, pe parcursul anului curent au fost efectuate vizite și ședințe de lucru în cadrul agențiilor teritoriale ale CNAM privind evaluarea și monitorizarea procesului de stocare a documentelor primare justificative (rețetelor) privind</p>	✓

	<p>eliberarea medicamentelor compensate, cu informarea ulterioară a conducerii CNAM.</p> <p>Au fost efectuate vizite și ședințe de lucru în cadrul agențiilor teritoriale ale CNAM privind evaluarea și monitorizarea procesului de stocare a documentelor primare justificative (rețetelor) privind eliberarea medicamentelor compensate, cu informarea ulterioară a conducerii CNAM.</p>		
<p>5. CNAM să asigure măsurile necesare în scopul evitării erorilor constatate în cazul intraducerilor eronate a rețetelor prescise în SIA „Medicamente compensate”, pentru neadmiterea validării, înregistrării și compensării acestora (pct. 4.3)</p>	<p>A fost aprobat Ordinul CNAM nr.224-A din 08.06.2018 „Cu privire la actualizarea unor reguli de validare ale sistemului informațional „Medicamente compensate””.</p> <p>A fost elaborat noul proiect de ordin cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind evidența și achitarea medicamentelor parțial/integral compensate din FAOAM. Proiectul nominalizat a fost remis agențiilor teritoriale ale CNAM, pentru examinare și prezentare de propuneri pentru îmbunătățire.</p>	<p>✓</p>	
<p>6. CNAM să asigure planificarea și desfășurarea unei misiuni de audit intern cu abordare de sistem ce ar asigura testarea funcționalității, precum și stabilirea, după caz, a deficiențelor SIA „Medicamente compensate” (pct. 4.3)</p>	<p>Pentru perioada martie 2019 - aprilie 2019 a fost planificată efectuarea misiunii de audit „Evaluarea procesului de planificare, contractare, monitorizare și plată a instituțiilor farmaceutice pentru eliberarea medicamentelor compensate”.</p>	<p>✓</p>	
<p>7. MSMPS, de comun cu CNAM, să asigure ajustarea prevederilor cadrului normativ în cazul modificării teritoriului de deservire a IMS AMP și creării noilor instituții medicale, în scopul asigurării transparenței la transferul populației, și, respectiv, la contractarea și beneficierea de servicii medicale (pct. 4.4)</p>	<p>În vederea realizării recomandării de către MSMPS, au fost înstitute grupuri de lucru cu includerea reprezentanților CNAM, responsabile de elaborarea și ajustarea cadrului normativ ce reglementează activitatea asistenței medicale primare. În acest sens, CNAM, de comun cu MSMPS, a elaborat noul Regulament privind înregistrarea persoanei la medicul de familie din instituția medico-sanitară ce prestează AMP în cadrul AOAM, care urmează a fi aprobat prin ordin comun de către MSMPS și CNAM (Scrisoarea CNAM nr.08-10/120/1662 din 21.11.18).</p>	<p>✓</p>	

	<p>Scris. MSMPS nr.17/518 din 28.01.2019: A fost adoptată Legea nr. 191 din 27.07.2018 pentru modificarea unor acte legislative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 321-332, art. 535).</p> <p>În scopul implementării prevederilor Legii nr. 191 din 27.07.2018, au fost aprobate următoarele acte normative:</p> <p>1. Hotărârea Guvernului nr.988 din 10 octombrie 2018 „Pentru aprobarea Regulilor de organizare a asistenței medicale primare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 398-399, art. 1052);</p> <p>2. Hotărârea Guvernului nr.1020 din 24 octombrie 2018 „Cu privire la aprobarea modificărilor ce se operează în unele Hotărâri ale Guvernului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 400-409, art. 1085).</p> <p>Pe parcursul lunii noiembrie 2018, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale a realizat procedura de atribuire a practicilor medicilor de familie. Circa 1095 de medici de familie au solicitat atribuirea practicii medicului de familie.</p>		
<p>8. MSMPS, de comun cu CNAM, să asigure ajustarea prevederilor cadrului legal privind Criteriile de contractare a prestatorilor de servicii medicale pentru AMP și AMSA, pentru excluderea interpretării ambigue a acestora (pct. 4.4)</p>	<p>Scris. MSMPS nr.17/518 din 28.01.2019: Prin Ordinul comun al Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și Companiei Naționale de Asigurări în Medicina nr. 1592/594-A din 28 decembrie 2018, au fost aprobate Criteriile de contractare a prestatorilor de servicii medicale în cadrul sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2019 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr. 6-12, art. 64).</p> <p>Ordinul MS nr. 1131/658A din 29.12.17 „Privind aprobarea Criteriilor de contractare a instituțiilor medico-sanitare în cadrul sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2018”.</p>	✓	
<p>9. CNAM să asigure recuperarea mijloacelor FAOAM, în sumă de 675,0 mii lei, în modul stabilit de normele legale, cu aplicarea penalității conform prevederilor contractuale (pct. 4.4)</p>	<p>În baza Ordinului CNAM nr.191-A din 16.05.2018, în perioada 16.05.-17.05.2018 de către echipa CNAM a fost efectuată evaluarea tematică înopinată a Centrului Medical MedFamily (LUX-DNG SRL).</p>	✓	

	<p>Ca rezultat al evaluării a fost întocmit Raportul de evaluare nr.05-09/01-57 din 17.05.2018, în care s-a menționat că Prestatorul până la încheierea contractului cu CNAM (19.04.2017) a beneficiat de mijloace financiare sub formă de împrumuturi de la persoane fizice în sumă de 500.000 lei, care ulterior la data de 29.12.2017, contrar prevederilor pct.84 din Ordinul comun al MS și CNAM nr.1076/720 din 30.12.2016 privind aprobarea Criteriilor de contractare a instituțiilor medico-sanitare în cadrul sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2017, a admis utilizarea arbitrară a mijloacelor FAOAM prin transferarea acestora de la contul AMP și AMSA la contul de bază al instituției cu achitarea ulterioară a împrumutului, de care a beneficiat până la momentul contractării cu CNAM, fără a fi restituite până la finele perioadei de gestiune.</p> <p>La data de 30.05.2018 a fost înaintată Pretenția nr.01-17/820 cu privire la rezultatele evaluării efectuate, prin care conducătorului Centrului Medical MedFamily (LUX-DNG SRL) i-au fost înaintate următoarele cerințe legale:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A ține sub control respectarea prevederilor Contractului de acordare a asistenței medicale (de prestare a serviciilor medicale) în cadrul asigurării obligatorii de asistență medicală, a prevederilor Programului unic și Normelor metodologice și altor acte normative în vigoare; 2. A asigura utilizarea mijloacelor FAOAM strict pentru acoperirea cheltuielilor necesare realizării Programului unic în conformitate cu legislația în vigoare din domeniu; 3. A asigura respectarea prevederilor actelor normative în vigoare enumerate în partea constatatoare a Pretenției nr.01-17/820 din 30.05.2018; 4. În conformitate cu art. 14 alin.(5) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr.1585 din 27.02.1998, a transfera mijloacele financiare dezafectate în sumă de 500.000,0 lei și penalitatea în sumă de 70.000,0 lei. 		
--	---	--	--

	<p>Prin Scrisoarea nr.52 din 06.06.2018, Centrul Medical MedFamily (LUX-DNG SRL) a solicitat achitarea eşalonată a sumei de 570 000,0 lei. În acest sens, CNAM a acceptat achitarea în mod eşalonat a sumei menţionate, în termen de 7 luni, câte 81 428,6 lei lunar, începând cu luna iunie 2018.</p> <p>De menţionat că, în perioada iunie-octombrie 2018, Centrul Medical MedFamily (LUX-DNG SRL), conform Ordinilor de plată din 20.06.2018, 06.07.2018, 13.08.2018, 06.09.2018, 08.10.2018, a returnat suma de 407 143,00 lei.</p> <p>Diferenţa de 175,0 mii lei (675,0 mii lei - 500,0 mii lei) prin documentele primare prezentate CNAM, Centrul Medical MedFamily (LUX-DNG SRL) a justificat cheltuielile efectuate de la contul de bază pentru bunuri materiale/servicii pentru realizarea contractului de acordare a asistenţei medicale în cadrul AOAM efectuate din mijloacele FAOAM.</p> <p>Astfel, din soldul înregistrat la situaţia din 01.01.2018 la contul special de 176 277.17 lei, Centrul Medical MedFamily (LUX-DNG SRL) în perioada 01.01.–25.01.2018 a suportat cheltuieli în sumă de 15 000,0 lei (comision bancar, cheltuieli de comunicaţii, certificate medicale, pachete deşeuri medicale, impozite, materiale de construcţii).</p> <p>Totodată, au fost restabilite la conturile AMP şi AMSA sumele de 120,0 mii lei şi, respectiv, 40,0 mii lei, confirmate prin Ordinele de plată nr. 4 şi nr.5 din 25.01.2018.</p>		
<p>10. CNAM să asigure planificarea conformă a mijloacelor pentru fondul măsurilor de profilaxie, precum şi utilizarea acestora pentru atingerea scopurilor acestuia (pct. 6.2)</p>	<p>✓</p>		
<p>11. CNAM să asigure elaborarea şi aprobarea, în modul stabilit, a criteriilor aferente delimitării activităţilor profilactice finanţate din fondul măsurilor de profilaxie de cele finanţate din fondul de</p>	<p>✓</p>		

<p><i>bază, cu raportarea realizării indicatorilor aferenți subprogramelor bugetare (pct.6.2)</i></p>	
<p><i>12. MSMPs să asigure analiza și evaluarea situației privind resursele umane necesare acordării serviciilor medicale primare, a celor efective, precum și a modului de organizare și realizare a activității centrelor de sănătate (pct. 6.3)</i></p>	<p>urmează a fi achitate din contul fondului de bază și de profilaxie.</p> <p>Pe parcursul anului 2018, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale a realizat cartografierea și delimitarea practicilor medicilor de familie, ținându-se cont de normativele stabilite (Practica medicului de familie are o populație ce corespunde normativului mediu recomandat de 1700 de persoane pentru o practică, cu încadrare între limita minimă de 1200 de persoane și cea maximă de 2200 de persoane pentru o practică), de organizarea administrativ-teritorială, datele statistice oficiale, amplasarea cât mai compactă a populației și a localităților în cadrul unei practici, localizarea rurală sau urbană, raza de deservire și drumurile de acces.</p> <p>Circa 1095 de medici de familie au solicitat atribuirea practicii medicului de familie, dintre care 46 au depus cerere pentru exercitarea independentă a profesiei de medic de familie, 17 - pentru înființarea Cabinetelor individuale ale Medicului de Familie, și 29 au optat pentru Centre ale Medicilor de Familie. Trei cabinete individuale ale Medicului de Familie sunt deja contractate de Compania Națională de Asigurări în Medicină și funcționează începând cu 1 ianuarie 2019.</p>
<p><i>13. Consiliul raional Hîncești să asigure înregistrarea drepturilor patrimoniale la oficiile cadastrale a clădirilor: Centrului de Sănătate Cotul Morii; Oficiului Medicilor de Familie Bozieni; Centrului de Sănătate Mingir și transmiterea în gestiune a acestora (pct. 6.3)</i></p>	<p>Nu au fost prezentate informații aferente înregistrării drepturilor patrimoniale.</p>
<p><i>14. CNAM să asigure ajustarea și completarea registrului existent cu riscurile financiare, operaționale, precum și de fraudă și corupție, prin identificarea și documentarea acestora în scopul gestionării lor (pct. 6.4)</i></p>	<p>Urmare a evaluării riscurilor, inclusiv a celor operaționale, financiare, de fraudă și corupție, Registrul riscurilor al CNAM pentru anul 2018 a fost revizuit și aprobat prin Ordinul CNAM nr.307-A din 30.07.2018 „Cu privire la modificarea Anexei la Ordinul CNAM nr.41-A din 31 ianuarie 2018”.</p>

	Deși în cadrul CNAM este instituit Comitetul pentru riscuri, care asigură identificarea, evaluarea și raportarea riscurilor, inclusiv a riscurilor de fraudă și corupție, CNAM nu dispune de o strategie privind managementul riscurilor.		
<p>15. CNAM să asigure planificarea și realizarea misiunilor de audit intern aferent raportării financiare, precum și aspectelor menționate în prezentul Raport de audit: gestionarea mijloacelor destinate medicamentelor compensate; gestionarea sistemelor informaționale; gestionarea mijloacelor destinate fondului măsurilor de profilaxie și fondului de dezvoltare (pct. 6.4)</p>	<p>În perioada 2015-2016 au fost efectuate misiuni de audit pe următoarele procese:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gestionarea sistemelor informaționale (anul 2015); - Gestionarea mijloacelor destinate fondului de modernizare și dezvoltare a prestatorilor de servicii medicale (anul 2015); - Gestionarea mijloacelor destinate fondului măsurilor de profilaxie (anul 2016); - Procesul de gestionare a mijloacelor destinate medicamentelor compensate (anul 2016). <p>Conform Planului de activitate al Serviciului de audit intern al CNAM, pentru anul 2019 se planifică realizarea următoarelor misiuni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Procesul de gestionare a sistemelor informaționale din cadrul CNAM (mai-iunie 2019); - Evaluarea procesului de planificare, contractare, monitorizare și plată a instituțiilor farmaceutice pentru eliberarea medicamentelor compensate (martie-aprilie 2019); - Evaluarea procesului de administrare a mijloacelor financiare acumulate în fondul de dezvoltare și modernizare a prestatorilor publici de servicii medicale. 	✓	
<p>16. Elaborarea și aprobarea politicilor aferente evidenței contabile și raportării fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, reieșind din statutul de autonomie financiară și din activitatea specifică a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină</p>	<p>CNAM a elaborat documentul de Politici contabile reieșind din statutul de autonomie financiară și din activitatea specifică a entității, elaborarea acestuia fiind coordonată cu Ministerul Finanțelor. Documentul de politici contabile are aplicarea cu începere de la 01.01.2019, acesta fiind elaborat în baza legii contabilității nr.113 din 27.04.2007, Legii privind raportarea financiară nr.287 din 15.12.2017, precum și a Standardelor naționale de Contabilitate în vigoare. Astfel, au fost întreprinse următoarele acțiuni prin</p>	✓	

	<p>includerea prevederilor aferente: stabilirii cerințelor și criteriilor de recunoaștere a modificărilor politicilor contabile și a estimărilor contabile; actualizării cadrului general de organizare a contabilității și raportării financiare; identificării, recunoașterii, evaluării, documentării, contabilizării și raportării: activelor imobilizate, activelor circulante, datoriiilor, veniturilor, cheltuielilor.</p>			
--	---	--	--	--

Sursă: Elaborat de către auditori în baza informațiilor justificative prezentate de către entitățile responsabile pentru implementarea cerințelor și recomandărilor.

CURTEA DE CONTURI A REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂREA nr.44 din 28 mai 2019

cu privire la Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2018

Curtea de Conturi, în prezența ministrului finanțelor, dl Ion Chicu; secretarului de stat al Ministerului Economiei și Infrastructurii, dl Anatol Usașii; directorului Serviciului Fiscal de Stat, dl Serghei Pușcuța; directorului general al Serviciului Vamal, dl Vitalie Vrabie; directorului general adjunct al Agenției Proprietății Publice, dl Vadim Dermenji; directorului adjunct al Agenției Naționale Transport Auto, dl Oleg Botnari; șefului Direcției politici fiscale și vamale din cadrul Ministerului Finanțelor, dl Dorel Noroc; șefului Direcției Trezoreria de Stat a Ministerului Finanțelor, dna Angela Voronin; șefului Secției rapoarte din cadrul Direcției Trezoreria de Stat a Ministerului Finanțelor, dna Nadejda Slova; șefului Direcției investiții publice și asistență financiară externă din cadrul Ministerului Finanțelor, dl Viorel Pană, precum și a altor persoane cu funcții de răspundere, în conformitate cu prevederile art.3 alin.(1), art.5 alin.(1) lit.a) și art.32 alin.(3) lit.a) din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova¹, a examinat Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2018.

Misiunea de audit public extern a fost realizată în conformitate cu Programul activității de audit pe anul 2019², Standardele Internaționale de Audit aplicate de Curtea de Conturi³, cadrul de reglementare intern, precum și cu bunele practici în domeniu. Pentru susținerea constatărilor, formularea opiniei și înaintarea recomandărilor de audit, misiunea de audit s-a desfășurat la Ministerul Finanțelor.

Examinând Raportul de audit prezentat, precum și explicațiile persoanelor cu funcții de răspundere prezente în ședința publică, Curtea de Conturi

A CONSTATAT:

prin Legea bugetului de stat pe anul 2018⁴, parametrii bugetului de stat au fost precizați la venituri în sumă de 36 969,4 mil. MDL și la cheltuieli – de 42 031,9 mil. MDL, cu un deficit

¹ Legea nr.260 din 07.12.2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova (în continuare – Legea nr.260 din 07.12.2017).

² Hotărârea Curții de Conturi nr.100 din 21.12.2018 „Privind aprobarea Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2019” (cu modificările și completările ulterioare).

³ Hotărârea Curții de Conturi nr.60 din 11.12.2013 „Cu privire la aplicarea Standardelor Internaționale de Audit ale Instituțiilor Supreme de Audit de nivelul 3 – ISSAI 100, ISSAI 200, ISSAI 300, ISSAI 400 în cadrul misiunilor de audit ale Curții de Conturi”; Hotărârea Curții de Conturi nr.7 din 10.03.2014 „Cu privire la aplicarea Liniilor Directoare de Audit (ISSAI 1000-9999) în cadrul auditului public”.

⁴ Legea bugetului de stat pe anul 2018 nr.289 din 15.12.2017.

bugetar de (-5 062,5) mil. MDL. Exercițiul bugetar, la situația din 31.12.2018, a înregistrat executarea veniturilor în sumă de 36 432,7 mil. MDL, sau cu (-536,7) mil. MDL (1,5%) sub nivelul prevederilor bugetare precizate, cheltuielile de casă în sumă de 38 708,3 mil. MDL fiind cu (-3 323,6) mil. MDL (7,9%) sub nivelul cheltuielilor bugetare precizate. Totodată, deficitul bugetar în sumă de (-2 275,7) mil. MDL este cu (-2 786,8) mil. MDL (55,0%) sub nivelul prevederilor bugetare definitive, urmare a neexecutării cheltuielilor cu 3 323,6 mil. MDL și neîncasării veniturilor cu 3 323,6 mil. MDL.

Constatările din Raportul de audit au servit drept bază pentru exprimarea opiniei fără rezerve asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pentru anul 2018.

Reieșind din cele expuse, în temeiul art.14 alin.(2), art.15 lit.d) și art.37 alin.(2) din Legea nr.260 din 07.12.2017, Curtea de Conturi

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2018, care este parte componentă a prezentei Hotărâri.

2. Prezenta Hotărâre și Raportul de audit se remit:

2.1. Ministerului Finanțelor și se solicită, potrivit competențelor:

2.1.1. examinarea rezultatelor auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2018 în cadrul Colegiului ministerial, cu aprobarea unui plan de măsuri de remediere a situațiilor constatate și de implementare a recomandărilor cuprinse în prezenta Hotărâre;

2.1.2. asigurarea consolidării controlului intern în vederea excluderii riscului de admitere a unor erori la atribuirea încasărilor la unele tipuri de venituri;

2.1.3. dezvoltarea/completarea cadrului normativ cu reglementări privind executarea și debursarea mijloacelor de finanțare externă provenite exclusiv prin intermediul sistemului trezorerial;

2.1.4. asigurarea raportării integrale a veniturilor executate de la privatizarea bunurilor proprietate publică;

2.1.5. asigurarea respectării actelor normative ce reglementează procesul de includere pentru finanțarea din buget a obiectelor de investiții capitale, precum și monitorizarea execuției obiectelor de investiții capitale;

2.1.6. monitorizarea neadmiterii imobilizării mijloacelor bugetare de către autoritățile publice centrale în generarea creanțelor, ținând cont de procesul de înregistrare a contractelor de achiziții prin sistemul trezorerial;

2.1.7. asigurarea elaborării, de comun cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, a metodologiilor de calcul pentru transferurile cu destinație specială la finanțarea instituțiilor de învățământ (instituții preșcolare, licee-internat cu profil sportiv, școli de tip internat, centre de educație extrașcolară etc.), precum și completării normelor metodologice cu referire la determinarea transferurilor destinate școlilor primare, gimnaziilor și liceelor etc.;

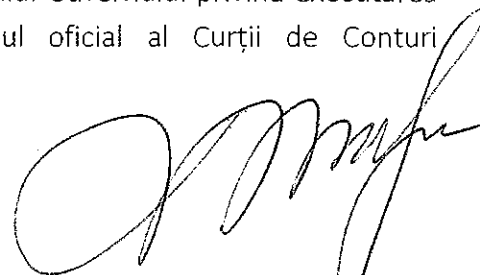
2.2. Serviciului Fiscal de Stat și Serviciului Vamal, și se solicită, potrivit competențelor, să asigure colectarea deplină și în termen a obligațiilor fiscale calculate și a restanțelor aferente;

2.3. Guvernului, Parlamentului și Președintelui Republicii Moldova, pentru informare.

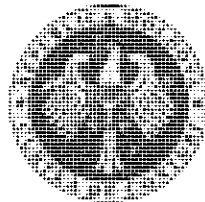
3. Prezenta Hotărâre intră în vigoare din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

4. Despre acțiunile întreprinse pentru executarea subpunctului 2.1. din Hotărâre, se va informa Curtea de Conturi în termen de 6 luni din data intrării în vigoare a Hotărârii.

5. Hotărârea și Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2018 se plasează pe site-ul oficial al Curții de Conturi (<http://www.ccrm.md/hotariri-si-rapoarte-1-95>).

Marian LUPU,
Președinte

CURTEA DE CONTURI A REPUBLICII MOLDOVA

MD-2001, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.69, tel.: (+373) 22 23 25 79, fax: (+373) 22 23 30 20, www.ccrm.md;
e-mail: ccrm@ccrm.md

RAPORTUL
auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea bugetului de
stat pe anul 2018

Cuprins

I.	OPINIE FĂRĂ REZERVE	4
II.	BAZA PENTRU OPINIA FĂRĂ REZERVE.....	4
III.	ASPECTELE-CHEIE DE AUDIT	4
	3.1 PREZENTAREA DOMENIULUI AUDITAT.....	4
	3.2 ASPECTE FINANCIARE	7
	3.2.1 Indicatorii generali ai bugetului de stat pe anul 2018 au fost executați sub nivelul precizat.	7
	3.2.2 Veniturile bugetului de stat în anul 2018 nu au atins nivelul precizat, dar au înregistrat o ușoară tendință de creștere față de anul precedent.	8
	3.2.3 Debursările în bugetul de stat a mijloacelor financiare provenite din granturi externe în anul 2018 s-au diminuat semnificativ față de anul precedent și nu au atins nivelul precizat.....	13
	3.2.4 Corectitudinea raportării sumelor provenite din privatizarea proprietății publice de stat este afectată.	15
	3.2.5 Cheltuielile bugetare efectuate în scopul majorării capitalului social al unor entități au fost raportate cu unele rezerve.	16
	3.2.6 Executarea cheltuielilor destinate investițiilor capitale se menține la un nivel redus de valorificare.	17
	3.2.7 Soldurile de mijloace bănești la finele anului 2018 au fost raportate regulamentar.....	20
	3.2.8 Rezultatul execuției bugetului de stat înregistrează un deficit de 2 275,6 mil. MDL.....	20
	3.2.9 Efectuarea transferurilor interbugetare relevă o tendință de creștere, fiind semnificative în totalul cheltuielilor bugetului de stat.	23
	3.2.10 Soldul creanțelor înregistrează o descreștere, iar al datorii este în creștere.	27
	3.3 ASPECTE DE CONFORMITATE	28
	3.3.1 Nerespectarea calendarului bugetar pentru elaborarea și aprobarea bugetului de stat pentru anul 2018.....	28
	3.3.2 Nivelul scăzut al acurateții programării bugetare.....	30
	3.3.3 Nivelul de colectare în aspectul tipurilor de venituri variază și denotă rezerve la programarea bugetară și colectarea restanțelor.	31
	3.3.4 Cheltuielile de casă ale bugetului de stat în anul 2018 au fost executate sub nivelul precizat, 7,9% din acestea nefiind valorificate.....	34
	3.3.5 Alocațiile aprobate pentru Programul „Prima casă” nu au fost valorificate pe deplin.....	37
	3.3.6 Mijloacele fondurilor de urgență ale Guvernului au fost executate cu unele rezerve.....	38
	3.3.7 Se atestă o creștere semnificativă a cheltuielilor aferente documentelor executorii.	40
IV.	ALTE INFORMAȚII	42
V.	RESPONSABILITĂȚILE CONDUCERII PENTRU RAPORTUL GUVERNULUI PRIVIND EXECUTAREA BUGETULUI DE STAT ⁴²	
VI.	RESPONSABILITĂȚILE AUDITORULUI.....	43
VII.	ANEXE	45

Lista acronimelor

Acronimul	Termenul abreviat
APC	Administrația publică centrală
APL	Administrația publică locală
APP	Agenția Proprietății Publice
BASS	Bugetul asigurărilor sociale de stat
BNM	Banca Națională a Moldovei
BPN	Bugetul public național
BUAT	Bugetul unităților administrativ-teritoriale
BS	Bugetul de stat
CBTM	Cadrul bugetar pe termen mediu
CEC	Comisia Electorală Centrală
Cod ECO	Cod economic
FAOAM	Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală
HG	Hotărâre de Guvern
HCC	Hotărârea Curții de Conturi
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MA	Ministerul Apărării
MF	Ministerul Finanțelor
MECC	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
ÎS	Întreprindere de Stat
PIB	Produsul Intern Brut
PNUD	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
RM	Republica Moldova
SFS	Serviciul Fiscal de Stat
SV	Serviciul Vamal
SRL	Societate cu răspundere limitată
SA	Societate pe acțiuni
TVA	Taxa pe valoarea adăugată
TI	Tehnologii informaționale
TDS	Transferuri cu destinație specială
TS	Trezoreria de Stat

I. OPINIE FĂRĂ REZERVE

Am auditat Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat, întocmit de Ministerul Finanțelor pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2018, ce cuprinde Formularele nr.1; nr.2; nr.3; nr.4; nr.4.1; nr.4.2; nr.5; nr.5.1; nr.5.1.1; nr.6; nr.7; nr.8; nr.9; nr.10 și nr.11, precum și descrierea narativă. *(Componența și denumirea completă a formularelor se prezintă în Anexa nr.1 la prezentul Raport de audit, iar publicate sunt pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor)*. În opinia noastră, Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat, sub toate aspectele semnificative, *oferă o imagine corectă și fidelă* în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil¹.

II. BAZA PENTRU OPINIA FĂRĂ REZERVE

Am realizat misiunea de audit în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit². Responsabilitățile noastre, potrivit standardelor respective, sunt expuse în secțiunea *Responsabilitățile auditorului într-un audit al situațiilor financiare* din prezentul Raport. Suntem independenți față de entitatea auditată și am îndeplinit responsabilitățile de etică, conform cerințelor Codului etic al Curții de Conturi. Considerăm că probele de audit pe care le-am obținut sunt suficiente și adecvate pentru a furniza o bază pentru opinia noastră.

III. ASPECTELE-CHEIE DE AUDIT

3.1 PREZENTAREA DOMENIULUI AUDITAT

Ministerul Finanțelor este organul central de specialitate al administrației publice care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniul finanțelor publice, cu competențele și responsabilitățile respective³. În conformitate cu cadrul legal⁴, Ministerului Finanțelor îi revine funcția de administrator al bugetului de stat.

Raportul anual privind executarea bugetului de stat pe anul bugetar încheiat, potrivit prevederilor legale⁵, se întocmește și se prezintă Guvernului de către MF, spre examinare și aprobare, iar Guvernul îl prezintă spre aprobare Parlamentului până la 01.06.2019.

Direcția Trezoreria de Stat și trezoreriile regionale ale MF exercită executarea de casă a bugetelor componente ale BPN și asigură reflectarea distinctă, transparentă, exactă și în termen a operațiunilor trezoreriale în evidența contabilă în baza planului de conturi. Gestionarea mijloacelor BS se efectuează prin contul unic trezorerial, deschis în sistemul de evidență contabilă al BNM.

Calendarul activităților pentru întocmirea Raportului anual privind executarea bugetului de stat, inclusiv componența și formatul acestuia, se aprobă prin ordinele ministrului finanțelor⁶.

¹ Art.31 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014 (în continuare – Legea nr.181 din 25.07.2014).

² HCC nr.60 din 11.12.2013 „Cu privire la aplicarea Standardelor Internaționale de Audit ale Instituțiilor Supreme de Audit de nivelul 3 – ISSAI 100, ISSAI 200, ISSAI 300, ISSAI 400 în cadrul misiunilor de audit ale Curții de Conturi”; HCC nr.7 din 10.03.2014 „Cu privire la aplicarea Liniilor Directoare de Audit (ISSAI 1000-9999)”.

³ HG nr.696 din 30.08.2017 „Cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor”.

⁴ Art.31 din Legea nr.181 din 25.07.2014.

⁵ Art.73 din Legea nr.181 din 25.07.2014.

⁶ Ordinul ministrului finanțelor nr.32 din 19.02.2019 „Cu privire la modificarea Ordinului nr.44 din 12.02.2018 „Cu privire la structura, componența și formatul formularelor la Raportul anual privind executarea bugetului de stat” (în continuare – Ordinul MF nr.32 din 19.02.2019).

Componența și formatul Raportului includ formularele de raportare a executării bugetului de stat în toate aspectele Clasificației bugetare, o notă narativă privind politica bugetar-fiscală și formularul „Raport privind executarea bugetului public național” etc. (*denumirea completă a acestora este prezentată în Anexa nr.1 la prezentul Raport de audit*).

Potrivit Raportului privind executarea bugetului public național pe anul 2018⁷, în BS au fost încasate venituri în sumă totală de 57 995,9 mil. MDL, ceea ce reprezintă 30,5% din PIB. Veniturile BPN, în comparație cu indicatorii precizați, au înregistrat o descreștere cu 0,2%, echivalentă cu (-123,1) mil. MDL. Totodată, comparativ cu anul 2017, veniturile încasate în BPN au fost în creștere cu 8,7%, sau cu 4 618,3 mil. MDL. *Executarea principalilor indicatori ai BPN pe anul 2018 se prezintă în Tabelul nr.1.*

Tabelul nr.1

Executarea principalilor indicatori ai BPN pe tipuri de bugete în anul 2018, comparativ cu anul 2017, și ponderea acestora în PIB

(mil. MDL)

	2017	2018	2018-2017	2018/2017	2018	PIB	2018/PIB	2017/PIB	2018/2017
Venituri									
BPN, inclusiv:	58 119,0	57 995,9	-123,1	99,8%	53 377,6	4 618,3	108,7%	29,8%	30,5%
BS	36 969,4	36 432,7	-536,7	98,5%	33 947,4	2 485,3	107,3%	19,0%	19,2%
BASS	19 629,0	19 790,3	+161,3	100,8%	17 818,7	1 971,6	111,1%	10,0%	10,4%
FAOAM	6 773,3	6 877,4	+144,1	102,1%	6 256,6	620,8	109,9%	3,5%	3,6%
BUAT	14 770,7	14 683,6	-87,1	99,4%	13 461,5	1 222,1	109,1%	7,5%	7,7%
Cheltuieli									
BPN, inclusiv:	64 580,3	59 608,9	-4 971,4	92,3%	54 522,4	5 086,5	109,3%	30,5%	31,4%
BS	42 031,9	38 708,3	-3 323,6	92,1%	35 479,1	3 229,2	109,1%	19,8%	20,4%
BASS	19 629,0	19 426,5	-202,5	99,0%	17 614,5	1 273,5	109,6%	9,8%	10,2%
FAOAM	6 733,3	6 714,1	-19,2	99,7%	6 260,8	453,3	107,4%	3,5%	3,5%
BUAT	16 169,5	14 548,1	-1 621,4	90,0%	13 274,6	1 959,9	117,3%	7,4%	7,7%
Deficit (-) / Excedent (+)									
BPN, inclusiv:	-6 461,3	-1 613,0	4 848,3	25,0%	-1 144,8	468,2	140,9%	-0,64%	-0,85%
BS	-5 062,5	-2 275,6	2 786,9	45,0%	-1 531,7	-743,9	148,6%	-0,85%	-1,2%
BASS	-	+363,8	363,8	-	204,2	159,6	178,2%	0,11	0,19
FAOAM	-	+163,3	163,3	-	-4,2	-167,5	-	-	0,08
BUAT	-1398,8	+135,5	1534,3	-	186,9	-51,4	72,5%	0,11	0,07
* Produsul intern brut luat în calcul pentru anul 2017, conform datelor BNS, este de 178 881,0 mil. MDL (actualizat).									
** Produsul intern brut luat în calcul pentru anul 2018, conform datelor preliminare ale BNS, este de 190 016,0 mil. MDL.									

⁷ Formularul nr.11 „Raportul privind executarea bugetului public național”, aprobat prin Ordinul MF nr.44 din 12.02.2018.

Notă: Datele referitor la venituri și cheltuieli ale componentelor BPN sunt prezentate cu transferurile între bugete.

Sursă: Date generalizate de echipa de audit din Raportul privind executarea bugetului de stat pentru anul 2018 și Raportul privind executarea bugetului de stat pentru anul 2017.

Auditul relevă că, potrivit datelor Raportului, încasarea veniturilor peste nivelul precizat a fost asigurată doar la 2 bugete – BASS, cu +161,3 mil. MDL, și FAOAM, cu +144,1 mil. MDL, pe când încasările în BS au fost realizate sub nivelul precizat cu (- 536,7) mil. MDL și în BUAT – cu (- 87,1) mil. MDL.

Deși execuția BPN la partea de cheltuieli în anul 2018 a fost sub nivelul precizat cu (-4 971,4) mil. MDL, sau cu 7,7% mai puțin, în comparație cu anul precedent, cheltuielile sunt în creștere cu 5 086,5 mil. MDL, sau cu 9,3%. Ca pondere în PIB, cheltuielile BPN constituie 31,4%, ceea ce denotă o creștere față de anul precedent cu 0,9%.

În anul 2018, cel mai scăzut nivel de executare a cheltuielilor bugetelor componente ale BPN, față de cheltuielile precizate, a fost raportat de BUAT – de 90,0%, urmate fiind de BS – de 92,1%, totodată cheltuielile la FAOAM au înregistrat o execuție de 99,7% și, respectiv, la BASS de 99,0%. BPN s-a încheiat cu un deficit de (-1 613,0) mil. MDL, înregistrând o scădere de (-4 848,3) mil. MDL, față de nivelul precizat.

Se atestă că execuția BS pentru anul 2018 a fost încheiată cu un deficit de (-2 275,6) mil. MDL, pe când alte 3 componente ale BPN au fost încheiate cu un sold bugetar (excedent) de 662,6 mil. MDL înregistrat la: BASS – 363,8 mil. MDL, la FAOAM – 163,3 mil. MDL, și de 135,5 mil. MDL – la BUAT.

Totodată, soldurile mijloacelor bănești în conturile bugetelor componente ale BPN, la situația din 31.12.2018, au înregistrat o tendință de descreștere față de 31.12.2017 cu (-372,9) mil. MDL, însumând în total 6 404,0 mil. MDL, dintre care: BS – 4 299,1 mil. MDL; BUAT – 1 338,1 mil. MDL; BASS – 363,8 mil. MDL; FAOAM – 403,0 mil. MDL.

Potrivit cadrului legal⁸, Curtea de Conturi efectuează auditul financiar anual al Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat în anul bugetar încheiat. Se atestă că formatul/structura Raportului privind executarea bugetului de stat pentru anul 2018⁹ coincide cu conținutul Legii bugetare anuale, iar formularele Raportului includ: indicatorii generali și sursele de finanțare ale BS, executarea veniturilor, cheltuielilor și activelor nefinanciare, executarea bugetelor autorităților publice, executarea investițiilor capitale, transferurile de la bugetul de stat la bugetele locale, creanțele și datoriile la cheltuielile și activele nefinanciare (inclusiv cu termenul expirat), repartizarea și utilizarea mijloacelor fondului de rezervă și fondului de intervenție ale Guvernului, Bilanțul contabil privind executarea BS, precum și Raportul privind executarea bugetului public național (vezi Anexa nr.1 la prezentul Raport de audit).

Datele privind indicii bugetari aprobați și precizați la venituri și cheltuieli, executarea de casă a veniturilor și cheltuielilor sunt date agregate din sistemul de evidență al MF, iar ceilalți indici se includ ca rezultat al consolidării datelor din rapoartele financiare prezentate de către autoritățile/instituțiile bugetare, responsabilitatea pentru corectitudinea și veridicitatea datelor revenindu-le acestora.

⁸ Art.47 alin.(1) lit. g) din Legea nr.181 din 25.07.2014 și art.32 alin.(3) din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova nr.260 din 07.12.2017.

⁹ Ordinul MF nr.32 din 19.02.2019.

Auditul financiar exercitat a avut drept scop obținerea unei asigurări rezonabile referitor la faptul că Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2018, întocmit de Ministerul Finanțelor și prezentat Guvernului spre aprobare, este elaborat, sub toate aspectele semnificative, în conformitate cu prevederile legale și prezintă informația financiară bazată pe datele evidenței sistemului trezorerial și datele consolidate ale rapoartelor autorităților/instituțiilor bugetare, iar operațiunile sunt corecte și conforme prevederilor legale.

Astfel, aspectele-cheie ale prezentului audit financiar public extern se referă la rezultatele verificărilor Raportului privind executarea bugetului de stat pe anul de gestiune încheiat la 31 decembrie 2018.

3.2 ASPECTE FINANCIARE

3.2.1 Indicatorii generali ai bugetului de stat pe anul 2018 au fost executați sub nivelul precizat.

Bugetul de stat pe anul 2018¹⁰ a fost aprobat inițial la venituri în sumă de 36 618,5 mil. MDL și la cheltuieli – de 41 332,4 mil. MDL, cu o depășire a cheltuielilor asupra veniturilor de 4 713,9 mil. MDL. Pe parcursul anului 2018, la Legea bugetară anuală¹¹ au fost operate 5 modificări, urmare a cărora indicatorii inițiali au fost majorați la venituri cu 303,5 mil. MDL, la cheltuieli – cu 652,1 mil. MDL, și deficitul¹² – cu 348,6 mil. MDL.

Analiza auditului denotă că, în temeiul art.18 din Legea bugetară anuală, indicatorii aprobați de Parlament (urmare a modificărilor operate) au fost modificați spre majorare la venituri cu 47,4 mil. MDL, la cheltuieli – cu 47,4 mil. MDL, iar deficitul nu a fost modificat. Totalul modificărilor operate la indicatorii definitivăți, față de cei aprobați inițial, a înregistrat o creștere a veniturilor cu 350,9 mil. MDL (+1,0%), iar a cheltuielilor – cu 699,5 mil. MDL (+1,7%). *Sinteza modificărilor operate la principalii indicatori ai bugetului de stat pe anul 2018 este prezentată în Anexa nr.2 la prezentul Raport de audit.*

Totodată, ca rezultat al modificărilor și completărilor¹³, precum și precizărilor operate de MF în temeiul prevederilor art.16 din Legea bugetului de stat pentru anul 2018, parametrii precizați au fost stabiliți la venituri în sumă de 36 969,4 mil. MDL și la cheltuieli – de 42 031,9 mil. MDL, cu un deficit bugetar de 5 062,5 mil. MDL. *Analiza execuției de ansamblu a bugetului de stat pe anul 2018 se prezintă în Tabelul nr.2.*

Tabelul nr.2

Execuția bugetului de stat în anul 2018

Indicatori sintetici	Prevederi bugetare aprobate prin Legea bugetului de stat	Prevederi modificate prin Lege	Prevederi bugetare precizate	Executat	(mil. MDL)			
					Executat față de aprobat		Executat față de precizat	
					suma (+/-)	nivelul de executare (%)	suma (+/-)	nivelul de executare (%)

¹⁰ Legea bugetului de stat pentru anul 2018 nr.289 din 15.12.2017.

¹¹ Legea bugetului de stat pentru anul 2018 nr.289 din 15.12.2017.

¹² Art. 16 alin. (1) din Legea nr.181 din 25.07.2014.

¹³ Legea nr.101 din 07.06.2018 cu privire la modificarea și completarea Legii bugetului de stat pentru anul 2018 nr.289/2017.

	pe anul 2018							
1	2	3	4	5	6=5-2	7=5/2*100	8=5-4	9=5/4*100
Venituri	36 618,5	36 922,0	36 969,4	36 432,7	-185,8	99,5	-536,7	98,5
Cheltuieli	41 332,4	41 984,5	42 031,9	38 708,3	-2 624,1	93,7	-3 323,6	92,1
Deficit	-4 713,9	- 5062,5	-5 062,5	-2 275,7	-2 438,2	48,3	-2 786,8	45,0

Sursă: Date generalizate de echipa de audit din Raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2018.

Auditul, analizând datele privind execuția bugetului de stat pe anul 2018 față de indicatorii precizați, relevă că:

- încasările realizate în sumă de 36 432,7 mil. MDL sunt cu (-536,7) mil. MDL (1,5%) sub nivelul prevederilor bugetare precizate;
- cheltuielile de casă în sumă de 38 708,3 mil. MDL sunt cu (-3 323,6) mil. MDL (7,9%) sub nivelul cheltuielilor bugetare precizate;
- deficitul bugetar în sumă de (-2 275,7) mil. MDL este cu (-2 786,8) mil. MDL (55,0%) sub nivelul prevederilor bugetare definitive, urmare a neexecutării cheltuielilor cu 3 323,6 mil. MDL și neîncasării veniturilor cu 536,7 mil. MDL.

Drept urmare, exercițiul bugetar 2018 a înregistrat la venituri un nivel de executare a indicilor precizați de 98,5% și la cheltuieli – de 92,1%.

Totodată, comparând încasările realizate, plățile efectuate până la finele anului 2018 și deficitul înregistrat cu sumele veniturilor, cheltuielilor și deficitului, aprobate prin Legea bugetului de stat pentru anul 2018, rezultă o nerealizare a veniturilor estimate inițial de 0,5% și o diminuare a cheltuielilor cu 6,3%.

3.2.2 Veniturile bugetului de stat în anul 2018 nu au atins nivelul precizat, dar au înregistrat o ușoară tendință de creștere față de anul precedent.

(i) Evidența încasărilor bugetului de stat este asigurată prin conturi trezoreriale bazate pe Clasificația bugetară și pe Planul de conturi contabile¹⁴.

Conform datelor Raportului privind executarea bugetului de stat pe anul 2018, veniturile bugetului de stat însumează 36 432,7 mil. MDL, fiind cu 2 485,3 mil. MDL mai mari față de anul 2017, dar neatingând nivelul precizat pentru anul 2018 cu 536,7 mil. MDL. *Realizarea veniturilor bugetului de stat în anul 2018, în comparație cu anii 2016 și 2017, se prezintă în Tabelul nr.3.*

Tabelul nr.3

Dinamica execuției veniturilor bugetului de stat în anii 2016 - 2018

(mil. MDL)

Indicatori	Anii			Devieri 2018/2016		Devieri 2018/2017	
	2016	2017	2018	(+/-)	%	(+/-)	%
1	2	3	4	5=4-2	6=4/2*100	7=4-3	8=4/3*100
Precizat pe an	29 655,4	33 778,3	36 969,4	7 314,0	124,7	3 191,1	109,4
Executat	28 879,6	33 947,4	36 432,7	7 553,1	126,2	2 485,3	107,3
Devieri (+/-)	(-775,8)	169,1	536,7	x	x	x	X

¹⁴ Art.63 din Legea nr.181 din 25.07.2014.

Procentul executării	97,3	100,5	98,5	x	x	x	X
----------------------	------	-------	------	---	---	---	---

Sursă: Informații generalizate de echipa de audit din Rapoartele privind executarea bugetului de stat pe anii 2016 - 2018.

Datele din tabel denotă că veniturile executate în anul 2018, față de perioadele precedente, relevă o tendință de creștere. Astfel, creșterea față de anii 2017 și 2016 constituie circa 7,3% și, respectiv, 26,2%, sau cu 2 485,3 mil. MDL și, respectiv, cu 7 553,1 mil. MDL mai mult.

De asemenea, se atestă că ponderea veniturilor BS încasate în anul 2018 în totalul încasărilor în PIB constituie 19,2%, fiind în creștere cu doar 0,2 p.p., comparativ cu anul 2017. Totodată, auditul constată că ponderea majoră în totalul veniturilor bugetului de stat revine impozitelor și taxelor – 93,5%, acestea fiind încasate în sumă de 34 057,9 mil. MDL (17,9% în PIB), sau cu 904,8 mil. MDL peste nivelul precizat. În comparație cu anul 2017, nivelul acestora înregistrează o creștere de 2 856,3 mil. MDL. *Rezultatele analizei efectuate de audit se prezintă în Anexa nr.3 la prezentul Raport de audit.*

Astfel, se relevă că, în anul 2018, creșterea veniturilor în BS se datorează și modificărilor operate în cadrul legal, prin introducerea unor noi impozite și majorarea cotelor aferente:

- s-a introdus un acciz suplimentar pentru autoturismele de lux, în mărime de 2% din valoarea în vamă a autoturismului importat¹⁵;
- s-a majorat impozitul pe venitul persoanelor fizice cetățeni (reținere finală) din livrarea producției agricole către agenții economici, de la 3% la 5%¹⁶;
- s-a majorat cota de impozitare, de la 3% la 4%, din venitul din activitatea operațională¹⁷;
- s-a majorat mărimea procentului de demarcare în cazul livrărilor de mărfuri și servicii ce nu constituie obiect impozabil cu TVA efectuate cu titlu gratuit în scopuri de publicitate și/sau de promovare a vânzărilor, de la 0,2% până la 0,5% din venitul din vânzări obținut pe parcursul anului precedent anului în care se efectuează această livrare¹⁸ etc.

De asemenea, în anul 2018, clasificarea economică a fost completată cu 4 coduri ECO. Verificările auditului au constatat că la 2 coduri ECO au fost executate venituri în sumă totală de 10,8 mil. MDL: „143116 amenzi aplicate de Inspectoratul pentru Protecția Mediului” – 3,5 mil. MDL; „143117 amenzi aplicate de Consiliul Concurenței” – 7,3 mil. MDL. Totodată, la alte 2 coduri ECO, „141541 redevența din concesionarea activelor și terenurilor, inclusiv achitate de către ÎS „Aeroportul Internațional Chișinău”¹⁹, „142234 recuperarea bunurilor infraționale indisponibilizate prin hotărâre judecătorească definitivă încasate în BS (Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale)”, nu au fost executate venituri.

Analiza auditului denotă că, în totalul veniturilor BS, ponderea cea mai semnificativă revine celor provenite din încasările TVA, în sumă de 18 527,3 mil. MDL, sau 50,9%; accizele – 5 682,8 mil.

¹⁵ Art.123 alin.(10) din Codul fiscal nr.1163-XIII din 24.04.1997 (în continuare – Codul fiscal).

¹⁶ Art.90¹ alin. (3⁵) din Codul fiscal.

¹⁷ Art.54³ din Codul fiscal.

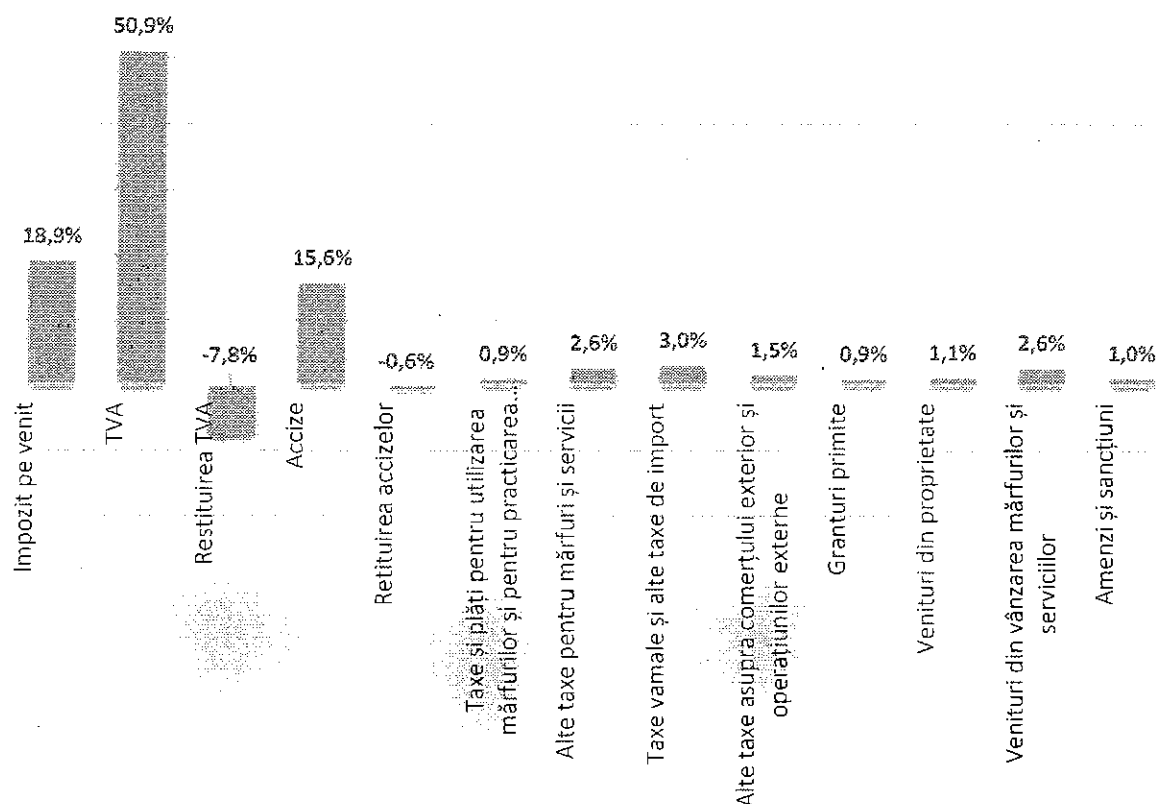
¹⁸ Art.95 alin.(2) lit.c) din Codul fiscal.

¹⁹ HG nr.780 din 04.10.2013 „Cu privire la reconfirmarea aprobării concesionării activelor ÎS „Aeroportul Internațional Chișinău” și a condițiilor concesionării acestora”, pct.4.1 „Redevența concesionării activelor ÎS „Aeroportul Internațional Chișinău” și a terenului aferent acesteia se stabilește în mărime de cel puțin 1,0% din veniturile din vânzările realizate din activitatea întreprinderii concesionate, cu o perioadă de grație de 5 ani din data semnării contractului de concesiune și va fi transferată la bugetul de stat”.

MDL, sau 15,6%; impozitul pe venit – 6 865,9 mil. MDL, sau 18,8% etc. *Ponderea principalelor categorii de venituri în totalul veniturilor bugetului de stat în anul 2018 se prezintă în mod grafic în Diagrama nr.1.*

Diagrama nr.1

Ponderea principalelor tipuri de venituri ale bugetului de stat în totalul veniturilor bugetului de stat executate în anul 2018

Sursă: Informații generalizate de echipa de audit conform Raportului privind executarea bugetului de stat pe anul 2018, Formularul nr.2.

Se menționează că totalul veniturilor bugetului de stat este raportat, luând în considerare sumele restituite la TVA, accizele și impozitul pe venit, în sumă totală de 3 129,5 mil. MDL.

(ii) Volumul restituirilor TVA din bugetul de stat a fost în limita bugetară și în creștere față de anii precedenți. Pentru restituirea de accize nu au fost mijloace suficiente, iar restituirile impozitului pe venit persoanelor fizice au depășit limita bugetară.

Analiza auditului denotă că, prin Legea bugetului de stat pentru anul 2018, pentru restituirea TVA au fost aprobate mijloace în sumă de 2 649,5 mil. MDL. Urmare a modificărilor operate pe parcursul anului, resursele destinate restituirii TVA au fost precizate în sumă de 2 933,1 mil. MDL, sau cu 292,6 mil. MDL mai mult (+10,7%).

Verificările auditului au stabilit că, în perioada auditată, executarea restituirilor TVA au însumat 2 854,6 mil. MDL (beneficiari – 1 118 contribuabili), ceea ce constituie 15,4% din suma TVA încasată la buget.

Totodată, în ultimii 3 ani s-a înregistrat o tendință stabilă de creștere a volumului TVA restituită din BS. Astfel, în anul 2018, comparativ cu anul 2017, acestea au înregistrat o creștere cu 212,0 mil. MDL (8,0%) și, respectiv, față de anul 2016, cu 282,9 mil. MDL (11,0%).

De asemenea, analiza auditului relevă că, și restituirile la accize au o tendință variabilă, fiind mai mari cu 7,4 mil. MDL, față de anul 2017, și cu 53,0 mil. MDL, față de anul 2016. Astfel, potrivit datelor raportate de MF, restituirea accizelor în anul 2018 a însumat 220,0 mil. MDL, sau cu 0,8 mil. MDL mai puțin decât limita precizată în buget și cu 13,4 mil. MDL (6,5%) mai mult decât limita aprobată. Totodată, se atestă că un document de plată pentru restituirea de accize în sumă de 14,0 mil. MDL, prezentat MF pentru achitare la data de 27.12.2018, nu a fost executat/achitat contribuabilului din cauza lipsei de alocații planificate necesare executării.

Conform datelor raportate de MF, în anul 2018 din BS au fost efectuate restituiri ale impozitului pe venitul persoanelor fizice, potrivit declarațiilor prezentate, în sumă totală de 54,9 mil. MDL, sau cu 5,9 mil. MDL (12,0%) mai mult decât limita aprobată în buget, dar în limita precizată. Totodată, sumele calculate procentual din impozitul pe venitul persoanelor fizice, conform art.15² din Codul fiscal (2% din impozitul pe venit achitat), au constituit 5,6 mil. MDL, sau cu 2,8 mil. MDL (50,0%) mai mult față de anul 2017.

(iii) Neconfirmarea unor venituri (1,0%) raportate de către administratorii veniturilor publice.

Potrivit cadrului legal²⁰, *administratorul de venituri este* autoritatea/instituția bugetară împuternicită cu dreptul de colectare, restituire, evidență și control al încasărilor la bugetele componente ale BPN și care poartă responsabilitate pentru corectitudinea calculării și încasării acestora și doar în cazul în care legislația nu prevede autoritatea responsabilă de administrarea anumitor venituri bugetare, MF desemnează administratorii veniturilor bugetare respective.

Examinările auditului relevă că MF s-a desemnat ca administrator de venituri²¹ la 9 coduri economice, pe când la altele este desemnat prin lege administratorul de la care au fost încasate venituri în sumă totală de 47,4 mil. MDL. *Sinteza veniturilor BS executate și raportate de către MF pentru anul 2018 se prezintă în Anexa nr.4 la prezentul Raport de audit.*

Urmare a procedurilor de audit, MF a efectuat și în anul 2018 verificarea lunară a veniturilor BPN *doar cu 4 administratori* principali ai veniturilor publice: SFS, SV, CNAS și CNAM, nefiind implementată recomandarea Curții de Conturi.

Astfel, prin verificarea reciprocă cu SFS și SV a veniturilor încasate, MF a asigurat conformitatea și veridicitatea veniturilor raportate în volum de 36 076,6 mil. MDL (*inclusiv Granturi în sumă de 335,4 mil. MDL*), sau 99,0% din totalul veniturilor încasate în bugetul de stat, dintre care 16 475,6 mil. MDL administrate de SFS, 21 410,3 mil. MDL administrate de SV și 65,1 mil. MDL – de către ambasade care se deservesc în afara sistemului trezorerial. Totodată, 1,0%, sau 356,1 mil. MDL, reprezintă venituri în BS încasate în anul 2018 prin sistemul trezorerial, dar care nu au fost confirmate de către alți administratori ai veniturilor publice. Prin care fapt, MF nu a respectat propria normă²² care stipulează că „în scopul corectitudinii întocmirii rapoartelor lunare privind executarea BS, BASS, FAOAM și BL,

²⁰ Art.3 din Legea nr.181 din 25.07.2014.

²¹ Ordinul MF nr.158 din 22.12.2017 „Cu privire la modul de achitare și evidență a plăților la bugetul public național prin sistemul trezorerial al Ministerului Finanțelor în anul 2018” (Ordin emis anual de MF).

²² Pct.3.9.3 din Normele metodologice privind executarea de casă a bugetelor componente ale bugetului public național prin sistemul trezorerial al Ministerului Finanțelor, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor nr.215 din 28.12.2015.

Direcția TS și Trezoreriile teritoriale ale MF prezintă administratorilor de venit în a 5 zi a lunii următoare perioadei de gestiune Registrul veniturilor BS (Forma FI-006) în 2 exemplare, semnate de persoanele implicate, cu aplicarea ștampilei. Registrele se perfectează cumulativ de la începutul anului, pe tipuri de impozite și taxe”.

Deși MF în anul 2018 a dispus de o listă a beneficiarilor informației ce se transmite în mod electronic unor instituții, Ministerul nu s-a asigurat prin actele de verificare cu aceștia. Se atestă că aceste circumstanțe limitează auditul în posibilitatea de a se expune asupra veridicității și plenitudinii informației incluse la partea de venituri din Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat pentru anul 2018.

De asemenea, auditul relevă că, contribuțiile obligatorii ale producătorilor de produse vitivinicole, încasate pe parcursul anilor 2017 (20,3 mil. MDL) și 2018 (21,4 mil. MDL), nu au fost supuse verificărilor reciproce între MF și SFS²³, fiind luate măsuri din anul 2019.

Deși au fost întocmite acte de verificare cu SFS și SV, auditul relevă admiterea unor erori ne semnificative la atribuirea unor tipuri de venituri. Astfel, au fost repartizate eronat, la 3 coduri economice, venituri în sumă totală de 35,7 mii MDL, dintre care: la *codul ECO 141541 „redevanța din concesionarea activelor și terenurilor aferente”* – 1,5 mii MDL, la *codul ECO 141221 „dividende primite de la cota-parte a proprietății publice în SA în BS”* – 20,4 mii MDL, și la *codul ECO 113311 „impozit privat încasat în BS”* – 13,8 mii MDL. Potrivit cadrului normativ²⁴, în cazul depistării unor divergențe, administratorii de venit, de comun acord cu Direcția Trezoreria de Stat a MF, urmau să întocmească Actul de verificare a veniturilor încasate la bugetul de stat, pentru confirmarea divergențelor identificate. Actele menționate, conform explicațiilor MF, nu se întocmesc din cauza că, după depistarea acestora, sunt comunicate în regim de lucru de către administratori, iar corectările sunt efectuate imediat de către Direcția Trezoreria de Stat a MF.

Notă: Pe parcursul auditului, veniturile la 2 coduri economice (21,9 mii MDL) au fost atribuite la codurile economice corespunzătoare.

Deoarece Curtea de Conturi nu a auditat administrarea veniturilor în anul 2018 de către principalii administratori de venituri (SFS și SV), echipa de audit a solicitat rapoartele de activitate ale Direcțiilor audit intern din cadrul instituțiilor menționate, precum și principalele constatări de audit. Astfel, pe parcursul anului 2018, Direcția audit intern a SFS a realizat 9 misiuni de audit intern, dintre care 4 misiuni în domeniul administrării impozitelor și taxelor, iar Direcția audit intern a SV a efectuat la fel 9 misiuni de audit intern, dintre care doar o misiune în domeniul administrării obligațiilor vamale.

Urmare a analizei constatărilor efectuate de Direcțiile audit intern din cadrul SFS și SV, se menționează că au fost identificate o serie de puncte slabe ale sistemului de management financiar și control în administrarea veniturilor, precum și abateri de la cadrul legal. Dar acestea nu sunt abateri de sistem și nu pot fi luate ca bază la evaluarea evidenței și administrării veniturilor în BS.

(iv) Din contul mijloacelor disponibile ale bugetului de stat, la BNM au fost depozitate mijloace pentru care au fost încasate venituri sub nivelul aprobat.

²³ Art.32³ alin. (11) din Legea viei și vinului nr.57-XVI din 10.03.2006.

²⁴ Pct.3.9.3 din Normele metodologice privind executarea de casă a bugetelor componente ale bugetului public național prin sistemul trezorerial al Ministerului Finanțelor, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor nr.215 din 28.12.2015.

Conform datelor Raportului privind executarea bugetului de stat pe anul 2018, dobânzile încasate în BS însumează 203,4 mil. MDL, sau cu 92,4 mil. MDL (68,8%) mai puțin față de suma precizată și cu 101,5 mil. MDL (66,7%) mai puțin față de suma aprobată. *Analiza dobânzilor încasate în BS față de sumele precizate și aprobate se prezintă în Tabelul nr.4.*

Tabelul nr.4

Sinteza dobânzilor încasate în bugetul de stat în anul 2018

(mil. MDL)

Indicatori	Aprobat	Precizat	Executat	Devieri	
				(+/-)	(%)
1	2	3	4	5=4-3	6=4/3 *100
Dobânzi încasate, inclusiv:	304,9	295,8	203,4	-92,4	68,8
Dobânzi încasate la soldurile mijloacelor bugetare	45,4	39,9	69,3	29,4	173,7
Dobânzi încasate la soldurile mijloacelor bugetare depozitate	160,0	160,0	37,2	122,8	23,3
Dobânzi și alte plăți încasate la împrumuturile acordate, împrumuturile recreditate și mijloacele dezafectate de la buget pentru onorarea garanțiilor în afara sistemului bugetar	93,6	89,4	90,2	0,8	100,9
Dobânzi și alte plăți încasate la împrumuturile acordate și împrumuturile recreditate în interiorul sistemului bugetar	5,9	6,5	6,7	0,2	103,1

Sursă: Raport privind executarea bugetului conform Clasificației economice la situația din 31.12.2018.

Auditul atestă că, pe parcursul anului 2018, din contul mijloacelor disponibile ale BS, au fost depozitate la BNM 253,5 mil. MDL și 508,9 mil. MDL în anul 2017 la rata dobânzii echivalentă cu rata medie ponderată constituită la licitația de vânzare a valorilor mobiliare de stat, care a variat de la 5,8% până la 7,75%. Urmare a depozitării acestor mijloace, au fost obținute venituri în sumă totală de 37,2 mil. MDL, iar la soldurile mijloacelor bugetare au fost încasate dobânzi în sumă totală de 69,3 mil. MDL.

Totodată, la buget au fost încasate dobânzi la soldurile mijloacelor bănești la conturile bancare a 2 proiecte investiționale din surse externe (*Tranziția la agricultura performantă și Grantul pentru promovarea eforturilor privind ajustările structurale economice*), în valoare totală de 326,5 mii MDL. Soldul mijloacelor bănești ale proiectelor menționate, la sfârșitul anului 2018, a constituit 79,1 mil. MDL.

3.2.3 Debursările în bugetul de stat a mijloacelor financiare provenite din granturi externe în anul 2018 s-au diminuat semnificativ față de anul precedent și nu au atins nivelul precizat.

În anul 2018, BS a beneficiat de încasări provenite din surse externe (granturi) în valoare totală de 335,4 mil. MDL, din care: granturi primite de la guvernele altor state în sumă de 80,1 mil. MDL și granturi primite de la organizațiile internaționale în sumă de 255,3 mil. MDL, sau cu 1 607,2 mil. MDL mai puțin decât a fost precizat. Comparativ cu anul 2017, debursările din granturile externe s-au diminuat cu 657,6 mil. MDL.

De către donatorii externi au fost evaluate pentru debursare granturi în sumă de 1 942,6 mil. MDL (echivalentul a 116,7 mil. dolari SUA), inclusiv granturi pentru susținerea bugetului – 1 285,5 mil. MDL (echivalentul a 77,2 mil. dolari SUA), și granturi pentru proiecte finanțate din surse externe – 657,1 mil. MDL (echivalentul a 39,4 mil. dolari SUA).

Neexecutarea granturilor față de indicatorii precizați este o consecință a Deciziei Comisiei Europene, prin care în anul 2018 a fost stopată temporar debursarea granturilor prevăzute pentru susținerea bugetului, în sumă de 1 285,5 mil. MDL.

Pentru proiectele finanțate din surse externe au fost debursate granturi la nivel de 51,0% față de planul precizat, reieșind din gradul de implementare a proiectelor. Potrivit motivației MF, nivelul scăzut al debursărilor de granturi a fost influențat de: (i) desfășurarea cu întârziere a licitațiilor; (ii) capacitatea redusă de valorificare a resurselor; (iii) nerespectarea termenelor de prezentare a documentelor pentru debursare.

În anul 2018 au fost semnate 2 acorduri de granturi externe în valoare totală de 23,6 mil. euro. Informația privind acordurile de granturi semnate în anul 2018 se prezintă în Tabelul nr.5.

Tabelul nr.5

Informația privind acordurile de granturi semnate în anul 2018

Donator	Acorduri de grant semnate	Denumirea Proiectului	Suma (mil. euro)
Republica Federală Germania (Ministerul Federal German al Cooperării Economice și Dezvoltării)	Acord de finanțare a proiectului „Aprovizionarea cu apă și canalizare în raionul Cahul”, semnat la 01 august 2018 între MF, KfW și Primăria municipiului Cahul	Aprovizionarea cu apă și canalizare în raionul Cahul	23,5
Republica Bulgaria (expres cu Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Bulgaria)	Acord de asistență financiară, încheiat între Guvernul Republicii Moldova și Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Bulgaria, la 20 decembrie 2018	Computerizarea școlilor din raionul Taraclia	0,14

Sursă: Informații generalizate de echipa de audit în baza datelor MF privind granturile contractate în anul 2018.

La închiderea rapoartelor financiare, MF a modificat cu 22,8 mil. MDL suma executată a încasărilor provenite din granturi. Conform Legii bugetului de stat pentru anul 2018, pentru implementarea „Proiectului de achiziție a locomotivelor și de restructurare a infrastructurii feroviare”, în bugetul MEI au fost planificate mijloace financiare în mărime de 100,0 mil. MDL. Conform scrisorii MEI nr.14/1-10102, dreptul de a debursa resurse financiare în acest scop a fost delegat ÎS „Calea Ferată din Moldova”.

Potrivit explicațiilor MF, ÎS „Calea Ferată din Moldova” urma să prezinte lunar MEI, iar acesta, respectiv, MF raportul privind executarea bugetului în afara sistemului trezorerial (Forma FD-040) a resurselor din proiectele finanțate din surse externe, ceea ce nu s-a efectuat în anul 2018. Astfel, după constatarea neprezentării și, respectiv, nereflectării de către MEI a mijloacelor financiare în mărime de 22,8 mil. MDL debursate în calitate de grant în sistemul trezorerial, a fost solicitată completarea și

ajustarea la situația reală a Raportului de executare a bugetului de stat pe anul 2018, ca urmare acest fapt neavând impact asupra opiniei de audit.

Referitor la aceasta, MF motivează că nu dispune de posibilitatea de a urmări și a identifica de sine stătător sumele debursate din granturi de către instituțiile din afara sistemului trezorerial.

Circumstanțele elucidate denotă necesitatea dezvoltării cadrului de reglementare privind debursarea și executarea surselor de finanțare externă provenite din granturi exclusiv prin intermediul sistemului trezorerial.

3.2.4 Corectitudinea raportării sumelor provenite din privatizarea proprietății publice de stat este afectată.

Potrivit Legii bugetului de stat pentru anul 2018, au fost prevăzute venituri ce urmau a fi încasate în BS din privatizarea proprietății publice de stat, în mărime de 390,0 mil. MDL. Astfel, în bugetul de stat au fost încasate mijloace bănești ca rezultat al privatizării proprietății statului în sumă totală de 350,4 mil. MDL, sau la nivel de 89,8% (cu excepția vânzării pachetului de acțiuni nou-emise de banca de importanță sistemică în sumă de 451,5 mil. MDL). Concomitent, menționăm că, în BS au fost achitate mijloace financiare în sumă de 8,2 mil. MDL, ceea ce reprezintă 1% din valoarea de achiziție a bunurilor proprietate publică în procesul privatizării (*impozit privat*), prevăzut de Legea bugetului de stat pentru anul 2018.

Pentru realizarea prevederilor Legii nr.121-XVI din 04.05.2007 privind administrarea și deetizarea proprietății publice și actelor normative aferente executării legii, pe parcursul anului 2018, APP a organizat și desfășurat concursuri comerciale, concursuri investiționale, licitații cu strigare, runde de licitații pe piața reglementată a Bursei de Valori, în cadrul cărora au fost expuse la privatizare 70 de bunuri proprietate publică de stat. Drept rezultat, au fost privatizate: 5 pachete de acțiuni în valoare de 47,5 mil. MDL și un pachet de acțiuni nou-emise de banca de importanță sistemică în valoare de 451,5 mil. MDL, 7 întreprinderi de stat (complexe patrimoniale unice) în valoare de 289,4 mil. MDL, 7 complexe de bunuri imobile în valoare de 2,8 mil. MDL, 11 încăperi nelocuibile în valoare de 18,8 mil. MDL, 11 terenuri aferente bunurilor imobile proprietate privată în valoare de 3,7 mil. MDL.

Verificările auditului au constatat devieri între datele prezentate de APP și MF. Astfel, conform informației prezentate de către APP la contul „*Privatizarea obiectelor nefinalizate, complexelor de bunuri, bunurilor imobile și mobile, încăperilor nelocuibile*” (ECO 415234), au fost încasate venituri în sumă de 21,6 mil. MDL, iar MF a raportat doar 9,8 mil. MDL, sau cu 11,8 mil. MDL mai puțin. Această diferență este motivată de MF ca fiind suma restituită din BS pentru răscumpărarea unor bunuri proprietate publică. *Sinteza încasărilor pe anul 2018 din vânzarea și privatizarea bunurilor proprietate publică este prezentată în Anexa nr.5 la prezentul Raport de audit.*

Astfel, în anul 2018, APP, la solicitarea agenților economici succesori de drepturi, a efectuat procedura de rezoluțiune, pe cale amiabilă, a 15 contracte de vânzare-cumpărare a unor încăperi nelocuibile, în valoare totală de 10,2 mil. MDL, pentru 1 601,9 m.p. (suprafața totală a clădirii este de 3398,9 m.p.) situate în mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.73, lit. A (actualmente Procuratura Generală), cu aducerea părților în poziția inițială și restituirea spațiilor în proprietatea statului.

Totodată, APP a anulat rezultatele unei licitații cu strigare desfășurate la 22.11.2017, cu restituirea mijloacelor financiare achitate în BS (scrisoarea APP nr.04-04-494 din 30.03.2018) în sumă de 1,6 mil. MDL pentru privatizarea Bazei de odihnă Mecita (Ucraina; or. Zatoka) și a impozitului privat în sumă de 17,6 mii MDL.

Examinările auditului atestă că tranzacțiile menționate poartă caracter de răscumpărare a bunurilor privatizate în perioadele precedente (anii 2010-2017), care întrunesc prevederile cadrului legal²⁵ și poartă caracter de obiect de exproprierie de interes național.

Astfel, în viziunea auditului, cheltuielile pentru scopurile menționate (efectuarea lucrărilor/cheltuielilor pentru cauza de utilitate publică de interes național) urmau a fi aprobate prin legea bugetară anuală.

Concomitent, MF, la solicitarea APP, a restituit și impozitul privat achitat la semnarea contractului de vânzare-cumpărare de către agenții economici la privatizarea bunurilor menționate în perioadele precedente (anii 2010 - 2017), în sumă totală de 101,8 mii MDL.

Situația constatată de audit a condus la: (i) micșorarea veniturilor executate de către APP de la privatizarea bunurilor proprietate publică în anul 2018, cu 11,8 mil. MDL, (ii) diminuarea surselor de finanțare a deficitului BS, cu 11,8 mil. MDL, (iii) nerefectarea (micșorarea) cheltuielilor pentru răscumpărarea bunurilor pentru cauza de utilitate publică, (iv) neasigurarea și nemonitorizarea majorării valorii clădirii cu suma răscumpărată, în valoare totală de 11,8 mil. MDL pentru încăperile cu suprafața de 1601,9 m.p. situate în mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.73, lit. A (actualmente Procuratura Generală).

Totodată, auditul menționează că nu au fost încheiate acorduri de rezoluțiune cu toți proprietarii spațiilor nelocuibile din cauza dezacordului unor proprietari asupra prețului obținut urmare a rezoluțiunii contractelor, care nu acoperă investițiile efectuate, precum și înstrăinării de către cumpărătorii inițiali a încăperilor procurate.

3.2.5 Cheltuielile bugetare efectuate în scopul majorării capitalului social al unor entități au fost raportate cu unele rezerve.

Potrivit art.5 din Legea bugetului de stat pentru anul 2018 nr.289 din 15.12.2017, au fost prevăzute mijloace financiare în volum de 216,2 mil. MDL pentru majorarea capitalului social al: ÎS „Calea Ferată din Moldova” (82,8 mil. MDL); SRL „Arena Națională” (102,0 mil. MDL); ÎS „Palatul Republicii” (19,5 mil. MDL) și ÎS „Pensiunea Holercani” (11,9 mil. MDL). Verificările efectuate de audit atestă următoarele:

- în baza HG nr.1212 din 05.12.2018, au fost alocate și ulterior transferate (prin Ordinul de plată nr.7375 din 26 decembrie 2018) mijloace în sumă de 78,3 mil. MDL, din *contul împrumutului acordat* de Banca Europeană de Investiții în cadrul „Proiectului de achiziție a locomotivelor și de restructurare a infrastructurii feroviare”, pentru majorarea capitalului social al ÎS „Calea Ferată din Moldova”. Astfel, potrivit Deciziei privind înregistrarea modificărilor din 26.02.2019, au fost operate modificările în statutul ÎS „Calea Ferată din Moldova” și înregistrată majorarea capitalului social al întreprinderii cu volumul mijloacelor alocate/transferate din BS;

²⁵ Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr.488-XIV din 08.07.1999.

- în baza HG nr.733 din 18.07.2018, au fost alocate și ulterior transferate mijloace în sumă de 19,5 mil. MDL ÎS „Palatul Republicii” și 11,95 mil. MDL – ÎS „Pensiunea Holercani”, pentru majorarea capitalului social. Cancelaria de Stat, în calitate de fondator, prin Ordinele nr.513-A din 09.10.2018 și nr.514 din 09.10.2018, a asigurat majorarea capitalului social al ÎS „Palatul Republicii” cu 19,5 mil. MDL (Decizia ASP Departamentul Înregistrare și Licențiere a Unităților de Drept din 18.10.2018) și al ÎS „Pensiunea Holercani” cu 11,95 mil. MDL (Decizia ASP Departamentul Înregistrare și Licențiere a Unităților de Drept din 19.10.2018);

- potrivit pct.10 din HG nr.407 din 25.04.2018 „Cu privire la aprobarea obiectivelor și condițiilor parteneriatului public-privat pentru proiectarea și construcția arenei polivalente de interes național, precum și a cerințelor generale la selectarea partenerului privat”, la solicitarea MECC (nr.08/2-09/2912 din 04.09.2018), MF, prin Ordinul de plată nr.27386 din 12.09.2018, a efectuat transferul mijloacelor financiare în sumă de 102,0 mil. MDL ca aport în capitalul social al SRL „Arena Națională”.

Examinările auditului relevă că, potrivit pct.8 din hotărârea menționată, unicul fondator/asociat al Societății este MECC al RM, cu cota de 100,0% din totalul aportului introdus în capitalul social în valoare de 419,3 mil. MDL, dintre care 419,2 mil. MDL este valoarea terenului cu suprafața de 69,2224 ha și 0,1 mil. MDL – aport în numerar).

Deși, potrivit pct.13 din hotărârea menționată, controlul asupra executării acesteia a fost pus în sarcina MECC, modificările în actele de constituire a SRL „Arena Națională” privind majorarea capitalului social cu 102,0 mil. MDL primite ca aport din BS nu au fost efectuate în anul 2018.

În acest context, se atestă că MF, la 08.04.2019, a transferat a doua tranșă de mijloace în sumă de 100,0 mil. MDL, în calitate de aport în capitalul social al SRL „Arena Națională”, în vederea executării HG nr.407 din 25.04.2018. Abia la 13.04.2019, în baza Actului adițional cu privire la modificările și completările înscrise în Registrul de stat al persoanelor juridice și operate în Statutul SRL „Arena Națională”, prin Decizia ASP Departamentul Înregistrare și Licențiere a Unităților de Drept (dosar nr.1018600026006) a fost efectuată majorarea capitalului social al SRL „Arena Națională” cu 202,0 mil. MDL (dintre care: 102,0 mil. MDL din 2018 și 100,0 mil. MDL din 2019).

În concluzie, auditul relevă că cheltuielile în volum de 216,2 mil. MDL, executate în baza art.5 din Legea bugetului de stat pentru anul 2018 pentru majorarea capitalului social, au fost raportate în sumă de 102,0 mil. MDL de către fondatorii acestor entități, nefiind confirmate în actele de constituire cu modificările care justifică majorarea capitalului social.

3.2.6 Executarea cheltuielilor destinate investițiilor capitale se menține la un nivel redus de valorificare.

Pentru anul 2018, potrivit Legii bugetului de stat, cheltuielile destinate investițiilor capitale²⁶ au fost aprobate în volum de 3 336,7 mil. MDL pentru executarea a 61 de proiecte de investiții, dintre care 21 cu finanțare din surse externe.

Urmare a rectificărilor la legea bugetară anuală, alocățiile precizate au însumat 1 906,5 mil. MDL, fiind diminuate cu (-1 056,9 mil. MDL), sau cu 42,9%, situație cauzată de: *i) tergiversarea elaborării documentației de proiect* (circa 2 ani) pentru „Construcția penitenciarului din mun. Chișinău”, cu (-110,0) mil. MDL; *ii) necesitatea efectuării unor lucrări suplimentare (de geologie,*

²⁶ Anexa nr.4 la Legea bugetului de stat pentru anul 2018.

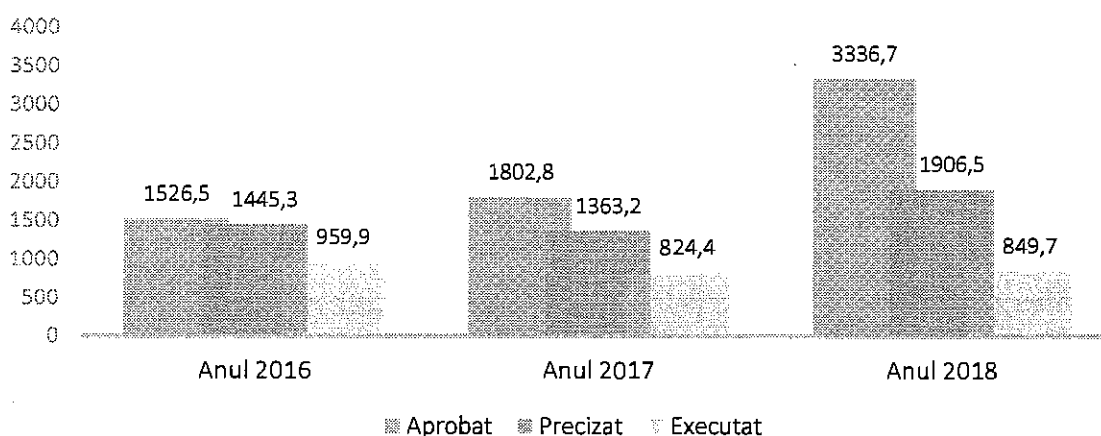
geodezie, calculare a rezistenței clădirii etc.) neluate în calcul inițial la elaborarea documentației de proiect pentru „Construcția sediului Centrului multifuncțional de instruire pentru personalul autorităților de aplicare a legii, mun. Chișinău, str. N. Dimo nr.30”, cu (-51,1) mil. MDL; iii) rezilierea unor contracte cu antreprenorii care nu au îndeplinit clauzele contractuale de a începe lucrările la Proiectul pentru „Susținerea Programului în sectorul drumurilor”, cu (-911,4) mil. MDL și iv) decăderea necesității în investiții pentru 2 proiecte: „Reconstrucția sediului Judecătorei Chișinău”, cu (-46,0) mil. MDL, și „Construcția sălii polivalente mun. Chișinău”, cu (-200,0) mil. MDL etc.

Analiza auditului denotă că, în anul 2018, cheltuielile executate pentru investiții capitale au însumat 849,7 mil. MDL, sau la nivel de 44,6% din volumul precizat. Executarea cheltuielilor din BS în dinamică destinate investițiilor capitale executate în anii 2016 – 2018, se prezintă în Diagrama nr.2.

Diagrama nr.2

Executarea în dinamică a cheltuielilor din bugetul de stat destinate investițiilor capitale în anii 2016-2018

(mil. MDL)

Sursă: Date generalizate de echipa de audit din Rapoartele Ministerului Finanțelor privind executarea bugetului de stat pe anii 2016, 2017, 2018.

Datele din diagramă relevă variația nesemnificativă a volumului investițiilor capitale executate din bugetul de stat în perioada 2016 - 2018.

Principalele cauze care au determinat situația menționată sunt: i) capacitatea redusă a APC de planificare și valorificare a alocațiilor; ii) aprobarea tardivă de către donatori a proiectelor de infrastructură lansate în cadrul Programului Operațional Comun Bazinul Mării Negre (9 proiecte de investiții capitale cu o executare medie de doar 17,1%, sau 13,2 mil. MDL); iii) nerespectarea de către antreprenori a obligațiilor contractuale, inclusiv organizarea neadecvată a lucrărilor, neasigurarea calității lucrărilor efectuate și a documentelor întocmite etc. („Susținerea Programului în sectorul drumurilor”, cu o executare de 13,2%, sau 13,7 mil. MDL, și „Reabilitarea drumurilor locale” – 44,2%, sau 543,5 mil. MDL); iv) tergiversarea procesului de elaborare a documentației de proiect pentru „Construcția penitenciarului din municipiul Chișinău”, cu o executare de 13,1%, sau 4,8 mil. MDL; v) debursarea tardivă a creditului pentru „Programul rural de rezistență economico-climatică incluzivă” IFAD VI, cu o executare de 40,8%, sau 13,7 mil. MDL; vi) modificarea procedurilor de acordare a creditelor din resursele IFAD VII pentru „Programul rural de rezistență economico-climatică incluzivă

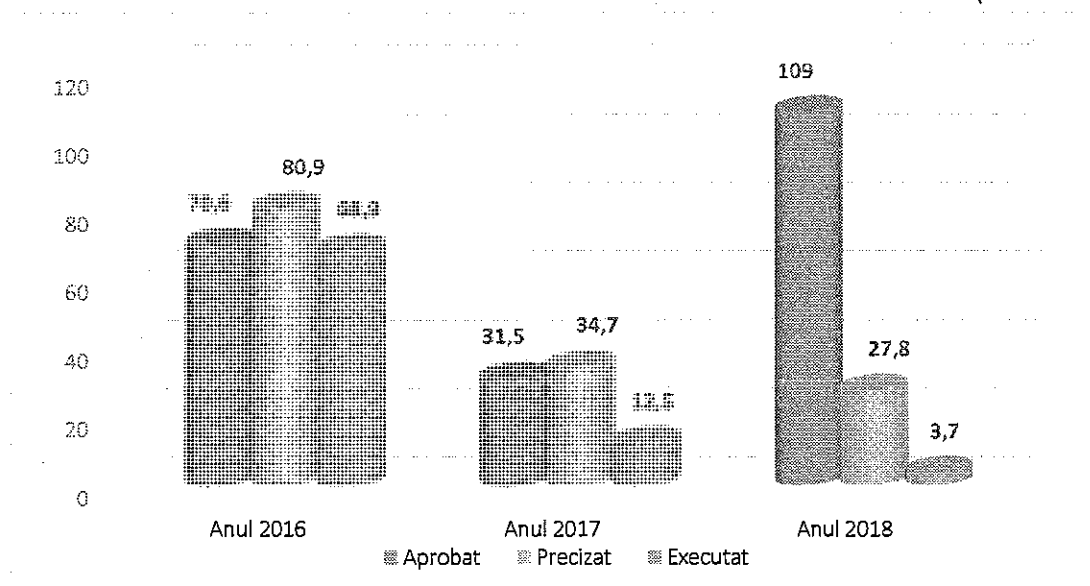
(aprobarea manualelor operaționale doar în decembrie 2018), executarea constituind 0,0%; vii) reorganizarea instituțiilor publice centrale (Proiectul „Construcția locuințelor sociale II”, cu o executare de 47,7%, sau 24,7 mil. MDL) etc.

Examinările auditului sub aspectul surselor de finanțare relevă că nivelul de executare a investițiilor capitale în anul 2018, pe obiecte finanțate din contul resurselor generale și veniturilor colectate, a constituit 28,9%, sau 245,4 mil. MDL, iar din contul proiectelor finanțate din surse externe – 87,1%, sau 604,3 mil. MDL.

Se relevă că, la capitolul investiții capitale, se aprobă anual mijloace bugetare pentru elaborarea proiectelor de investiții capitale. Verificările auditului referitor la cheltuielile aprobate, precizate și executate pentru elaborarea proiectelor de investiții capitale, pe parcursul anilor 2016 - 2018, denotă un nivel scăzut de executare a acestora: de la 68,9 mil. MDL, sau 85,0% în anul 2016, până la 3,7 mil. MDL, sau 13,0% în anul 2018. *Rezultatele analizei cheltuielilor destinate elaborării proiectelor de investiții capitale se prezintă în mod grafic în Diagrama nr.3.*

Diagrama nr.3

Analiza cheltuielilor destinate elaborării proiectelor de investiții capitale
(mil. MDL)

Sursă: Date generalizate de echipa de audit din Rapoartele Ministerului Finanțelor privind executarea bugetului de stat pe anii 2016, 2017, 2018.

Verificările efectuate de audit referitor la cheltuielile executate pentru elaborarea proiectelor de investiții capitale, pe un eșantion format din 17 proiecte finanțate în perioada 2016-2018, denotă că au fost executate lucrări de elaborare a documentației de proiect în volum de 73,4 mil. MDL, sau 86,0% din suma precizată. Totodată, nu a fost asigurată de către MEI primirea-predarea documentației aferente proiectului „Construcția conductei de transport gaze naturale pe direcția Ungheni-Chișinău”, în sumă de 11,7 mil. MDL, raportată la 31.12.2018 de către MEI drept creanțe.

Auditul menționează că, din eșantionul de 17 proiecte elaborate, au fost executate lucrări de investiții capitale în baza a doar 6 proiecte investiționale (cheltuielile aferente acestora însumând circa 2,7 mil. MDL, sau 35,0% din totalul de 73,4 mil. MDL).

Ca urmare, în anii 2016-2018 au fost executate lucrări de investiții capitale în volum de circa 113,7 mil. MDL în baza acestor 6 proiecte investiționale.

Totodată, pentru restul 11 proiecte elaborate au fost achitate mijloace bugetare de circa 82,4 mil. MDL, lucrările de investiții capitale nefiind executate. Astfel, aceste resurse publice au risc sporit de irosire, în condițiile în care proiectele nu vor fi implementate și vor atrage mijloace bugetare suplimentare pentru ajustarea/actualizarea acestora.

Examinările auditului relevă că, la contul 319 „Investiții capitale în active în curs de execuție” se ține informația privind activele nemateriale și materiale în curs de execuție. Astfel, la instituțiile din subordinea MECC potrivit informației consolidate la subcontul 319240 „Pregătirea proiectelor” sunt înregistrate și raportate la 31.12.2018 cheltuieli în volum de 7,8 mil. MDL. Această situație este condiționată și de nerespectarea cerințelor actelor normative ce reglementează procesul de includere pentru finanțarea din buget a obiectelor de investiții capitale, precum și de nemonitorizarea execuției obiectelor de investiții capitale, în special neasigurarea funcționalității grupului de lucru pentru investiții capitale²⁷, cerința²⁸ auditului precedent neexecutată de MF până în prezent.

3.2.7 Soldurile de mijloace bănești la finele anului 2018 au fost raportate regulamentar.

Potrivit datelor raportate de MF, soldurile mijloacelor bănești la situația din 31.12.2018 au însumat 4 299,1 mil. MDL, înregistrând o descreștere de 634,8 mil. MDL (14,8%), comparativ cu situația din 31.12.2017.

Se atestă că soldul mijloacelor bănești în conturile bugetului de stat este constituit din: *i*) soldurile mijloacelor bugetare – 3 156,7 mil. MDL, inclusiv rezerva de lichidități în sumă de 598,9 mil. MDL (depozitate în conturile BNM) și *ii*) soldurile proiectelor finanțate din surse externe în valoare de 1 142,4 mil. MDL.

Totodată, soldurile mijloacelor bănești ale bugetului de stat sunt înregistrate în:

i) conturile curente ale sistemului trezorerial în monedă națională, în volum de 795,0 mil. MDL; *ii*) conturile BNM în valută străină, în sumă de 2 787,3 mil. MDL; *iii*) conturile curente în afara sistemului trezorerial în monedă națională, în sumă de 117,8 mil. MDL, și *iv*) contul de depozit în BNM în sumă de 598,9 mil. MDL.

Verificările auditului au relevat că soldurile mijloacelor bănești menționate sunt confirmate prin extrasele bancare și trezoreriale, nefiind constatate abateri.

3.2.8 Rezultatul execuției bugetului de stat înregistrează un deficit de 2 275,6 mil. MDL.

²⁷ HG nr.1029 din 19.12.2013 „Cu privire la investițiile capitale publice”.

²⁸ HCC nr.24 din 28.05.2018 „Cu privire la Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2017”, cerința 2.1.2. „asigurarea funcționalității grupului de lucru pentru investiții capitale, în vederea respectării procesului de includere și monitorizare a obiectivelor de investiții capitale”.

Analiza auditului asupra Raportului privind executarea indicatorilor generali și surselor de finanțare ale bugetului de stat²⁹ pentru anul 2018 relevă că execuția bugetului de stat la 31.12.2018 s-a încheiat cu un deficit de (-2 275,6) mil. MDL, fiind cu 2 786,9 mil. MDL sub nivelul deficitului precizat. *Tendențele deficitului bugetului de stat pe anul 2018, în dinamică, precum și ponderea acestuia în PIB sunt prezentate în Tabelul nr.6.*

Tabelul nr.6

Tendențele deficitului bugetului de stat pe anii 2016-2018 și ponderea acestuia în PIB

(mil. MDL)

Indicator	Executat			Devieri (+/-)	
	2016	2017	2018	2018/2017	2018/2016
1	2	3	4	5=4-3	6=4-2
Deficitul	- 3 433,7	- 1 531,7	- 2 275,6	-743,9	- 1 158,1
Ponderea în PIB*, %	- 1,7	- 0,85	- 1,2	- 0,35	- 0,5

*Produsul intern brut luat în calcul pentru anul 2016 este de 135 397,0 mil. MDL, iar pentru anul 2017, conform datelor actualizate ale BNS, este de 178 881,0 mil. MDL și pentru anul 2018 – de 190 016,0 mil. MDL.

Sursă: Date generalizate de echipa de audit din Rapoartele privind executarea bugetului de stat pe anii 2016-2018.

În comparație cu anul 2017, rezultatul execuției bugetului de stat (deficitul) în anul 2018 a înregistrat o creștere de 48,6%. Totodată, ca pondere în PIB, deficitul bugetului de stat a constituit 1,2%, sau mai puțin față de indicatorul prognozat (2,6%) cu 1,4 p.p.

Potrivit datelor raportate de MF, *Sursele de finanțare a deficitului bugetului de stat se prezintă în Tabelul nr.7.*

Tabelul nr.7

Sursele de finanțare a deficitului bugetului de stat pe anul 2018

(mil. MDL)

Indicatori	Precizat	Executat	Devieri (+/-)
1	2	3	4=3-2
Total surse de finanțare	5 062,5	2 275,7	-2 786,8
Active financiare (4)	180,3	670,0	+489,7
Creanțe interne (41)	1 204,2	1 176,9	-27,3
dintre care: acțiuni și alte forme de participare în capital în interiorul țării (venituri din privatizare) (415)	173,7	140,2	-33,5
Alte creanțe ale bugetului (418)	1 030,5	1 036,8	+6,3
Împrumuturi recreditate interne între bugete (46)	40,5	32,0	-8,5
Împrumuturi recreditate interne instituțiilor financiare și nefinanciare (47)	-1 065,3	-459,5	-605,8
Creanțe externe (48)	0,9	2,8	1,9
Datorii (5)	4 966,6	991,6	-3 975,0
Datorii interne (51)	1 831,1	403,8	-1 427,3
dintre care: valori mobiliare de stat emise pe piața primară (5131)	600,0	600,0	0,0

²⁹ Formularul nr.1 „Raportul privind executarea indicatorilor generali și sursele de finanțare ale bugetului de stat”, aprobat prin Ordinul MF nr.44 din 12.02.2018.

Valori mobiliare de stat emise în alte scopuri (5134)	1281,1	-120,0	-1 161,1
Garanții de stat interne (514)	-50,0	0,0	-50,0
Împrumuturi externe (59)	3 135,5	587,8	-2 547,7
Modificarea soldului de mijloace bănești (9)	-84,4	614,0	+529,6

Sursă: Raportul privind executarea bugetului conform Clasificației economice la situația din 31.12.2018.

Sursele de finanțare a deficitului bugetului de stat în anul 2018 au fost constituite din:

- i) veniturile din privatizarea bunurilor proprietate publică de stat în sumă de 350,4 mil. MDL; procurarea cotei-părți în capitalul social în sumă de 211,7 mil. MDL, alte creanțe interne în sumă de 679,1 mil. MDL; mijloacele bugetare rambursate din anii precedenți în sumă de 357,6 mil. MDL, inclusiv 330,5 mil. MDL restituite de către CNAS; mijloacele obținute din privatizarea pachetului de acțiuni/cotelor sociale/proprietatea publică în sumă de 166,1 mil. MDL;
- ii) datorii în sumă de 991,6 mil. MDL, inclusiv: datorii interne în sumă de 403,8 mil. MDL și intrări din împrumuturi externe (net) de 587,8 mil. MDL;
- iii) modificarea/atragerea soldului de mijloace bănești în sumă de 698,3 mil. MDL.

Referitor la sursa de finanțare a deficitului bugetului de stat, formată din *alte creanțe interne*, auditul denotă că 679,1 mil. MDL, sau 97,0% din volumul precizat, reprezintă mijloacele transferate în bugetul de stat de băncile care se află în proces de lichidare. Astfel, doar de „Banca de Economii” SA, BC „Banca Socială” SA și BC „Unibank” SA au fost transferate în total 678,8 mil. MDL, iar 0,3 mil. MDL – de la BC „Investprivatbank” SA. Astfel, potrivit datelor MF, la situația din 31.12.2018, datoria băncilor menționate față de MF a constituit 12 729,8 mil. MDL, inclusiv „Banca de Economii” SA – 8 400,5 mil. MDL, „Banca Socială” SA – 2 130,5 mil. MDL, BC „Unibank” SA – 1 840,8 mil. MDL și, respectiv, BC „Investprivatbank” – 358,0 mil. MDL.

Verificările auditului asupra conformității formării surselor de finanțare³⁰ a deficitului bugetului de stat în anul 2018 au relevat următoarele.

Drept surse de finanțare a deficitului la poziția „procurarea cotei-părți în capitalul social” au fost reflectate tranzacțiile de cumpărare de către stat a 426 365 de acțiuni nou-emise de banca de importanță sistemică BC „Moldova-Agroindbank” SA în sumă de 450,0 mil. MDL. Astfel, în baza HG nr.591 din 21.06.2018³¹ și în temeiul art.67 alin. (4¹) din Legea nr.181 din 25.07.2014, a fost aprobată și, respectiv, efectuată cumpărarea de către APP în numele Guvernului a acțiunilor nou-emise de banca de importanță sistemică BC „Moldova-Agroindbank” SA în sumă de 450,0 mil. MDL, în scopul expunerii spre vânzare a acestora pe piața reglementată.

Concomitent, în conformitate cu pct.2 din HG menționată, din fondul de rezervă al Guvernului au fost alocate și achitate mijloace în voium de 1,5 mil. MDL, destinate acoperirii cheltuielilor aferente procurării acțiunilor specificate. Verificările auditului atestă că mijloacele bugetare au fost transferate din BS la APP pe data de 12.07.2018. Ulterior, în conformitate cu pct. 4 din HG nr.591 din 21.06.2018, APP a vândut pe piața reglementată pachetul de acțiuni la prețul la care acestea au fost cumpărate,

³⁰ Conform art.30 din Legea nr.181 din 25.07.2014, „sursele de finanțare a bugetului sunt operațiuni cu instrumente ale datoriei; operațiuni aferente vânzării și privatizării patrimoniului public; operațiuni cu soldurile în conturile bugetului; alte operațiuni cu activele financiare și cu datoriile bugetului”.

³¹ HG nr.591 din 21.06.2018 „Cu privire la cumpărarea și deetimizarea acțiunilor nou-emise de banca de importanță sistemică B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A.” (în continuare – HG nr.591 din 21.06.2018).

plus costurile suportate la cumpărarea-vânzarea acestora, în sumă de 451,5 mil. MDL, mijloacele respective fiind restituite în BS pe data de 08.10.2018.

3.2.9 Efectuarea transferurilor interbugetare relevă o tendință de creștere, fiind semnificative în totalul cheltuielilor bugetului de stat.

Conform legii bugetare anuale³², pentru anul 2018 inițial au fost aprobate transferuri către alte bugete în volum de 19 429,9 mil. MDL, inclusiv: BASS – 6 758,5 mil. MDL, FAOAM – 2 728,0 mil. MDL, BUAT – 9 861,3 mil. MDL. Urmare a modificărilor operate, volumul transferurilor a fost majorat până la 19 493,3 mil. MDL, dintre care transferurile către BASS au constituit 6 755,1 mil. MDL, fiind micșorate cu (-3,4) mil. MDL și către BUAT – 10 015,3 mil. MDL, fiind majorate cu (+154,0) mil. MDL.

Verificările auditului denotă că executarea transferurilor de la BS în perioada auditată a constituit 19 334,0 mil. MDL, sau 99,1% (cu 0,1 p.p. mai mult față de anul 2017), inclusiv: către BASS – 6 670,2 mil. MDL, cu un nivel de executare de 98,7%, sau cu 0,1 p.p. mai mult față de anul 2017, FAOAM – 2 728,0 mil. MDL, cu un nivel de executare de 100,0%, și BUAT – 9 935,8 mil. MDL, cu un nivel de executare de 99,2%, sau cu 0,2 p.p. mai mult față de anul 2017.

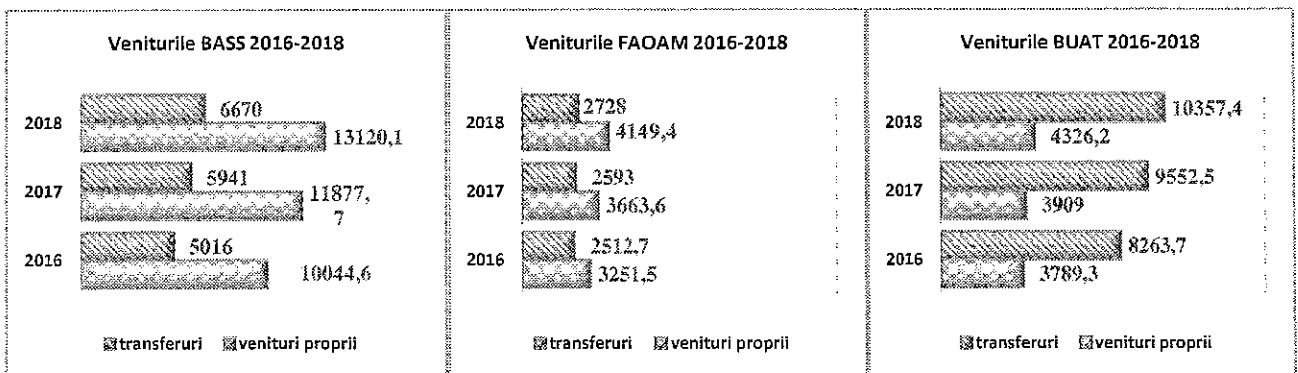
Totodată, ponderea transferurilor de la BS în totalul veniturilor bugetelor componente ale BPN a constituit 33,7% la BASS (în creștere cu 0,4 p.p. față de perioada precedentă), 39,6% la FAOAM (în descreștere cu 1,8 p.p. față de perioada precedentă) și 67,3% la BUAT (în descreștere cu 3,2 p.p. față de anul 2017).

Deși totalul veniturilor proprii ale BUAT a înregistrat o creștere de 4,3 mil. MDL, comparativ cu anul 2017, acesta a rămas la un nivel inferior nivelului transferurilor interbugetare. *Analiza auditului referitor la coraportul transferurilor de la bugetul de stat față de veniturile proprii ale bugetelor componente ale BPN se prezintă în Diagrama nr.4.*

Diagrama nr.4

Sinteza executării transferurilor de la bugetul de stat* în comparație cu veniturile proprii ale bugetelor componente ale BPN în perioada 2016-2018

(mil. MDL)

*Notă: Transferurile în conformitate cu art.3 lit. a) din Legea bugetului de stat pentru anul 2018.

Sursă: Informații generalizate de echipa de audit în baza datelor prezentate de Ministerul Finanțelor.

Verificările transferurilor executate din BS către BUAT atestă că executarea de casă în anul 2018 a constituit 9 935,8 mil. MDL, sau cu 79,5 mil. MDL mai puțin decât nivelul precizat. Totodată,

³² Art.3 lit. a) din Legea bugetului de stat pentru anul 2018 nr.289 din 15.12.2017.

în comparație cu anul 2017, volumul transferurilor de la BS s-a majorat cu 807,6 mil. MDL, majorarea fiind determinată, preponderent, de creșterea cu 210,2 mil. MDL a volumului transferurilor cu destinație generală și cu 582,1 mil. MDL – a transferurilor cu destinație specială pentru învățământul preșcolar, primar, secundar general, special și complementar (extrașcolar), din care 557,1 mil. MDL constituind majorările salariale ale cadrelor didactice.

Conform prevederilor legale³³, BUAT beneficiază de transferuri cu destinație generală și de transferuri cu destinație specială.

În așa mod, transferurile cu destinație generală, executate în anul 2018, au constituit 1 421,3 mil. MDL, cu nivelul de executare de 100%, iar transferurile cu destinație specială – 8 496,4 mil. MDL, sau 99,1%. Pe lângă transferurile menționate, de la BS au mai fost efectuate transferuri în sumă de 18 mil. MDL, inclusiv din fondul de compensare – 8,6 mil. MDL, precum și alte transferuri curente cu destinație generală în sumă de 9,4 mil. MDL. *Analiza auditului referitor la executarea transferurilor de la BS către BUAT în anul 2018 se prezintă în Tabelul nr.8.*

Tabelul nr.8

Sinteza executării transferurilor de la BS către BUAT în anul 2018

(mil. MDL)

Indicatori	Aprobat pe an	Precizat pe an	Precizat pe an față de aprobat pe an		Executat	Executat față de precizat pe an	
			devieri (+/-)	(%)		devieri (+/-)	(%)
1	2	3	4=3-2	4=3/2*100	5	6=5-3	7=5/3*100
Transferuri	9 861,3	10 015,3	+154,0	101,6	9 935,7	-79,6	99,2
<i>Total general, inclusiv:</i>							
cu destinație generală	1 421,3	1 421,3	-	100,0	1 421,3	-	100,0
cu destinație specială*	8 431,4	8 575,9	+144,5	101,7	8 496,4	-79,5	99,1
din fondul de compensare	8,6	8,6	-	100,0	8,6	-	100,0
alte transferuri curente cu destinație generală	-	9,4	-	-	9,4	-	100,0

**Notă: Sinteza executării transferurilor cu destinație specială se prezintă în Tabelul nr.4 din Anexa nr.6 la prezentul Raport de audit.*

Sursă: Informații generalizate de echipa de audit în baza datelor din Raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2018, Formularul nr.5.

Constatările auditului referitor la conformitatea efectuării transferurilor din fondul de compensare reiterează că, deși Guvernul a fost abilitat cu dreptul de a forma în componența BS un fond de compensare³⁴, în proporție de până la 1% din veniturile BS pe o perioadă de 2 ani (2015 și 2016), pentru acoperirea riscurilor apărute în urma descentralizării financiare a UAT, această prevedere s-a menținut pentru anul 2017 cu un volum de până la 0,5% din veniturile BS și pentru anul 2018 fără a fi stabilit cuantumul. Astfel, în anul 2018 au fost executate transferuri din fondul de compensare în volum de 8,6 mil. MDL, cu 75,7 mil. MDL mai puțin față de anul 2017.

³³ Art.9 din Legea nr.397-XV din 16.10.2003 privind finanțele publice locale.

³⁴ Art.IV din Legea nr.267 din 01.11.2013 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Concomitent, din BS au fost alocate transferuri cu destinație specială, care nu sunt parte componentă a Anexei nr.5 la Legea bugetului de stat pentru anul 2018³⁵, în valoare de 421,6 mil. MDL, dintre care 302,3 mil. MDL – din fondurile naționale, după cum urmează:

- Fondul Ecologic Național din Moldova – 215,5 mil. MDL;
- Fondul de Investiții Sociale din Moldova – 6,3 mil. MDL;
- Fondul de Susținere a Populației – 60,6 mil. MDL;
- Fondurile de urgență ale Guvernului – 20,0 mil. MDL.

Pentru asigurarea principiului de transparență în efectuarea transferurilor de la BS către bugetele locale, echipa de audit consideră necesară includerea transferurilor respective prin completarea anexei corespunzătoare la Legea bugetului de stat.

Totodată, au fost alocate BUAT transferuri în sumă de 119,3 mil. MDL, altele decât au fost aprobate prin Anexa nr.5 la Legea bugetului de stat. *Informația detaliată se prezintă în Anexa nr.6 la prezentul Raport de audit.*

Analiza componenței transferurilor cu destinație specială denotă că, cele mai semnificative alocații aferente TDS revin cheltuielilor pentru învățământul preșcolar, primar, secundar general, special și complementar (extrașcolar), care au fost aprobate în volum de 7 193,6 mil. MDL, sau 85,3% din totalul TDS. În urma rectificărilor, acestea au fost majorate până la 7 251,9 mil. MDL (+58,3 mil. MDL), înregistrând o executare de casă de 7 251,9 mil. MDL, sau 100,0% comparativ cu indicatorul precizat.

Cele mai însemnate din această categorie au fost transferurile pentru învățământul preșcolar – de 2 565,8 mil. MDL (+30,1 mil. MDL față de nivelul aprobat), și transferurile categoriale³⁶ pentru învățământul primar și cel secundar general – de 3 911,2 mil. MDL (+5,1 mil. MDL față de nivelul aprobat).

Potrivit circularelor MF,³⁷ transferurile pentru învățământul preșcolar se calculează în baza numărului mediu al copiilor de toate vârstele din unele tipuri de instituții³⁸ și a costului mediu per copil în cuantumul inițial stabilit de 11,4 mii MDL în anul 2014, care anual este indexat (în anul 2018 s-a majorat norma alimentară cu 1,5 MDL/zi (cu 2 MDL din 01.09.2018) și cu costul măsurilor de politici salariale).

Totodată, potrivit metodologiei aprobate³⁹, calculele cheltuielilor pentru instituțiile de învățământ primar și învățământ secundar general se efectuează conform formulei unice în baza numărului mediu de elevi în anul bugetar precedent și a numărului de instituții de învățământ în anul 2007 („pentru stimularea raționalizării rețelei de instituții de învățământ”).

³⁵ Anexa nr.5 „Volumul transferurilor de la bugetul de stat către bugetele locale” din Legea bugetului de stat pentru anul 2018.

³⁶ *Transferuri categoriale* – mijloace financiare, calculate în bază de cost standard per elev, alocate de la bugetul de stat la bugetele unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea, cu titlu definitiv și în sumă absolută, în scopul finanțării instituțiilor de învățământ.

³⁷ Anexa la Circulara MF nr.06/2-07 din 14.06.2013 „Note metodologice privind elaborarea de către autoritățile administrației publice locale a proiectelor de buget pe anul 2014 și a estimărilor pe anii 2015-2016”, Raportul privind îndeplinirea planului de rețea, state și contingente în instituțiile finanțate din BUAT la situația din 1 decembrie 2012, Anexa la Circulara MF nr.06/2-07 din 17.08.2017 „Particularitățile privind elaborarea de către autoritățile APL a proiectelor bugetelor locale pentru anul 2018 și a estimărilor pe anii 2019-2020”.

³⁸ 51 de instituții preșcolare; 104 centre comunitare de dezvoltare timpurie a copiilor de 3-6 (7) ani; 102 școli primare-grădinițe (segmentul preșcolar); 52 de școli primare (grupe preșcolare); 337 de gimnazii (grupe preșcolare); 338 de licee (grupe preșcolare).

³⁹ Regulamentul privind finanțarea în bază de cost standard per elev a instituțiilor de învățământ primar și secundar general din subordinea autorităților publice locale de nivelul al doilea, aprobat prin HG nr.868 din 08.10.2014 (în continuare – Regulamentul aprobat prin HG nr.868 din 08.10.2014).

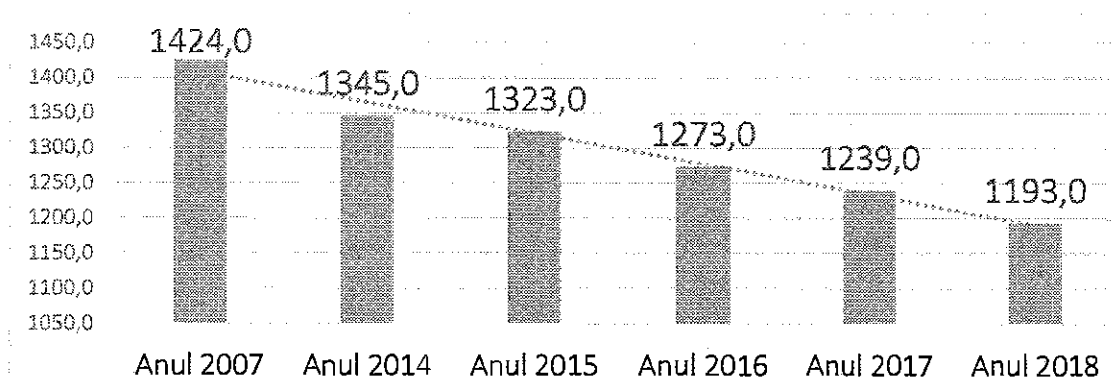
De asemenea, auditul relevă că nu există o metodologie de calcul în baza numărului efectiv de beneficiari pentru transferurile ce țin de finanțarea cheltuielilor pentru instituțiile preșcolare, studiarea limbilor minorităților, liceele-internat cu profil sportiv, școlile de tip internat și centrele de educație extrașcolară. Acestea se efectuează în baza transferurilor stabilite în anul 2014 (calculate de APL), care anual se majorează suplimentar cu alte cheltuieli.

Constatările auditului referitor la conformitatea calculării alocațiilor necesare pentru acest tip de cheltuieli denotă că, deși conform prevederilor legale⁴⁰, MECC este responsabil de calcularea transferurilor de la BS la BUAT de nivelul al doilea pentru finanțarea instituțiilor de învățământ, această sarcină este realizată de MF în baza informațiilor prezentate de MECC. Contrapunerea acestor informații cu datele din rapoartele financiare anuale⁴¹ pentru anul 2016 ale unora dintre raioane indică valori diferite referitor la numărul mediu de elevi, ceea ce ar putea cauza incorectitudinea efectuării calculelor, precum și ar putea afecta volumul transferurilor aprobate și executate.

Totodată, analiza în evoluție a numărului instituțiilor de învățământ primar și secundar general denotă o descreștere continuă, înregistrând o scădere de la 1424 de instituții în anul 2007 (date utilizate la calcularea transferurilor) până la 1273 în anul 2016, sau cu 151 de unități mai puțin. *Evoluția numărului de instituții de învățământ în anii 2007 - 2018 se prezintă în Diagrama nr.5.*

Diagrama nr.5

Numărul instituțiilor de învățământ pe republică

Sursă: Pentru anii: 2007 – Anexa nr.2 la circulara MF nr.06/7-07 din 24.11.2017, 2014-2015 – Raportul narativ la Raportul financiar anual al Ministerului Educației pentru anul 2016, 2016-2018 – Darea de seamă „Rețea state și contingente ale instituțiilor bugetare finanțate din bugetul pe anul 2016, 2017, 2018” din SI al MF.

Aceste circumstanțe determină calcularea majorată a transferurilor cu destinație specială pentru APL. Astfel, reieșind din numărul efectiv existent de instituții, transferurile categoricale pentru anul 2018 ar constitui 3 836,5 mil. MDL, sau cu circa 74,7 mil. MDL mai puțin față de volumul precizat și executat de 3 911,2 mil. MDL.

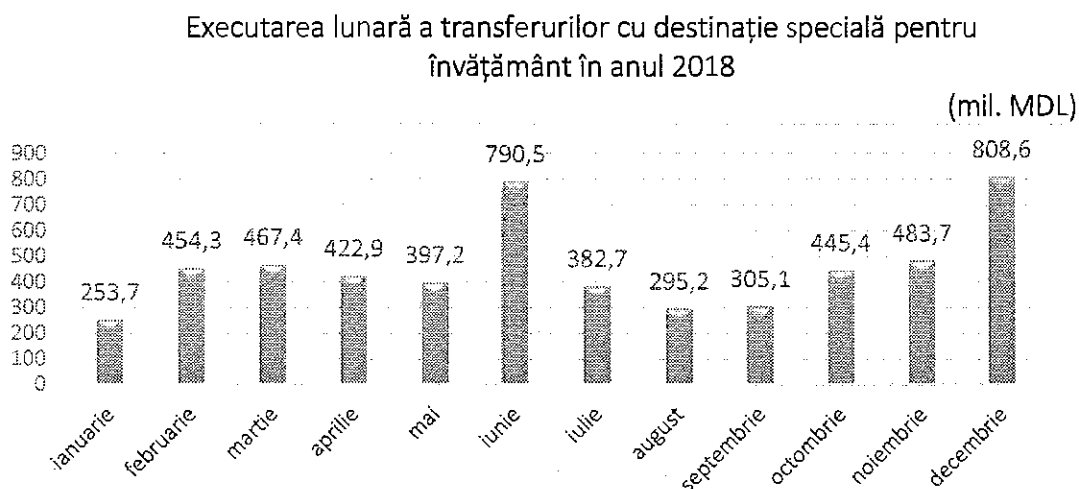
Analiza executării lunare a transferurilor cu destinație specială pentru învățământul preșcolar, primar, secundar general, special și complementar (extrașcolar) denotă faptul că, deși transferurile sunt destinate pentru acoperirea cheltuielilor curente și cheltuielilor capitale, și se execută în bază de necesități, în lunile iunie și decembrie se evidențiază volume sporite de transferuri, ce depășesc

⁴⁰ Pct.6 alin.2) din Regulamentul aprobat prin HG nr.868 din 08.10.2014.

⁴¹ Rapoartele privind starea și efectivele de personal în instituțiile de învățământ (Forma FD-048-BL).

aproximativ de 2 ori media lunară obișnuită, respectiv, de 790,5 mil. MDL (în perioada concediilor anuale) și de 808,6 mil. MDL (la sfârșitul perioadei de gestiune). *Analiza executării lunare a transferurilor cu destinație specială pentru învățământ în anul 2018 se prezintă în Diagrama nr.6.*

Diagrama nr.6

Sursă: Informații generalizate de echipa de audit în baza datelor din Forma FA-005 „Raport analitic privind executarea BPN conform ECO”.

În opinia echipei de audit, utilizarea metodologiei existente de calculare a transferurilor pentru învățământ, executarea volumului sporit de alocații la sfârșitul anului și/sau incapacitatea autorităților locale de a utiliza eficient resursele alocate cauzează crearea soldurilor în conturile APL, inclusiv din contul mijloacelor provenite din BS, care în anul 2018 au înregistrat o valoare de 244,1 mil. MDL (96,8% din volumul total) față de 125,3 mil. MDL în anul 2017, sau cu 118,8 mil. MDL mai mult. *Sinteza soldurilor în structura transferurilor cu destinație specială este prezentată în Tabelul nr.9.*

Tabelul nr.9

Sinteza soldurilor în structura transferurilor cu destinație specială în perioada 2017-2018

(mil. MDL)

Tipul cheltuielilor	2017	2018
Învățământ	125,3	244,1
Sport și cultură	0,4	0,6
Asistența socială	0,5	0,07
Infrastructura drumurilor	1,9	5,3
Investiții capitale	Nu sunt date	2,0
Total	128,1	252,0

Sursă: Informații din SI al MF.

3.2.10 Soldul creanțelor înregistrează o descreștere, iar al datoriilor este în creștere.

La situația din 31.12.2018, potrivit datelor Raportului privind creanțele și datoriile la cheltuieli și active nefinanciare formate în autoritățile/instituțiile bugetare finanțate de la bugetul de stat pe

anul 2018 conform clasificăției economice⁴², creanțele au constituit 817,7 mil. MDL, inclusiv cu termenul expirat – 12,9 mil. MDL, iar datoriile au atins o valoare de 791,8 mil. MDL, inclusiv cu termenul de achitare expirat – 2,7 mil. MDL. *Analiza creanțelor și datoriilor la cheltuieli formate de autoritățile/instituțiile bugetare finanțate de la BS pe anul 2018, în comparație cu anul 2017, se prezintă în Tabelul nr.10.*

Tabelul nr.10

Analiza creanțelor și datoriilor la cheltuieli formate în anul 2018 de autoritățile/instituțiile bugetare, în comparație cu anul 2017

Indicatori	Anul 2017		Anul 2018		Devieri 2018/2017 (+/-)	
	Suma (mil. MDL)	inclusiv cu termen expirat	Suma (mil. MDL)	inclusiv cu termen expirat	Suma (mil. MDL)	inclusiv cu termen expirat
Creanțe	981,5	54,5	817,7	12,9	-163,8	-41,6
Datorii	743,1	2,6	791,8	2,7	+48,7	+0,1

Sursă: Informații generalizate de echipa de audit din Raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2018 și din Raportul privind executarea bugetului de stat pe anul 2017, Formularul nr.7.

Astfel, auditul denotă că, în anul 2018, comparativ cu anul precedent, creanțele au fost în descreștere cu (-163,8 mil. MDL), sau cu 16,7%, inclusiv creanțele cu termenul expirat sau diminuat – cu 76,0%, sau cu (-41,6 mil. MDL).

Totodată, datoriile raportate la 31.12.2018 sunt în creștere cu 48,7 mil. MDL, sau cu 7,0%, iar cele cu termenul de achitare expirat rămânând la nivelul anului precedent, de 2,7 mil. MDL.

Creanțele analizate în aspectul clasificăției economice relevă că ponderea semnificativă revine activelor nefinanciare, în sumă de 634,6 mil. MDL, sau 77,6%, din care 525,0 mil. MDL, sau 64,2%, se referă la investițiile capitale în active în curs de execuție.

De asemenea, examinările auditului privind datoriile sub aspectul clasificăției economice denotă că cele mai semnificative datorii sunt raportate la: cheltuieli de personal, în sumă de 537,4 mil. MDL, sau 67,9% din totalul datoriilor, și la investiții capitale în active în curs de execuție, în sumă de 157,1 mil. MDL, sau 19,8% din totalul datoriilor.

Achitățile în avans a bunurilor, serviciilor contractate de către 10 APC (MAI; MSMPs; MF; MECC; CEC; MJ; MA; Secretariatul Parlamentului; Cancelaria de Stat; Agenția pentru Eficiența Energetică, inclusiv instituțiile din subordine) au determinat imobilizarea mijloacelor bugetare pe un termen nedeterminat la formarea creanțelor, la situația din 31.12.2018, în volum de circa 68,9 mil. MDL.

3.3 ASPECTE DE CONFORMITATE

3.3.1 Nerespectarea calendarului bugetar pentru elaborarea și aprobarea bugetului de stat pentru anul 2018.

⁴² Formularul nr.7 „Raport privind creanțele și datoriile la cheltuieli și active nefinanciare formate în autoritățile/instituțiile bugetare finanțate de la bugetul de stat pe anul 2018 conform clasificăției economice”, aprobat prin Ordinul MF nr.44 din 12.02.2018.

Calendarul bugetar⁴³ reprezintă un plan de activități aferente procesului bugetar, în care sunt stabilite termenele de realizare a acestora și autoritățile responsabile. Principalele activități și termene-limită ale calendarului bugetar sunt reglementate prin Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014.

Pentru executarea prevederilor legale, prin Ordinul MF nr.209 din 24.12.2015 a fost aprobat Setul metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului, în care sunt stabilite etapele principale și responsabilitățile pentru elaborarea și adoptarea legii anuale a BS, acțiunile și termenele de realizare a acestora. Examinările efectuate de audit au constatat:

- nerespectarea termenelor prevăzute de cadrul legal la etapa de elaborare a proiectului bugetului de stat și, respectiv, la etapa de adoptare a Legii bugetului de stat pentru anul 2018. Astfel, MF a remis Guvernului pentru examinare și aprobare proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2018 la data de 21.11.2017, respectiv, acesta fiind aprobat⁴⁴ cu o întârziere de 36 de zile. Drept urmare, Parlamentul a adoptat Legea la data de 15.12.2017⁴⁵, însă cadrul legal⁴⁶ prevede că termenul-limită este de până la 1 decembrie;

- nerespectarea termenelor de prezentare a rapoartelor financiare de către autoritățile/instituțiile bugetare. Astfel, din 50 de APC, 37 de autorități (74,0%) au prezentat rapoartele financiare în termenul prevăzut⁴⁷, situația fiind prezentată în Tabelul nr.11.

Tabelul nr.11

Informația privind respectarea termenelor de prezentare a rapoartelor financiare de către APC

Denumirea	Total APC	Respectarea termenului inițial aprobat	Termenul prelungit, dintre care:	Respectarea termenului prelungit	Nerespectarea termenului prelungit
APC	50	37	13	12	1

Sursă: Informație generalizată de echipa de audit conform datelor prezentate de Ministerul Finanțelor.

Datele din tabel atestă că MF a prelungit, cu titlu de excepție, termenul de prezentare a rapoartelor financiare la 13 APC din care pentru o APC – de două ori. Totodată, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării nu s-a încadrat nici în termenul prelungit, raportul fiind prezentat cu 7 zile mai târziu, motivând prin faptul că termenul este restrâns pentru a recepționa, verifica și corecta rapoartele a 175 de instituții din subordine.

Ultimele rapoarte au fost prezentate de către MECC la 18 martie, Procuratura Generală – la 13 martie, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și Biroul Național de Statistică – la 11 martie.

În solicitările de prelungire a termenului de prezentare a rapoartelor financiare pentru anul 2018, înaintate MF, APC au indicat următoarele cauze: reorganizarea autorității publice,

⁴³ Art.3 din Legea nr.181 din 25.07.2014.

⁴⁴ HG nr.1006 din 21.11.2017 „Cu privire la aprobarea proiectului legii bugetului de stat pentru anul 2018”.

⁴⁵ Legea bugetului de stat pentru anul 2018.

⁴⁶ Art.47 alin.(1) lit. e) din Legea nr.181 din 25.07.2014.

⁴⁷ Ordinul MF nr.44 din 12.02.2018 „Cu privire la aprobarea termenelor de prezentare a rapoartelor financiare pentru anul 2018”.

implementarea prevederilor noului sistem unitar de salarizare, procesul de organizare și desfășurare a scrutinului electoral etc.

Totodată, conform Calendarului activităților pentru întocmirea Raportului anual privind executarea bugetului de stat⁴⁸, MF a prezentat Guvernului, Raportul anual privind executarea bugetului de stat pe data de 17.05.2019 (prin Scrisoarea Ministerului Finanțelor nr. 12/4-3-66/410).

3.3.2 Nivelul scăzut al acurateții programării bugetare.

Estimările de venituri se dovedesc a fi subestimate sau supraestimate, ceea ce subminează implementarea programelor multianuale de cheltuieli. Imprevizibilitatea atragerii surselor externe de asemenea afectează calitatea prognozelor bugetare. În structura veniturilor însă întâlnim abateri ale estimărilor inițiale semnificative în ambele sensuri, respectiv, supraestimări și subestimări.

Verificările auditului relevă că, deși nivelul de executare a veniturilor bugetului de stat la finele anului bugetar a constituit 98,6% din prevederile anuale, neîncasările nete la venituri au constituit 536,8 mil. MDL, iar în aspectul tipurilor de venituri s-a executat neuniform. Astfel, analiza nivelului de executare a veniturilor bugetului de stat la nivel de capitol denotă că au fost supraestimate veniturile la 8 tipuri de venituri, care au însumat 1 736,1 mil. MDL, și au fost subestimate la alte 8 tipuri de venituri cu 1 199,4 mil. MDL. *Sinteza analizei auditului referitor la executarea veniturilor sub aspectul indicatorilor (capitol) aprobați/precizați prin Legea bugetului de stat pentru anul 2018 se prezintă în Anexa nr.7 la prezentul Raport de audit.*

Potrivit explicațiilor Ministerului Finanțelor, subestimările se explică astfel:

(i) *la TVA (+661,4 mil. MDL), inclusiv TVA la mărfurile produse pe teritoriul RM, s-au majorat cu 183,2 mil. MDL din contul majorării numărului contribuabililor plătitori de TVA cu 583 de agenți economici și creșterii achitărilor agenților economici grupați în funcție de mărimea sumei achitate. Încasările la TVA la mărfurile importate s-au majorat cu 399,7 mil. MDL față de cele precizate din contul creșterii importurilor și fluctuației cursului de schimb;*

(ii) *la accizele la autoturismele importate (+72,3 mil. MDL), au fost vămuite autoturisme pe parcursul anului 2018, cu 15,3% mai mult față de anul 2017;*

(iii) *la impozitul pe venitul obținut din activități profesionale (+31,6 mil. MDL), prin faptul că prevederile privind încasările la acest tip de venit au fost implementate începând cu 01.01.2017, respectiv, dinamica încasărilor nefiind bine cunoscută;*

(iv) *la taxa pentru folosirea drumurilor RM de către autovehiculele neînmatriculate în RM (+17,4 mil. MDL), au fost introduse modificări la Codul fiscal, prin care mărimea taxei a fost majorată de 2-3 ori;*

(v) *la accizele la vinurile importate (+9,1 mil. MDL), se explică prin majorarea importurilor la vinuri cu circa 10% etc.*

De asemenea, supraestimările se explică prin:

(i) *la accizele la produsele din tutun (-461,7 mil. MDL), impactul esențial asupra încasărilor a fost modificarea prevederilor legale referitor la etichetarea produselor din tutun, care a determinat reducerea volumelor de import a produselor din tutun;*

⁴⁸ Pct.12 din Anexa nr.3 la Ordinul MF nr.44 din 12.02.2018.

(ii) *la taxele vamale și alte taxe de import (-56,6 mil. MDL), au fost influențate de fluctuația cursului de schimb și de scutirile suplimentare de la taxa vamală, conform Acordului încheiat la mărfurile importate din Turcia;*

(iii) *la plățile pentru poluarea mediului (-30,9 mil. MDL), diminuarea încasărilor a fost condiționată de modificările legislative, care stabilesc ca obiect al impunerii cu taxa respectivă a ambalajului primar și introducerea unui șir de scutiri care au influențat diminuarea obligației fiscale. Termenul de achitare și declarare a plăților pentru emisiile de poluanți a fost schimbat, din lunar în anual, până la data de 25 a lunii februarie a anului de gestiune etc.*

Pe parcursul anului 2018, au fost aprobate o serie de Hotărâri de Guvern cu privire la reorganizarea întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni în alte forme juridice de organizare. MF efectuează monitoringul financiar al activității economico-financiare a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, în vederea obținerii unei imagini pertinente cu privire la situația economico-financiară a entităților cu capital de stat, precum și cu privire la riscurile bugetar-fiscale aferente activității acestora.

În anul 2018, societățile pe acțiuni și întreprinderile de stat au transferat la BS dividende în valoare de 152,6 mil. MDL și defalcări ale profitului net în sumă de 50,0 mil. MDL, conform deciziilor luate de consiliile de administrare.

Indicatorii raportați la executarea mijloacelor provenite din dividendele primite de la cota-parte a proprietății publice în societățile pe acțiuni (cod 141221) relevă supraîncasarea cu 97,6 mil. MDL (+277,5%). La fel, și la defalcările din profitul net al întreprinderilor de stat (cod 141231) s-au încasat cu 33,5 mil. MDL (+303,3%) mai mult decât nivelul precizat (16,5 mil. MDL). Verificările auditului referitor la precizia indicatorilor estimați și conformitatea raportării nivelului de execuție la aceste 2 tipuri de venituri remarcă că estimările sumelor aferente dividendelor și defalcărilor din profitul net incluse în BS sunt prezentate de către MEI fără a fi luată în considerare suma executată în anul precedent. De asemenea, se atestă că acesta nu a monitorizat suficient situația aferentă defalcărilor din profitul net și dividendelor, fapt care a determinat aprobarea prognozelor nereale la aceste 2 tipuri de venituri.

Auditul a analizat și informațiile, prezentate de către SFS la MF, cu privire la sumele calculate, stinse (achitate) și restante aferente SA și ÎS pentru anul precedent, și relevă că au fost achitate plăți în plus (avansuri) în sumă totală de 3,9 mil. MDL, din care aferente SA (15 SA) – în sumă de 2,4 mil. MDL, iar ÎS (19 ÎS) – de 1,5 mil. MDL. Totodată, la situația din 31.12.2018, ÎS au înregistrat restante față de buget în sumă de 287,6 mii MDL, iar SA nu au înregistrat restante.

3.3.3 Nivelul de colectare în aspectul tipurilor de venituri variază și denotă rezerve la programarea bugetară și colectarea restanțelor.

Principalii administratori ai veniturilor publice în BPN, potrivit cadrului legal⁴⁹, sunt: SFS (administrează veniturile: BS, BUAT; o parte din veniturile FAOAM și ale BASS); SV (administrează veniturile BS); serviciile de colectare a impozitelor și taxelor locale din cadrul primăriilor, precum și alți

⁴⁹ Art.28 din Legea nr.181 din 25.07.2014.

administratori de venituri publice. Totodată, instituția statului cu sarcina de gestionare și asigurare a nivelului optim al resurselor BPN este Ministerul Finanțelor.

Analiza comparativă a încasărilor executate la BS de către principalii administratori de venituri în perioada auditată denotă următoarele.

Sarcina de colectare a veniturilor în anul 2018 a fost realizată de SFS la nivel de 107,0% la BS, fiind peste nivelul planificat cu 1 081,2 mil. MDL. Totodată, auditul atestă că sarcina stabilită la 21 tipuri de impozite, taxe și plăți nu a fost atinsă cu suma de 170,0 mil. MDL, din care: impozitul pe venitul reținut din salariu – (-15,1) mil. MDL, impozitul pe avere – (-10,6) mil. MDL, accize la berea produsă pe teritoriul RM – (-20,3) mil. MDL, accize la produsele din tutun produse pe teritoriul RM – (-67,3) mil. MDL, taxa de licență pentru anumite genuri de activitate – (-7,0) mil. MDL, taxa pentru mărfurile care în procesul utilizării cauzează poluarea mediului – (-19,5) mil. MDL, taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în RM – (-12,2) mil. MDL etc.

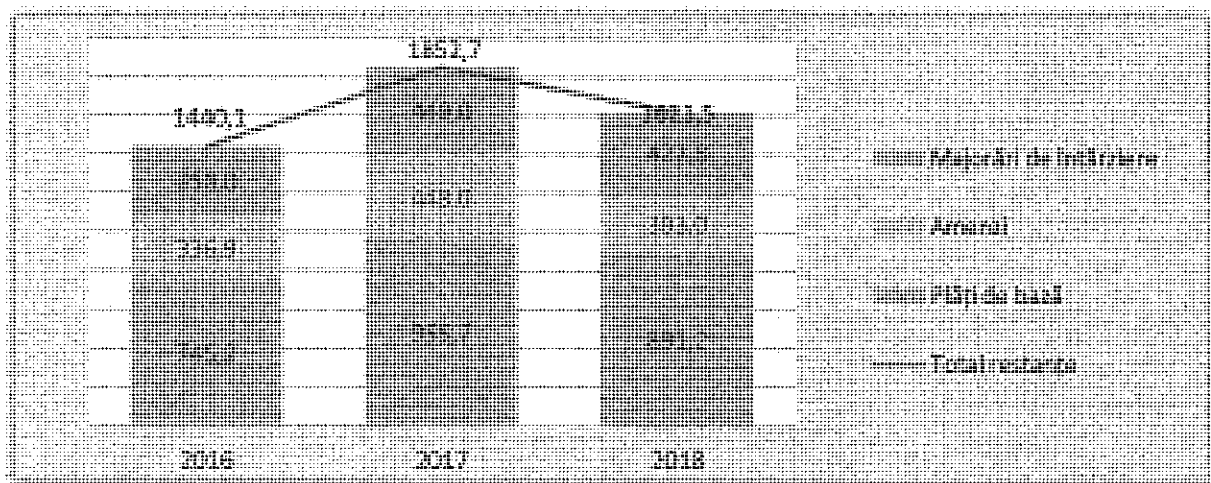
Sarcina stabilită pentru încasarea veniturilor a fost executată de SV la nivel de 100,0%. Auditul denotă că, deși în anul 2018 veniturile administrate de SV au fost încasate în sumă de 21 410,3 mil. MDL (nivelul stabilit fiind de 21 410,2 mil. MDL), la 4 tipuri de venituri încasările au fost realizate sub nivelul stabilit, cu 533,0 mil. MDL, din care: accize la produsele din tutun importate – (-394,5) mil. MDL, accize la produsele petroliere importate – (-73,3) mil. MDL, accize la gazele lichefiate importate – (-8,5) mil. MDL, taxa vamală – (-56,6) mil. MDL.

Examinările auditului relevă că exercițiul bugetar 2018 a fost finalizat cu restanțe la bugetul de stat (inclusiv plăți de bază, amenzi și penalități) în valoare de 1 621,5 mil. MDL, inclusiv administrate de SFS – 1 143,3 mil. MDL, și de SV – 478,2 mil. MDL. *Informația detaliată se prezintă în Anexa nr.8 la prezentul Raport de audit.* Analiza restanțelor față de BS, în dinamica anilor 2016-2018, se prezintă în *Diagrama nr.7.*

Diagrama nr.7

Dinamica restanțelor față de bugetul de stat administrate de SFS și SV în anii 2015-2018

(mil. MDL)

Sursă: Informații generalizate de echipa de audit potrivit datelor prezentate de SFS și SV pentru anii 2016-2018.

Din totalul restanțelor la venituri raportate de SFS în anul 2018, restanțele de bază constituie 631,6 mil. MDL (55,2%), amenzile – 228,3 mil. MDL (20,0%) și penalitățile – 283,4 mil. MDL (24,8%).

În anul 2018 *a fost aprobat procesul de stimulare fiscală*, efectuat conform prevederilor Legii nr.180 din 26.07.2018⁵⁰. Examinările auditului la acest capitol denotă că, la situația din 17 august 2018, se înregistrau restanțe pasibile de anulare la 131 301 contribuabili, în sumă de 782,3 mil. MDL, inclusiv penalități de 401,2 mil. MDL și amenzi de 381,0 mil. MDL.

Astfel, până la situația din 31.12.2018, conform art.15 din Legea menționată, suma amenzilor și majorărilor de întârziere anulată din sistemul informațional al SFS a constituit 194,1 mil. MDL, sau 25,0% din totalul pasibil anulării (BS – 187,4 mil. MDL, FAOAM – 6,7 mil. MDL), inclusiv 42,7 mil. MDL – majorări de întârziere (BS – 36,7 mil. MDL, FAOAM – 6,0 mil. MDL), și 151,4 mil. MDL – amenzi (BS – 150,6 mil. MDL, FAOAM – 0,7 mil. MDL)⁵¹, care au influențat reducerea restanțelor în comparație cu anii precedenți.

De asemenea, în conformitate cu art.4 lit.a) din Legea menționată, în scopul beneficierii de stimulare fiscală, din 47 028 de contribuabili care înregistrau restanțe la plățile de bază la situația din 17.08.2018, au stins restanța respectivă 17 746 de contribuabili, în sumă totală de 82,9 mil. MDL, inclusiv 75,4 mil. MDL la BS și 7,5 mil. MDL la FAOAM.

Totodată, restanțele administrate și raportate de SV, la plățile de bază constituind 259,6 mil. MDL (54,3%), la amenzi – 74,7 mil. MDL (30,1%), și la penalități – 143,9 mil. MDL (15,6%), au fost calculate în sistem până în anul 2015, ulterior unele fiind calculate și introduse manual în sistem. Deși conform HCC nr.20 din 26.05.2017, Curtea de Conturi a înaintat SV recomandarea *„Să asigure soluționarea problemei de calculare a penalităților la obligațiile vamale în SIA al Serviciului Vamal, efectuând înregistrarea, evidența și raportarea către Ministerul Finanțelor a restanței reale administrate în aspectul plăților de bază și penalităților”*, aceasta nu a fost implementată până la moment, ceea ce sporește riscul de denaturare a sumei reale a restanțelor administrate. *Informația privind evoluția restanțelor istorice la BS (plăți de bază) administrate de SV se prezintă în Anexa nr.9 la prezentul Raport de audit.*

Nivelul de încasare a sumelor calculate în urma controalelor fiscale și post-vămuire este scăzut, sau la nivel de 23,7% și, respectiv, de 8,5%.

Conform datelor raportate, în anul 2018 SFS a efectuat 35 314 de controale fiscale, ponderea controalelor rezultative în totalul celor efectuate constituind 53,1%. Totodată, auditul a constatat că numărul controalelor neplanificate (34 053), efectuate pe parcursul anului 2018, prevalează față de numărul controalelor planificate (1 261), rezultativitatea controalelor neplanificate fiind la nivel de doar 51,7%, iar a controalelor planificate – de 91,3%.

Suma impozitelor, taxelor și altor plăți, inclusiv sancțiunilor calculate la buget ca rezultat al controalelor fiscale, înregistrează un nivel scăzut. Astfel, în anul 2018, din suma calculată de 848,3 mil. MDL, au fost încasate în buget 200,8 mil. MDL, sau 23,7%. Totodată, nivelul de achitare a sumelor calculate urmare a controalelor planificate în anul 2018 constituie 38,4%, iar nivelul de achitare a sumelor calculate urmare a controalelor neplanificate – de 18,4%.

⁵⁰ Legea nr.180 din 26.07.2018 privind declararea voluntară și stimularea fiscală.

⁵¹ Date prezentate de către SFS.

Ca rezultat al controalelor fiscale efectuate la agenții economici aflați în procedură de insolabilitate, au fost calculate obligații fiscale în sumă de 331,6 mil. MDL, din care au fost încasate doar 1,2 mil. MDL, sau 0,4%.

De asemenea, urmare a activităților întreprinse de SFS privind depistarea și sancționarea cazurilor de desfășurare ilicită a activităților de întreprinzător, au fost întocmite 15 513 procese-verbale contravenționale privind desfășurarea activității ilicite în anul 2018, din care 15 352 fiind rezultative, sau 99,0% din total.

În baza proceselor-verbale întocmite, în anul de raportare au fost aplicate sancțiuni în valoare de 17,0 mil. MDL, din care au fost încasate 6,8 mil. MDL (40,0%), situație cauzată de prevederile art.34 alin.(3) din Codul contravențional: „contravenientul este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plătește în cel mult 72 de ore din momentul stabilirii ei”. *Sinteza rezultatelor controalelor fiscale efectuate de către SFS pe parcursul anului 2018 se prezintă în Anexa nr.10 la prezentul Raport de audit.*

În anul 2018, SV a efectuat 184 de controale post-vămuire, ponderea controalelor rezultative (150) constituind 81,5%. Suma obligațiilor vamale calculate, inclusiv a majorărilor de întârziere la buget în urma controalelor post-vămuire, a fost încasată la un nivel scăzut, de 8,8 mil. MDL, sau 8,5% din suma calculată de 104,1 mil. MDL în anul 2018. *Informația cu privire la rezultatele controalelor post-vămuire efectuate de către SV pe parcursul anului 2018 se prezintă în Anexa nr.11 la prezentul Raport de audit.*

3.3.4 Cheltuielile de casă ale bugetului de stat în anul 2018 au fost executate sub nivelul precizat, 7,9% din acestea nefiind valorificate.

Conform Raportului privind executarea bugetului de stat pe anul 2018, cheltuielile⁵² de casă au fost realizate la un nivel de 92,1%, sau în sumă de 38 708,3 mil. MDL. În comparație cu ultimii 2 ani, a fost înregistrată o creștere de 3 229,2 mil. MDL, față de cheltuielile de casă executate în anul 2017, și o creștere de 6 395,1 mil. MDL, față de cheltuielile de casă executate în anul 2016.

Auditul relevă că nivelul de executare a cheltuielilor de casă a generat prezența unui sold de alocații nevalorificate în anul 2018, în cuantum total de 3 323,6 mil. MDL. Analiza alocațiilor nevalorificate indică că în anul de raportare acestea dețin o pondere de 7,9% din totalul cheltuielilor precizate. Nevalorificarea deplină a alocațiilor a fost determinată de nivelul insuficient de planificare a limitelor de cheltuieli și de circumstanțele cauzate de nedebersarea granturilor externe la nivelul planificat.

În baza analizei cheltuielilor de casă executate la BS în anul 2018, în aspectul clasificăției economice, auditul denotă că cel mai mic nivel de executare a fost înregistrat la capitolul „Mijloace fixe” – de 58,9%, din care „Investiții capitale în active în curs de execuție” au constituit 44,6%, dar față de anul precedent au fost executate cu 87,7 mil. MDL (cu 4,7%) mai mult. *Analiza executării în anul de raportare a cheltuielilor de casă ale bugetului de stat, în aspectul clasificăției economice, comparativ cu anul 2017, este prezentată în Tabelul nr.12.*

Tabelul nr.12

⁵² Noțiunea *cheltuieli* va include totalul CBE 2 „Cheltuieli” și CBE 3 „Active financiare”.

Analiza executării cheltuielilor bugetului de stat în aspectul clasificăției economice pe anul 2018,
comparativ cu anul 2017

(mil. MDL)

Cheltuieli	Aprobat pe an	Precizat pe an	Executat în anul curent	Executat față de precizat pe an		Executat în anul precedent	Executat în anul curent față de anul precedent	
				devieri (+/-)	în %		devieri (+/-)	în %
1	2	3	4	5=4-3	6=4/3*100	7	8=4-7	9=4/7*100
CHELTUIELI ȘI ACTIVE NEFINANCIARE, total:	41 332,4	42 031,9	38 708,3	- 3 323,6	92,1	35 479,1	3 229,2	109,1
CHELTUIELI, TOTAL, din care:	35 615,7	37 676,4	35 841,7	-1 834,7	95,1	32 636,2	3 205,6	109,8
Cheltuieli de personal	6 717,2	6 750,0	6 601,7	-148,3	97,8	6 077,7	524,0	108,6
Bunuri și servicii	2 213,5	2 317,6	1 756,1	-561,5	75,8	1 689,1	67,0	104,0
Dobânzi	1 819,5	1 509,2	1 504,8	-4,4	99,7	1 929,0	-424,2	78,0
Subsidii	2 885,5	4 257,5	4 041,9	-215,5	94,9	3 036,0	1 006,0	133,1
Granturi acordate	91,8	34,8	21,5	-13,3	61,9	27,6	-6,1	78,0
Prestații sociale	370,3	370,7	342,3	-28,4	92,3	275,0	67,3	124,5
Alte cheltuieli	2 088,0	2 485,7	1 817,7	-668,0	73,1	1 515,2	302,5	120,0
Transferuri acordate în cadrul BPN	19 429,9	19 950,9	19 755,6	-195,3	99,0	18 086,5	1 669,1	109,2
ACTIVE NEFINANCIARE, din care:	5 716,7	4 355,5	2 866,6	-1 488,9	65,8	2 843,0	23,6	100,8
Mijloace fixe, inclusiv:	4 565,8	3 335,5	1 964,1	-1 371,5	58,9	1 876,4	87,7	104,7
<i>investiții capitale în active în curs de execuție</i>	3 336,7	1 907,1	850,3	-1 056,9	44,6	824,4	25,9	103,1
Stocuri de materiale circulante	1 151,1	1 010,8	913,1	-97,7	90,3	968,9	-55,9	94,2
Producție în curs de execuție, produse și producție finită, animale tinere de îngrășat	-22,6	-23,3	-15,6	7,7	67,1	-16,6	0,9	94,3
Mărfuri	-	7,0	-	-7,0	-	-	-	-
Valori	0,005	-	-	-	-	-	-	-

Sursă: Date generalizate de echipa de audit conform Raportului privind executarea bugetului de stat pe anul 2018, Formularul nr.6.

Datele din tabel relevă că cele mai semnificative creșteri de cheltuieli executate în anul 2018, față de anul 2017, s-au înregistrat la: i) „Subsidii” – cu 33,1%, sau cu 1 006,0 mil. MDL mai mult, ii) „Prestații sociale” – cu 24,5%, sau cu 67,3 mil. MDL mai mult, precum și iii) „Alte cheltuieli” – cu 20,0%, sau cu 302,5 mil. MDL mai mult.

Totodată, se atestă descreșterea unor cheltuieli, din care la: i) „Dobânzi” – cu 22,0%, sau (-424,2) mil. MDL; ii) „Granturi acordate” – cu 22,0%, sau (-6,1) mil. MDL.

Verificările auditului denotă că, pe parcursul anului 2018, din contul mijloacelor bugetare, 10 APC (MAI; MSMPS; MF; MECC; CEC; MJ; MA; Secretariatul Parlamentului; Cancelaria de Stat; Agenția

pentru Eficiență Energetică, inclusiv instituțiile din subordine) au efectuat plăți în avans PNUD pentru achiziționarea diferitor bunuri, servicii etc. în valoare totală de 72,6 mil. MDL, generând imobilizarea resurselor publice în finanțarea creanțelor.

În acest context, se denotă că, potrivit datelor raportate în 2018, *contribuția statului* la implementarea diferitor proiecte a însumat 30,2 mil. MDL, ceea ce constituie 44,3% față de volumul precizat în legea bugetară anuală (68,2 mil. MDL).

Pentru anul 2018, în BS au fost aprobate inițial subsidii în volum de 2 885,5 mil. MDL. Urmare a modificărilor operate pe parcursul anului, alocațiile bugetare pentru subsidii au fost precizate cu (+1 372,0) mil. MDL, executarea de casă constituind 4 041,9 mil. MDL, sau 94,9% comparativ cu cele precizate. Din totalul subsidiilor alocate în anul 2018, ponderea cea mai semnificativă revine MEI – 62,1%, sau 2 509,0 mil. MDL, urmate fiind de MADRM – 24,4%, sau 987,6 mil. MDL; MECC – 4,6%, sau 185,4 mil. MDL etc.

De asemenea, în anul 2018, potrivit datelor raportate de MF, din BS au fost alocate subsidii partidelor politice în volum de 40,0 mil. MDL. Potrivit „Informației cu privire la executarea subsidiilor acordate din buget la situația din 31 decembrie 2018” prezentată de CEC, partidelor politice le-au fost transferate 39,8 mil. MDL, cheltuielile fiind executate în volum de 33,1 mil. MDL. Se atestă că, la 01.01.2018, după partidele politice erau înregistrate solduri de mijloace bugetare în sumă de 40,2 mil. MDL, iar la 31.12.2018 – în sumă de 46,9 mil. MDL.

Analiza cheltuielilor în aspectul clasificăției funcționale denotă că limitele alocațiilor precizate pe an pentru executarea cheltuielilor nu au fost valorificate integral în sumă totală de 3 323,6 mil. MDL și, respectiv, la niciuna din grupele principale de cheltuieli. *Situația analizată este prezentată în Tabelul nr.13.*

Tabelul nr.13

Analiza executării cheltuielilor bugetului de stat în aspect funcțional pe anul 2018,
comparativ cu anul 2017

(mil. MDL)

Indicatori	Precizat pe an	Executat în anul curent	Executat față de precizat pe an		Executat în anul precedent	Executat în anul curent față de anul precedent	
			devieri (+/-)	în %		devieri (+/-)	în %
1	2	3	4=3-2	5=3/2*100	6	7=3-6	8=3/6*100
CHELTUIELI, total:	42 031,9	38 708,3	-3 323,6	92,1	35479,1	3229,2	109,1
Servicii de stat cu destinație generală	6 439,6	5 926,9	-512,7	92,0	5896,5	30,4	100,5
Apărare națională	639,7	631,7	-8,0	98,7	557,4	74,3	113,3
Ordine publică și securitate națională	4 583,7	4 357,6	-226,1	95,1	4021,1	336,5	108,4
Servicii în domeniul economiei	7 461,5	5 807,6	-1 653,9	77,8	4769,8	1037,8	121,8
Protecția mediului	110,5	99,5	-11,0	90,0	104,2	-4,7	95,5
Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor	459,2	371,9	-87,3	81,0	356,3	15,6	104,4
Ocroțirea sănătății	4 016,1	3 646,0	-370,1	90,8	3459,6	186,4	105,4

Cultură, sport, tineret, culte și odihnă	735,4	700,2	-35,2	95,2	658,8	41,4	106,3
Învățământ	9 964,3	9 730,8	-233,5	97,7	9001,7	729,1	108,1
Protecție socială	7 621,9	7 436,1	-185,8	97,6	6653,7	782,4	111,8

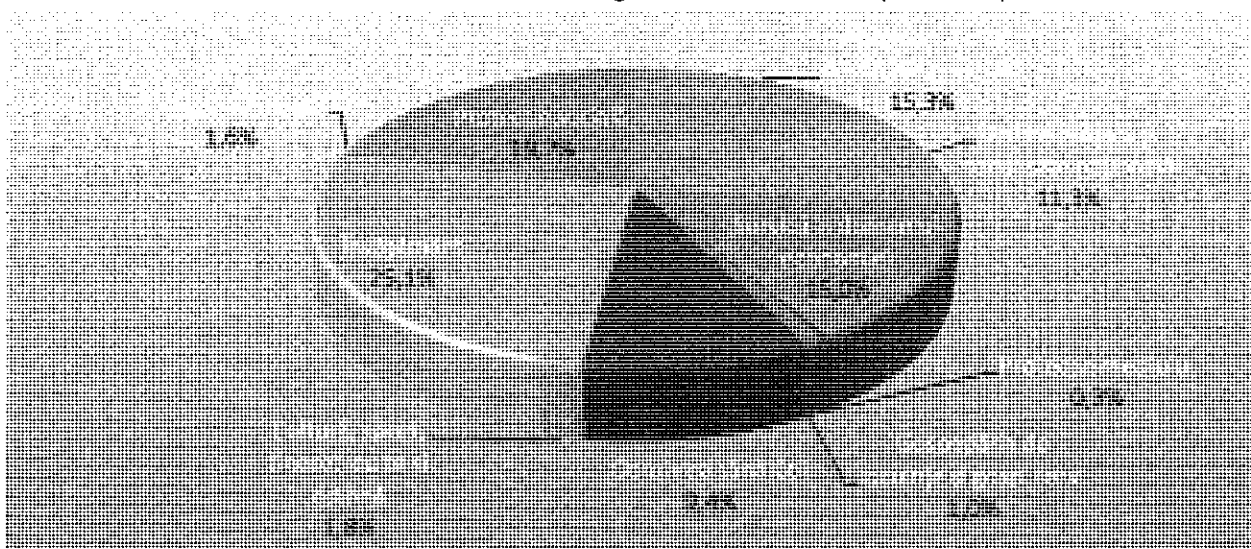
Sursă: Informații generalizate de echipa de audit conform Raportului privind executarea bugetului de stat pe anul 2018, Formularul nr.11.

Datele din tabel relevă că cel mai scăzut nivel de realizare a cheltuielilor precizate pe an se atestă la „Serviciile în domeniul economiei” (77,8%), „Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor” (81,0%) și „Protecția mediului” (90,0%).

Comparând cheltuielile executate în 2018, față de anul 2017, se observă că cele mai semnificative creșteri au fost înregistrate la „Servicii în domeniul economiei” – cu 21,8%, sau 1 037,8 mil. MDL, urmate de cele executate la capitolele „apărare națională” – cu 13,3%, sau 74,3 mil. MDL, și „Ordine publică și securitate națională” – cu 8,4%, sau 336,5 mil. MDL. Concomitent, pentru „Protecția mediului” s-au diminuat cu 4,7 mil. MDL, sau cu 4,5%. Analiza auditului privind ponderea cheltuielilor bugetului de stat, în aspect funcțional, este prezentată în Diagrama nr.8.

Diagrama nr.8

Ponderea cheltuielilor bugetului de stat sub aspect funcțional

Sursă: Informație generalizată de echipa de audit conform Raportului privind executarea bugetului de stat pe anul 2018.

Auditul relevă că ponderea majoră în totalul cheltuielilor BS revine cheltuielilor executate pentru „Învățământ” – 25,1%, sau 9 730,8 mil. MDL, fiind urmată de cele pentru „Protecție socială” – 19,2%, sau 7 436,1 mil. MDL, și „Servicii de stat cu destinație generală” – 15,3%, sau 5 926,9 mil. MDL.

3.3.5 Alocațiile aprobate pentru Programul „Prima casă” nu au fost valorificate pe deplin.

Programul de stat „Prima casă” a fost inițiat în scopul susținerii familiilor cu copii și angajaților instituțiilor publice prin facilitarea accesului la achiziționarea unei locuințe prin contractarea de credite garantate parțial de stat. Compensația bănească se acordă pentru acoperirea parțială a cheltuielilor pe care le suportă beneficiarul pentru achitarea creditului ipotecar în cadrul Programului de stat „Prima casă”.

Transferul compensației bănești se efectuează lunar, pe parcursul anului bugetar, de către Ministerul Finanțelor, direct la contul utilizat de către beneficiar la instituția creditară pentru decontările aferente creditului ipotecar. În cazul stingerii anticipate a creditului ipotecar, acordarea compensației bănești încetează la momentul achitării de către beneficiar a ultimei rate.

Conform Legii bugetului de stat pentru anul 2018⁵³, pentru implementarea Programului de stat „Prima casă” au fost prevăzute alocații în sumă de 55,0 mil. MDL, din care pentru: Garanții de stat interne (514) în sumă de 50, 0 mil. MDL, Protecție în domeniul asigurării cu locuințe (9009) în sumă de 8,5 mil. MDL, inclusiv 5,0 mil. MDL pentru Programul de stat „Prima casă”.

În anul 2018 (august – decembrie), în cadrul Programului au beneficiat de compensații bănești din bugetul de stat 246 de persoane, în sumă totală de 0,4 mil. MDL, sau 8,2% din suma precizată (5,0 mil. MDL).

Astfel, din 309 cereri înregistrate, au fost acordate compensații pentru 45 de angajați din sectorul public, participanți ai Programului de stat „Prima casă – 2”, în sumă de 0,2 mil. MDL, pentru 138 de persoane fizice care sunt părinte și/sau tutore/curator al copilului/copiilor, în cadrul Programului de stat „Prima casă – 3”, în sumă de 0,25 mil. MDL, iar 63 de persoane au beneficiat de compensații în cadrul ambelor Programe de stat „Prima casă 2” și „Prima casă 3”. Suma totală a contractelor de credit încheiate în anul 2018 cu băncile comerciale de către beneficiarii Programului „Prima casă” a constituit 118,3 mil. MDL. Astfel, MF timp de 25 de ani urmează să acorde compensații în baza acestor contracte, în sumă de circa 59,1 mil. MDL, din care în anul 2018 au fost acordate în sumă de 0,4 mil. MDL, sau 0,7%.

În perioada efectuării auditului, în primul trimestru al anului 2019 au fost înregistrați 526 de beneficiari de compensații, fiind executate cereri în sumă totală de 0,94 mil. MDL, din care 0,4 mil. MDL în cadrul Programului „Prima casă 2”, iar 0,6 mil. MDL – în cadrul Programului „Prima casă 3”.

3.3.6 Mijloacele fondurilor de urgență ale Guvernului au fost executate cu unele rezerve.

Prin Legea bugetului de stat, pentru anul 2018⁵⁴ „fondurile de urgență ale Guvernului (constituite din fondul de rezervă și fondul de intervenție) inițial au fost aprobate în volum de 70,0 mil. MDL, inclusiv 50,0 mil. MDL pentru fondul de rezervă al Guvernului și 20,0 mil. MDL pentru fondul de intervenție al Guvernului. Urmare a modificărilor operate pe parcursul anului, alocațiile respective au fost majorate cu 49,0 mil. MDL pentru fondul de rezervă și cu 20,0 mil. MDL – fondul de intervenție.

Pentru alocarea și repartizarea mijloacelor din fondul de rezervă, pe parcursul anului 2018 au fost aprobate 17 hotărâri de Guvern în valoare de 75,6 mil. MDL, iar din fondul de intervenție – 8 hotărâri de Guvern în sumă de 15,9 mil. MDL. Totodată, executarea cheltuielilor în scopurile menționate au fost la nivel de 96,1%, sau 72,7 mil. MDL din fondul de rezervă și, respectiv, la nivel de 90,4%, sau 14,4 mil. MDL din fondul de intervenție. *Sinteza executării mijloacelor financiare din fondurile de rezervă și de intervenție ale Guvernului se prezintă în Diagrama nr.9.*

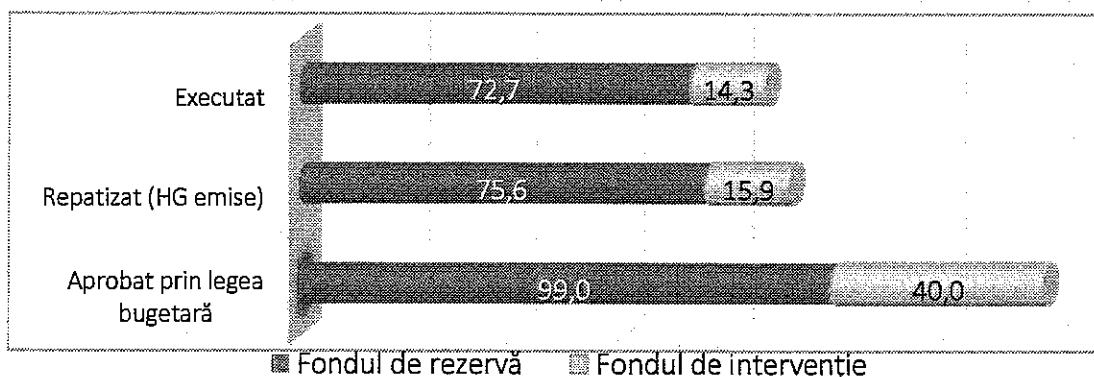
Diagrama nr.9

⁵³ Art.4 din Legea bugetului de stat pentru anul 2018.

⁵⁴ Art.3 lit. d) din Legea bugetului de stat pentru anul 2018.

Sinteza executării în anul 2018 a mijloacelor financiare din fondurile de rezervă și de intervenție ale
Guvernului

(mil. MDL)

Sursă: Date generalizate de echipa de audit conform informațiilor prezentate de Ministerul Finanțelor.

Verificările auditului denotă că, în perioada auditată, o pondere semnificativă de 56,9% din totalul deciziilor Guvernului de repartizare și, respectiv, executare a mijloacelor fondului de rezervă revine cheltuielile legate de plățile onorariilor de consultanță juridică, avocatură și procedură de arbitraj pentru reprezentarea intereselor Guvernului RM în instanțele internaționale, înregistrând o creștere de 40,6 mil. MDL, comparativ cu anul 2017. În viziunea auditului, cheltuielile menționate nu întrunesc concomitent toate criteriile de eligibilitate stabilite de cadrul normativ⁵⁵, având impact asupra majorării indicilor situației financiare raportate la pozițiile respective. *Direcțiile principale de utilizare a mijloacelor fondului de rezervă al Guvernului în anul 2018 se prezintă în Tabelul nr.14.*

Tabelul nr.14

Direcțiile principale de utilizare a mijloacelor fondului de rezervă al Guvernului în anul 2018

Denumirea măsurii	Repartizat conform deciziilor Guvernului		Finanțat	
	Suma (mii MDL)	Pondere în suma totală (%)	Suma (mii MDL)	Pondere în suma totală (%)
Executarea hotărârilor arbitrale, plata onorariilor de audit, avocatură și pentru reprezentarea intereselor Guvernului Republicii Moldova în instanțele internaționale	43 616,6	57,7	41 379,1	56,9
Plăți directe proprietarilor de terenuri agricole amplasate după traseul Râbnița-Tiraspol	15 973,0	21,1	15 294,6	21,0
Cheltuieli aferente procurării acțiunilor nou-emise de banca de importanță sistemică BC „Moldova-Agroindbank” SA	1 500,0	2,0	1 500,0	2,1

⁵⁵ Pct.5 din Regulamentul privind gestionarea fondurilor de urgență ale Guvernului, aprobat prin HG nr.862 din 18.12.2015 (în continuare – Regulamentul privind gestionarea fondurilor de urgență ale Guvernului).

Cheltuieli aferente delegațiilor oficiale, primirii delegațiilor străine	1 363,0	1,8	1 362,7	1,9
Alte scopuri	13 216,6	17,4	13 208,1	18,1
TOTAL	75 669,2	100,0	72 744,5	100,0

Sursă: Informația privind repartizarea și utilizarea mijloacelor din fondul de rezervă al Guvernului în ianuarie – decembrie 2018 prezentată de Ministerul Finanțelor.

De asemenea, auditul relevă că și cheltuielile aferente procurării acțiunilor nou-emise de banca de importanță sistemică BC „Moldova-Agroindbank” SA în sumă de 1,5 mil. MDL, nu întrunesc criteriile stabilite. În anul 2018, cheltuielile din fondul de intervenție al Guvernului au fost executate în volum de 14,4 mil. MDL, dintre care 29,3% revin transferurilor către bugetele locale.

Verificările auditului denotă că, în baza HG nr.766 din 25.07.2018, din fondul de intervenție al Guvernului au fost alocate MECC 5,5 mil. MDL pentru lichidarea consecințelor incendiului din incinta Institutului de Zoologie (AȘM). Din mijloacele alocate pe parcursul anului 2018, au rămas nevalorificate 499,1 mii MDL. Totodată, se atestă neexecutarea pct.4 din HG menționată, potrivit căruia la stabilirea responsabililor de producerea incendiului și încasarea prejudiciului cauzat de către aceștia, mijloacele se vor transfera în bugetul statului.

În context, se relevă că asemenea situații/modalități de alocare a mijloacelor bugetare au fost menționate și de auditul precedent, fapt ce reprezintă o modalitate de a suplimenta bugetele unor autorități/instituții bugetare, fără a fi cunoscute și aprobate de Parlament.

3.3.7 Se atestă o creștere semnificativă a cheltuielilor aferente documentelor executorii.

În conformitate cu cadrul legal⁵⁶, documentele executorii ce țin de plățile din contul BS se transmit spre executare Ministerului Finanțelor și prin intermediul executorilor de buget.

Pentru achitarea documentelor executorii, în anul 2018 inițial au fost aprobate 25,6 mil. MDL. Urmare a modificărilor operate pe parcursul anului, volumul alocațiilor precizate a fost majorat până la 68,0 mil. MDL, sau de 2,6 ori. Astfel, execuția cheltuielilor pentru achitarea documentelor executorii la situația din 31.12.2018 a însumat 62,1 mil. MDL, ceea ce constituie 91,3% comparativ cu indicatorul precizat.

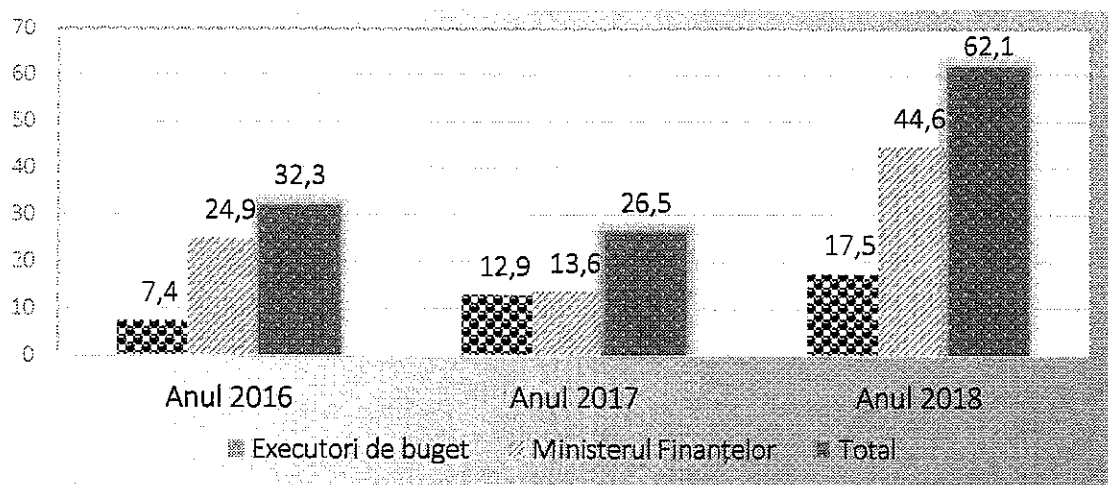
Analiza auditului atestă o creștere semnificativă în perioada auditată a cheltuielilor privind plățile aferente documentelor executorii, în comparație cu anii 2015 și 2016. *Situația privind evoluția cheltuielilor pentru documentele executorii în anii 2016-2018 este prezentată în Diagrama nr.10.*

Diagrama nr. 10

Evoluția cheltuielilor aferente documentelor executorii în anii 2016-2018

(mil. MDL)

⁵⁶ Art.68 alin.(1) din Legea nr.181 din 25.07.2014.

Sursă: Informații generalizate de echipa de audit conform Rapoartelor privind executarea bugetului pentru anii 2016, 2017 și, respectiv, 2018.

În anul 2018 s-au înregistrat cele mai mari cheltuieli din BS pentru achitarea documentelor executorii din ultimii 3 ani, sau cu 35,6 mil. MDL (57,3%) mai mult față de anul precedent și cu 29,8 mil. MDL (48,0%) mai mult față de 2016.

Totodată, cheltuielile pentru documentele executorii înregistrate până la 31.12.2017 și achitate în anul 2018 au constituit 2,4 mil. MDL.

În anul 2018, din totalul de 62,1 mil. MDL achitate, 44,6 mil. MDL, sau 71,8%, aparțin MF, iar 17,5 mil. MDL, sau 28,2% – executorilor de buget.

Analiza achitării documentelor executorii prin intermediul MF (44,6 mil. MDL) denotă că ponderea majoră în totalul plăților o deține plata efectuată pentru executarea Hotărârii Centrului Internațional pentru reglementarea diferențelor relative la investiții (în continuare – ICSID), în sumă de 30,9 mil. MDL, sau 69,3%, cheltuielile fiind neeficiente deoarece nu au dat câștig de cauză pentru RM. Totodată, pentru achitarea Hotărârilor remise de organele de drept din RM s-au cheltuit 8,3 mil. MDL (18,6%), iar pentru Hotărârile emise de CEDO – 5,4 mil. MDL (12,1%).

Verificările privind respectarea ordinii cronologice de achitare a documentelor executorii după data intrării și data achitării, deși la data de 01.12.2017 limita de achitare a fost micșorată de la 6 la 3 luni, nu au stabilit abateri.

Documentele executorii înregistrate la MF până la 31.12.2018 au fost executate în proporție de 100,0%.

Totodată, se atestă că, creanțele față de BS, la situația din 31.12.2018, pentru titlurile executorii achitate anterior de MF și care urmează a fi restituite la BS au însumat 24,2 mil. MDL, dintre care: „Glassis Enterprises” LLC – din anul 2000 (0,4 mil. MDL), „Swan Laboratories” – din anul 2000 (3,4 mil. MDL), SA „Aroma” – 12,7 mil. MDL, Sandușachi Pantelei – din anul 2012 (7,7 mil. MDL/378.8 mii euro), SRL „Drabant” – din anul 2013 (0,013 mil. MDL). Examinările auditului relevă că, pe parcursul anului 2018, în BS nu au fost încasate mijloace pentru achitarea creanțelor menționate.

IV. ALTE INFORMAȚII

4.1. Cerințele și recomandările anterioare ale Curții de Conturi au fost executate și implementate în majoritate, dar nu integral, urmând a fi luate măsuri suplimentare de implementare. Astfel, din 3 cerințe, au fost executate 2, iar una nu a fost executată. Totodată, din 6 recomandări, au fost implementate 4, iar 2 nu au fost implementate. *Rezultatele verificărilor efectuate, precum și informațiile prezentate de MF în vederea executării cerințelor și recomandărilor se prezintă în detaliu în Anexa nr.12 la prezentul Raport de audit.*

4.2. Controalele-cheie aferente principalelor procese financiare sunt funcționale, deși în unele cazuri nu au atins pe deplin obiectivele, fiind admise unele observații de audit specificate *la compartimentul IV. Aspectele-cheie de audit.*

4.3. În anul 2018, MF a achiziționat servicii informatice de administrare, mentinere, dezvoltare și asigurare a funcționării sistemului informațional de gestionare a finanțelor publice de la IP „Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe”⁵⁷, în sumă de 14,6 mil. MDL, inclusiv TVA, cu 1,9 mil. MDL mai mult decât în anul precedent. MF asigură securitatea informațională prin formarea sistemului de acte normative interne ce cuprinde politici, proceduri, instrucțiuni, regulamente etc.

Auditul, urmare a analizei și testării controalelor TI, a constatat că TI ale entității auditate asigură integritatea, confidențialitatea și disponibilitatea informațiilor/rapoartelor utilizate la consolidarea *Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat.*

Auditul a stabilit că MF deține o Politică de securitate a informației, aprobată prin Ordinul MF nr.147 din 21 noiembrie 2016. Potrivit prevederilor Politicii de securitate, MF urma să elaboreze și să aprobe mai multe norme de securitate informațională: Registrul riscurilor de securitate aferente sistemului informațional al MF, Modul de păstrare a copiilor de rezervă ale resurselor informaționale și de program, a cheilor criptografice, Modelul sistemului securității informaționale și principalele măsuri tehnico-organizatorice necesare de asigurare a funcționării acestuia etc. Urmare a verificărilor efectuate de audit, s-a constatat că acestea nu au fost elaborate, ceea ce sporește riscul de securitate.

V. RESPONSABILITĂȚILE CONDUCERII PENTRU RAPORTUL GUVERNULUI PRIVIND EXECUTAREA BUGETULUI DE STAT

*Responsabilitatea Guvernului, în condițiile prevederilor legale*⁵⁸, constă în conducerea generală a activității executive în domeniul finanțelor publice, în conformitate cu condițiile și regulile stabilite, asigurarea durabilității programului de guvernare și a altor documente de politici din punct de vedere bugetar-fiscal, asigurarea administrării datoriei de stat și monitorizarea datoriei publice, aprobarea cadrului bugetar pe termen mediu, aprobarea și prezentarea în Parlament a proiectelor legilor bugetare anuale, precum și a proiectelor de legi privind modificarea bugetelor, asigurarea gestionării eficiente și transparente a fondului de rezervă și fondului de intervenție ale Guvernului etc.

*Responsabilitatea Ministerului Finanțelor*⁵⁹, în calitate de autoritate publică centrală în domeniul finanțelor publice, este asigurarea coordonării generale a procesului bugetar, elaborarea și

⁵⁷ Contractul nr.036 din 23.01.2018 de prestare a serviciilor informatice. Acordul adițional nr.01 din 14.05.2018.

⁵⁸ Art.19 din Legea nr.181 din 25.07.2014.

⁵⁹ Art.20 din Legea nr.181 din 25.07.2014.

asigurarea implementării politicii bugetar-fiscale în conformitate cu principiile și regulile bugetar-fiscale stabilite de cadrul regulator, elaborarea și prezentarea către Guvern a CBTM, a proiectului Legii bugetului de stat pe anul respectiv și a modificărilor la aceasta, administrarea datoriei de stat și garanțiilor de stat, precum și monitorizarea datoriei sectorului public, elaborarea și aprobarea actelor normative și legislative aferente domeniului bugetar și finanțelor publice, asigurarea gestionării mijloacelor financiare ale bugetului public național prin CUT și prin conturile deschise la BNM și în instituțiile financiare, monitorizarea executării bugetelor pe componentele BPN, organizarea și asigurarea funcționării sistemului trezorerial, întocmirea și publicarea rapoartelor periodice și anuale privind executarea bugetului de stat, precum și executarea bugetului public național etc.

Responsabilitatea Trezoreriei de Stat se rezumă la executarea de casă prin intermediul sistemului trezorerial a operațiunilor bugetelor de toate nivelurile, care sunt parte a bugetului public național, asigurând evidența veniturilor în baza încasărilor efective în ordinea colectării; efectuarea de cheltuieli în conformitate cu Legea bugetară anuală; administrarea veniturilor și cheltuielilor prin conturi distincte, bazate pe Clasificația bugetară⁶⁰, și asigurarea deservirii datoriei de stat, reglementarea metodologiei contabile, evidența, întocmirea și raportarea fidelă a executării bugetului de stat în conformitate cu practicile contabile general acceptate în Republica Moldova. Aceste rapoarte trebuie să reflecte în mod echitabil poziția financiară a Guvernului la situația din 31.12.2018.

Responsabilitatea autorităților/instituțiilor bugetare constă în organizarea și controlul asupra planificării, utilizării alocațiilor conform destinației prevăzute în bugetele proprii și ale instituțiilor subordonate, efectuarea operațiunilor în corespundere cu cadrul general, ținerea evidenței contabile și raportarea conform cadrului regulator, elaborarea și implementarea unui sistem de management financiar și control intern eficient, asigurând buna guvernare a fondurilor publice, precum și gestionarea eficientă a patrimoniului public, inclusiv prevenirea și descoperirea erorilor și fraudelor. De asemenea, autoritățile/instituțiile bugetare, în calitate de organe ierarhic superioare pentru instituțiile din subordine, sunt responsabile de prezentarea către Ministerul Finanțelor, în termenele stabilite, a rapoartelor consolidate pe domeniul patronat.

VI. RESPONSABILITĂȚILE AUDITORULUI

Responsabilitatea noastră este de a planifica și a realiza misiunea de audit, cu obținerea probelor suficiente și adecvate în vederea susținerii bazei pentru opinia de audit. Obiectivele noastre sunt: obținerea unei asigurări rezonabile că Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2018, întocmit de Ministerul Finanțelor și prezentat Guvernului spre aprobare, este elaborat, în toate aspectele semnificative, în conformitate cu prevederile legale și prezintă informația financiară, bazată pe datele evidenței sistemului trezorerial și datele consolidate ale rapoartelor autorităților/instituțiilor bugetare, iar operațiunile sunt corecte și conforme prevederilor legale, cu exprimarea opiniei de audit și formularea ulterioară a recomandărilor.

Asigurarea rezonabilă este un nivel ridicat de asigurare, dar nu este o garanție că un audit efectuat în conformitate cu ISSAI va detecta întotdeauna o denaturare semnificativă atunci când ea există.

⁶⁰ Ordinul MF nr.208 din 24.12.2015 „Privind Clasificația bugetară”.

Denaturările pot fi urmare a fraudelor sau erorilor. Totodată, denaturările pot fi considerate semnificative dacă, în mod individual sau în ansamblu, pot influența deciziile economice ale utilizatorilor acestor situații financiare.

SEMNĂTURI

Echipa de audit:

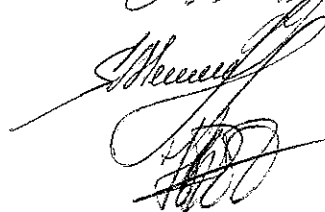
Șeful echipei de audit,

Șef Direcție 2 din cadrul Direcției generale de audit I,

Tatiana Carajelescov

Auditor public principal

Maia Savva

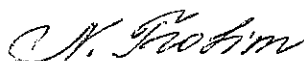
Auditor public superior

Diana Croitoru

Responsabil de audit:

Șeful Direcției generale de audit I

Natalia Trofim

VII. ANEXE

Anexa nr.1

Componența și formatul formularelor la Raportul anual privind executarea bugetului de stat conform Anexei nr.2 la Ordinul MF nr.32 din 19 februarie 2019

<i>Formularul nr.1*</i>	Raport privind executarea indicatorilor generali și surselor de finanțare ale bugetului de stat (conform Anexei nr.1 la Legea bugetului de stat)
<i>Formularul nr.2*</i>	Raport privind executarea veniturilor bugetului de stat (conform Anexei nr.2 la Legea bugetului de stat)
<i>Formularul nr.3*</i>	Raport privind executarea bugetelor autorităților publice centrale (conform Anexei nr.3 la Legea bugetului de stat)
<i>Formularul nr.4*</i>	Raport privind executarea investițiilor capitale pe autoritățile publice centrale (conform Anexei nr.4 la Legea bugetului de stat)
<i>Formularul nr.4.1</i>	Raport privind executarea investițiilor capitale pe autoritățile publice centrale din contul resurselor generale și veniturilor colectate (conform Anexei nr.4 la Legea bugetului de stat)
<i>Formularul nr.4.2</i>	Raport privind executarea investițiilor capitale pe autoritățile publice centrale din contul proiectelor finanțate din surse externe (conform Anexei nr.4 la Legea bugetului de stat)
<i>Formularul nr.5*</i>	Raport privind transferurile de la bugetul de stat către bugetele locale (conform Anexei nr.5 la Legea bugetului de stat)
<i>Formularul nr.5.1</i>	Raport privind transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale (conform Anexei nr.5 la Legea bugetului de stat)
<i>Formularul nr.5.1.1</i>	Raport privind transferurile cu destinație specială pentru asistența socială de la bugetul de stat către bugetele locale (conform Anexei nr.5 la Legea bugetului de stat)
<i>Formularul nr.6</i>	Raport privind executarea cheltuielilor și activelor nefinanciare ale bugetului de stat sub aspectul clasificății economice
<i>Formularul nr.7*</i>	Raport privind creanțele și datorile la cheltuieli și active nefinanciare formate în autoritățile/instituțiile bugetare finanțate de la bugetul de stat conform clasificății economice
<i>Formularul nr.8*</i>	Raport privind repartizarea și utilizarea mijloacelor fondului de rezervă al Guvernului
<i>Formularul nr.9*</i>	Raport privind repartizarea și utilizarea mijloacelor fondului de intervenție al Guvernului
<i>Formularul nr.10*</i>	Bilanțul contabil privind executarea bugetului de stat
<i>Formularul nr.11</i>	Raport privind executarea bugetului public național

Notă: Cu asterisc (*) sunt marcate formularele Rapoartelor, parte componentă a Raportului privind executarea bugetului de stat pe anul 2018, testate de către audit sub aspect financiar și regulamentar.

Anexa nr.2

Analiza modificărilor operate la Legea bugetului de stat pentru anul 2018

Indicatori	Aprobat	Modificări operate de Parlament					Definitivat în temeiul art.18	Devieri		
		LP 101 din 07.06.18	LP 118 din 05.07.18	LP 172 din 27.07.18	LP 271 din 23.11.18	LP 313 din 30.11.18		Ultima modificare/a aprobat	Definitivat / Ultima modificare	Definitivat /Aprobat
I	2	3	4	5	6	7	8	9=7-2	10=8-7	11=8-2
I. Venituri	36.618,50	36.922,00	36.922,00	36.922,00	36.922,00	36.922,00	36.922,00	+303,5	+47,4	+350,9
modificat	x	+303,50	+303,50	+303,50	+303,50	+303,50	+303,50	x	x	x
II. Cheltuieli și active nefinanciare, total	41.332,40	41.984,51	41.984,51	41.984,51	41.984,51	41.984,51	42031,9	+652,1	+47,4	+699,5
modificat	x	+652,11	+652,11	+652,11	+652,11	+652,11	+47,4	x	x	x
inclusiv cheltuieli de personal	6.717,23	6.827,72	6.827,72	6.827,72	6.850,06	6.850,06	6750,0	+132,8	-100,1	+32,8
modificat	x	+110,49	+110,49	+132,83	+132,83	+132,83	-100,1	x	x	x
III. Sold bugetar	-4.713,90	-5.062,50	-5.062,50	-5.062,50	-5.062,50	-5.062,50	-5062,5	+348,6	0,0	+348,6
modificat	x	348,60	348,60	348,60	348,60	348,60	0,0	x	x	x
IV. Sursele de finanțare, inclusiv:	4.713,90	5.062,50	5.062,50	5.062,50	5.062,50	5.062,50	5062,5	+348,6	0,0	+348,6
creanțe interne	960,98	1.204,22	1.204,22	1.204,22	1.204,22	1.204,22	1204,2	+243,2	0,0	+243,2
modificat	x	243,24	243,24	243,24	243,24	243,24	0,0	x	x	x
creanțe externe	0,86	0,86	0,86	0,86	0,86	0,86	0,86	0,00	0,00	0,00
modificat	x	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0	x	x	x
datorii	5.143,62	5.466,57	5.466,57	5.466,57	5.466,57	5.466,57	4966,6	+322,95	-500,0	-177,0
modificat	x	322,95	322,95	322,95	322,95	322,95	-500,0	x	x	x

modificarea soldului de mijloace bănești	-417,98	-584,32	-584,32	-584,32	-584,32	-584,32	-84,3	+166,3	-500,0	-333,7
modificat	x	166,34	166,34	166,34	166,34	166,34	-500,0	x	x	x

Sursă: Legea bugetului de stat pentru anul 2018, Raport privind executarea bugetului de stat conform clasificăției economice la situația din 31.12.2018.

Anexa nr.3

Realizarea veniturilor bugetului de stat pe anul 2018, comparativ cu anul 2017, precum și ponderea acestora în PIB

(mil. MDL)

Indicatori	Cod ECO	Precizat		Încasări realizate		Încasări realizate în an.2017		Ponderea în PIB	
		2018	2018	2018	2017	Devieri (+/-)	Ponderea	2018*	2017**
1	2	3	4	5	6=4-5	7=4/5*100	8=4/PIB*100	9=5/PIB*100	
VENITURI TOTAL, din care:	1	36 969,4	36 432,7	33 947,4	2 485,3	107,3	19,2	19,0	
Impozite și taxe	11	33 153,1	34 057,9	31 201,6	2 856,3	109,2	17,9	17,4	
Impozite pe venit	111	6 103,9	6 865,9	5 541,4	1 324,5	123,9	3,6	3,1	
Impozit pe venitul persoanelor fizice	1111	1 662,0	1 651,5	1 572,6	78,9	105,0	0,9	0,9	
Impozit pe venitul persoanelor juridice	1112	4 441,9	5 214,4	3 968,8	1245,6	131,4	2,7	2,2	
Impozite pe proprietate	113	54,6	49,6	45,3	4,3	109,5	0,0	0,0	
Impozite pe proprietate cu caracter ocazional	1133	2,6	8,1	1,8	6,3	450,0	0,0	0,0	
Alte impozite pe proprietate	1136	52,0	41,4	43,6	-2,2	95,0	0,0	0,0	
Impozite și taxe pe mărfuri și servicii	114	25 298,9	25 476,7	24 023,7	1453	106,0	13,4	13,4	
Taxa pe valoarea adăugată	1141	17 865,9	18 527,3	16 788,8	1738,5	110,4	9,8	9,4	
Accize	1142	6 162,1	5 682,8	5 947,0	-264,2	95,6	3,0	3,3	
Taxe pentru servicii specifice	1144	10,9	9,7	9,6	0,1	101,0	0,0	0,0	
Taxe și plăți pentru utilizarea mărfurilor și pentru practicarea unor genuri de activitate	1145	354,8	327,9	399,8	-71,9	82,0	0,2	0,2	
Alte taxe pentru mărfuri și servicii	1146	905,2	928,9	878,6	50,3	105,7	0,5	0,5	

Taxa asupra comerțului exterior și operațiunilor externe	115	1 695,7	1 665,8	1 591,1	74,7	104,7	0,9	0,9
Taxe vamale și alte taxe de import	1151	1 166,6	1 109,9	1 068,1	41,8	103,9	0,6	0,6
Alte taxe asupra comerțului exterior și operațiunilor externe	1156	529,1	555,8	523,0	32,8	106,3	0,3	0,3
Granturi primite	13	1 942,6	335,4	992,9	-657,5	33,8	0,2	0,6
Granturi primite de la guvernele altor state	131	51,3	80,1	61,2	18,9	130,9	0,0	0,0
Pentru proiecte finanțate din surse externe		51,3	80,1	61,2	18,9	130,9	0,0	0,0
Granturi primite de la organizațiile internaționale	132	1 891,3	255,3	931,7	-676,4	27,4	0,1	0,5
pentru susținerea bugetului		1 285,5		739,6	-739,6	0,0	0,0	0,4
pentru proiecte finanțate din surse externe		605,8	255,3	192,1	63,2	132,9	0,1	0,1
Alte venituri	14	1 847,7	2013,4	1 740,2	273,2	115,7	1,1	1,0
Venituri din proprietate	141	367,3	406,5	321,2	85,3	126,6	0,2	0,2
Dobânzi încasate	1411	295,8	203,4	154,0	49,4	132,1	0,1	0,1
Dividende primite	1412	71,5	202,7	167,1	35,6	121,3	0,1	0,1
Renta	1415		0,4	0,1	0,3	400,0	0,0	0,0
Venituri din vânzarea mărfurilor și serviciilor	142	999,6	935,0	1 014,1	-79,1	92,2	0,5	0,6
Taxe și plăți administrative	1422	272,9	300,2	294,6	5,6	101,9	0,2	0,2
Comercializarea mărfurilor și serviciilor de către instituțiile bugetare	1423	726,7	634,8	719,5	-84,7	88,2	0,3	0,4
Amenzi și sancțiuni	143	288,8	374,1	344,9	29,2	108,5	0,2	0,2
Donații voluntare	144	33,3	32,8	36,0	-3,2	91,1	0,0	0,0
Alte venituri și venituri neidentificate	145	158,6	264,9	24,1	240,8	1099,2	0,1	0,0
Transferuri primite în cadrul bugetului public național	19	26,0	26,0	12,8	13,2	203,1	0,0	0,0
Transferuri primite între bugetul de stat și bugetele locale	191	26,0	26,0	12,8	13,2	203,1	0,0	0,0

* Produsul intern brut luat în calcul pentru anul 2018, conform datelor preliminare ale BNS este de 190 016 mil. MDL

** Produsul intern brut luat în calcul pentru anul 2017, conform datelor BNS este de 178 881 mil. MDL

Sursă: Date generalizate de echipa de audit conform Rapoartelor privind executarea bugetului de stat pe anii 2017 și 2018, Formulelor nr.2.

Sinteza veniturilor bugetului de stat executate și raportate de către Ministerul Finanțelor pentru anul 2018 neconfirmate de către administratorii de venituri stabiliți conform cadrului legal

Nr. d/o	Cod ECO	Denumirea clasificăției economice	Suma, mii lei	Administrator de venituri conform Ordinului MF nr.158 din 22.12.2017	Administrator de venituri conform cadrului legal
1	114425	Taxa de la investitori sau proprietarii construcțiilor pentru elaborarea documentelor normative în construcție	9 441,18	MF	Inspekția de Stat în Construcții
2	114525	Taxa de eliberare a autorizațiilor pentru transporturi rutiere internaționale	12 624,93	MF	Agenția Națională Transport Auto
3	114632	Taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele neînmatriculate în RM a căror masă totală, sarcină masică pe axa sau ale căror dimensiuni depășesc limitele admise	9 656,15	MF	Agenția Națională Transport Auto
4	115620	Taxa consulară	3 376,63	MF	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
5	142243	Mijloace încasate în bugetul de stat în legătură cu excluderea terenurilor din circuitul agricol	833,78	MF	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
6	143112	Amenzi și sancțiuni contravenționale, aplicate pentru neachitarea vinetei, încasate în bugetul de stat	1 581,27	MF	Inspectoratul General al Poliției și Poliția de Frontieră
7	143114	Amenzi aplicate de către agenți constatați din cadrul Autorității Administrative „Agenția Națională Transport Auto ”	9 563,03	MF	Agenția Națională Transporturi Auto
8	143115	Amenzi aplicate de către Agenția Achiziții Publice	23,10	MF	Agenția Achiziții Publice
9	143460	Amenzi aplicate de Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței	319,39	MF	Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței
Total			47 419,5	x	x
1	142241	Plata lunară pentru prestarea serviciilor de telefonie mobilă	85 732,34	IB	Fondul de susținere a populației,
2	114640	Plata obligatorie a producătorilor de produse vitivinicole	21 427,4		Agenția Națională Asistență Socială Fondul Viei și Vinului
3	145111	Alte venituri încasate în BS	35,4	SFS	Ministerul Finanțelor /Serviciul Fiscal de Stat

4	142242	Plata suplimentară obligatorie obținută de la perfectarea și eliberarea certificatului de înmatriculare a automobilului	6 131,7	IB	Fondul de susținere a populației, Agenția Națională Asistență Socială
5	142220	Taxa de stat	195 349,1	SFS	Mai mulți administratori
Total			308 675,9	x	x
Total General			356 095,4	x	x

Sursă: Date sistematizate de către echipa de audit.

Anexa nr.5

Informația privind vânzarea și privatizarea bunurilor proprietate publică în anul 2018

(mii MDL)

Cod	Indicatori	MF		APP		Devieri (+/-) venituri din privatizare 6=4-2	Devieri (+/-) Impozitul privat 7=5-3
		Venituri din privatizare 2	Impozitul privat 3	Venituri din privatizare 4	Impozitul privat 5		
-	Total executat	801 929,4	8 126,65	813 727,1	8 159,8	11 797,6	33,2
-	Total încasat/calculat	813 727,1	8 173,6	813 727,1	8 159,8	0,0	-13,8
-	Restituiri (-)	11797,6	46,06	x	x	x	x
-	Transferuri (-)	0,0	0,9	x	x	x	x
415232	Privatizarea pachetelor de acțiuni/cotelor sociale proprietate publică	47474,3	x	47498,9	474,8	24,6	x
415233	Privatizarea întreprinderilor de stat/municipale, drept complexe patrimoniale unice	289380,0	x	289380,0	2891,8	0,0	x
415234	Privatizarea obiectelor nefinalizate, complexelor de bunuri, bunurilor imobile și mobile, încăperilor nelocuibile	9795,96	x	21569,0	215,5	11 773,0	x
415235	Vânzarea terenurilor	3745,87	x	3745,87	62,4	0,0	x
415236	Vânzarea pachetelor de acțiuni nou-emise de banca de importanță sistemică	451533,33	4515,3	451533,33	4515,3	0,0	x

Sursă: Raport privind executarea bugetului conform clasificăției economice la situația din 31.12.2018 (Forma FE-009), Informație prezentată de către persoanele responsabile din cadrul APP.

Anexa nr.6

Informația privind transferurile alocate în BUAT, altele decât aprobate prin Legea bugetară anuală (Anexa nr.5)

Nr. d/o	Cadrul legal	Suma (mil. MDL)
2.	Legea nr.154-XVI din 05.07.2007 privind acordarea compensației unice pentru conectarea la conducta de gaze naturale a unor categorii de populație din mediul rural	0,04
3.	Hotărârea Guvernului nr.400 din 25.04.2018 „Cu privire la aprobarea Programului activităților de reintegrare a țării pe anul 2018”	11,4
4.	Hotărârea Guvernului nr.836 din 13.09.2010 „Cu privire la acordarea indemnizațiilor unice pentru construcția sau procurarea spațiului locativ sau restaurarea caselor vechi unor categorii de cetățeni”	2,5
5.	Hotărârea Guvernului nr.247 din 21.03.2018 „Privind finanțarea lucrărilor de renovare a instituțiilor de învățământ primar, gimnazial și liceal din subordinea autorităților administrației publice locale în anul 2018”	58,9
6.	Hotărârea Guvernului nr.1095 din 08.11.2018 „Cu privire la repartizarea mijloacelor financiare”	12,8
7.	Hotărârea Guvernului nr.879 din 05.09.2018 „Privind punerea în aplicare a Legii nr.185/2018 pentru modificarea Legii nr.355/2005 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar”	11,1
8.	Hotărârea Guvernului nr.583 din 20.06.2018 „Cu privire la repartizarea mijloacelor financiare”	0,7
TOTAL		119,3

Sursă: Informații prezentate de către persoanele responsabile din cadrul Ministerului Finanțelor.

Anexa nr.7

Sinteza executării veniturilor sub aspectul indicatorilor (capitol) aprobați/precizați prin Legea bugetului de stat pentru anul 2018 (mil. MDL)

Indicatori	Cod ECO	Precizat	Executat	Devieri		Supra-estimat	Sub-evaluat
				(+/-)	(%)		
VENITURI, TOTAL	1	36 969,43	36 432,68	-536,75	98,55	1 736,10	1 199,35
Impozite pe venit	111	6 103,90	6 865,89	761,99	112,48		761,99
Impozite pe proprietate	113	54,60	49,58	-5,02	90,81	5,02	
Impozite și taxe pe mărfuri și servicii, inclusiv:	114	25 298,91	25 476,68	177,77	100,70		177,77
<i>Taxa pe valoarea adăugată</i>	<i>1141</i>	<i>17 865,90</i>	<i>18 527,35</i>	<i>661,45</i>	<i>103,70</i>		<i>661,45</i>

Accize	1142	6 162,12	5 682,77	-479,35	92,22	479,35
Taxe pentru servicii specifice	1144	10,94	9,72	-1,22	88,85	1,22
Taxe și plăți pentru utilizarea mărfurilor și pentru practicarea unor genuri de activitate	1145	354,8	327,89	-26,91	92,42	26,91
Alte taxe pentru mărfuri și servicii	1146	905,16	928,95	23,79	102,63	23,79
Taxa asupra comerțului exterior și operațiunilor externe	115	1 695,7	1 665,78	-29,92	98,24	29,92
Granturi primite de la guvernele altor state	131	51,32	80,06	28,74	156,00	28,74
Granturi primite de la organizațiile internaționale	132	1 891,32	255,32	-1 636,00	13,50	1 636,00
Venituri din proprietate	141	367,31	406,48	39,17	110,66	39,17
Venituri din vânzarea mărfurilor și serviciilor	142	999,63	935,01	-64,62	93,54	64,62
Amenzi și sancțiuni	143	288,79	374,10	85,31	129,54	85,31
Donații voluntare	144	33,35	32,81	-0,54	98,38	0,54
Alte venituri și venituri neidentificate	145	158,60	264,97	106,37	167,07	106,37
Transferuri primite între bugetul de stat și bugetele locale	191	26,01	26,01	0,00	100,00	

Sursă: Raportul privind executarea bugetului conform clasificăției economice la situația din 31.12.2018.

Informație privind soldurile restante la bugetul de stat administrate de Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal pentru anii 2016-2018 (mil. MDL)

Sursă: Darea de seamă privind restanțele la BPN administrate de SFS și SV.

Sumele restante la:	Anul 2016		Anul 2017		Anul 2018		Devieri (+/-)		
	BS	ponderea	BS	ponderea	BS	ponderea	2017/2016 la BS	2018/2017 la BS	
1	2	3	4	5	6	7	8=4-2	9=6-4	10=6-2
SERVICIUL FISCAL DE STAT									
plăți de bază	544,7	48,6%	727,4	49,6%	631,6	55,2%	+182,7	-95,8	+86,9
majorare de întârziere	266,2	23,8%	340,5	23,2%	283,4	24,8%	+74,3	-57,1	+17,2
amenzi	309,7	27,6%	399,1	27,2%	228,3	20,0%	+89,4	-170,8	-81,4
Total restante	1120,6	100,0%	1466,9	100,0%	1143,3	100,0%	+346,3	-323,6	+22,7
SERVICIUL VAMAL									
plăți de bază	200,5	62,8%	228,3	59,2%	259,6	54,3%	+27,8	+31,3	+59,1
majorare de întârziere	91,8	28,7%	108,5	28,1%	143,9	30,1%	+16,7	+35,4	+52,1
amenzi	27,2	8,5%	49,0	12,7%	74,7	15,6%	+21,8	+25,7	+47,5
Total restante	319,5	100,0%	385,8	100,0%	478,2	100,0%	+66,3	+92,4	+158,7
TOTAL (SFS+SV)	1440,1	x	1852,7	x	1621,5	x	+412,6	-231,2	+181,4

Anexa nr.9

Evoluția restanțelor istorice la bugetul de stat (plăți de bază) administrate de Serviciul Vamal
(mii MDL)

Anul	Suma restanței create la 31.12.2018	Restanța stinsă pe ani					Sold la 31.12.2018
		2014	2015	2016	2017	2018	
2013	48759,1	6888,8	8612,3	1406,6	502,4	357,1	30991,9
2014	33422,9	x	1170,8	4369,7	696,8	6664,1	20521,5
2015	21094,6	x	x	4609,4	841,1	5255,8	10388,3
2016	30475,2	x	x	x	3698,9	7460,6	19315,7
2017	35582,0	x	x	x	x	22985,2	12596,8

Numărul total de controale	Numărul de controale rezultative	Ponderele controalelor rezultative în totalul celor efectuate	Obligații vamale		Ponderele sumelor încasate în totalul celor calculate
			calculate	încasate	
184	150	81,5%	104111,8	8805,6	8,5%

Sursă: Informație prezentată echipei de audit de către persoanele responsabile din cadrul Serviciului Vamal.

Anexa nr.12

Implementarea cerințelor și recomandărilor expuse în Hotărârile anterioare ale Curții de Conturi

Cerința/recomandarea	Măsurile întreprinse	Statutul implementării cerinței/recomandării	
		realizat	parțial realizat / nerealizat
<p>Cerința nr. 2.1.1. Examinarea rezultatelor auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2017 în cadrul Colegiului ministerial, cu aprobarea unui plan de măsuri de remediere a situațiilor constatate și a recomandărilor cuprinse în Raportul de audit.</p>	<p>Prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 188 din 8 noiembrie 2018 a fost aprobat Planul de măsuri privind implementarea recomandărilor Curții de Conturi din Hotărârea nr. 24 din 28 mai 2018 „Cu privire la Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2017”.</p>	v	
<p>Cerința nr. 2.1.2. Asigurarea funcționalității grupului de lucru pentru investiții capitale, în vederea respectării procesului de includere și monitorizare a obiectelor de investiții capitale.</p>	<p>La etapa de elaborare a CBTM 2020-2022, conform calendarului bugetar, vor fi întreprinse măsuri în vederea convocării Grupului de lucru pentru investiții capitale.</p>		v
<p>Cerința nr. 2.1.3. Luarea de atitudine față de autoritățile/instituțiile bugetare care nu respectă calendarul bugetar, prin prezentarea rapoartelor financiare în modul și termenele stabilite.</p>	<p>Mecanismul de aplicare a măsurilor restrictive cu caracter temporar în procesul de finanțare de la bugetul de stat a autorităților/instituțiilor bugetare și alți beneficiari de mijloace bugetare a fost elaborat și</p>	v	

<p>Recomandarea nr.1 Să asigure efectuarea verificărilor reciproce în aspectul tipurilor de venituri administrate de Serviciul Fiscal de Stat, inclusiv „Plata obligatorie a producătorilor de produse vitivinicole” (cod 114640).</p>	<p>aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.215 din 28 decembrie 2018.</p> <p>Începând cu anul 2019, Direcția Trezoreria de Stat va transmite Serviciului Fiscal de Stat informația privind Plata obligatorie a producătorilor de produse vitivinicole (cod 114640).</p>	v	
<p>Recomandarea nr.2 Să conformeze efectuarea restituirilor TVA la rigorile Codului fiscal, fiind excluse restituirile efectuate persoanelor juridice și fizice secundare.</p>	<p>A fost elaborat Proiectul de ordin privind completarea Normelor metodologice privind executarea de casă a bugetelor componente ale bugetului public național și a mijloacelor extrabugetare prin sistemul trezorerial al Ministerului Finanțelor, aprobate prin ordinul nr.215 /2015.</p> <p>La moment, acest proiect se află în proces de consultare.</p>	v	
<p>Recomandarea nr.3 Să continue realizarea acțiunilor privind consolidarea bazei de venituri locale proprii ale administrațiilor APL, prevăzute în documentele strategice naționale.</p>		v	
<p>Recomandarea nr.4 Să asigure respectarea principiului transparenței în relațiile dintre bugetul de stat și bugetele locale, prin aplicarea procedurilor de modificare a legilor bugetare anuale pentru încorporarea în acestea a tuturor transferurilor.</p>	<p>Măsură realizată prin încorporarea în Anexa nr.7 „Volumul transferurilor de la bugetul de stat către bugetele locale” la Legea bugetului de stat pentru anul 2019 nr.303 din 30 noiembrie 2018.</p>	v	
<p>Recomandarea nr.5 Să asigure respectarea prevederilor regulamentare privind procesul de examinare și de confirmare a eligibilității propunerilor de proiecte pentru investiții capitale, respectând principiile de prioritzare și</p>	<p>La etapa de elaborare a bugetului de stat pe anul 2020, Grupului de lucru pentru investiții capitale vor fi prezentate spre examinare propunerile de proiecte noi de investiții capitale publice și portofoliul proiectelor în curs de execuție.</p>	v	

<p>de conformitate ale acestora cu documentele de planificare strategică națională și sectorială.</p>				
<p>Recomandarea nr.6 Să asigure includerea și prezentarea în componența și formatul formularelor Raportului anual privind executarea bugetului de stat a informației consolidate aferente rapoartelor financiare ale APC și UAT, în special situațiile patrimoniale reflectate în „Bilanțul contabil” (Forma FD-041).</p>	<p>În Raportul anual privind executarea bugetului de stat prezentat la Guvern va fi inclusă informația privind activele autorităților publice centrale (mijloace fixe, stocuri de materiale circulante, producție în curs de execuție, terenuri, acțiuni și alte forme de participare în capital în interiorul țării).</p>	<p>v</p>		